

ဆူဖီပုလဲကုံးစာစဉ် (၃)

မဇာဒွေ လှေ
တပဟ်ဗျဉ်

မြူဆု
မော်လာနာ မုဖ်တီ မုင်ဖရ် ဟူစိုင်နံ
မြန်ဆိုဆု
မော်လဝိပသီကျော်ဦး

(တွရိကာဝင်များအတွက်ကန့်သတ်)

ဆူဖီပုလဲကုံးစာစဉ်-၃-

فضائل تہجد

مولانا مفتی مظفر حسین صاحب

ဗလအေလေ

တဟပ်ရွှန်

ပြုစုသူ

မော်လာနာမုမ်တီမုဇ်ဖရ်ဟူစိုင်န့်

ပြန်ဆိုသူ

မော်လဝီပသီကျော်ဦး

-တွရီကာဝင်များအတွက်ကန့်သတ်-

မာဘိကာ

၁။ ဟဒိဆ်တစ်ပုဒ်	(က)
၂။ တဟပ်ဂျွဒ်ဆိုင်ရာ အာယတ်တော်များ	၁
၃။ ကောင်းမှု၏တံခါးဝ (၃)ခု	၂
၄။ လူသားမစဉ်းစားဖူးသော စည်းစိမ်ချမ်းသာ	၃
၅။ တဟပ်ဂျွဒ်သည် ဖရာဇ်ဖြစ်ခဲ့သည်	၉
၆။ မဒီနာမြို့ဝင် မိန့်ခွန်းမှာပင်	၁၂
၇။ ဂျန္နတ်ဝင်ရန် ကျင့်သုံးတန်	၁၅
၈။ အမှောင်ထဲမှာ ထခဲ့သူများအတွက်သာ	၁၅
၉။ တဟပ်ဂျွဒ်၏အကျိုးကျေးဇူး(၄)ခု	၁၆
၁၀။ အလ္လာဟ်ကျေနပ်သူ သုံးဦး	၁၈
၁၁။ ဖရာဇ်နမာဇ်များ၏နောက် အမြတ်ဆုံးနမာဇ်	၂၀
၁၂။ အာရှုရာနေ့၏ရီဇာ	၂၁
၁၃။ ကာဖီရ်နှင့် မတူစေနဲ့	၂၂
၁၄။ ခြေတော်များ ယောင်ကိုင်းလာသည့်တိုင်	၂၃
၁၅။ အဗာဒတ်ပြုသူ သုံးမျိုး	၂၄
၁၆။ ရှိုင်တွာန်က နားထဲတွင် ကျင်ငယ်စွန့်ခြင်း	၂၅
၁၇။ အာဓေရတ်တွင် ကိုယ်လုံးတီးနေရမည့်သူများ	၂၇
၁၈။ ညဉ့်သန်းခေါင်တွင် ကြေညာတော်မူခြင်း	၂၉
၁၉။ ညတိုင်းတွင် ဒိုအာလက်ခံသည့်အချိန်တစ်ခုရှိသည်	၃၂
၂၀။ နဖ်စိတ်ကို ချိုးနှိမ်နည်းနှစ်ခု	၃၃
၂၁။ အရှင်နှင့် အနီးကပ်ဆုံးအချိန်	၃၄
၂၂။ ဇနီးမောင်နှံအချင်းချင်း တဟပ်ဂျွဒ်ထရန်နိုးနည်း	၃၅
၂၃။ တဟပ်ဂျွဒ်ကို စဖတ်မိလျှင် စွဲစွဲမြဲမြဲရှိရမည်။	၃၇
၂၄။ ဆိတ်မတစ်ကောင်ကို နို့ညှစ်ချိန်	၄၆
၂၅။ မုခ်မင်န်၏ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ခြင်း	၄၆

၂၆။ အလ္လာဟ် ချစ်သူ သုံးဦး	၄၈
၂၇။ အလ္လာဟ်ချစ်သူသုံးဦးနှင့် အလ္လာဟ်မုန်းသူသုံးဦး	၄၉
၂၈။ တမန်တော် ﷺ က ဖရာဇ် သတ်မှတ်ရန် ဆန္ဒရှိတော်မူခဲ့သည်	၅၃
၂၉။ ကဘရ်သင်္ချိုင်း၏ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်မှုများအတွက် ..	၅၄
၃၀။ တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်သူကို စာရင်းအင်းစစ်ဆေးမည်မဟုတ် ..	၆၀
၃၁။ ဆုတောင်းပြည့်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးဦး	၆၀
၃၂။ ဂျန္နတ်တွင် လှည့်လည်သွားလာခြင်း	၆၂
၃၃။ တဟပ်ဂျွဒ်သည် ကအ်ဘာနှင့် နဗဝီဗလီတော်တွင် ဖတ်သည့် နဖီလ်နမာဇ်ထက် ပို၍မြတ်သည်	၆၄
၃၄။ ရှိုင်တွာန်က အိပ်နေသူ၏လည်ဂုတ်တွင် အထုံးများထုံးခြင်း	၆၆
၃၅။ များစွာအိပ်ခြင်းသည် ဆင်းရဲမွဲတေစေသည်	၆၈
၃၆။ သစ်တုံးလိုအိပ်ခြင်းသည်မုနာဖိက်၏အချင်းလက္ခဏာ ..	၇၀
၃၇။ အလ္လာဟ် အမုန်းဆုံး သုံးယောက်	၇၅
၃၈။ ဆွဟာဗာသခင်ကြီးတို့ ﷺ ၏ သြဝါဒမိန့်ခွန်းများ	၇၈
၃၉။ သူတော်စင်အကြီးအကဲတို့၏ သြဝါဒမိန့်ခွန်းများ	၈၃
၄၀။ တမန်တော်မြတ် ﷺ ၏ တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ပုံ	၉၆
၄၁။ ဆွဟာဗဟ်သခင်များ ﷺ ၏တဟပ်ဂျွဒ်	၁၀၅
၄၂။ သူတော်စင်အကြီးအကဲများ၏တဟပ်ဂျွဒ်	၁၁၁
၄၃။ ညတွင် နိုးထခြင်း၏အဆင့်အတန်းများ	၁၂၅
၄၄။ ညတွင် နိုးထစေသည့် အစီအစဉ်များ	၁၂၉
၄၅။ တဟပ်ဂျွဒ်၏အဒါခ်အလေ့များ	၁၃၄
၄၆။ တဟပ်ဂျွဒ်၏မတ်စ်အလာများ	၁၄၆
၄၇။ ဖတာဝါဒါရွလ်အိုလူမ်ကျမ်း အတွဲ(၄) တဟပ်ဂျွဒ်ကဏ္ဍမှ ကောက်နှုတ်ဖော်ပြချက်	၁၄၇

﴿وَلَوْلَا أَنِ اشْتَقَّ عَلَىٰ أُمَّتِي لَفَرَضْتُهُمَا عَلَيْهِمْ﴾

“အကယ်၍ ငါ၏အမွတ်အတွက် အခက်အခဲဖြစ်ရန် မရှိနိုင်
ဆိုပါလျှင် ထို(တဟပ်ဂျဒ်)နှစ်ရကအတ်ကို အမွတ်အပေါ်မှာ
ငါဖရစ်ပြုမည် ဖြစ်သည်။” တမန်တော်မြတ် ﷺ

نَحْمَدُهُ وَنُصَلِّي عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْمَعْبُودِ الْخَالِقِ الْوَدُودِ الَّذِي يَعْلَمُ
 الْغَائِبَ وَالْمَوْجُودَ - سُبْحَانَهُ مَا أَعْظَمَ شَأْنَهُ لَا يَخْفَى
 عَلَيْهِ شَيْءٌ مِنَ الْأَخْبَارِ وَإِلَيْهِ الْأَمْرُ كُلُّهُ يَعُودُ - وَالصَّلَاةُ
 وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِهِ الْمَتَّبِعِ إِلَى الْيَوْمِ الْمَوْعُودِ
 الَّذِي نَوَّرَ الضَّمَائِرَ وَالْقُلُوبَ وَدَفَعَ الْقَبَائِحَ وَالْعُيُوبَ
 بِالطَّرِيقِ الْأَحْسَنِ وَالنَّجْوَى الْمَرْغُوبِ وَعَلَى آلِهِ وَ
 أَصْحَابِهِ الَّذِينَ نَصَبُوا أَعْلَامَ الْجِهَادِ فَرَفَعُوا كَلِمَةَ
 الْحَقِّ وَخَفَضُوا الْكُفْرَ وَالْفُسَادَ -

တဟင်ဍုဒ်ဆိုင်ရာ အာယတ်တော်များ

تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ
 رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ○
 فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مِمَّا أَخْفَى لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ
 جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ○

‘ယင်းတို့သည် မိမိတို့၏နံစောင်းများကို အိပ်ယာမှ
 ခွဲခွါလျက် မိမိတို့၏အရှင်ထံ ကြောက်ရွံ့၊ မျှော်လင့်စွာ
 တောင်းခံနေကြ၏။ ထို့ပြင် ယင်းတို့သည် မိမိတို့အား
 ငါအရှင်ပေးသနားသည့်အထဲမှ ပေးကမ်းကြ၏။ ယင်း
 တို့၏ကျင့်ဆောင်မှုအပေါ်မှာ ယင်းတို့အတွက် အစား
 ပေးမှုအဖြစ် မျက်စေ့များ၏အေးမြခြင်းမှုရရှိခြင်းသည်
 ဖုံးကွယ်လျက်ရှိရာ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မသိ
 ပေ။’ (စူရာစစ်ဂျိဒ်ဟ်၊ အာယတ် ၁၆-၁၇)

အာယတ်တွင် ပါရှိသော ‘နံဘေးများကို အိပ်ယာမှ ခွဲခွါထားခြင်း’၏ အလိုသဘောနှင့် ပတ်သက်၍ အဆိုအမျိုးမျိုးရှိသည်။ ဟာဖီဇ် အိဗ်နေ့ကစီရ် **حمة الله عليه** အစရှိသည့် တစ်စီရ်ပညာရှင်များက ရှုဒေါင့်အမျိုးမျိုးဖြင့် ဖွင့်ဆိုထားကြသည်။ အလ္လာမာအာလူစီ **حمة الله عليه** သခင်က မိမိ၏ တစ်စီရ် ရူဟွလ်မအာနီကျမ်း တွင် ရေးသားဖော်ပြထားသည်မှာ -

‘ကျော်ကြားသော အဆိုမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ ငာဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ် ဖတ်ရန်အတွက် နံစောင်းကို အိပ်ယာမှ ခွဲခွါထားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆွဟီဟ်ဟဒီဆ်များတွင် ဤနမာဇ်ကို ဖတ်ကြရန် နှိုးဆော်ထားသည်။’

ကောင်းမှု၏ တံခါး ၁ (၃) ခု

မအာဇ်သခင်က ရေဝါယတ်ပြုသည်။ ‘တမန်တော်မြတ်ကြီး ﷺ မိန့်တော်မူသည်။ ‘ငါသည် အသင်တို့ကို ကောင်းမှု၏ တံခါး ၁၀ များကို ပြရမည်လား။’ ထိုသို့ဆိုပြီးနောက် တမန်တော်မြတ် ﷺ က ‘ကောင်းခြင်း၏ တံခါး ၁၀ များသည် (၁) ရိုဇာစောင့်ခြင်း၊ (၂) ဂိုနာများမှ ဝေးကွာစေသည့် ဆွဒကာအလှူဒါန (၃) ညဉ့်လယ်သန်းကောင်တွင် နမာဇ်ဖတ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်’ ဟု ရေတွက်ပြသည်။

မော်လာနာထာနဝီ **حمة الله عليه** သခင်က စူရာစစ်ဂျိဒဟ်၏ အာယတ်အောက်တွင် အထက်ပါဟဒီဆ်ကို ဖော်ပြပြီး ‘ဤအာယတ်သည် တဟပ်ဂျွဒ်၏ ထွတ်မြတ်မှုအကြောင်းဖြစ်သည်’ ဟု ရေးသားသည်။

အာယတ်၏ အလိုသဘောမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်သော ညဉ့်အချိန်မှာ သက်တောင့်သက်သာဖြစ်မှုကို စွန့်လွှတ်၍ အလ္လာဟ်အရှင်ကို အေဗာဒတ်ပြုလုပ်သူများရှိသည်။ ယင်းတို့သည် နမာဇ်ဖတ်ကြသည်။ တေလာဝတ်ပြုကြသည်။ ဒိုအာ အိစ်တိဂ်ဖါရ်၌ မွေ့လျော် နေကြသည်။ ထို့အပြင် အလ္လာဟ်အရှင်က ချီးမြှင့်ပေးသနားတော်မူသော အရာများကို ထိုအရှင်၏ လမ်းတော်၌ ပေးလှူသုံးစွဲကြသည်။

ယင်းတို့သည် ဤအဗာဒတ်များအားလုံးကို ပြုလုပ်ကြသည်။ ဤအချိန်မှာပင် ယင်းတို့သည် အရှင်၏ရဟ်မတ်အသနားတော်မှ မက်ကင်းခြင်းမဖြစ်ကြပေ။ ထိုအရှင်အား ကြောက်ရွံ့နေခြင်းမှ စိတ်အေးလက်အေး ဖြစ်မသွားကြပေ။ စင်စစ်တွင် ယင်းတို့သည် စစ်မှန်သော မွတ်စလင်မ်များဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့အတွက် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်က ခံစားစံစားစရာ စည်းစိမ်များ စီစဉ်ထားတော်မူရာ ထိုစည်းစိမ်များကို ယနေ့အထိမည်သူမှ သိပင် မသိကြပေ။

လူသားမစဉ်းစားမူသော စည်းစိမ်ချမ်းသာ

အလ္လာဟ်အရှင်ကိုယ်တော်တိုင်က ထိုစည်းစိမ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဟဒီးဆ်ကုဒ်စီတစ်ပုဒ်တွင် မိန့်ကြားထားသည်။

أَعَدَدْتُ لِعِبَادِيَ الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ
وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ
وَأَفْرَأُ وَإِنَّ شَيْئَكُمْ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أَخْفَى
لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ (مشكوة)

‘ငါ၏ကောင်းမွန်သော ကျေးကျွန်များအတွက် ငါအရှင် အသင့်စီမံထားသောအရာများရှိသည်။ ထိုအရာများကို မည်သည့် မျက်စေ့ကမှလဲ မမြင်ဖူး၊ မည်သည့်နားကမှလဲ မကြားဖူး၊ မည်သည့် လူသား၏စိတ်နှလုံးကမှလဲ ထိုအရာများနှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားတွေးဆဖူးခြင်းမရှိပေ။’

كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ وَبِالْأَسْحَارِ
هُم يَسْتَغْفِرُونَ ○ (سورة الذريرت : ၁၇، ၁၈)

‘ထို(သူတော်စင်)တို့သည် ညဉ့်အခါ အအိပ်အနေ နည်းကြ၏။ ထို့ပြင် မိုးသောက်ယံတွင် ချမ်းသာဆုပန်လျှက်ရှိကြ၏။’ (စူရာဇာရီယာတ်-အာယတ်၁၇-၁၈)
ဤအာယတ်၏ရှေ့ ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်တွင် မွတ္တကီများ

များကို ဖော်ပြထားလေသည်။ တက္ကဝါရှောင်ကျဉ်သူတို့သည် စမ်းချောင်းများနှင့် ဥယျာဉ်များထဲတွင် ရှိနေလိမ့်မည်။ ထို့ပြင် ထိုစည်းစိမ်များကို ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် လက်ခံရယူကြလိမ့်မည်။ ထိုစည်းစိမ်များကို ယင်းတို့၏အရှင်က ယင်းတို့အတွက် သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုသို့ဖော်ပြပြီးနောက် ယင်းတို့ပြုကျင့်သည့် ကောင်းမှုများကို ရှင်းပြတော်မူသည်။ ထိုကောင်းမှုများထဲမှ တစ်ခုမှာ ယင်းတို့သည် ညဉ့်အခါ အလွန်နည်းပါးစွာ အိပ်စက်ကြသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ညဉ့်၏ အချိန်အများစုကို အလ္လာဟ်အရှင်အား အေဗာဒတ်ပြုရာ၌ ကုန်ဆုံးစေသည်။ ထို့နောက် စဲဟ်ရီချိန်ရောက်သော် မိမိတို့၏အပြစ်များ ပေါ့တန်မှုများကို ခွင့်လွှတ်ရန် တောင်းပန်ကြသည်။

အိုအရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အေဗာဒတ်ကို ပြုထိုက်သလောက်မပြုနိုင်ကြပါ။ အေဗာဒတ်တွင် ပေါ့လျော့လျက်ရှိနေကြပါသည်။ ကိုယ်တော်အရှင်သည် မိမိ၏အသနားတော်ဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးတို့ကို ခွင့်လွှတ်တော်မူပါ 'ဟူ၍ တိုးလျှိုးပန်ကြားလျက်ရှိကြသည်။

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا (سورة الفرقان: ၇၆)

အကြင်သူတို့သည် တစ်ညဉ့်တာကို ယင်းတို့၏အရှင်အတွက် စစ်ဂျိဒဟ်ပြုလျက်ဖြင့်၎င်း ကေယာမ်ရပ်လျက်ဖြင့်၎င်း ကုန်ဆုံးကြ၏။ (စူရာဖုရ်ကာန်၊ အာယတ်၆၄)

ဆိုလိုသည်မှာ အမေ့ဆိုက်လျက်ရှိနေသော လူတို့သည် စည်းစိမ်ဖြင့် အိပ်စက်လျက်ရှိကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် သူတော်ကောင်းတို့သည် အရှင်မြတ်၏ရှေ့တော်မှောက်တွင် ရပ်လျက်၎င်း၊ စစ်ဂျိဒဟ်ပြုလျက်၎င်း ညဉ့်အချိန်ကို ကုန်ဆုံးစေလျက်ရှိကြသည်။ ဤသူတို့သည် မိမိတို့၏ညဉ့်ကာလကို ယမကာဆိုင်များ၊ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများတွင်သွားရောက်လှည့်လည်ခြင်းဖြင့် ကုန်ဆုံးစေကြခြင်းမဟုတ်ပေ။ ရုပ်ရှင်ရုံနှင့်ကပွဲဆိုပွဲတွင် အချိန်မဖြုန်းကြပေ။ သို့မျှမက ခွင့်ပြုချက်ရှိသည့်အရာဖြစ်သော သက်တောင့်သက်သာနေ၍ စည်းစိမ်ခံစားမှုမျိုးကိုပင်ယောင်မှားလို့ မခံစားခဲ့ကြပေ။ ထိုအစားယင်းတို့သည် နာမာန်နှင့် အေဗာဒတ်

များ ပြုရင်း ညဉ့်အချိန်ကို ကုန်ဆုံးစေကြလေသည်။

أَمِنْ هُوَ قَانَتْ أَنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَ قَائِمًا يَحْذَرُ
الْآخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي
الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۚ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ
أُولُو الْأَلْبَابِ - (سورة الزمر: ၁)

‘အကြင်သူသည် ညဉ့်အချိန်များတွင် စစ်ဂျီဒဟ်ပြု
လျက်၎င်း၊ ရပ်တန့်လျက်၎င်းအဗာဒတ်ပြု၏။ အာခေရတ်
အရေးကို ကြောက်ရွံ့လျက်ရှိ၏။ သူ၏အရှင်၏သနားဂုဏ်
ကို မျှော်လင့်လျက်ရှိ၏။ (ဤကဲ့သို့သူမျိုးသည် မုရှိရိက်နှင့်
တူနိုင်ပါမည်လော)။ လုံးဝမတူနိုင်ပေတကား။ အသင်တမန်
တော်ပြောလော့။ သိနားလည်သူနှင့် မသိနားမလည်သူသည်
တူနိုင်ပါမည်လော။ အသိဉာဏ်ရှိသူအဖို့ ဤအရာသည် သတိ
တရားဖြစ်၏။’ (စူရာဇ္ဇမ္မရ်၊ အာယတ်၉)

ဆိုလိုသည်မှာ ဇိမ်ရှိရှိအိပ်ရသော အရသာကို စွန့်လွှတ်လျက်
အလ္လာဟ်အရှင်အား အဗာဒတ်ပြုနေသော ပုဂ္ဂိုလ်များရှိသည်။ ရံဖန်
ရံခါထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် အရှင်၏ရှေ့တော်တွင် လက်ပိုက်ပြီး ရပ်လျက်
ရှိကြသည်။ ရံဖန်ရံခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် စစ်ဂျီဒဟ်ဦးချလျက်ရှိကြ
သည်။ တဖက်တွင် အာခေရတ်ကို ကြောက်ရွံ့သည့် စိတ်ဖြင့် တုန်လှုပ်
လျက်ရှိကြသည်။ အခြားတဖက်တွင်မူ အလ္လာဟ်အရှင်၏ရဟ်မတ်တော်
တသွင်သွင်ကျရောက်လျက်ရှိသည်။

ဤကဲ့သို့ တက္ကဒီရ်ကောင်းသောပုဂ္ဂိုလ်များသည် မုရှိရိက်ကဲ့သို့
မျိုး တက္ကဒီရ်ဆိုးသူနှင့် တူနိုင်ပါမည်လော။ မုရှိရိက်တို့နှင့်ပတ်သက်
၍ သက်ဆိုင်ရာ အာယတ်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးပြီ။ မုရှိရိက်တို့သည် ဘေး
ဒုက္ခကျရောက်သည့်အခါမှာ အလ္လာဟ်အရှင်ကို အော်ခေါ်တသလေ
သည်။ ထို့နောက်တွင် အကျပ်အတည်းကြားတွင်မူ အရှင်ကို စွန့်လွှတ်
ကျောခိုင်းပစ်လိုက်ကြသည်။ ဤနှစ်ဦးသည် တူညီနိုင်ပါမည်လော။
လုံးဝတူညီနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ အကယ်၍ တူညီသည်ဆိုပါမူ ပညာ

ရှိသူနှင့် ပညာမဲ့သူ၊ သိနားလည်သူနှင့် အသိမရှိသူတို့သည် ဘာမှ ကွာခြားတော့မည်မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် အလ္လာဟ်အရှင်က အသိဉာဏ်ပေးထားသောသူတို့မှာကား ဤအချက်ကို တွေးတောနားလည်ကြလေသည်။

အာယတ်တွင် ဖော်ပြထားသော 'أَنَاءَ اللَّيْلِ' (ညဉ့်၏အချိန်များ) ၏အဓိပ္ပါယ်ကို တစ်စိရ်ပညာရှင်များက ဖွင့်ဆိုမှုများပြုလုပ်ကြသည်။ ပညာရှင်တစ်စုက ညဉ့်၏အလယ်ပိုင်းဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ အချို့ပညာရှင်များကမူ ညဉ့်၏ပထမပိုင်းဟူ၍၎င်း၊ ကြားအချိန်ဟူ၎င်း၊ ညဉ့်နှောင်းပိုင်းဟူ၎င်း ဖွင့်ဆိုသည်။ (တစ်စိရ်အိမ်နေ့ကဆီရ်ကိုကြည့်)

وَمِنْ أَنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَ اطَّرَافِ النَّهَارِ
لَعَلَّكَ تَرْضَى - (سورة طه : 130)

‘ညဉ့်၏အချိန်များမှာ စီးဖြန်းတသကုန်လော့။ ထိုပြင် နေ့၏အချိန်ပိုင်းများမှာ လည်း (စီးဖြန်းတသကုန်လော့) သို့မှသာ အသင်သည်(အရှင်၏)ကျေနပ်မှုရရှိပေမည်။’

(စုရာတွာဟာ၊ အာယတ်၁၃၀)

တစ်စိရ်ပညာရှင်များက နေ့၏အချိန်အပိုင်းအခြားများတွင် ဖတ်ရသောနမာဇ်ဆိုသည်မှာ ဇဟရ်နမာဇ်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နေ့၏တဝက်နှင့်နောက်တဝက်သည် ဇဟရ်ချိန်တွင် ဆုံတွေ့ကြသည်။ ထို့နောက် ည၏အချိန်များတွင် ဖတ်ရသော နမာဇ်သည် မဂ္ဂရိပ်နှင့်အရှာဖြစ်သည်။ သို့သာမက အချို့တစ်စိရ်ရှင်များထံတွင် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيْلًا - (سورة المزمل)

‘စင်စစ်ဧကန် ညဉ့်ထခြင်းသည် အလွန်ပင်ပြင်းထန်၏။ (စိတ်နှလုံးကို)ထိရောက်စေ၏။ နှုတ်လျှာကို (ဒိုအာနှင့် ကေရာအတ်ဖတ်ရွတ်မှု၌) ပိုမို၍ တိကျမှန်ကန်စေ၏။’

(စုရာမူဇ်ဇမ်မိလ်၊ အာယတ် ၆)

အာယတ်၏အလိုသဘောမှ ဤသို့ဖြစ်သည်။ ညဉ့်၌ထခြင်းသည် အလွန်ခက်ခဲသောကျင့်ကြံမှုဖြစ်သည်။ စိတ်ကို ချိုးသည့်အလေ့

အကျင့်ဖြစ်သည်။ ဤအကျင့်သည် နှစ်စိတ်အတွက် အလွန်လေးလံ ဖိစီးသောအရာဖြစ်သည်။ မိမိကျခြင်း၊ သက်သက်သာသာရှိခြင်း၊ အိပ် ကောင်းအိပ်ခြင်း-အစရှိသည့် လိုလားဖွယ်အရာတို့သည် ပျက်ပြားသွား ရသည်။

ထိုအချိန်တွင် စိတ်နှလုံးမှ ဒိုအာနှင့် ဇိက်ရံပြလုပ်နေခြင်းဖြစ် သည်။ နှုတ်လျှာနှင့် နှလုံးသားသည် ကိုက်ညီမှုရှိနေသောအချိန်ဖြစ်၏။ ထိုအချိန်တွင် နှုတ်လျှာမှ ထွက်ပေါ်လာသောစကားရပ်များသည် စိတ်ထဲ တွင် ကောင်းစွာဝင်စားမှုရှိလေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအချိန် တွင် ဆူသံညံ့သံ အော်သံဟစ်သံများအားလုံးမှ ကင်းရှင်းလျက်ရှိသည်။

ထို့ပြင် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ထိုအချိန်တွင် ကမ္ဘာလောက ၏မိုးကောင်းကင်သို့ သက်ဆင်းတော်မူနေရာ လူတို့၏နှလုံးသားတွင် ထူးခြားသော တည်ငြိမ်တိတ်ဆိတ်မှုနှင့် အမြိုက်အရသာတစ်မျိုးကို ခံစားရလေသည်။

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثَيِ اللَّيْلِ وَنَصْفَهُ
و تُلْثِيهِ وَطَائِفَةٌ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ. (سورة المزمل)

‘မုချအသင်၏အရှင်က အသင်သည်၎င်း၊ အသင်နှင့် အတူရှိသူများသည်၎င်း ညဉ့်၏သုံးပုံနှစ်ပုံနီးပါး၊ သို့ မဟုတ် ညဉ့်၏တစ်ဝက် သို့မဟုတ် သုံးပုံတစ်ပုံ နီးထ နေကြသည်ကို သိတော်မူ၏။’ (စုရာမ္မင်ဇမ်မိလ်၊ အာယတ် ၂၀)

ဆိုလိုသည်မှာ အို မုဟမ္မဒ် ﷺ အသင်နှင့် အသင်၏အဖော်တို့ သည် ငါအရှင်က ညတွင် နီးထရန်မိန့်ဆိုထားသည့်အပေါ်မှာ အပြည့် အဝလိုက်နာကြသည်ကို ငါအရှင်ကောင်းစွာသိတော်မူသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ ညဉ့်တစ်ဝက်၊ တစ်ခါတစ်ရံ ညဉ့်၏သုံးပုံနှစ်ပုံ၊ တစ်ခါတစ်ရံ ညဉ့်၏သုံးပုံတစ်ပုံနီးပါးခန့်မျှ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ကို အေဗာဒတ်လုပ် နေကြသည်။

ရေဝါယတ်များတွင် လာရှိသည်မှာ ဆွဟာဗဟ် သခင်များ ၏ ခြေထောက်များသည် ညတွင် ထရပ်ရလွန်းသဖြင့် ယောင်လာသည်။

ကွဲအက်ကုန်သည်။

သို့မျှမက အချို့သောဆွဟာဗဟ် သခင်တို့သည် မိမိတို့ ၏ ဆံပင်များကို ကြိုးဖြင့် ဆွဲချည်ထားသည်။ အိပ်ငိုက်ပါက ကြိုးက ဆွဲဆန့်မည်။ ထိုအခါ နာကြင်မှုကြောင့် မျက်လုံးကျယ်လာမည်။

အလ္လာမာဇီတိုင်ဒီ رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ သခင်က 'အဲဟ်ယာအွလ်အူလူမ် အကျယ်ဖွင့်ဦကာကျမ်း' တွင် ရေးထားသည်မှာ -

'အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ညတွင် နိုးထသူတို့၏ အကျိုးကုသိုလ် နှင့်ပတ်သက်၍ တမန်တော်မြတ် ﷺ အား ကိုယ်တိုင်ဆုံတွေ့ပြီးမိန့်တော်မူခဲ့သည်။ ဤသို့အလ္လာဟ်အရှင်ကိုယ်တော်တိုင်တွေ့ဆုံမိန့်ကြားတော်မူသည်ကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ညဉ့်တွင် နိုးထသူတို့၏ဂုဏ်ဒြပ်ထယ်ဝါမှုသည် အလေးအနက်ပေါ်လွင်ထင်ရှားလျှက်ရှိပေသည်။

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ (سورة البقرة : ၁၈)

'မွတ်စလင်မ်တို့၊ ဆွဘရ်ဖြင့်၎င်း ဆွလာတ်ဖြင့်၎င်း

အကူအညီကို ရယူကြကုန်။' (စူရာဘကရာ၊ အာယတ်၄၅)

အလ္လာမာဇီတိုင်ဒီ رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ သခင်က ဖော်ပြသည်မှာ -

'အထက်ပါအာယတ်တွင် 'ဆွလာတ်'ဟု ဆိုခြင်း၏အလိုသဘောသည် ညဉ့်၏နမာဇ်ကို ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ညဉ့်၏နမာဇ်ဖြင့် နှစ်စိတ်ကို ပြုပြင်မှုရရှိသည်။ ဆိုးယုတ်မှုများ ကင်းပသွားသည်။ (အိတ္တိဟာဖ်ကျမ်း)

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ ۚ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ

رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا - (سورة بنى اسرائيل : ၁၇)

'ညဉ့်၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတွင် နိုးထ၍ တဟပ်ရွှဒ်ကိုဖတ်ပါလေ။ ဤသို့ဖတ်ခြင်းသည် အသင့်အတွက် (ငါးကြိမ်)နမာဇ်များ၏နောက်တွင် အပိုဖြစ်သည်။

အသင်အရှင်သည် အသင့်အား မကာမေ့မဟ်မုဒ်ကို ချီးမြှင့်တော်မူမည်ဟု မျှော်လင့်ရပေ၏။ '

(စူရာဘနီအစ္စရာအိလ်၊ အာယတ် ၈၉)

တဟပ်ရွှဒ်သည် ဖရာဇ်ဖြစ်ခဲ့သည်

တဟပ်ရွှဒ်ဖတ်ခြင်းသည် ပထမပိုင်းက အဗ္ဗတ်သားအားလုံး၏ အပေါ်မှာ ဖရာဇ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ နောက်မှ အဗ္ဗတ်အပေါ်ရှိ ဖရာဇ်တာဝန် အဖြစ်မှ ပလပ်ပစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တမန်တော်မြတ် ﷺ အပေါ်တွင် တဟပ်ရွှဒ်ဆိုင်ပညတ်နှင့်ပတ်သက်၍မူ ဟဒီဆ်ပညာရှင် များနှင့်ဖေကဟ်ပညာရှင်များတွင် အဆိုနှစ်မျိုးကွဲပြားလျက်ရှိသည်။

အဆိုတစ်ခုမှာ အဗ္ဗတ်အပေါ်မှာ ဖရာဇ်ဖြစ်ခြင်းကို ပလပ်လိုက် သော်လည်း တမန်တော်မြတ် ﷺ အပေါ်တွင် ဖရာဇ်တာဝန်သည် ဆက်လက် ရှိနေသည်။ ဤအဆိုအရ ‘أَلَا نَبَا’ ၏အလိုသဘောသည် ‘အသင့်အပေါ်မှာ ငါးကြိမ်နမာဇ်၏အပြင် နောက်ထပ် နမာဇ်တစ်ခု အပိုသည်လည်း ဖရာဇ်အဖြစ်ရှိသေး၏’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအဆိုမှာ ‘ကိုယ်တော်မြတ် ﷺ အပေါ်မှလည်းဘဲ တဟပ် ရွှဒ်သည် ဖရာဇ်မဟုတ်တော့ပါ။ ဤအဆိုအရ အာယတ်တွင် သုံးနှုန်း ထားသော ‘أَلَا نَبَا’ သည် တကယ့်နဖီလ်ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလို သည်မှာ အသင့်အတွက် ဤနမာဇ်သည် နဖီလ်ဖြစ်သည်။ ဖရာဇ်မဟုတ် ပါ’ - ဟူ၍ဖြစ်သည်။

ဤအဆိုနှစ်ခုကို အညီအညွတ်ဖြစ်အောင် ‘تطبيق’ နည်းလမ်း ဖြင့် ကိုက်ညီပေးနိုင်သည်။ တဟပ်ရွှဒ်ကို ပထမအကြိမ်ပလပ်ခြင်း သည် အဗ္ဗတ်အတွက်သာဖြစ်သည်။ ထို့နောက် တမန်တော်မြတ် ﷺ အတွက်လည်း ပလပ်လိုက်သည်။

လူသားတိုင်းက တမန်တော် ﷺ ကို ချီးကျူးမည်

မကာမေ့မဟ်မုဒ် ‘مقام محمود’ ဆိုသည်မှာ ကြီးကျယ်စွာ ရှိဖူး အဖ် တောင်းပန်အသနားပေးမည့်နေရာဖြစ်သည်။ တမန်တော်အား လုံး ﷺ က မည်သို့မျှပြောဆိုရန်မတတ်နိုင်သောအချိန်မှာ ယင်း တမန်တော်များက တမန်တော်မြတ် ﷺ ထံသို့ အဖန်ဆင်းခံများကို ဒုက္ခ

မှလွတ်မြောက်အောင် တောင်းပန်ကယ်ချွတ်ပေးရန်လျှောက်ထားကြ လိမ့်မည်။ ထိုအခါ လူတိုင်းလူတိုင်း၏နှုတ်ဖျားမှ တမန်တော်မြတ် ﷺ ကို ချီးမွန်းထောပနာပြုကြလိမ့်မည်။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ကိုယ်တော် တိုင်ကလည်း တမန်တော်မြတ်ကို ချီးကျူးလိမ့်မည်။ မုဟမ္မဒီယာတည်း တူသော အချိုးအမွမ်းခံထိုက်ခြင်း၏ဂုဏ်ပုဒ်သည် ထိုအချိန်တွင် အပြည့် အဝပေါ်လွင်လာလိမ့်မည်။

မကာမေ့မတ်မုဒ်၏အထက်ပါဖွင့်ဆိုရှင်းပြမှုကို ဆွဟီဟဒီဆ် များတွင် ဖော်ပြထားလေသည်။

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ .

(سورة الم نشرح : ၇.၈)

‘ထို့ပြင် အသင်သည် (အမိန့်တော်များကို ပို့ချမှုတာဝန်) ပြီးဆုံးသောအခါ (အခြားသောအဗာဒတ်ကျင့်ကြံအား ထုတ်မှုများတွင်) ကြိုးပမ်းအားထုတ်ပါလေ။’

(စူရာအလမ်နရှိရဟ်၊ အာယတ် ၇-၈)

ဆိုလိုသည်မှာ ‘အို မုဟမ္မဒ် ﷺ အသင်တမန်တော်သည် မိမိ၏ အမိန့်တော်ပို့ချမှု တာဝန်ပြီးဆုံးသည့်အခါ အဗာဒတ်ကျင့်ကြံအား ထုတ်မှုတွင် လုံးပန်းအားထုတ်ပါလော့၊ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ ဤသို့ပြု ခြင်းသည် အသင်ဂုဏ်အင်နှင့် ဆီလျော်သောအရာဖြစ်သည်’ ဟူ၍ဖြစ် သည်။

(တစ်စီရ်ဘာယာနွလ်ကုရ်အာန်ကျမ်း)

အမ်ဒွလ္လာဟ်အိမ်နေ့မတ်စအဒ် ﷺ သခင်က အဆိုပါအာယတ် ၏တစ်စီရ်ကို ရှင်းပြခဲ့သည်။ အလိုသဘောမှာ ‘အသင်သည် မိမိ၏ ဖရာဇ်တာဝန်များ ပြီးဆုံးသည့်အခါ ညဉ့်တွင် ထ၍ ကြိုးပမ်းဒုက္ခခံမှု များပြုလုပ်ပါ’ ဟူ၍ဖြစ်သည်။

အထက်ပါရေဝါယတ်အရလည်း ညဉ့်တွင် နီးထခြင်း၏ထွတ် မြတ်မှုသည် ပေါ်လွင်လျှက်ရှိသည်။

سَيَمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ۝

(سورة الفتح : ၂၉)

‘သူတို့၏မျက်နှာများပေါ်တွင် စစ်ဂျ်ဒဟ်၏အမှတ်အသား
များ ပေါ်နေ၏။’ (စူရာဖတဟ်၊ အာယတ် ၂၉)

ဆိုလိုသည်မှာ နမာဇ်များကို စွဲစွဲမြဲမြဲဖတ်သူ အထူးသဖြင့်
တဟ်ဝါဒီနမာဇ်ကို စွဲစွဲမြဲမြဲဖတ်သူအတွက် ထူးခြားသောနှုတ်အလင်း
ရောင်နှင့် ကျက်သရေရှိလေသည်။ အလ္လာဟ်အရှင်ကို ကြောက်ရွံ့ကျိုး
မှု၊ နိယတ်စိတ်ရင်းကောင်းမွန်မှု၏လင်းဝင်းမှုများသည် အတွင်းမှ စီး
စိမ့်ထွက်ပေါ်လာပြီး အပြင်ပိုင်းကို အရောင်အဝါထွက်စေလျက်ရှိသည်။

အချို့သော တဖ်စီရ်ပညာရှင်က ဤအာယတ်တော်သည်လည်းဘဲ
တဟ်ဝါဒီကိုပင် ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ سُجْدًا لَّيْلًا طَوِيلًا (سورة دهر)

‘ထို့ပြင် ညဉ့်၏အချိန်ပိုင်းတစ်ခုတွင် ထိုအရှင်ကို
စစ်ဂျ်ဒဟ်ပြုပါလေ၊ ထို့ပြင် ထိုအရှင်အတွက် တက်စိဟ်
တသမူကို ညဉ့်နက်သည်အထိ မြှက်ဟပါလေ။’

စစ်ဂျ်ဒဟ်၏အလိုသဘောသည် နမာဇ်ဖတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤ
နမာဇ်သည် မဂ္ဂရိပ်သို့မဟုတ် အေရှာနမာဇ်ဖြစ်သည်။ အချို့ပညာရှင်
တို့က ဤအာယတ်တွင် ဖော်ပြထားသော စစ်ဂျ်ဒဟ်ပြုစေခြင်းသည်
တဟ်ဝါဒီကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြကြသည်။

မော်လာနာရှစ်ဗီရ်အဟ်မဒ်အစ္စမာနီ رحمه الله عليه သခင်က-
‘အကယ်၍ အာယတ်တွင်ဖော်ပြထားသော ‘စစ်ဂျ်ဒဟ်’သည် တဟ်
ဝါဒီကို ဆိုခြင်းဖြစ်လျှင်၊ နောက်တွင်ဆက်၍လာသော ‘တက်စိဟ်’
၏အဓိပ္ပါယ်သည် ရှိရင်းစွဲအတိုင်း ဖြစ်လိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ညဉ့်
တွင် တဟ်ဝါဒီနမာဇ်၏အပြင် များစွာသော ဇိက်ရတသမူများ ပွားများ
ဖတ်ရွတ်နေရမည်။ အကယ်၍ ‘စစ်ဂျ်ဒဟ်’သည် မဂ္ဂရိပ်နှင့်အေရှာကို
ဆိုလိုခြင်းဖြစ်လျှင် ဤနေရာ၌ ‘တက်စိဟ်’သည် တဟ်ဝါဒီကို ဆို
လိုခြင်းအဖြစ် ကောက်ယူနိုင်သည်။

တဟပ်ဍုဒ်နှင့် သက်ဆိုင်သော ဟဒီးဆ်တော်များ

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ: فَلَمَّا دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ أَنْجَفَ النَّاسَ قَبْلَهُ وَقِيلَ قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجِئَتْ فِيهِ النَّاسُ لِأَنْظَرِ فَلَمَّا تَبَيَّنَتْ وَجْهَهُ عَرَفَتْ أَنَّ وَجْهَهُ لَيْسَ بِوَجْهِ كَذَّابٍ وَكَانَ أَوَّلَ شَيْءٍ سَمِعَتْهُ تَكَلَّمَ بِهِ أَنْ قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَصَلُّوا الْأَرْحَامَ وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامُ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ . (قيام الليل)

မဒီနာမြို့ဝင် မိန့်ခွန်းမှာပင်

အပ်ဒုလ္လာဟ်အိပ်နေဆလားမ္မံ သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြသည် မှာ - ‘တမန်တော်မြတ်ကြီး ﷺ သည် မဒီနာမြို့သို့ ဝင်ရောက်လာတော် မူသောအခါ လူတို့သည် တမန်တော်မြတ် ﷺ ထံသို့ အပြေးအလွှား ရောက်လာကြသည်။ ထို့ပြင် ‘ကိုယ်တော်မြတ် ﷺ ရောက်ရှိလာပြီ’ ဟု လည်းပြောဆိုကြသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်သည်လည်း လူတို့နှင့်အတူ ကိုယ်တော်မျက်နှာကို ကြည့်ရှု၍ (ကိုယ်တော်သည် အမှန်တကယ်နဗီ တမန်တော်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို) ပြောဆိုနိုင်ရန် လာခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်၏မျက်နှာတော်သည် လူလိမ်လူကောက်၏မျက်နှာမဟုတ် ကြောင်း ကျွန်ုပ်အကဲခတ်သိရှိခဲ့သည်။ ထိုနေရာသို့ ရောက်သောအခါ ကိုယ်တော်၏ နှုတ်တော်မှ ပထမဆုံးမိန့်ကြားသော စကားရပ်များမှာ- ‘အို လူတို့၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆလားမေတ္တာ ဖြန့်ဝေကြပါ။ (ဆင်းရဲ သားများကို) အစားအစာကျွေးမွေးကြပါ။ ဆွေမျိုးသားချင်းအဆက် အသွယ်လုပ်ကြပါ။ ညဉ့်အခါ လူတို့အိပ် မောကျနေချိန်မှာ နမာဇ်ဖတ် ကြပါ။ အသင်တို့သည် ဂျန္နတ်တွင်းသို့ အေးချမ်းသာယာစွာ ဝင်ရောက် ကြရမည်။’

ဤဟဒီးဆ်တွင် တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် အကြောင်းအရာလေးခုကို မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သည်။ ထိုအရာများကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ဂျန္နုတ်သို့ ဝင်ရောက်ရမည့်အကြောင်း ကတိစကားကိုလည်း ထည့်သွင်းမိန့်ကြားထားသည်။

ပထမအကြောင်းအရာမှာ ‘*افشاء* *سلام*’ ခေါ် ဆလာမ်မေတ္တာကို ဖြန့်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။ အဘယ်သို့ဆိုသော် အချင်းချင်းဆလာမ်မေတ္တာ ဖြန့်ဝေခြင်းဖြင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုတိုးပွားလာလေသည်။ ဆလာမ်မေတ္တာ ပို့သမှုကြောင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အဆက်အသွယ် ခိုင်မာတောင့်တင်းစေသည်။

တမန်တော်မြတ် ﷺ က ‘အသင်တို့သည် အီမာန်မယူမချင်း- ဂျန္နုတ်သို့ ဝင်ရောက်ကြရလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ ထို့နောက် အသင်တို့ အချင်းချင်းအကြားတွင် ချစ်ခင်ရင်းနှီးမှု မရှိသ၍ အသင်တို့၏အီမာန်သည် ပြည့်စုံလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ အလုပ်တစ်ခုကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အသင်တို့အချင်းချင်းအကြားတွင် အချစ်အခင် တိုးပွားစေမည့်အရာကို ငါကိုယ်တော် ညွှန်ပြရမည်လော။ အသင်တို့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆလာမ်မေတ္တာကို ဖြန့်ဝေကြကုန်။’ (ဆွဟီမွတ်စလင်မ်)

တမန်တော်မြတ် ﷺ ဒုတိယပြောဆိုသောအရာ သည် သားချင်းအပေါ်မှာ ကောင်းစွာဆက်ဆံမှုဖြစ်သည်။ ဤသည် လူတိုင်းအတွက် ဖရာဇ်တာဝန်ဖြစ်သည်။ မိမိ၏မိဘနှစ်ပါးနှင့်တကွ ဆွေမျိုးသားချင်းများအပေါ်မှာ ကောင်းမွန်စွာ ဆက်ဆံပေါင်းသင်းနိုင်ရန် ကြိုးစားရမည်။ ဤကဏ္ဍ၏အရေးကြီးပုံနှင့်ထွတ်မြတ်မှုများကို များစွာသော ရေဝါယတ်များတွင် ဆင့်ပြန်ဖော်ပြထားသည်။

ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏အမိန့်တော်ကို ဖော်ပြထားသည်မှာ - ‘ငါသည် အလ္လာဟ်ဖြစ်သည်။ ငါသည် ရဟ်မာန်ဂရုဏာရှင်ဖြစ်သည်။ ငါအရှင်သည်ပင် သနားကြင်နာမှုကို ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်ဖြစ်သည်။ *رحم* (သနားကြင်နာမှု)ဆိုသော စကားလုံးကိုပင် ငါအရှင်သည် မိမိ၏အမည် ‘*رحمن*’ မှ ထုတ်ယူထားတော်

မူခြင်းဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် သားချင်းကို ဆက်သွယ်မည်ဆိုလျှင် ငါအရှင်သည် ထိုသူ့ကို ဆက်သွယ်မည်။ အကြင်သူသည် သားချင်းဆွေမျိုးကို အဆက် ဖြတ်လျှင် ငါအရှင်သည် ထိုသူ့ကို အဆက်ဖြစ်မည်။
(တေရ်မဇီကျမ်း)

ဟဒီဆ်တော်တစ်ပုဒ်တွင် ‘ သားချင်းအဆက်ဖြစ်သူသည် ဂျန္နုတ်သို့ ဝင်ရောက်ရမည်မဟုတ်’ဟု ဆိုထားသည်။ (တေရ်မဇီကျမ်း)

တတိယအကြောင်းအရာမှာ မရှိဆင်းရဲသားများကို အစားအစာ ကျွေးမွေးခြင်းဖြစ်သည်။ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်၏ နေရာအနှံ့အပြားတွင် ဤအကြောင်းအရာကို ဖော်ပြထားသည်။

ဟဒီဆ်တစ်ပုဒ်တွင် လာရီသည်မှာ - အကြင်သူတစ်ဦးသည် မိမိ၏ ညီနောင်တစ်ဦးကို ဝမ်းဗိုက်ပြည့်သွားသည်အထိ၊ ရေငတ်ပြေသွားသည်အထိ အစာရေစာကျွေးမွေးခဲ့လျှင် ထိုကျွေးမွေးသူအား အလ္လာဟ် အရှင်က ထိုသူနှင့် ဂျဟန္နမ်အကြား ခန့်ဒါက် ခုနစ်ခုပြုလုပ်ပေးတော်မူမည်။ ခန့်ဒါက်(ခံတုပ်ကျင်း)တစ်ခုသည် နှစ်ပေါင်းခုနစ်ရာခနီး ရှည်လျားမည်။
(ကန့်ဇ်ဇလ်အဗ္ဗာလ်ကျမ်း)

အခြားဟဒီဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘ အဖန်ဆင်းခံအားလုံးသည် အလ္လာဟ် အရှင်၏ အိမ်သားများဖြစ်သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည် မိမိ၏ အိမ်သားများကို အကျိုးပြုသူအား အချစ်မြတ်နိုးဆုံးဖြစ်တော်မူသည်။ ’
(ကန့်ဇ်ဇလ်အဗ္ဗာလ်ကျမ်း)

မဒီနာမြို့ဝင်မိန့်ခွန်းတွင်ဖော်ပြထားသည့် စတုတ္ထအကြောင်းအရာမှာ လူသားအားလုံး စည်းစိမ်အရသာဖြင့် အနားယူ အိပ်စက်နေကြသော အချိန်မှာ နမာဇ်ထဖတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖတ်ခြင်း၏ ထွတ်မြတ်မှု၊ အရေးကြီးမှုနှင့် အကျိုးကုသိုလ်များကို အာယတ်များနှင့် ရေဝါယတ်အတော်များများတွင် ဖော်ပြပါရှိလေသည်။ ထိုအထောက်အထားများအရ ဤနမာဇ်၏ ထွတ်မြတ်မှုအရေးကြီးမှုမှာ ဒွိဟသံသယ ဖြစ်ရန် အကြောင်းမရှိတော့ချေ။ ထိုရေဝါယတ်များစွာထဲတွင် အဗူဟိုရိုင်ရာဇ် သခင် ဆင့်ပြန်သော ရေဝါယတ်တစ်ပုဒ်လည်းပါဝင်လေသည်။

ဂျန္နတ်ဝင်ရန် ကျင့်သုံးတန်

အဘူဟုရိုင်ရာ ﷺ သခင်က -

‘ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် ﷺ ထံတွင် ‘ကျွန်တော့အား ဂျန္နတ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ရမည့် အကျင့်တစ်ခုပြောပြပါ’ ဟု မေးမြန်းခဲ့သည်။ ကိုယ်တော် ﷺ က အကြောင်းအရာသုံးခုကို ပြောပြခဲ့သည်။ ပထမ ဆလမ်မေတ္တာပို့သမှုကို ကောင်းစွာဖြန့်ဝေခြင်း၊ ဒုတိယ မှာ မရှိဆင်းရဲသားများကို ကျွေးမွေးခြင်း၊ တတိယမှာ ညဉ့်တွင် ထ၍နမာဇ်ဖတ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

عَنْ عَلِيٍّ ﷺ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
إِنَّ فِي الْجَنَّةِ غُرًّا يَرَى بَطُونَهَا مِنْ ظُهُورِهَا
وِظُهُورِهَا مِنْ بَطُونِهَا فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ لِمَنِ هِيَ
يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ لِمَنِ اطَّابَ الْكَلَامُ وَأُطْعِمَ
الطَّعَامَ وَأَدَامَ الصِّيَامَ وَصَلَّى بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامَ
(أَخْرَجَهُ ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَغَيْرُهُمَا)

အမှောင်ထဲမှာ ထခဲ့သူများအတွက်သာ

တမန်တော်မြတ် ﷺ က မိန့်ကြားတော်မူ၏။ ‘ဂျန္နတ်တွင် ဤကဲ့သို့ ခန်းဆောင်များရှိသည်။ ထိုခန်းဆောင်များသည် (မှန်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည့်အလား) အတွင်းက အရာများကို အပြင်မှမြင်နေရမည်။ အပြင်က အရာများကို အတွင်းမှမြင်နေရမည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်တစ်ပါးက ‘အို အလ္လာဟ်၏တမန်တော်၊ ထိုအရာသည် မည်သူတို့အတွက်ပါလဲ’ ဟု မေးလျှောက်လေသည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ က ‘စကားကိုအကောင်းမွန်စွာပြောဆိုခြင်း (ဆိုလိုသည်မှာ မျက်နှာသုန်မှုန်တင်းမာလျှက်စကားမပြောခြင်း။) လူတို့ကို ကျွေးမွေးခြင်း၊ အမြဲတန်းရှိဇာထားခြင်း၊ လူတို့အိပ်နေသည့်အချိန်တွင် တဟပ်ဌွဒ်ဖတ်ခြင်း- ပြုသူတို့အတွက်ဖြစ်သည်။ ဤရေဝါယတ်ကို ဆွဟာဗဟ်အတော်များများက စကားလုံး

အသုံးအနှုံးအမျိုးမျိုးဖြင့် ဆင့်ပြန်ခဲ့ကြသည်။ ထိုရေဝါယတ်များအရ လည်း တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်၏ အကျိုးအမြတ်များသည် ပေါ်လွင်ထင်ရှား လျှက်ရှိပေသည်။

တမန်တော်မြတ် ﷺ က ‘ ဂျန္နတ်တွင် မှန်ကဲ့သို့လင်းဝင်းတောက် ပသော ခန်းဆောင်များ ရရှိမည်’ ဟု ကတိပြုပြောဆိုထားသော ကျင့် ဆောက်တည်မှုများရှိသည်။ ယင်းကျင့်ဆောင်တည်မှုများထဲတွင် တဟပ် ဂျွဒ်နမာဇ်သည်လည်း တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ဤနမာဇ်ကို ညဉ့် ၏အမှောင်ထုထဲတွင် ဖတ်ရွတ်ရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ် က ထိုနမာဇ်၏ အစား လင်းဝင်းတောက်ပသော ခန်းမဆောင်များ ချီး မြှင့်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

တဟပ်ဂျွဒ်၏အကျိုးကျေးဇူး (၄) ခု
 عَنْ بِلَالٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ دَأْبُ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ
 وَإِنْ قِيَامُ اللَّيْلِ قَرِيبَةٌ إِلَى اللَّهِ وَتَكْفِيرٌ لِلْسَّيِّئَاتِ
 وَمِنْهَاةٌ عَنِ الْآثِمِ وَمَطْرَدَةٌ لِلْحَسَدِ (قيام الليل)

ဘီလာလ် ᷺ သခင်က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ က မိန့်ကြားသည်မှာ ‘ အသင်တို့သည် ညဉ့်တွင် နိုးထခြင်းကို စွဲမြဲကြကုန်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤသို့ နိုးထခြင်းသည် အသင်တို့၏ ရှေးအလျင် က သူတော်စင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လမ်းစဉ်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ညဉ့်၌နိုးထခြင်း သည်အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်နှင့် နီးကပ်စေသည့် အကြောင်းခံဖြစ်သည်။ ဂိုနာများအတွက် ကမ်းဖျတ်ဖြစ်သည်။ မကောင်းမှုများကို တားမြစ် သည်။ မနာလိုမဆွေရဖြစ်ခြင်းကို ဝေးကွာစေသည်။’

ဤဟဒီးဆ်တွင် ညဉ့်ထခြင်း တစ်နည်း တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ် သည့်အတွက် ရရှိမည့် အဓိကအကျိုးကျေးဇူးလေးခုကို ဖော်ပြထား သည်။ ထို့ပြင် ဤနမာဇ်သည် သူတော်စင်သူတော်ကောင်းတို့၏ လမ်းစဉ် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။

ပထမအကျိုးကျေးဇူးမှာ အလ္လာဟ်နှင့်နီးကပ်မှုရခြင်းဖြစ်သည်။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို အကြောင်းပြု၍ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ထံ နီးကပ်ခြင်းနှင့် အလ္လာဟ်၏ကျေနပ်မှု ရရှိသည်။

မွတ်စလင်မ်တစ်ဦးအဖို့ ဤထက်ပို၍ ကောင်းသော နဲ့အံ့မတ်အဘယ်မှာရှိနိုင်သေးသနည်း။ အားလုံးသော အေဗာဒတ်များ၊ အမိန့်နာခံမှုများနှင့် သာသနာရေးအမိန့်ပညတ်အားလုံး၏ ဦးတည်ရည်ရွယ်ချက်သည် ဤအရာပင်ဖြစ်သည်။ အစစ်အမှန် ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သော အရှင်၏ကျေနပ်ကြည်ဖြူမှုရရှိရေးပင်ဖြစ်သည့် မဟုတ်ပါလော။

وَرَضَوَانِ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ (سورة التوبة: ၇၃)

‘အလ္လာဟ်၏ကျေနပ်မှုသည်သာ အကြီးကျယ်ဆုံးဖြစ်၏။’

ပထမအကျိုးကျေးဇူးမှာ ညဉ့်အချိန်၌ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်အား အေဗာဒတ်ပြုခြင်း နာခံခြင်းကြိုးပမ်းအားထုတ်ခြင်းတို့ဖြင့် လူသား၏ အပြစ်ဂိုဏ်းများသည် ခွင့်လွှတ်ခြင်းခံရသည်။ ဤသည်လည်း ကြီးကျယ်သော နဲ့အံ့မတ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

ခွင့်လွှတ်ခြင်းခံရသည်ဆိုရာ၌ သေးငယ်သော ဂိုဏ်းများကိုသာ ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ကြီးလေးသောအပြစ်ဂိုဏ်းများကိုမူ တောင်ဗဟ်မပြုဘဲ ခွင့်လွှတ်မည်မဟုတ်ကြောင်း သတ်မှတ်ချက်ရှိထားသည်။

သို့သော် ဤကဲ့သို့ (တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်နေသည့်)အချိန်အခါမျိုးမှာ များသောအားဖြင့် လူသားသည် တောင်ဗဟ်-အိစ်တိဂ်ဖါရ် ပြုနိုင်စွမ်း ရရှိကြသည်သာဖြစ်သည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ဟဒီးဆ်တော်တွင် အထက်ပါသတ်မှတ်ချက်ကို ဖော်ပြခြင်းမပြုတော့ပေ။

တတိယအကျိုးကျေးဇူးမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ တဟပ်ဂျွဒ်သည် လူသားကို အရှင်အားမနာခံခြင်းနှင့် အပြစ်ဂိုဏ်းများမှ တားဆီးပိတ်ပင်ရန် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အောင်မြင်မှု၏အကြောင်းခံဖြစ်သည်။ တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ခြင်းသည် ဂိုဏ်းကျူးလွန်မည့်အဖြစ်မှ ကာကွယ်တားဆီးပေးသည်။

စတုတ္ထအကျိုးကျေးဇူးမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ မနာလိုဝန်တို့ ခြင်းသည် အဓိကအပြစ်ဂိုဏ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ် မှာပင် ဤအပြစ်ဂိုဏ်မှ ကင်းရန်တောင်းခံမှုဖော်ပြပါရှိသည်။ ညတွင် နိုးထခြင်းဖြင့် ထိုမနာလိုဝန်တို့မှလည်း ကင်းဝေးစေလေသည်။

ဆွဟာဗဟ်ကြီးဆုလိုင်မာန်ဖါရစ်[❦] သခင်ထံမှလည်း ဤအကြောင်းရေဝါယတ်တစ်ခုလာရှိသေးသည်။ ထိုရေဝါယတ်တွင် - 'မနာလိုဝန်တို့ဖြစ်ခြင်းမှ ကင်းဝေးစေသည်' ဆိုသည့်အစား 'ရောဂါများကို ကင်းဝေးစေသည်'ဟု ဖော်ပြထားသည်။

အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိဗ်နေအမရ်အိဗ်နေအလ်အာဖ်[❦] သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်မှာ -

'တမန်တော်မြတ်^ﷺ မိန့်ကြားတော်မူသည်။ ' ညတွင် ထည့်အလေ့အကျင့်ကို စွဲမြဲအောင်ပြုလုပ်ကြကုန်။ အကယ်၍ တစ်ရာကအတ်မျှ ဖတ်ရုံပင်ဖြစ်စေကာမူ (ထကြကုန်)။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ညဉ့်၏နမာဇ်သည် ဂိုဏ်များကို တားဆီးသောအရာဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အလ္လာဟ်အရှင်၏အမျက်တော်ကို အေးသွားစေသောအရာဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကေယာမတ်နေ၏အပူရှိန်ကို ကာကွယ်ပေးသည်။'

အလ္လာဟ်ကျေနပ်သူ သုံးဦး
 عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةٌ يَضْحَكُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ
 رَجُلٌ قَامَ مِنَ اللَّيْلِ وَالْقَوْمُ يَصْفُونَ فِي
 الصَّلَاةِ وَالْقَوْمُ يَصْفُونَ فِي الْقِتَالِ (قيام)

အဗူစအိဒ်ဒုဒ်ရီ[❦] ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်။ 'တမန်တော်မြတ်^ﷺ မိန့်တော်မူသည်မှာ 'ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးအပေါ်မှာ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ် အလွန်ကျေနပ်ပျော်ရွှင်တော်မူသည်။ တစ်ဦးမှာ ညဉ့်တွင် (တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ်ရန်) ထသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒုတိယမှာ နမာဇ်ဖတ်ရန်အတွက် တန်းစီသော အမျိုးသားများ၊ တတိယမှာ (ကာဖီရ်

များနှင့် ရင်ဆိုင်ရန်အတွက်) ဂျေဟာဒ်တွင် တန်းစီသော အမျိုးသားများ- တို့ဖြစ်သည်။

ဤအကြောင်းအရာကို အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိမ်နေ့မတ်စအုဒ် သခင်ထံကလည်း ဆင့်ပြန်လာရှိလေသည်။ သို့သော် ထိုဆင့်ပြန်ချက်တွင် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးအစား နှစ်ဦးသာဖော်ပြထားသည်။ ထိုနှစ်ဦးထဲမှ တစ်ဦးမှာ ဆောင်းရာသီ၏ ညတွင် မိမိ၏အိမ်သူအိမ်သားများအကြားမှ အိပ်ယာကို ခွါခဲ့ပြီး ဝုဇူပြုနာမာန်ဖတ်သူဖြစ်သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ထိုသူ၏လုပ်ရပ်ကြည့်တော်မူပြီး ဖရစ်ရှ်တဟ်များသို့ 'ငါဘန္နာ၏ဤလုပ်ရပ်အတွက် မည်သည့်အရာကို ပေးရန်သင့်တော်ကောင်းမွန်သနည်း'ဟု မေးတော်မူသည်။ (ယင်းသည် အေးချမ်းသည့်အချိန်တွင် မိမိ၏ဇနီးသားသမီးနှင့်ခွဲခွါခဲ့သည်။ စည်းစိမ်ရှိမှုနှင့် သက်တောင့်သက်သာရှိမှုကို စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်။)

ဖရစ်ရှ်တဟ်များက 'အိုအရှင်၊ ကိုယ်တော်အရှင်၏သီးသန့်အချစ်တော်များအဖြစ်ပြုတော်မူပါ။ ဘိုပြင် ကိုယ်တော်အရှင်ထံမှ သီးသန့်ဖြစ်သောမျှော်လင့်ချက်များကို ဖြေဆည်းမှုပြုတော်မူပါ'ဟု ဖြေကြားကြလေသည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်အရှင်က -

'အိုဖရစ်ရှ်တဟ်တို့ - ငါအရှင်သည် အသင်တို့ကို သက်သေပြုတော်မူမည်။ ထိုဘန္နာက ငါ့ထံမှ မျှော်လင့်တောင့်တနေသော အရာကိုပင် ငါအရှင် သူ့အားချီးမြှင့်တော်မူမည်။ ထို့ပြင် ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ရသောအရာအားလုံးမှလည်း ယင်းတို့ကင်းဝေးအေးချမ်းစေမည်။

စဉ်းစားကြည့်ပါလေ။ တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ခြင်းနှင့် ညတွင်နိုးထခြင်းအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများ မည်မျှများပြားလိုက်ပါသနည်း။ ထိုကျင့်သုံးမှုများကြောင့် အလ္လာဟ်အရှင်၏ကျေနပ်နှစ်သက်မှုနှင့် ချစ်ခင်မြတ်နိုးမှုကို ရရှိလေသည်။

ဟဒီးဆ်တွင် ဖော်ပြထားသော ဒုတိယအကြောင်းအရာမှာ - နာမာန်ဖတ်ရန်အတွက် ဆဗ်တန်းရာတွင် ပါဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤ

သည်လည်း အလ္လာဟ်အရှင်၏ကျေနပ်နှစ်သက်မှုနှင့် ချစ်ခင်မြတ်နိုးမှုကို ရရှိရန်အတွက် အကြောင်းခံဖြစ်လေသည်။

ရေဝါယတ်အများအပြားတွင် ဆစ်တန်းစီခြင်းကို ဂရုတစိုက်ပြုရန် လာရှိသည်။ ဆစ် ကို ဂရုတစိုက်တန်းခြင်းမပြုသျှင် ခံစားရမည့် အပြစ်ဒဏ်များဖော်ပြ၍သတိပေးထားသည်။ ဆွဟာဘ်သခင်များနှင့် တာဗေအီနီသခင်များထံမှလည်း ဆစ်တန်းစီခြင်းကို အလွန်ဂရုတစိုက်ရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြသိရှိရသည်။

ဟဒီးဆ်တွင်ဖော်ပြထားသော တတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဂျေဟာဒ်တွင် ဝင်ပါ၍ ကာဖီရ်များနှင့် သက်စွန့်ကျိုးပမ်းသူဖြစ်သည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပတ်သက်၍ ချီးမွမ်းသည့် အကြောင်းအရာများသည် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်မှာပင် ဖော်ပြထားပေသည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထိုသက်စွန့်ကျိုးပမ်းသူများကို အလွန်ပင်ချစ်ခင်တော်မူလေသည်။ ယင်းတို့သည် အလ္လာဟ်၏လမ်းတော်တွင် တန်းစီချီတက်၍ ကာဖီရ်များနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြသည်။

ဖရာဇ်နမာဇ်များ၏နောက် အမြတ်ဆုံးနမာဇ်

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ الصَّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ اللَّهُ الْمُحْرَمُ وَأَفْضَلُ الصَّوَاتِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ -
(رواه مسلم - مشكوة)

‘အဟူဟုရှိုင်ရဟ် သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်မှာ- တမန်တော်မြတ် ၏ မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ ‘ရမ်ဇာန်လ၏ရှိဇာပြီးနောက် အမြတ်ဆုံးရှိဇာသည် မုဟ်ရမ်လ၏ရှိဇာဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ဖရာဇ်နမာဇ်များ၏နောက် အမြတ်ဆုံးနမာဇ်သည် ညဉ့်၏နမာဇ်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ တဟ်ဝ်ဗျဉ်နမာဇ်ဖြစ်သည်။’

အာရှုရာနေ၏ရီဇာ

မုဟ်ရမ်လသည် အစွလာမ့်ပြက္ခဒိန်တွင် နှစ်သစ်ကူးလဖြစ်၏။
ထိုလ၏ဆယ်ရက်နေ့ကို အာရဗီလို အာရှုရာနေ ဟု ခေါ်သည်။ မြောက်
မြားစွာသော ထူးခြားမှုများ၊ အရေးကြီးသော သမိုင်းဖြစ်ရပ်များသည်
ထိုနေ့စွဲဖြင့် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

ဖိရ်အောင် ရေဘေးကြုံရခြင်း၊ တမန်တော်ယူနစ် عليه السلام သခင်
ငါးကြီး၏ဝမ်းဗိုက်တွင်းမှ လွတ်မြောက်ခြင်း၊ တမန်တော်အီစာ عليه السلام
သခင်မွေးဖွားခြင်းနှင့် မိုးကောင်းကင်သို့ ပင့်ခေါ်ခံရခြင်း၊ တမန်တော်
အိစ်ရာဟင်မ် عليه السلام ဖွားမြင်ခြင်း၊ တမန်တော်ယအ်ကုဗ် عليه السلام သခင် ဖွား
မြင်ခြင်း၊ ဖခင်ကြီးအာဒမ် عليه السلام သခင်၏တောင်ဗဟ်ကို လက်ခံတော်
မူခြင်း၊ တမန်တော်ယူစွဗ် عليه السلام သခင်ကို ရေတွင်းထဲမှ ထုတ်ယူခြင်း၊
တမန်တော်နူဟ် عليه السلام သခင်၏သမောကြီး ဂျူဒီတောင်သို့ ဆိုက်ကပ်
ခြင်း၊ တမန်တော်ဒါဝုဒ် عليه السلام သခင်၏တောင်ဗဟ်ကို လက်ခံတော်မူ
ခြင်း၊ တမန်တော်မြတ် ﷺ ၏ဂိုနာအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်တော်မူလိုက်
ခြင်း - အစရှိဖြစ်ရပ်များအားလုံးသည် ဤနေ့စွဲအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့
ခြင်းဖြစ်သည်။

ရဟူဒီတို့သည် ဤနေ့ကို အလွန်အလေးအမြတ်ပြုကြလျက်
ရှိဇာထားကြသည်။ အချို့အိုလမာသာသနာ့ပညာရှင်တို့က ရမ်ဇာန်
လမြတ်တွင် ရှိဇာထားခြင်းကို ဖရာဇ်အဖြစ် မသတ်မှတ်မီအလျင်က
ဤနေ့တွင် ရှိဇာထားခြင်းသည် ဖရာဇ်ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုကြသည်။

ရေဝါယတ်များတွင် လာရှိသည်မှာ 'ဤနေ့တွင် ရှိဇာထားခြင်း
ဖြင့် တစ်နှစ်တာ၏အပြစ်ဂိုနာများကို ခွင့်လွှတ်ခြင်းခံရသည်။'

(မစ်ရှ်ကာတ်ကျမ်း)

ကာဒီရ်နှင့် မတူစေနဲ့

ဖေကဟ်ပညာရှင်များက ဤနေ့တွင် ရိုဇာထားခြင်းကို မှတ်စံတမင်ဖြစ်သည်ဟု ရေးသားကြသည်။ သို့သော် မုဟ်ရမ်ဆယ်ရက်နေ့တစ်ရက်ထဲတွင် ရိုဇာယူခြင်းသည် ရဟူဒီတို့နှင့် ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်စေသည့်အတွက် မကြုံဖြစ်သည်။ သို့အတွက် မုဟ်ရမ်ကိုးရက် သို့မဟုတ် ဆယ့်တစ်ရက်နှင့် တွဲ၍ ထိုနေ့၏ရိုဇာကို ယူရမည်။

အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိမ်နေ့အဗ္ဗါစ် ၁၁ သင်္ဂက ပြောပြသည်မှာ -
‘တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် အာရှုရာနေ့၏ရိုဇာကို ထားတော်မူလေ့ရှိသည်။ လူတို့အားလည်း ထိုနေ့၏ရိုဇာကို ယူကြရန် တိုက်တွန်းတော်မူသည်။ ထိုအခါ ဆွဟာဗဟ်များက -

‘အို တမန်တော်၊ ဤနေ့တွင် ရဟူဒီနှင့်နဆွ်ရာနီတို့ ရိုဇာထားကြသည်။ (သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်တော်တို့သည် ထိုသူတို့နှင့် တူညီမည့်အဖြစ်၊ ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်မည့်အရာကို အဘယ်ကြောင့် ရွေးချယ်တော်မူပါသနည်း)ဟု မေးလျှောက်ကြသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် ﷺ က -
‘အကယ်၍ ငါ့ကိုယ်တော်သည် ရှေ့လာမည့်နှစ်တွင် အသက်ရှင်နေမည်ဆိုလျှင် မုဟ်ရမ်ကိုးရက်နေ့မှာလည်း ရိုဇာထားမည်’ ဟု မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ (မစ်ရှ်ကာတ်)

အထက်ပါ ဟဒီးဆ်တော်တွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဒုတိယအကြောင်းမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ ဖရာဇ်နမာဇ်များ စွန့်တန်မာဇ်များ၏ နောက်ရှိရှိသမျှ နဖီလ်များအားလုံးတွင် အကောင်းဆုံးအမြတ်ဆုံး နမာဇ်သည် ညဉ့်၏နမာဇ်(တဟပ်ဂျွဒ်)ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုနမာဇ်တွင် ဒုက္ခခံကြိုးပမ်းမှုများစွာပါဝင်သည်။ ထိုဒုက္ခခံကြိုးပမ်းမှုသည် နှလုံးသားပြုပြင်မှုကို ရရှိစေမည့်အကြောင်းခံဖြစ်လေသည်။

ထို့ပြင် ထိုနမာဇ်တွင် ရေယာပြစားမှုနှင့် လူကြားကောင်းအောင်ပြုခြင်းများလည်းမပါရှိချေ။ လူမြင်ကောင်းလူကြားကောင်းအောင်ပြုခြင်းမှ ရှောင်ကျဉ်ရန် ရေဝါယတ်အများအပြားတွင် ဖော်ပြထားသည်။

ထို(တဟပ်ဈွန်)အချိန်သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်၏သီးခြား
သော ဂုဏ်တန်ခိုးတော်များနှင့် ကောင်းချီးတော်များပေါ်ထွက်သည့်
အချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုအတွက် ဖေကဟ်ပညာရှင်များက ရှင်းပြကြသည်
မှာ ညဉ့်၏နဖီလ်နမာဇ်သည် နေ့၏နဖီလ်နမာဇ်ထက် ပို၍ မြတ်သည်။
(မရာကီလ်ဖလဟ်)

ခြေတော်များ ယောင်ကိုင်းလာသည့်တိုင်

عَنِ الْمَغِيرَةِ رَضِيَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
حَتَّى تَوَرَّمَتْ قَدَمَاهُ فَقِيلَ لَمْ تَصْنَعْ هَذَا وَ قَدْ
غَفَرَ لَكَ مَا تَقْدَمُ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأْخُرُ قَالَ أَفَلَا أَكُونُ
عَبْدًا شَكُورًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ . (مشكوة)

မုဂီယာ သခင်ထံမှ ဆင့်ပြန်လာရှိသည်။ ‘တမန်တော်မြတ်
သည် ခြေတော်နှစ်ချောင်း ယောင်ကိုင်းလာသည်အထိ (နမာဇ်)တွင်
ရပ်တော်မူခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဆွဟာဗဟ်များက ‘ကိုယ်တော်သည်
အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ပြုတော်မူပါသနည်း။ ကိုယ်တော်၏ရှေ့ဖြစ်နောက်
ဖြစ် ဂိုနာများကို အလ္လာဟ်အရှင်က ခွင့်လွှတ်တော်မူပြီးဖြစ်ပါသည်’
ဟု လျှောက်တင်ကြသည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် က -
‘ငါ့ကိုယ်တော်သည် ကျေးဇူးသိသော ဘန္ဒာကျေးကျွန် မဖြစ်ရတော့ပြီ
လော’ ဟု မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။

ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ကိုယ်တော်မြတ် ၏ ရှေ့
တွင် ဖြစ်မည့် ဂိုနာ နောက်ကဖြစ်ခဲ့ပြီးသည့် ဂိုနာများအားလုံးကို ခွင့်
လွှတ်တော်မူခဲ့သည်။ ထိုကြီးကျယ်သောကျေးဇူးပြုမှုအတွက် ငါတမန်
တော်သည် အဗာဒတံတွင် တိုးပွားကျင့်ဆောင်ခြင်းမပြုအပ်ပါသလော။
ထိုသို့ တိုးပွားကျင့်ဆောင်ခြင်းဖြင့် အရှင်မြတ်၏ကျေးဇူးတော်ကို သိ
တတ်ရာရောက်ပေသည်။ ထို့အပြင် ထိုသို့ တိုးပွားကျင့်ဆောင်ခြင်းကို
အကြောင်းခံ၍ အဆင့်အတန်းမြင့်မားမှုကို ဆထက်တန်ပိုး သာပိုတိုး

ပွား၍ ရရှိနိုင်လေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နံအံမတ်ကျေးဇူးတော်များအပေါ်မှာ ကျေးဇူးတင်ခြင်းဖြင့် နောက်ထပ်နံအံမတ်များ သာပိုရရှိစေမည်ဟူသော ကတိတော်သည် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ထဲ၌ပင် ပါရှိလေသည်။

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ

‘အကယ်၍ အသင်တို့သည် ကျေးဇူးတင်ကြမည်ဆိုလျှင် ငါအရှင်သည် အသင်တို့ကို သာပိုတိုးပွားချီးမြှင့်တော်မူမည်။’

စဉ်းစားကြည့်ပါလေ။ တမန်တော်မြတ်သည် အပြစ်ဂိုဏ်းအား လုံးမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရရှိထားသည့်ကြားက ဤမျှလောက် ဂရုတစိုက်လေးလေးစားစားဖြင့် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ ပြုလုပ်တော်မူခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကမူ ဂိုဏ်းအကုသိုလ်ကျူးလွန်နေသူများဖြစ်ကြပါလျှက် အလွန်တရားမှပင် သောကကင်းလျှက် ရှိနေကြသည်။ ညများတွင် အကြောင့်အကျမဲ့စွာ အိပ်ပျော်နေခဲ့ကြသည်။ တမန်တော်မြတ်ﷺ ၏ အဓမ္မတရားသည် ဤသို့ ဖြစ်သင့်ပါသလော။ စဉ်းစားကြပါလေ။

အေဗာဒတ်ပြုသူ သုံးမျိုး

အလီ﷓ သခင်က ပြောကြားခဲ့သည်။

‘အုပ်စုတစ်ခုသည် ဂျန္နတ်ရရန် ဆွဝါမ်ရရန် မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် အရှင်ကို အေဗာဒတ်ပြုကြသည်။ ယင်းသို့ပြုခြင်းမျိုးသည် ကုန်သည်များ ကူးသန်းရောင်းဝယ်သူများ၏ အေဗာဒတ်ဖြစ်သည်။ ကုန်သည်တစ်ဦးသည် မိမိ၏ကုန်ပစ္စည်းကို အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုအတွက် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ပင် ဂျန္နတ်နှင့်ဆွဝါမ်ရရန်အတွက် အေဗာဒတ်ပြုသူများသည် အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုအတွက် အေဗာဒတ်ပြုကြခြင်းဖြစ်သည်။

ဒုတိယအုပ်စုတစ်ခုသည် အလ္လာဟ်အရှင်ကို ကြောက်ရွံ့ရှိသေ

သည့်အတွက်ကြောင့် အေဗာဒတ်ပြုကြသည်။ ယင်းတို့ ပြုလုပ်လိုက်သည့် အေဗာဒတ်သည် ကျေးကျွန်သူရင်းငါးတို့၏အေဗာဒတ်မျိုးဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျေးကျွန်တို့ မည်သည်မှာ မိမိတို့၏ပိုင်ရှင်အရှင်သခင်တို့ကို ကြောက်ရွံ့သည့်အတွက် အမိန့်နာခံနေကြခြင်းဖြစ်သည်။

တတိယအုပ်စုမှာ အလ္လာဟ်အရှင်ကို ကျေးဇူးတင်သည့်အတွက် အမိန့်နာခံနေကြခြင်း၊ အေဗာဒတ်ပြုနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအေဗာဒတ်သည် သူမွန်သူမြတ်တို့၏အေဗာဒတ်ဖြစ်သည်။

ရှိုင်တွာန်က နားထဲတွင် ကျင်ငယ်စွန့်ခြင်း

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ ذَكَرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ فَقِيلَ لَهُ مَا زِلَ إِلَّا نَائِمًا حَتَّى أَصْبَحَ مَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ قَالَ ذَلِكَ رَجُلٌ بِالْشَّيْطَانِ فِي أذْنِهِ أَوْ قَالَ فِي أذْنِهِ مَتَّفَقٌ عَلَيْهِ . (مشكوة)

အိပ်နေ့မတ်စအုဒ် သခင်က ဆင့်ပြန်ခဲ့သည်မှာ ‘တမန်တော်မြတ် ၏ထံတော်သို့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏အကြောင်းကို တင်ပြခဲ့သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် နမာဇ်ဖတ်ဖို့အတွက် မထဘဲ မနက်မိုးလင်းသည်အထိ အိပ်သည်။ ထိုအခါ တမန်တော်မြတ် က -

‘ထိုသူ၏နားထဲသို့ ရှိုင်တွာန်က ကျင်ငယ်စွန့်ထားသည်’ ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။ (မစ်ရှ်ကာတ်)

ဤဟဒီးဆ်တွင် ဖော်ပြထားသော နမာဇ်သည် ဖျရ်နမာဇ်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်လည်းဖြစ်နိုင်သည်။

ကျင်ငယ်စွန့်သည်ဆိုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အချို့ပညာရှင်တို့က အမှန်တကယ် ရှိုင်တွာန်က ကျင်ငယ်စွန့်သည့် အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူကြသည်။ အထောက်အထားအဖြစ် အချို့သူတော်စင်များ၏အဆိုအမိန့်တွင် အိပ်ချင်စိတ်များနေသဖြင့် ညတွင် တဟပ်ဂျွဒ် သို့မဟုတ် ဖျရ်

နမာဇ်ဖတ်ရန် မထနိုင်သူများသည် အိပ်မက်တွင် အသားမဲ့သော လူတစ်ယောက်ကို မြင်ကြရသည်။ အိပ်မက်ထဲတွင် ထိုသူကမိမိ၏ခြေထောက်များကို မြှောက်၍ အိပ်နေသူ၏ နားထဲသို့ ကျင်ငယ်စွန့်ထားခဲ့သည်။

ဟစ်ဘစွရီ၁၂ သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘အကယ်၍ အသင်သည် မိမိ၏နားကို လက်ဖြင့် စမ်းကြည့်မည်ဆိုလျှင် ရှိုင်တွာန်က စွန့်ထားခဲ့သော ကျင်ငယ်၏အစိုဓါတ်ကို ထိတွေ့ရမည်။’

အချို့သော ပညာရှင်များက ဟဒီဆ်၌ ဤသို့ ကျင်ငယ်စွန့်သည်ဟု မိန့်ဆိုခြင်းသည် ရှိုင်တွာန်ဖက်က အသေးအသိမ်ထင်မှတ်ခြင်းကို ဥပါယ်တမည်ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူတို့သည် သေးသိမ်ညံ့ဖျင်းသောအရာဝတ္ထုအပေါ်မှာ ကျင်ငယ်စွန့်ရမည်ဟု သိထားကြသည်မဟုတ်ပါသလော။ (မဇာဟေရ်ဟာက်)

အလိုသဘောမှာ ဤကဲ့သို့ နမာဇ်မဖတ်ဘဲ အိပ်သူကို ရှိုင်တွာန်လို ဆိုးယုတ်လှသည့် အဖန်ဆင်းခံကပင် သေးသိမ်သည့်အကြည့်ဖြင့် ကြည့်သည် ဟူ၍ ဖြစ်၏။

လဝါကံအ် ကျမ်းရှင်က ရေးသားဖော်ပြသည်မှာ -

‘ကျွန်ုပ်၏မိတ်ဆွေတစ်ဦးသည် ဤသို့ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ တစ်ကြိမ်တွင် သူသည် အိပ်ယာမှ ထသောအခါ သူ၏နားနှစ်ဖက်မှ ကျင်ငယ်ရည်များ လည်ကုပ်ဖက်သို့ စီးကျနေသည်ကို ကြုံရသည်။ ထို့နောက် သူသည် ကျွန်ုပ်၏ရှေ့မှာပင် ကျင်ငယ်ရည်များကို ဆေးကြောပစ်ခဲ့သည်။ ဤသူသည် (ဟဒီဆ်တွင်လာရှိသော) ရှိုင်တွာန် ကျင်ငယ်စွန့်သည်ဆိုခြင်းကို တင်စားပြောဆိုမှုအဖြစ် အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူသူဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤဟဒီဆ်အပေါ်မှာ အယုံအကြည်ထားသူ တစ်ဦးအဖို့ (နမာဇ်မဖတ်ဖြစ်ဘဲ) အိပ်ယာမှ ထသောအခါ မိမိ၏နားများကို ကျင်ငယ်မှ သန့်ရှင်းအောင် ဆေးကြောပစ်ရာသည်။ အကယ်၍ ကျင်ငယ်ရေကို မတွေ့ရသော်လည်း ဆေးကြောပစ်ခြင်းက သင့်မြတ်လျှော်ကန်သော အပြုအမူဖြစ်သည်။’

အာခေရတ်တွင် ကိုယ်လုံးတီးနေရမည့်သူများ

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ اسْتَيْقَظَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةً فَرَأَى قَوْلَ سُبْحَنَ اللَّهِ مَاذَا أَنْزَلَ اللَّيْلَةَ مِنَ الْخَزَائِنِ وَمَاذَا أَنْزَلَ مِنَ الْفِتَنِ مِنْ يَوْسَظُ صَوَّاحِبِ الْحَجَرَاتِ يُرِيدُ أَنْ يَرَاهُ لَكِنِّي يَصْلِيَنَّ رَبِّ كَاسِيَةٍ فِي الدُّنْيَا عَارِيَةً فِي الْآخِرَةِ - رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ (مشكوة)

အွမ်မေ့စလ်မာ ﷺ သခင်မက ဆင့်ပြန်ပြောပြခဲ့သည်မှာ -

‘တစ်ညတွင် တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် ထိပ်ထိပ်ပြာပြာဖြစ်လျှက် နိုးကြားလာခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်က ‘အလ္လာဟ်အရှင်သည် အပြစ်အပေါင်းမှ ကင်းစင်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်သည် ညဉ့်တွင် မည်မျှလောက် အမြိုက်ရတနာများ ချပေးတော်မူပါသနည်း။ မည်၍ မည်မျှသော စမ်းသပ်မှုများကို ချပေးတော်မူပါသနည်း။ မည်သူသည် မိမိ၏ အိမ်ရှင်မများကို (နမာဇ်ဖတ်ရန်အတွက်) နှိုးပါသနည်း။ လောကတွင် များစွာသော ဝတ်စားဆင်ယင်သူများသည် အာခေရတ်တွင် ကိုယ်လုံးတီးဖြစ်ကြမည်။ (မစ်ရှ်ကာတ်)

ဤဟဒီးဆ်တွင် ပါဝင်သော အမြိုက်ရတနာ (ခဇာနာ) ဆိုသည်မှာ ပစ္စည်းဥစ္စာကို ဆိုလိုခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ အလိုသဘောမှာ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ အမွတ်အတွက် အမြိုက်ရတနာများနှင့် စမ်းသပ်မှုများကို စီမံပြုလုပ်ထားရာ ထိုအရာများအားလုံးသည် ညဉ့်အခါတွင် ကျရောက်သည်။

သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း ဟဒီးဆ်ပညာရှင်ကြီးမွလ္လာအလီကာရီ ၊ သခင်ကမူ ‘ခဇာနာ (အမြိုက်ရတနာ) ဆိုသည်မှာ ရဟ်မတ်၏ခဇာနာကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ စမ်းသပ်မှု(ဖစ်တနာ)ဆိုသည်မှာ အသာဓိဖြစ်ဒဏ်ကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်’ -ဟု ရှင်းပြသည်။

ကိုယ်တော် ၁၀၀ က ဇနီးတော်များကို နှိုး၍ နမာဇ်ဖတ်စေခြင်းကို နှစ်သက်တော်မူသည်မှာလည်း၊ ဤသို့ ထ၍ မွန်မြတ်သော ကျင့်ဆောင်ခြင်းများကို အကြောင်းပြုလျက် အလ္လာဟ်အရှင် ချပေးတော်မူသည့် စမ်းသပ်မှုများမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုရရှိမည်။ ထို့ပြင် အလ္လာဟ်အရှင်၏ရဟ်မတ်တော်များကို အပြည့်အဝရရှိခံစားရမည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

‘လောကတွင် များစွာသော ဝတ်စားဆင်ယင်သူအမျိုးသမီးများသည် အာခေရတ်တွင် ကိုယ်လုံးတီးနေကြရမည်’ ဆိုသည့်စကားရပ် အပေါ်မှာ မုဟဒ္ဒစ်ပညာရှင်များက အဓိပ္ပါယ်အလိုသဘော အမျိုးမျိုး ကောက်ယူကြသည်။

လောကမှာ ရှိစဉ်တုန်းက အချို့သော အမျိုးသမီးများသည် အလွန်ပါးလွှာသော အဝတ်အထည်များကို ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအဝတ်အထည်များသည် ယင်း၏ခန္ဓာကိုယ်ကို ကောင်းကောင်းလုံခြုံအောင်ပင် လုပ်မပေးနိုင်ပေ။ ထိုသူမများသည် အာခေရတ်တွင် လုံးဝအဝတ်ဗလာကျင်းလျှက်ရှိကြမည်။

အချို့က ဤဟဒီးဆ်စာသား၏အလိုသဘောကို ရှင်းပြသည်မှာ ‘လောက၌ ကောင်းပေညွန့်ပေဆိုသည့် အဝတ်အထည်အမျိုးမျိုးကို ဝတ်ဆင်ခဲ့သော အမျိုးသမီးများကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသူမတို့သည် အာခေရတ်အတွက် ကျင့်ဆောက်တည်ရမည့် ကျင့်မူရာများကို မေ့လျော့နေခဲ့ကြသည်။ အပေါ့တစားရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုသူမတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ကိုယ်တော်က ယခုလိုသတိပေးတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။’ ‘ယင်းတို့သည် အာခေရတ်တွင် ကိုယ်လုံးတီးဖြစ်ကြမည်’

အချို့ပညာရှင်များက ဤဟဒီးဆ်တွင် ပါသည့် အဝတ်အထည်ဆိုသည်မှာ အိပ်စက်ခြင်းနှင့် မေ့လျော့ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ဤအရာနှစ်ခုကို အမျိုးသမီးများ၊ သို့တည်းမဟုတ် လူသား၏စိတ်မနှောက အဝတ်အထည်ကဲ့သို့ ဆင်ယင်ဖုံးအုပ်လျက်ရှိကြသည်။ ဤအတွက်ကြောင့် အရှင်မြတ်ကို အေဗာဒတ်လုပ်ရန်၊ ဇိက်ရ် တက်စ်ဗီဟ်စီးဖြန်းတသရန်

နှင့် အခြားသောကောင်းမှုများ ကျင့်ဆောင်ရန် စွမ်းအား မရရှိတော့ပေ။
ထိုသို့သော သူများနှင့်ပတ်သက်၍ ကိုယ်တော်မြတ် ﷺ က 'ယင်းတို့
သည် အာဓေရတ်တွင် ဂျန္နတ်၏အဆင့်အတန်းများနှင့် အရှင်မြတ်၏
သီးသန့်ဖြစ်သော ချီးမြှင့်မှုများ ရဟ်မတ်များမှ လက်မဲ့ (ဗလာကျင်း)
လိမ့်မည်' ဟု မိန့်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ညဉ့်သန်းခေါင်တွင် ကြေညာတော်မူခြင်း

အဗူဟုရိုင်ရဟ်သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြသည်မှာ -
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا
حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ يَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِبَ
لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأَعْطِيهِ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ ثُمَّ يَبْسُطُ يَدَيْهِ وَيَقُولُ مَنْ يَقْرَأُ
غَيْرَ عُدُومٍ وَظُلُومٍ حَتَّى يَنْفَجِرَ الْفَجْرُ - (مشكوة)

'တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်တော်မူသည်။ 'မြင့်မြတ်တော်မူသော
အလ္လာဟ်အရှင်သည် ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံတွင် ကမ္ဘာ့မိုးကောင်းကင်သို့
ညစဉ်ညတိုင်း ဆင်းသက်တော်မူသည်။ ထို့နောက် မိန့်ကြားတော်မူသည်
မှာ 'မည်သူသည် ငါအရှင်ထံမှာ ဒိုအာပြုမည်နည်း၊ ငါအရှင် ထိုသူကို
လက်ခံတော်မူမည်၊ မည်သူသည် ငါ့ထံမှာ တောင်းခံမည်နည်း၊ ငါအရှင်
ထိုသူကို ပေးသနားတော်မူမည်၊ မည်သူသည် ငါအရှင်ထံမှာ လွှတ်ငြိမ်း
ခွင့်တောင်းမည်နည်း၊ ငါအရှင် ထိုသူကို ခွင့်လွှတ်တော်မူမည်'

(ဗုခါရီ မွတ်စလင်မ်နက်ကျမ်းညီဟဒီဆ်)

တမန် မွတ်စလင်မ်ကျမ်းတွင် ပါရှိသော ရော့ယံတ်တစ်ခုတွင်
'ထို့နောက် အလ္လာဟ်အရှင်သည် မိမိ၏လက်တော်နှစ်ဖက်ကို ဖြန့်တော်
မူ၍ 'သူဆင်းရဲလည်းမဟုတ်၊ မတရားပြုသူလည်း မဟုတ်သူကို မည်သူ
ကျွေးချေးမည်နည်း' ဟု မိန့်ကြားတော်မူသည်။ နံနက်ဖုဂျရ်ချိန်အထိ

အလ္လာဟ်အရှင်၏ ဖက်တော်မှ ဤနည်းအတိုင်း မိန့်ကြားတော်မူလျက် ရှိသည်။

အလ္လာဟ်အရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ကမ္ဘာမိုးကောင်းကင်သို့ ဆင်းသက်တော်မူသည်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဟဒီးဆ်ပညာရှင်များ အကြားတွင် ကွဲလွဲမှုရှိသည်။

အချို့ပညာရှင်များက ဤသို့ဆင်းသက်တော်မူခြင်းသည် တင်စားမှုသဘောမိန့်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဆင်းသက်သည်ဆိုခြင်း၏ အစစ်အမှန်သဘောကို အလ္လာဟ်အရှင်သာ သိတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ဤသို့ ဆင်းသက်တော်မူခြင်း၏ အစစ်အမှန်သဘောကို သိနိုင်ခြင်း မရှိပါဟု ဆိုကြသည်။

အေမာမိမာလိက်^၁ သခင်နှင့် ဟာဖီဇ်အိဗ်နေဟာဂျရ်^၂ သခင်တို့က ဤဟဒီးဆ်၏ အလိုသဘောသည် နှစ်မျိုးရှိကြောင်း ရေးသားကြသည်။ အလိုသဘောတစ်ခုမှာ အရှင်မြတ်ကိုယ်တိုင်ဆင်းသက်တော်မူသည်ဆိုခြင်းသည် အလ္လာဟ်အရှင်၏ ရဟ်မတ်တော်များ သက်ဆင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုအချိန်တွင် အလ္လာဟ်အရှင်၏ သီးသန့်ဖြစ်သော ရဟ်မတ်တော်များ ကျရောက်သည်။

ဒုတိယအလိုသဘောမှာ ထိုဆင်းသက်ခြင်းသည် ရဟ်မတ်၏ ဖရစ်ရှ်တဟ်များ ဆင်းသက်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ထိုအချိန်တွင် ရဟ်မတ်၏ ဖရစ်ရှ်တဟ်များ ကမ္ဘာမိုးကောင်းကင်သို့ ဆင်းသက်လျက်ရှိသည်။

ဤဟဒီးဆ်တွင် အလ္လာဟ်အရှင် ထုတ်ပြန်ကြေညာတော်မူသော အချိန်သည် ညဉ့်၏ နောက်ဆုံးယံတွင် ဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် အချို့ရေဝါယတ်များတွင် ညဉ့်တစ်ဝက် သို့မဟုတ် ညဉ့်၏ ဒုတိယယံကျော်သည်နှင့် အစပြုကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ရေဝါယတ်နှစ်ခုတွင် ကွဲလွဲမှုရှိနေသည်။

ဤသို့ကွဲလွဲခြင်းကို အိဗ်နေဟောဘန်^၃ သခင်က ‘ညဉ့်အမျိုးမျိုးတွင် အချိန်အမျိုးမျိုးဖြင့် ဆင်းသက်ခြင်းဖြစ်သည်’ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။ အချို့ညများတွင် ညဉ့်၏ တစ်ဝက်ကျော်လွန်ပြီးနောက်ဖြစ်သည်။ အချို့

ညဉ့်များတွင် ညဉ့်၏ ဒုတိယယံကျော်လွန်ပြီးနောက်ဖြစ်သည်။ အချို့ညဉ့်များတွင် ညဉ့်၏ နောက်ဆုံးယံ၌ ဤကဲ့သို့ မိန့်ကြားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

အိမ်နေဟူ၍ ၊ သခင်က နောက်တစ်မျိုးရှင်းပြသည်မှာ - 'ညဉ့်တွင် သုံးကြိမ်သုံးခါမိန့်ကြားကြေညာတော်မူခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်' ဟုဖြစ်သည်။

အလ္လာဟ်အရှင်ကို ကျွေးချေးခြင်း၏ အလိုသဘောမှာ ခန္ဓာကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်သော အဗာဒတ် သို့မဟုတ် ပစ္စည်းဥစ္စာဖြင့် ပြုလုပ်သော အဗာဒတ်များ ကျင့်ဆောင်၍ အလ္လာဟ်အရှင်ထံမှာ မိမိအတွက် အကျိုးပေးရလဒ်ကို ရယူပါ။ ထိုအရှင်သည် သူဆင်းရဲမတတ်နိုင်သူလည်းမဟုတ်၊ ပေးရမည့်အကျိုးကုသိုလ်ကို လျှော့နည်းစွာပေးပြီး မတရားပြုမည့်အရှင်လည်းမဟုတ်။ သို့ဖြစ်ရာ ကောင်းမှုကုသိုလ်များ ပြုကျင့်ပြီး အာခေရတ်တွင် အကျိုးစွဲဝင်ရလဒ်များကို ရယူကြပါ။

ဤဟဒီးဆ်တွင် အလ္လာဟ်အရှင်သည် 'သူဆင်းရဲလည်းမဟုတ်၊ မတရားပြုသူလည်း မဟုတ်သူကို မည်သူ ကျွေးချေးမည်နည်း' ဟုမိန့်ကြားတော်မူပြီး 'သူဆင်းရဲနှင့် 'မတရားသူ' ဝိသေသနပုဒ်နှစ်ခုကို အပိုထည့်သွင်းတော်မူသည်။ ကျွေးချေးရာတွင် များသောအားဖြင့် ထိုအရာနှစ်ခုကို ကြုံတွေ့ရတတ်သည်။ တစ်ခုမှာ ကျွေးချေးယူသူသည် ကျွေးချေးပြီးနောက် ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် မတတ်နိုင်တော့ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်တစ်မျိုးမှာ ကျွေးချေးသူသည် ချေးယူထားသောကျွေးကို ပေးဆပ်သော်လည်း အပြည့်အဝ ပေးဆပ်ခြင်းတော့ မရှိပေ။ လျှော့နည်း၍ ပေးဆပ်သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထိုချို့တဲ့မှု နှစ်ခုစလုံးနှင့် ကင်းရှင်းတော်မူသည်။

အလ္လာဟ်အရှင်သည် ကောင်းမှုပြုကျင့်သည့်အပေါ်မှာ အပြည့်အဝအစားပေးတော်မူမည့်အရှင်ဖြစ်သည်။ လျှော့ပေါ့ခြင်းမရှိ၊ သို့သာမက ရသင့်ရထိုက်သည့် အကျိုးကုသိုလ်ထက် သာပို၍ ပေးသနားတော်မူသောအရှင်ဖြစ်သည်။ (မိရ်ကာတ်)

ညတိုင်းတွင် ဒိုအာလက်ခံသည့်အချိန်တစ်ခုရှိသည်

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ فِي اللَّيْلِ لَسَاعَةً لَا يُوَافِقُهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ يَسْأَلُ اللَّهَ فِيهِ خَيْرًا مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَذَلِكَ كُلُّ لَيْلَةٍ رَوَاهُ مُسْلِمٌ (مشكوة)

ဂျာဗီရ် رضي الله عنه သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြသည်မှာ - 'ကျွန်ုပ်သည် ရုရှလ်လွလ္လာဟ် ﷺ ကိုယ်တော်ပြောသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ ကိုယ်တော်က 'ညထဲမှာ အချိန်တစ်ခုရှိသည်။ ထိုအချိန်တွင် မွတ်စလင်မ်တစ်ဦးသည် လောကီရေးနှင့်အာခေရတ်ရေးကောင်းကျိုးရှိမည့်အရာတစ်ခုခုကို အလ္လာဟ်အရှင်ထံမှ တောင်းဆိုလျှင် ထိုသူတောင်းဆိုသည့် အတိုင်းပေးတော်မူမည်။ ထိုအချိန်ပိုင်းသည် ညတိုင်းတွင်ရှိသည်။'

ဟဒီးဆ်တွင် ဖော်ပြထားသော ထိုအချိန်အခိုက်အတန့်ကို - ساعت اجابت (ဒိုအာလက်ခံချိန်)ဟုခေါ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် မွတ်စလင်မ်တို့၏ကောင်းမွန်သော ဒိုအာများအားလုံးကို လက်ခံတော်မူသည်။ ဒိုအာသည် လောကီရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ အာခေရတ်ရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည်ဖြစ်စေ လက်ခံတော်မူမည်ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်ပိုင်းသည် ဖုံးဝှက်လျှက်ရှိသလား၊ သို့တည်းမဟုတ် သတ်မှတ်ထားသော အချိန်တစ်ခုဖြစ်သလား ဆိုသည်နှင့်ပတ်သက်၍ မုဟဒ္ဒစ်ပညာရှင်များအကြားတွင် ကွဲလွဲမှုရှိသည်။ ပညာရှင်အုပ်စုတစ်စု၏အယူအဆအရ ထိုအချိန်ပိုင်းသည် တစ်ညတာကာလအတွင်း ဖုံးဝှက်လျှက်ရှိသည်။ လိုင်လတွလ်ကဒ်နှင့် ဂျမ္မအာနေ၏ဒိုအာကဘူလ်ဖြစ်ချိန် ဖုံးဝှက်လျှက်ရှိသကဲ့သို့ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

များစွာသောပညာရှင်များထံတွင်မူ ထိုအချိန်သည် သတ်မှတ်ထားသောအချိန်တစ်ခုဖြစ်ပြီး သန်းကောင်(ညဉ့်တစ်ဝက်)၏နောက်ပိုင်းဟု ပြဆိုကြသည်။ (အရှ်အတွလ်လာမ်အာတ်ကျမ်း)

မုလ္လာအလီကာရီ သခင်က ‘လူတို့သည် ထိုအချိန်ပိုင်းကို ကြိုးစား ရှာဖွေသင့်ကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသတ်မှတ်ထားသော အချိန်အပိုင်းအခြားအတွင်းတွင် ပြုလုပ်သော အနည်းငယ်သော ကျင့်ကြံအားထုတ်မှုကလေးသည်ပင် ကုသိုလ်ဆွဝါဒ် အများအပြားရစေဖို့ အကြောင်းခံဖြစ်သည်။

နဗီဗီဇိတ်ကို ချိုးနှိမ်နည်းနှိမ်

عَنْ بِلَالٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى اللَّهِ صَلَاةُ دَاوُدَ وَ أَحَبُّ
الصِّيَامِ إِلَى اللَّهِ صِيَامُ دَاوُدَ كَانَ يَنَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ
وَنَوْمَ ثَلَاثَةٍ وَيَنَامُ سُدُسَهُ وَيَصُومُ مَا وَيَفْطِرُ يَوْمًا
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ (مشكوة)

အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိပ်နေအမရီ သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြခဲ့သည်မှာ ‘တမန်တော်မြတ်အား မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ ‘နမာဇ်များထဲတွင် အလ္လာဟ်အရှင်အနှစ်သက်ဆုံးနမာဇ်သည် တမန်တော်ဒါဝုဒ်၏နမာဇ်ဖြစ်သည်။ (ဤနည်းအလားတူ) ရိုဇာများထဲတွင် အလ္လာဟ်အရှင်အနှစ်သက်ဆုံးရိုဇာသည် တမန်တော်ဒါဝုဒ်၏ရိုဇာဖြစ်သည်။

တမန်တော်ဒါဝုဒ်သည် ညဉ့်တစ်ဝက်ကို အိပ်စက်သည်။ ညဉ့်၏ သုံးပုံတစ်ပုံထသည်။ ထို့နောက် ညဉ့်၏ခြောက်ပုံတစ်ပုံတွင် အိပ်သည်။ ထို့ပြင် တစ်ရက်ရိုဇာထားသည်။ တစ်ရက် ရိုဇာမထားဘဲနေသည်။

(ဗုခါရီမွတ်စလင်မ်နှစ်ကျမ်းညီဟဒီဆ်၊ မစ်ရှ်ကာတ်ကျမ်း)

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ညဉ့်တစ်ဝက်အိပ်ပြီးလျှင် သဘာဝအားဖြင့် လူသားသည် လန်းဆန်းကြည်လင်မှု ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ဦးနှောက်နှင့် နှလုံးသားသည် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်တွင်အဗာဒတ်ကို ကောင်းစွာအားထုတ်နိုင်ပြီဖြစ်သည်။ ထိုအတွက်ကြောင့်ဤအချိန်မျိုးမှာ နမာဇ်ဖတ်ခြင်းကို အနှစ်သက်တော်မူဆုံးနမာဇ်ဟု မိန့်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ဤကဲ့သို့ပင် တစ်ရက် ရှိဇာထားပြီး နောက်တစ်ရက် ရှိဇာမထားဘဲ နေခြင်းသည် နဖ်စိတ်အတွက် ကျပ်တည်းခက်ခဲစေသည်။ ဤသို့ဒုက္ခ အခက်အခဲဖြစ်ခြင်းသည် အကျိုးကုသိုလ်ပိုမိုရရှိရန် အကြောင်းခံဖြစ်သည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် ဤသို့ ရှိဇာထားခြင်းကိုလည်း အနှစ်သက်ဆုံးဖြစ်တော် မူသည်။

အရှင်နှင့် အနီးကပ်ဆုံးအချိန်

عَنْ بِلَالٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ
الَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ يَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ
اللَّهُ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ (مشكوة)

အမရ်အိပ်နေအဘစဟ် သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြသည်မှာ ‘တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ ‘ရပ်အရှင်နှင့် ဘန္တာကျေး ကျွန်တို့အကြား အနီးကပ်ဆုံးအချိန်သည် ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံတွင်ဖြစ် သည်။ အကယ်၍ အသင်တတ်စွမ်းနိုင်ပါလျှင် ထိုအချိန်တွင်မှာ အလ္လာဟ်အရှင်ကို သတိရတသသူများတွင် အပါအဝင်ဖြစ်ပါလေ။’

ညဉ့်၏နောက်ဆုံးအစိတ်အပိုင်းသည် အကောင်းမွန်ဆုံး အစိတ် အပိုင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဘန္တာလူသားသည် အလ္လာဟ်အရှင် နှင့်အနီးကပ်ဆုံးဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အခြားရေဝါယတ် တစ်ခုတွင် နဖ်လ်နမာဇ်၌ အကောင်းမြတ်ဆုံးသည် ဤအချိန်မှာ ဖတ် သည့် နမာဇ်ဖြစ်သည်။ ဤအချိန်တွင် အလ္လာဟ်အရှင်၏သီးသန့်အာရုံ စိုက်တော်မူခြင်းနှင့် ရဟ်မတ်တော်များသည် ဘန္တာများ ဖက်သို့ ကျရောက် လျက်ရှိသည်။ ထို့ပြင် သီးသန့်ဖြစ်သော ကြေညာချက်များထုတ်ပြန်လျက် ရှိသော အချိန်ဖြစ်သည်။ ဒိုအာများကို လက်ခံနေသောအချိန်ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ဤစင်ကြယ်သောအချိန်တွင် နမာဇ်ဖတ်ခြင်း၊ တေ လာဝပ်လုပ်ခြင်း၊ တက်စိဟ် အိမ်တိဂ်ဖါရ်အစရှိသည့်တို့ပြုလုပ်ခြင်း

ဖြင့် အလ္လာဟ်အရှင်၏ကျေနပ်နှစ်မြို့တော်မူခြင်းများ ရရှိရန်ကြိုးပမ်းလျှက်ရှိသင့်ကြသည်။

အရှင်ကို သတိရခြင်းသည် ကောင်းမွန်လှသော ကျင့်ဆောင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤသို့ သတိရတသခြင်းတွင် အထူးထူးသော ထွတ်မြတ်မှုများ၊ ကောင်းကျိုးကောင်းရာများ၊ အကျိုးကျေးဇူးခံစားရမှုများ ရှိမည့်အကြောင်းကို ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်နှင့် ဟဒီးဆ်တော်များတွင် ဖော်ပြပါရှိလေသည်။ တဖန် ဤသို့ သီးသန့်ဖြစ်သော အချိန်ထဲတွင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ရာ ဤသတိရတသခြင်း၏အရေးပါမှုထွတ်မြတ်မှုများသည် ပို၍ များပြားစွာရှိနေလေသည်။

ဇနီးမောင်နှံအချင်းချင်း တဟပ်ဂျွဒ်ထရန်နီးနည်း

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَابْتَغَى الْمَاءَ وَرَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً فَصَلَّتْ فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَتْ بِوَجْهِهَا الْمَاءَ وَرَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً مَتَّ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَابْتَغَتْ زَوْجَهَا فَصَلَّى فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ عَلَى وَجْهِهِ الْمَاءَ - رواه ابو داود

အဘူဟုရိုင်ရဟ် رضي الله عنه သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြခဲ့သည်မှာ -

‘တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထိုအမျိုးသားတစ်ဦးကို သနားတော်မူပါစေ။ ထိုသူသည် ညတွင် ထ၍ (တဟပ်ဂျွဒ်)နမာဇ်ဖတ်သည်။ သူ၏ဇနီးကိုလည်းနှိုးခဲ့ရာ ထိုဇနီးကလည်း (တဟပ်ဂျွဒ်)နမာဇ်ဖတ်ခဲ့သည်။ အကယ်၍ ဇနီးက မထခဲ့သော် သူမ၏မျက်နှာကို ရေဖြင့် တောက်သည်။

ထို့ပြင် ထိုအမျိုးသမီးတစ်ဦးကို အလ္လာဟ်အရှင်သနားပါစေ။ သူမသည် ညတွင် ထ၍ (တဟပ်ဂျွဒ်)နမာဇ်ဖတ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင်သူမ၏ခင်ပွန်းကိုလည်း နှိုးခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ခင်ပွန်းကလည်း (တဟပ်ဂျွဒ်) နမာဇ်ဖတ်သည်။ အကယ်၍ ခင်ပွန်းက ထရန် ငြင်းသော်မျက်နှာကို ရေဖြင့်တောက်သည်။ (အဗူဒါဝဒ်)

‘မျက်နှာကို ရေဖြင့် တောက်သည်’ ဆိုရာမှာ အမှန်တကယ်ရေဖြင့် တောက်ခိုင်းခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အကြောင်းမှာမျက်နှာကို ရေစက် စင်ခြင်းကြောင့် အိပ်ယာမှ နိုးထရာ၌ လွယ်ကူစေသည်။

သို့ရာတွင် မွလ္လာအလီကား^၁ သခင်က ‘ဤသို့ ပြုလုပ်ခိုင်းခြင်းသည် တဟပ်ဂျွန်နမာဇ်ဖတ်ဖို့ထရန် အတွက် ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ရေဖြင့် တောက်ခြင်းသက်သက်ကိုသာ ဆိုခြင်း မဟုတ်’ ဟုရေးသားခဲ့သည်။

ဤဟဒီးဆ်တွင် ဇနီးကို ကောင်းမွန်စွာဆက်ဆံရန်၊ ကြင်ကြင် နာနာရှိရန် သင်ပြထားသည်။ ထိုသို့ သင်ပြထားသဖြင့် ဇနီးတစ်ဦး တည်းအပေါ်မှာသာ ဤသို့ကောင်းမွန်စွာဆက်ဆံရမည်ဟူ၍ မဟုတ်ချေ။ အမှန်မှာ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများအပေါ်မှာလည်း ဤကဲ့သို့ပင် ကောင်းမွန်ကြင်နာစွာ ရှိရန်လိုသည်။

မိတ်ဆွေစစ်မိတ်ဆွေမှန်ဆိုသည်မှာ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ကောင်းကျိုး ကောင်းရာဖြစ်စေမည့် လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်လာရန် ကြိုးစားအားထုတ် ရမည်ဖြစ်သည်။

အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်က ကုရ်အာန်ထဲတွင် ကောင်းမှုလုပ်ငန်း များနှင့် တက္ကဝါထားရှိရေးအတွက် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ကူညီရိုင်းပင်းကြ ရန် မိန့်ကြားထားတော်မူသည်။

အိဗ်နေမာလိက်^၂ သခင်က ဤဟဒီးဆ်ကို အထောက်အထားပြု၍ ကောင်းမှုကောင်းရာကိစ္စများတွင် ဖိအားပေးခွင့်ရှိသည်။ ကောင်းမှုပြုရန်အတွက် ဖိအားပေးခြင်းသည် မွတ်စတဟပ်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ
الدُّعَاءِ أَسْمَعُ قَالَ جَوْفَ اللَّيْلِ الْآخِرَةِ وَدُبِ
الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوباتِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ (مشكوة)

အဗူအိုမာမာ^၃ သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြသည်မှာ -

‘တမန်တော်မြတ်^၄ အား ‘အို အလ္လာဟ်၏ရုဏ်၊ မည်သည်

အချိန်၏ဒိုအာသည် ကဗုလ်အဖြစ်ဆုံးပါလဲ'ဟု မေးခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်က 'ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ဖရာဇ်နမာဇ်များပြီးသည့်နောက် ဖြစ်သည်'ဟု ဖြေကြားတော်မူခဲ့သည်။

ဤဟဒီးဆ်တွင် အကြောင်းအရာနှစ်ခုပါရှိသည်။ တစ်ခုမှာ - ညဉ့်သုံးယံ၏နောက်ဆုံးယံသည် ဒိုအာကဗုလ်အဖြစ်ဆုံးဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အထက်က ဟဒီးဆ်များတွင်လည်း ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ဒုတိယအကြောင်းအရာမှာ ဖရာဇ်နမာဇ်ပြီးသည့်နောက် တောင်းဆိုသော ဒိုအာသည်လည်း အလွန်ကဗုလ်ဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းအရာသည် ဟဒီးဆ်အများအပြားတွင် လာရှိသည်။

ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် အိဗ်နေအိုမရ်[❦] သခင်သည် တစ်ညလုံး နိုးကြားနေခဲ့သည်။ အရှင်မြတ်၏အေဗာဒတ်တွင် နစ်မြောနေခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နာဖဲအ်[❦] သခင်အား 'စဲဟ်ရီချိန်ရောက်ပြီလား'ဟု အကြိမ်ကြိမ်မေးနေခဲ့သည်။ နာဖဲအ်[❦] သခင်က 'မရောက်သေးပါ'ဟု ဖြေရသည်။ ထိုအခါ အိဗ်နေအိုမရ်[❦] သခင်သည် အေဗာဒတ်တွင် နစ်မြောသွားပြန်သည်။ ထို့နောက်တဖန် နာဖဲအ်[❦] သခင်အား မေးပြန်သည်။ နာဖဲအ်[❦] သခင်က 'စဲဟ်ရီချိန်ရောက်ပါပြီ'ဟု ဆိုသောအခါတွင် အိဗ်နေအိုမရ်[❦] သခင်သည် အိမ်တိုက်ဖျက်ပြုလေသည်။

အိဗ်နေအိုမရ်[❦] သခင်အနေနှင့် ဤအချိန်ကို သီးသန့်ရွေး၍ အိမ်တိုက်ဖျက်ပြုရခြင်းသည် အကြောင်းရှိလေသည်။ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်က ဤအချိန်မှာ အိမ်တိုက်ဖျက်ပြုသူတို့အား ချီးကျူးဖော်ပြထားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

တဟဒ်ဗျဒ်ကို ဗေဒ်ဗိလျဉ် ခွဲခွဲခြံခြံရှိရမည်။

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَا تَكُنْ مِثْلَ فُلَانٍ كَانَ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ فَتَرَكَ قِيَامَ اللَّيْلِ مِمْتَقًا عَلَيْهِ (مشكوة)

အဗ်ဒွလ္လာဟ်အိမ်နေအမရ်အိမ်နေအာစွဲ[❦] ထံမှ ဆင့်ပြန်ပြောပြသည်မှာ- ‘တမန်တော်မြတ်^ﷺ က မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ ‘အို အဗ်ဒွလ္လာဟ်၊ အသင်သည် တစ်ဦးသောသူလိုမဖြစ်နှင့်။ ထိုသူသည် ညတွင် ထလေ့ရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက် ညတွင် ထခြင်းကို စွန့်လွှတ်ပစ်လိုက်သည်။’

(ဗုခါရီ မွတ်စလင်မိန့်ကျမ်းညီဟဒီဆ်၊ မစ်ရှ်ကာတ်ကျမ်း)

မုဟဒ္ဒစ်သခင်များ[➤] က ဤဟဒီဆ်မှ အလိုသဘော နှစ်ခုကောက်ယူပြကြသည်။ တစ်ခုမှာ တမန်တော်မြတ်^ﷺ သည် ကျင့်ကြံအားထုတ်မှုများကို ကျင့်ဆောက်တည်ရာ၌ မပျက်မကွက်ပြုလုပ်ရန် သင်ပြတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ‘အို အဗ်ဒွလ္လာဟ်၊ အသင်သည် မည်သူမည်ဝါလိုမဖြစ်စေနဲ့။ ထိုသူသည် ပထမတော့ တစ်ညလုံးနိုးထခဲ့သည်။ ထို့နောက် မနိုင်ဝန်ဖြစ်ပြီး ညတွင် နိုးထခြင်း တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ခြင်းတို့ကိုပင် စွန့်လွှတ်ပစ်လိုက်သည်။’

ရေဝါယတ်အမျိုးမျိုးတွင် ဤသို့ပြုခြင်းကို ပစ်တင်ရှုံ့ချထားသည်။ ဟဒီဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘အသင်တို့သည် မိမိတို့ခြံမြံစွဲပြုနိုင်မည့် ကျင့်ဆောက်တည်မှုများကိုသာ နိုင်သလောက်ပြုလုပ်ကြကုန်’ဟု ပါရှိသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အေဗာဒတ်ပြုလုပ်ရာ၌ အမြဲတန်းပြုလုပ်နိုင်မည့် အတိုင်းအတာ ပမာဏကို ပြုလုပ်ရမည်။ ဤကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ အစပိုင်းတွင် အားနှင့် မာန်နှင့် များစွာပြုလုပ်မည်။ ထို့နောက်တွင်တော့ မနိုင်မနင်းဖြစ်ကာ ထိုကျင့်သုံးမှုများကို လုံးဝစွန့်လွှတ်ပစ်လိုက်သည်။

وَأَن أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ مَا دَامَ وَإِنْ قَلَّ
(بخارى كتاب اللباس عن عائشة [❦])

ဟဒီဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘အလ္လာဟ်အရှင်၏ထံတွင် အနှစ်သက်ဆုံး ကျင့်သုံးမှုသည် စွဲစွဲမြဲမြဲကျင့်သုံးမှုဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ထိုကျင့်သုံးမှုသည် နည်းချင်နည်းပါစေ။’

အဗ်ဒွလ္လာဟ်အိမ်နေအာစွဲ[❦] အား မိန့်ကြားခဲ့သော ဟဒီဆ်၏ ဒုတိယအလိုသဘောမှာ ‘ကောင်းမှုတစ်ခုကို စတင်ပြုလုပ်ပြီးနောက် ထိုကောင်းမှုကို စွန့်လွှတ်မပစ်ရန် သတိပေးမှုဖြစ်သည်။’ ‘အို အဗ်ဒွလ္လာဟ်၊

အသင်သည် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်လို မဖြစ်စေနဲ့။ ထိုသူသည် ည၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတွင် ထ၍ တဟပ်ဥဒ်နမာန်ဖတ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် သူသည် အကြောင်းကြီးငယ်တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ထိုအလေ့အထကို စွန့်လွှတ်ပစ်လိုက်သည်။

ဤကဲ့သို့သူမျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ --

تَارَكَ الْوَرَدَ مَلْعُونٌ

‘ကျင့်စဉ်ကို စွန့်လွှတ်သူသည် ရဟ်မတ်တော်မှ ကင်းဝေးရသူများဖြစ်သည်’ဟု အဆိုခံရခြင်းဖြစ်သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ ကိုယ်တိုင်သည် ဤအဖြစ်မျိုးမှ ကင်းရန် ဆုပန်တော်မူခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ လူသားမန်တို့ အဖို့မှာ ပို၍ပင် တောင်းဆုပန်နေရန်ထိုက်သည်။ အေဗာဒတ်ကို စွန့်လွှတ်လိုက်ခြင်းသည် လူသားအတွက် အလွန်ရှင်းလင်းသိသာသော ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုဖြစ်သည်။

عَنْ عَثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كَانَ لِدَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ سَاعَةٌ يَوْقُظُ فِيهَا أَهْلَهُ يَقُولُ يَا آلَ دَاوُدَ قَوْمُوا فَصَلُّوا فَإِنَّ هَذِهِ سَاعَةٌ يَسْتَجِيبُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا الدُّعَاءَ إِلَّا لِسَاحِرٍ أَوْ عَشَّارٍ - رواه احمد (مشكوة)

အစ္စမာန်အိဗ်နေအဗီအာစ် رضي الله عنه သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြခဲ့သည်မှာ ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် ﷺ ထံမှ ကြားသိခဲ့ရသည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ က ‘တမန်တော်ဒါဝုဒ်သခင် عليه السلام သည် ညဉ့်၏သီးသန့်အချိန်တစ်ခု(သန်းကောင်ကျော်)တွင် အိမ်သူအိမ်သားများကို နှိုးလေ့ရှိခဲ့သည်။ ဒါဝုဒ်သခင်က ‘အို ဒါဝုဒ်၏အိမ်သူအိမ်သားတို့ ထကြကုန်။ ဆွလာတ်ဆောက်တည်ကြကုန်။ မုချဒကန် ဤအချိန်သည် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော အလ္လာဟ်အရှင်က ဒိုအာကို လက်ခံတော်မူသောအချိန်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဆာဟ်ရ်နှင့် အရှ်ရှာရ် တို့ကိုတော့လက်မခံပါ။’

တမန်တော်ဒါဝုဒ် عليه السلام သခင်က မိမိ၏အိမ်သူအိမ်သားများကို တဟပ်ဥဒ်နဖတ်ရန် နှိုးခဲ့ခြင်းသည် အကြောင်းနှစ်ခုကြောင့် ဖြစ်သည်။

တစ်ခုမှာ အိမ်သူအိမ်သားများကို တဟပ်ရွှဒ်ဖတ်ခိုင်းရန်ဖြစ်သည်။
ဒုတိယအကြောင်းမှာ ဤအချိန်သည် အလ္လာဟ်အရှင် လက်ခံတော်မူ
သောအချိန်ဖြစ်သဖြင့် မိသားစုဝင်များလည်း ဒိုအာတောင်း၍ မိမိတို့၏
လိုအပ်ဆန္ဒများ ပြည့်ဝအောင်ပြုကြရန်ဖြစ်သည်။

‘ساحر’ ဆာဟီရ် ဆိုသည်မှာ အောက်လမ်းပရောဂပြုသူဖြစ်
သည်။ ‘عَشار’ အရှ်ရှာရ် ဆိုသည်မှာ လမ်းများကို ပိတ်ဆို့၍ လူတို့၏
ပစ္စည်းများကို မတရားယူကြသူများဖြစ်သည်။ ထိုလူနှစ်မျိုး၏ ဒိုအာက
တော့ ကဗုလ်မဖြစ်ပေ။ ယင်းတို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်၏ အဖန်ဆင်းခံ
လူသားများကို နစ်နာအောင် ဒုက္ခပေးသူများ ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အချို့သောအာရိဖ်သူတော်စင်များက ရေးသားကြသည်မှာ -
‘ကျွန်ုပ်သိခြင်း၏ အရင်းမူလသည် နှစ်မျိုးဖြစ်သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်
၏အမိန့်တော်များကို ဦးထိပ်ထားလေးစားခြင်းနှင့် အဖန်ဆင်းခံများ
အပေါ်မှာ မေတ္တာထားခြင်းဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်ခုတွင် အရှင်၏အဖန်
ဆင်းခံများကို မေတ္တာထားခြင်းသည် ပျောက်ကွယ်နေသောအရာဖြစ်သည်။

အလ္လာမာတို့ဘီသခင်က မိန့်ဆိုသည်မှာ -
‘မွတ်စလင်မ်အားလုံးတွင် ဤလူနှစ်မျိုး (ဆာဟီရ်နှင့်အရှ်ရှာရ်)
ကို ချွင်းချက်ပြု၍ ဒိုအာကဗုလ်မပြုဘဲထားခြင်းမှာ ပြင်းထန်မှုနှင့် လွန်
ကျူးမှုတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုအတွက်ကြောင့် ဤလူနှစ်မျိုးသည်
အလ္လာဟ်အရှင်၏အားလုံးအပေါ်လွှမ်းခြုံထားသော ရဟ်မတ်တော်မှ
လက်မဲ့ဖြစ်ရသည်။ ဤလူနှစ်မျိုးသည် ယင်းတို့ ကျူးလွန်နေသော ပြစ်မှု
ကြီးများကြောင့် ရဟ်မတ်တော်၏ဝေစုကို မခံစားရခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်
ဖြစ်နိုင်သည်မှာ ဤလူနှစ်မျိုးသည် အလွန်ဆိုးဝါးသောလုပ်ရပ်ထဲတွင်
ရှိနေသူများဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဤကောင်းမှု(တဟပ်ရွှဒ်နမာဇ်)ကို ကျင့်ဆောင်
နိုင်သည့် စွမ်းအားလည်း မရရှိပေ။

وَعَنْهُ (ابِيهِرَيْرَةَ) جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ فَلَانًا يَصَلِّي بِاللَّيْلِ فَإِذَا أَصْبَحَ سَرَقَ
فَقَالَ إِنَّهَا سَيْنَاهُ - رواه احمد البيهقي في شعب الایمان
(مشكوة)

အဘူဟုရိုင်ရဟ် သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိ၏။

‘ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် နဗီကိုယ်တော်မြတ် ﷺ ၏အပါးတော်သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ထို့နောက် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်က ‘လူတစ်ယောက်သည် ညအခါတွင် နမာဇ်ဖတ်သည်။ ထို့နောက် မနက်မိုးလင်းသောအခါတွင် မူ ခိုးဝှက်ခြင်းပြုသည်’ဟု ပြောဆိုလေသည်။ ထိုအခါ တမန်တော် ﷺ က ‘မုချဇကန် နမာဇ်က ထိုမကောင်းမှုမှ တားဆီးပေးလိမ့်မည်’ ဟု မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ (မုအတွဲတွာအဟ်မဒ်ကျမ်းလာရေဝါယတ်၊ ဘိုင်ဟကီ ကျမ်းရှ်အဘွလ်အီမာန်၊ မစ်ရှ်ကာတ်ကျမ်း)

နမာဇ်ဖတ်သူတစ်ဦးသည် တဖြည်းဖြည်းချင်း မကောင်းမှုများမှ ရှောင်ကျဉ်သွားလေ့ရှိသည်ကို လူအများသိပြီးဖြစ်သည်။ နမာဇ်ဖတ်ခြင်းဖြင့် အလ္လာဟ်အရှင်ဖက်တော်မှ တောင်ဗဟ် အိစ်တိဂ်ဖါရန်ပြုရန် စွမ်းအားကို ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ဤအကြောင်းကို ရည်ညွှန်းလျက် အရှင်မြတ်က -

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ

အာယတ်ကို မိန့်ကြားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ -

‘မုချဇကန် ဆွလာတ်သည် စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာများနှင့်

မဖွယ်မရာကိစ္စများမှ ကာကွယ်တားဆီးပေး၏။’

ဟရေရ်မော်လာနာရှစ်ဗီးရ်အဟ်မဒ် သခင်က ဤအာယတ်၏တစ်စီရ်တွင် ရေးသားခဲ့သည်မှာ ‘နမာဇ်သည် မကောင်းမှုများကို တားဆီးသည်ဆိုရာတွင် အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးဖြစ်နိုင်သည်။ ပထမတစ်မျိုးမှာ နမာဇ်က အကြောင်းခံအဖြစ်ဖြင့် တားဆီးခြင်းဖြစ်သည်။ ပမာဆိုသော် နမာဇ်ထဲတွင် အလ္လာဟ်အရှင်က ဂိုနာ မကောင်းမှုများကို ကာကွယ်တားဆီးပေးသည့် ထူးခြားသော အကျိုးအာနိသင်များကို ထည့်သွင်းပေးတော်မူထားသည်။ ဥပမာ ဆေးဝါးကို အသုံးပြုခြင်းသည် ဖျားနာခြင်း အစရှိသည့် ရောဂါဝေဒနာများကို ကာကွယ်ကုသပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ဤအဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူချက်တွင် မှတ်သားထားရမည်မှာ ဆေးဝါးကို တစ်ကြိမ်ထဲ သောက်သုံးရုံဖြင့် ရောဂါဝေဒနာသည် သက်သာ

ပျောက်ကင်းရန် လုံလောက်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။

အချို့ဆေးဝါးများကို သတ်မှတ်ထားသည့် ပမာဏအတိုင်းကာလ အပိုင်းအခြားတစ်ခုအထိ စွဲစွဲမြဲမြဲသောက်သုံးရသည်။ ထိုအခါမှသာ ဆေး၏အာနိသင်ထိရောက်မှုရှိသည်။ ထို့ပြင် ရောဂါဝေဒနာရှင်သည် ဆေးဝါး၏ထိရောက်မှုအာနိသင်ကို ပျက်ပြယ်စေသည့် အရာများ သုံးစွဲခြင်းမပြုရပေ။

နမာဇ်သည် ထိရောက်မှုအာနိသင် အားကောင်းသော ဆေးဝါး တစ်လက်ဖြစ်သည်မှာ ဒွိဟဖြစ်စရာမရှိပေ။ စိတ်ဝိညာဉ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရောဂါဝေဒနာများကို ကာကွယ်ကုသရန်အတွက် နမာဇ်သည် အထိ ရောက်ဆုံးဆေးဝါးဖြစ်သည်ဟု သတ်မှတ်ထားလေသည်။ ဤဆေးဝါး ကို စိတ်ဝိညာဉ်ဆိုင်ရာသမားတော်များက ညွှန်ကြားပြသသည့်အတိုင်း အတိုင်းအတာပမာဏမှန်ကန်စွာ ဂရုတစိုက်လိုက်နာသုံးစွဲရန်တော့လို အပ်သည်။ ထို့ပြင် သမားတော်များက ညွှန်ကြားသည့် ကာလအတိုင်း အတာအထိ ဤဆေးဝါးကို မပျက်မကွက်သုံးစွဲရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့နောက်တဖန် နမာဇ်သည် ကာလကြာရှည်စွာခံစားခဲ့ရသော ရောဂါဝေဒနာများကို ပျောက်ကင်းသက်သာစေလေသည်။ မည်သို့မည်ပုံ ပျောက်ကင်းသက်သာစေသည်ဆိုသည်ကို ဝေဒနာရှင်ကိုယ်တိုင် ကိုယ် တွေ့သိရမည်ဖြစ်သည်။

အာယတ်၏ဒုတိယအဓိပ္ပါယ်မှာ ‘နမာဇ်က မကောင်းမှုများကို တားဆီးကာကွယ်ခြင်းသည် နမာဇ်ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။’ ဆိုလိုသည် မှာနမာဇ်တွင် ဖော်ပြထားသော အနေအထားများ၊ ရွတ်ဆို ရသော ဇိုက်ရ်များအားလုံး၏ တောင်းဆိုချက်ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ လူသားသည် ကြိမ်ဖန်များစွာ အလ္လာဟ်အရှင်ထံတော်ပါးတွင် မိမိ၏ ကျွန်ဖြစ်ခြင်း၊ အမိန့်နာခံခြင်းများကို ရွတ်ဆိုရသည်။ မိမိ၏အသေးအသိမ် ဖြစ်မှုကို ရိုက္ခိုးစွာဖော်ပြသည်။ ရှေ့တော်မှောက်သို့ လာရောက်၍ အလ္လာဟ် အရှင်သည် ရပ်အရှင်ဖြစ်တော်မူကြောင်း မြွက်ဟဝန်ခံသည်။

ဗလီ၏အပြင်သို့ရောက်သောအခါတွင်လည်း မြွက်ဟဝန်ခံမှု၊

သစ္စာခံမှုကို ဖေါက်လှဲဖေါက်ပြန်မပြုပါ။ ဆိုးယုတ်သော လုပ်ရပ်များ မပြုလုပ်ပါ။ ဘုရင်တကာတို့၏ ဘုရင်အစစ်ဖြစ်တော်မူသော အလ္လာဟ် အရှင်မြတ်၏အမိန့်ပညတ်များကို သွေဖီကျောခိုင်းခြင်းမပြုပါ- စသဖြင့် ဖြစ်သည်။

နမာဇ်တွင် ပါဝင်သော ကျင့်မှုရာများ အားလုံးက နမာဇ်ဖတ်သူကို နေ့စဉ်ငါးကြိမ် အမိန့်ပေးလျှက်ရှိသည်။ အမိန့်ပေးပုံမှာ - ‘အို၊ မိမိကိုယ်ကို ကျွန်ဖြစ်ကြောင်း၊ အစေခံဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံမြွက်ဟသူ၊ အသင်သည် တကယ်လက်တွေ့တွင်လည်း ကျွန်များလို အစေခံများလို နေထိုင်ပါလေ။’

ထုတ်မပြောသော်လည်း အမူအယာအားဖြင့် ပေါ်လွင်နေသည်မှာ အရှက်ကင်းမဲ့မှု၊ ဆိုးယုတ်မှုနှင့် အမိန့်တော်အား သွေဖီငြင်းဆန်မှုတို့မှ ရှောင်ကျဉ်ပါ။ သို့ရာတွင် နမာဇ်သည် ထိုအရာများမှ ဒွိဟမဲ့စွာ တားဆီးကာကွယ်လေသည်။ တားမြစ်ခြင်းပြုလေသည်။ ဥပမာ အလ္လာဟ် အရှင်ကိုယ်တော်တိုင်က ကာကွယ်တားဆီးနေသကဲ့သို့တည်း။

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ

သို့သော် အလ္လာဟ်အရှင်၏တားမြစ်ပိတ်ပင်မှုများအပေါ်မှာပင် မကောင်းမှုများမှ မရှောင်ကျဉ်သူ တက္ကဒီရ်ဆိုးလှသူအဖို့ နမာဇ်၏တားဆီးမှုက မရှောင်ကျဉ်နိုင်ခြင်းသည် ဘာအံ့ဩစရာရှိသေးသနည်း။

နမာဇ်က ကာကွယ်တားဆီးပေးသည် ဆိုခြင်းသည် ဤမျှသာ ဖြစ်သည်။ နမာဇ်ကို ဖတ်ရွတ်နေချိန်မှာ အလ္လာဟ်အရှင်အား သတိရတသမှုကို မေ့လျော့ခြင်းမရှိချိန် အထိသာဖြစ်သည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နမာဇ်ဆိုသည်မှာ အကြိမ်အရေအတွက် အချို့ ထိုင်လိုက်ထလိုက်လုပ်ခြင်းကို အမည်ပေးမှည့်ခေါ်ထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ နမာဇ်ထဲတွင် အကြီးမားဆုံးအရာသည် အလ္လာဟ်အရှင်ကို သတိရခြင်းဖြစ်သည်။

နမာဇ်၏ကျင့်မှုရာများကို ကျင့်ဆောင်နေသည့်အချိန်တွင်၎င်း၊ နမာဇ်ထဲတွင် ကုရ်အာန်ကျမ်းတော်မြတ်ကို ဖတ်ရွတ်နေချိန်မှာ၎င်း၊

ဒို့အာနှင့်တက်စိတ်များ ရွတ်ဖတ်နေချိန်တွင်၎င်း - အလ္လာဟ်အရှင်၏ ကြီးကျယ်မှုများကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ နှုတ်လျှာနှင့်စိတ်နှလုံးကို တစ်ထပ်ထဲရှိစေခြင်းတို့ ရှိနေသမျှ ထိုသူ၏စိတ်နှလုံးထဲတွင် နမာဇ်ကတားမြစ်နေသော အသံများကို ကြားနေရမည်။ ထိုသူအတွက် နမာဇ်၏ မကောင်းမှုများမှ ခွဲခွါပေးသည့် အာနီသင်ထိရောက်မှု ရှိနေလိမ့်မည်။

ဤသို့ မဟုတ်မူဘဲ နမာဇ်ကို ပေါ့ပေါ့တန်တန် မေ့မေ့လျော့လျော့ဖြင့် ဖတ်မည်ဆိုလျှင် ထိုနမာဇ်သည် မုနာဖိက်တို့၏ နမာဇ်အဖြစ် ရှိနေလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့ နမာဇ်မျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ ဟဒီးဆ်တော်တွင် - **لَا يَذْكُرُ اللَّهُ إِلَّا قَلِيلًا** - 'အလ္လာဟ်အရှင်ကို အနည်းငယ်မျှသာ သတိရသည်' ဟု လာရှိသည်။ တဖန် ဤကဲ့သို့ နမာဇ်မျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ - **لَمْ يَزِدْ مِنْ اللَّهِ إِلَّا بَعْدًا** (အလ္လာဟ်အရှင်မှ ဝေးကွာမှုသည် တိုးသည် ထက်တိုးမည်) ဆိုခြင်း၏ သတိပေးချက်ရှိသည်။

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَقْبَضَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى أَوْ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ جَمِيعًا كَتَبَ مِنَ الذَّاكِرِينَ وَالذَّاكِرَاتِ -
رواه ابو داود وابن ماجه (مشكوة)

အဘူစအိဒ်နှင့် အဘူဟုရိုင်ရဟ် رضي الله عنه သခင်နှစ်ပါးတို့ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်။ 'တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်မှာ' လူတစ်ဦးသည် ညတွင် မိမိ၏အိမ်သူကို နှိုးမည်။ ထို့နောက် နှစ်ဦးသားတဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ် နှစ်ရက်အတိ ဖတ်ကြမည်ဆိုလျှင် ယင်းတို့နှစ်ဦးသည် (ကျမ်းမြတ်လာ) **الذَّاكِرِينَ** နှင့် **الذَّاكِرَاتِ** များတွင် အပါအဝင်ရေးမှတ်ခြင်းခံရမည်။

ဟဒီးဆ်တွင် ပါရှိသော 'أَهْلٌ' (အဟ်လ်) ၏ အဓိပ္ပါယ်သည် 'ဇနီးသည်' ကိုသာ ဆိုခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ်ဘဲ 'ဇနီးသားသမီးဆွေမျိုးသားချင်းများ' ကို ဆိုလိုခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ **الذَّاكِرِينَ** (ဇိက်ရ်ပြုသူအမျိုးသားများ) နှင့် **الذَّاكِرَاتِ** (ဇိက်ရ်ပြုသူအမျိုးသမီးများ) အဖြစ် ရေးမှတ်မည်ဆိုသည်အလိုသဘောမှာ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထို

ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးကို ဇိတ်ရ်များစွာပြုသော အမျိုးသားအမျိုးသမီးများ
တွင် အပါအဝင်ဖြစ်အောင် ရေးမှတ်ရန် အမိန့်ပေးတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်တွင် **الذَّكْرَيْنِ** နှင့် **الذَّكْرَاتِ** တို့သည်
လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်များ၊ ကြီးကျယ်သည့် အကျိုးရလဒ်များ ရရှိခံစား
ရမည့်အကြောင်းများ ဖော်ပြထားသည်။

ထိုအကျိုးရလဒ်များကို ယခုတဟပ်ဂျွဒ်နှစ်ရက်အတ်ဖတ်သည့်
အမျိုးသားအမျိုးသမီးများကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူမည်ဖြစ်သည်။

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَشْرَافُ أُمَّتِي حَمَلَةُ الْقُرْآنِ وَأَصْحَابُ اللَّيْلِ
- رواه البيهقي في شعب الإيمان (مشكوة)

အိဗ်နေအဗ္ဗါစ်သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြသည်မှာ ‘တမန်တော်
မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ ‘ကျွန်ုပ်၏အမွတ်သားထဲတွင် အမြတ်
ဆုံးသူသည် ကုရ်အာန်ကို ဆောင်လွယ်ထားသူနှင့် ညဉ့်၏လူများဖြစ်
သည်။’

‘ကုရ်အာန်ကို ဆောင်လွယ်ထားသူ’ ဆိုသည်မှာ ဟဒီးဆ်လာ-
‘**حَمَلَةُ الْقُرْآنِ**’ ၏တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်သည်။ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်
ကို အမြဲရွတ်ဖတ်သူ၊ ကျမ်းတော်လာ အမိန့်ပညတ်များကို လက်တွေ့
လိုက်နာကျင့်သုံးသူကို ‘ကုရ်အာန်ဆောင်လွယ်ထားသူ’ဟု ခေါ်လိုက်
ခြင်းဖြစ်သည်။

‘ညဉ့်၏လူများ’ဆိုသည်ကတော့ ညတွင်ထ၍ တဟပ်ဂျွဒ် ဖတ်သူ၊
တေလာဝပ်၊ အိမ်တိဂ်ဖါရ်နှင့် တက်စ်ဗီဟ်များ ရွတ်ဖတ်တသသူ
အမျိုးသားအမျိုးသမီးများကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

(စေရာဂျွလ်မုနီရ်ကျမ်း)

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ညတွင် ဇိမ်ကျကျသက်သက်သာသာ
နားနေအိပ်စက်ရခြင်းကို စွန့်လွှတ်ပြီး အရှင်အားအေဗာဒတ်ပြုမှုတွင်
မွေ့လျော်နေခြင်းသည် လူသား၏နိမိတ်အတွက် အလွန်ခက်ခဲသော

အရာဖြစ်သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ က မိန့်ဆိုထားသည်မှာ -
 ‘အကောင်းမြတ်ဆုံးသော အဗာဒတ်ကျင့်ဆောင်မှုသည် နဖစ်စိတ်
 အပေါ်မှာ အခက်ခဲစေဆုံး ကျင့်ဆောင်မှုဖြစ်သည်။’

ညဉ့်တွင် လူမသိသူမသိထရခြင်းဖြစ်သဖြင့် ရေယာပြစားမှု လူကြား
 ကောင်းအောင်ပြုမှုများမှလည်း ကင်းရှင်းလေသည်။

ဆိတ်မတစ်ကောင်ကို နို့ညှစ်ချိန်

جَابِرٌ رَغَعَهُ لَا تَدْعَنَّ صَلَاةَ اللَّيْلِ
 وَلَوْ حَلَبَ شَاةَ (جمع الفوائد)

ဂျာဗီရ်သခင်ထံမှ မရ်ဖာအ်ရေဝါယတ်လာရှိသည်။

‘တမန်တော်မြတ် ﷺ က မိန့်ဆိုသည်မှာ (အို ဂျာဗီရ်) အသင်သည်
 ည၏ နမာဇ်ကို လုံးဝမစွန့်လွှတ်လိုက်လေနှင့်။ အကယ်၍ ဆိတ်မ
 တစ်ကောင်ကို နို့ညှစ်သည့်အချိန်ခန့်လောက်ပင်ဖြစ်စေ(အသင်တို့သည်
 တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို ဖတ်ဖြစ်အောင်ဖတ်လိုက်ကြကုန်။)’

‘ည၏နမာဇ်ကို ဖတ်ဖြစ်အောင်ဖတ်ပါ’ဟု ဆိုရာ၌ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်၏
 အရေးကြီးပုံကို ရှင်းပြရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ အချိန်ကြာမြင့်စွာ ဖတ်ရုတ်ရန် အခွင့်မသာ၊ ဇွဲလုံ့လ
 မရှိဟု ဆိုလျှင်လည်း အချိန်အနည်းငယ်လောက်တော့ ဖတ်သင့်သည်။

မုအ်မင်န်၏ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ခြင်းသည် ညတွင်ထခြင်း၌ ရှိသည်။

اعْلَمَنَّ أَنَّ شَرَفَ الْمُؤْمِنِ قِيَامُ اللَّيْلِ وَعِزُّهُ
 اسْتَغْنَاهُ عَنِ النَّاسِ - رواه سهل (جمع الفوائد)

‘အို မုဟမ္မဒ် ﷺ သခင်၊ အသင်သည် ကောင်းစွာမှတ်သားပါလေ။
 မုအ်မင်န်၏ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ခြင်းသည် ညတွင် ထ၍ နမာဇ်ဖတ်ခြင်း

တွင် ရှိသည်။ ထိုမုအ်မင်န်၏ဂုဏ်သိက္ခာသည် အဖန်ဆင်းခံတို့အား အမှီအခို မပြုခြင်း၌ ရှိသည်။

တစ်ကြိမ်တွင် ဂျစ်ဗ်ရီလ် عليه السلام ကောင်းကင်တမန်ကြီးသည် တမန်တော်မြတ် ﷺ ရှေ့တော်မှောက်သို့ ကြွရောက်လာပြီး မိန့်ဆိုသည်မှာ ‘အို မုဟမ္မဒ် ﷺ သခင်၊ ကိုယ်တော်သည် အသက်ရှင်နေလို သလောက် နေပါ။ နောက်ဆုံးတွင် သေခြင်းသည် မချရောက်လာမည် သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကိုယ်တော်သည် (ကောင်းသည်ဖြစ်စေ ဆိုးသည် ဖြစ်စေ) နှစ်သက်ရာကို ပြုလုပ်ပါ။ ကိုယ်တော်သည် ထိုလုပ်ရပ်၏ အစား ပေးမှုကို မချခံစားရမည်။ ထို့ပြင် ကိုယ်တော်သည် မိမိနှစ်သက်သူ ကို မိတ်ဆွေဖွဲ့နိုင်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ထိုမိတ်ဆွေကို ကိုယ်တော်သည် ခွဲခွါရမည်။

‘အို မုဟမ္မဒ် ﷺ သခင်၊ အသင်သည် ကောင်းစွာမှတ်သားပါလေ။ မုအ်မင်န်၏ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ခြင်းသည် ညတွင် ထ၍ နမာဇ်ဖတ်ခြင်း တွင် ရှိသည်။ ထိုမုအ်မင်န်၏ဂုဏ်သိက္ခာသည် အဖန်ဆင်းခံတို့ထံမှ တစ်စုံတစ်ရာ လိုလားတောင့်တမှုရှိမနေခြင်း၌ ရှိသည်။’

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَضَّلُ صَلَاةِ اللَّيْلِ عَلَى صَلَاةِ النَّهَارِ كَفَضْلِ
صَدَقَةِ السِّرِّ عَلَى صَدَقَةِ الْعَلَانِيَةِ (مجمع الزوائد)

အဗ်ဒုလ္လာဟ် رضي الله عنه သခင်က ဆင့်ပြပြောပြခဲ့၏။ ‘တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုသည်မှာ ‘ညတွင် ထ၍ ဖတ်သော နမာဇ်သည် နေ့မှာ ဖတ်သော နမာဇ်ထက် ထွတ်မြတ်သည်။ ဤသို့ထွတ်မြတ်ခြင်းသည် လျှို့ဝှက်စွာ လှူဒါန်းခြင်းက ပေါ်လွင်စွာ လှူဒါန်းခြင်းထက် ပိုမြတ်သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။’

ဆိုလိုသည်မှာ ပေါ်လွင်သိသာစွာ လှူဒါန်းခြင်းနှင့် စာလျှင်သိုသိုသိပ်သိပ်လှူဒါန်းခြင်းက ပို၍ ထွတ်မြတ်သည်။ ပို၍ ဆွဝါဗ်ရသည်။ ဤနည်းအလားတူ နေ့၏နမာဇ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ည၏နမာဇ်က ပို၍ ထွတ်မြတ် ပို၍ ဆွဝါဗ်ရလေသည်။

ရေဝါယတ်တစ်ခုတွင် သုံးဦးသောသူကို အလ္လာဟ်အရှင်မြတ် ချစ်ခင်တော်မူသည်။ ထိုအထဲမှ တစ်ဦးသည် မိမိ၏ညာဖက်လက်ဖြင့် လျှို့ဝှက်စွာ လှူဒါန်းခဲ့ရာ ထိုသူ၏ဘယ်ဖက်လက်ကပင် မသိခဲ့ပေ။

အခြားဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် လူမသိသူမသိလှူဒါန်းသူသည် ကေယာမတ်နေ့တွင် အရှင်၏အရရှိတော်အရိပ်အောက်တွင် ခိုလှုံခွင့်ရမည်။ ထိုနေ့ထိုအချိန်တွင် အခြားမည်သည့်အရိပ်မှ ရှိမည်မဟုတ်။ ဤဖော်ပြပါ အကျိုးဆွဝါဒ်များအားလုံးကို အလ္လာဟ်အရှင်သည် ညတွင် နမာဇ်ဖတ်သူသို့လည်း ချီးမြှင့်ပေးသနားမည်သာဖြစ်သည်။

အလ္လာဟ် ချစ်သူ သုံးဦး

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهُمْ اللَّهُ
رَجُلٌ قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَتْلُو كِتَابَ اللَّهِ وَرَجُلٌ يَتَصَدَّقُ
بِصَدَقَةٍ يَخْفِيهَا أَرَاهُ قَالَ قَالَ مِنْ شِمَالِهِ وَرَجُلٌ كَانَ
فِي يَمِينِهِ سَرِيَّةً فَأَنْهَزَ أَصْحَابَهُ فَاسْتَقْبَلَ الْعَدُوَّ
(مشكوة)

အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိဗ်နေ့မတ်စ်အုဒ် သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောပြသည်မှာ 'သုံးဦးသောသူကို အလ္လာဟ်အရှင်ချစ်ကြည်တော်မူသည်။ တစ်ဦးသည် ညတွင် ထ၍ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်သူ၊ ဒုတိယတစ်ဦးသည် ညာလက်ဖြင့် အလှူအတန်းကို လျှို့ဝှက်စွာ ပြုပြီး ဤသို့လှူဒါန်းသည်ကို ဘယ်ဖက်လက်ကပင် မသိရပေ။ တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် အုပ်စုနှင့်အတူ ရှိနေခဲ့သည်။ သူ၏အပေါင်းအဖော်များ ရှုံးနိမ့်ကျဆုံးသော်လည်း ရန်သူနှင့်ရင်ဆိုင်လေသည်။'

မုလ္လာအလီကာရီ သခင်က ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုးကို တစ်နေရာထဲတွင် စု၍ ဖော်ပြခြင်း၏ဟိက်မတ်အမျှော်အမြင်သည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ ဤသုံးဦးစလုံးသည် စင်စစ်တွင် မုဂ္ဂဟဒ်များဖြစ်သည်။ သူတို့ဆင်နွှဲသော ဂျေဟာဒ်ကမူ ပုံသဏ္ဌာန်တစ်မျိုးစီဖြစ်သည်။

ပထမပုဂ္ဂိုလ်က ညတွင် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို တေလာဝပ်လုပ်သည်။ ဤသည် နဖ်စိတ်၏ မုဂ္ဂဟိဒ်ဖြစ်သည်။ ညတွင် စည်းစိမ်ရှိစွာ အနားယူအိပ်စက်ခြင်းသည် နဖ်စိတ်၏ အလိုဆန္ဒဖြစ်သည်။ ယင်းအလိုဆန္ဒကို စွန့်လွှတ်ကျောခိုင်း၍ အရှင်၏ထွတ်မြတ်သော စာမျက်နှာတော်များ(ကျမ်းမြတ်)ကို ဖတ်ရွတ်သရဇ္ဈာယ်လေသည်။

ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် ပစ္စည်းဥစ္စာ၏ မုဂ္ဂဟိဒ်ဖြစ်သည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာတည်းဟူသော လူသား၏ သည်းခြေကြိုက်အရာကို အလ္လာဟ်အရှင်၏ကျေနပ်မှုကို ရရှိရန် အလိုငှါ လှူဒါန်းပေးကမ်းလေသည်။ ဤသို့ လှူဒါန်းပေးကမ်းရာ၌ အရှင်မြတ်မှအပ အခြားမည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမှ မသိစေခဲ့ပေ။

တတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာကား မိမိ၏အဖိုးအနုတ္တအထိုက်တန်ဆုံးဖြစ်သည့် အသက်ဝိညာဉ်ကို အလ္လာဟ်အရှင်၏ရှေ့တော်မှောက်တွင် စွန့်လွှတ်ဆက်ကပ်လေသည်။ ဤသို့စွန့်လွှတ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် မိမိ၏အရှင်သခင် အစစ်အမှန်၏ကျေနပ်နှစ်မြို့တော်မူရန်သာဖြစ်သည်။ ဤသို့စွန့်လှူရာ၌ သုံးရပ်ပစ္စည်းရရှိရန်၊ လူတို့၏ချီးကျူးမှုခံယူရန်၊ ရဲစွမ်းသတ္တိကို ဖော်ထုတ်ပြသရန် အစရှိသည့် ရည်ရွယ်ချက်များမပါဝင်ပေ။

အလ္လာဟ်ချစ်သူသုံးဦးနှင့် အလ္လာဟ်မုန်းသူသုံးဦး

عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
ثَلَاثَةٌ يَحِبُّهُمْ اللَّهُ وَثَلَاثَةٌ يَبْغِضُهُمُ اللَّهُ فَأَمَّا الَّذِينَ يَحِبُّهُمْ اللَّهُ
فَرَجُلٌ أَتَى قَوْمًا فَسَأَلَهُمْ بِاللَّهِ وَلَمْ يَسْأَلْهُمْ لِقَرِيبَةٍ
بَيْنَهُ وَبَيْنَهُمْ فَمَنْعُوهُ فَتَخَلَّفَ رَجُلٌ بِأَعْيَانِهِمْ فَأَعْطَاهُ
سِرًّا لَا يَعْلَمُ تَعْطِيَتُهُ إِلَّا اللَّهُ وَالَّذِي أَعْطَا وَسَارُوا إِلَيْتِهِمْ
حَتَّى إِذَا كَانَ النَّوْمُ أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِمَّا يَعْدِلُ بِهِ فَوَضَعُوا
وُءُوسَهُمْ فَقَامَ يَتَمَلَّقُنِي وَيَتْلُو آيَاتِي وَرَجُلٌ كَانَ فِي
سَرِيَّةٍ فَلَقِيَ الْعَدُوَّ فَأَقْبَلَ بِصَدْرِهِ حَتَّى يَقْتُلَ أَوْ يَفْتَحَ
لَهُوَ الثَّلَاثَةُ الَّذِينَ يَبْغِضُهُمُ اللَّهُ الشَّيْخُ الزَّائِي وَالْفَقِيرُ
الْمُخْتَالُ وَالْغَنِيُّ الظَّالِمُ (مشكوة)

အဘူရေ^၁ သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်။ ‘ရုဏ်ကိုယ်တော်^၂ က မိန့်ဆိုသည်မှာ ‘သုံးဦးသောသူကို အလ္လာဟ် အရှင် ချစ်ခင်တော်မူသည်။ ထို့နောက် သုံးဦးသောသူကို အလ္လာဟ်အရှင် မုန်းတီးတော်မူသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် အမျိုးသားတစ်စုထံသို့ရောက်လာပြီး အချင်းချင်း တော်စပ်မှုကို အကြောင်းမခံဘဲ အလ္လာဟ်အရှင်ကို အကြောင်းခံ၍တောင်း ရမ်းခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ လူတို့က တစ်စုံတစ်ရာ ပေးကမ်းရန်ငြင်းပယ် ခဲ့ကြသည်။ လူတစ်ဦးကမူ ကျန်လူတို့နှင့်ဆန့်ကျင်ပြီး ထိုသူအား တိတ်တဆိတ်ပေးကမ်းသည်။ ထိုသို့ပေးကမ်းခြင်းကို အလ္လာဟ်အရှင် နှင့်ပေးကမ်းသူမှလွဲ၍ မည်သူမှ မသိပေ။

ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးမှာ လူတစ်စုနှင့်အတူ ညအခါ(ခရီးတစ်ခုခု) သွားလာနေခဲ့သည်။ အတူသွားသူတို့က အိပ်ခြင်းကို အခြားအရာ အားလုံးထက် အမြတ်နိုးဆုံးဖြစ် (ဆိုလိုသည်မှာအလွန်အိပ်ချင်လာ) သည့် အချိန်တွင် ဦးခေါင်းများကို လှဲချ၍ အိပ်စက်ကြလေသည်။ ထိုသူ ကမူ ထ၍ ငါအရှင်၏ရှေ့မှောက်တွင် ငိုကျွေးလျှက် ငါအရှင်၏အာ ယတ်များကို ဖတ်ရွတ်တေလာဝပ်ပြုသည်။

တတိယပုဂ္ဂိုလ်သည် အုပ်စုတစ်ခုနှင့်အတူရှိနေခဲ့သည်။ ရန် သူက မိမိအုပ်စုကို ချေမှုန်းလိုက်သောအခါ ထိုသူသည် ဆက်လက်၍ ကျဆုံးသည်အထိ၊ သို့မဟုတ် အောင်မြင်မှုရခဲ့သည်အထိ မိမိတစ်ဦး တည်း ရင်မြေကတုတ်လုပ်၍ သက်စွန့်ကျိုးပမ်းခဲ့သည်။

အလ္လာဟ်အရှင် မုန်းတော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးမှာ အသက်အရွယ် ကြီးသော ဇနောသမား၊ မာနရှင် ဆင်းရဲသား၊ မတရားပြုသည့် ဥစ္စာရှင် တို့ဖြစ်သည်။

အလားတူပုဂ္ဂိုလ်ခြောက်မျိုးနှင့်သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာ များကို အခြားသော ရေဝါယတ်များတွင်လည်း ဖော်ပြပါရှိသည်။ အချို့ ရေဝါယတ်များထဲတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ခြောက်မျိုးထဲမှ တစ်မျိုး၏အကြောင်းကို သာဖော်ပြသည်။ အချို့ရေဝါယတ်များတွင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်မျိုးထက် မက ဖော်ပြသည်။

ဟဒီဆ်တစ်ပုဒ်တွင် လူသား၏ဒိုအာကို ပယ်ချခြင်း မပြုမည့် အခြေအနေသုံးမျိုးကို ဖော်ပြထားသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အခြေအနေသုံးမျိုးတွင် ရှိနေသူ၏ဒိုအာကို မချလက်ခံမည်ဖြစ်သည်။ **အခြေအနေတစ်ခုမှာ** ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တောထဲ၌ ရှိနေပြီး သူ့ကို မည်သူကမှ မမြင်မတွေ့ရသည့် အခြေအနေမှာ ထရပ်နမာဇ်ဖတ်သည်။

ဒုတိယအခြေအနေမှာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် အုပ်စုတစ်စုနှင့် အတူ ဂျေဟာဒ်ဆင်နွဲ့ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အဖော်များက ထွက်ပြေးသွားပြီး မိမိတစ်ဦးထဲ ရင်ဆိုင်မှုတွင် ကျန်ခဲ့သည်။

တတိယမှာ ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံတွင် အလ္လာဟ်၏ရှေ့တော်မှောက်မှာ ထရပ်သူဖြစ်သည်။ (ဂျာမေဆွဂီရ်)

ဟဒီဆ်တစ်ပုဒ်တွင်မူ အလ္လာဟ်အရှင်က ကေယာမတ်နေ့၌ စကားမပြောဘဲနေတော်မူမည့် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးအကြောင်းဖော်ပြထားသေးသည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သုံးဦးကို စင်ကြယ်သန့်ရှင်းအောင် ပြုပေးတော်မူမည်လည်း မဟုတ်ပေ။ ယင်းတို့အဖို့ ဘေးဒုက္ခအတိပြီးသည့် အသစ်ပြစ်ဒဏ်သာ ရှိမည်။ ယင်းတို့သုံးဦးမှာ အသက်အရွယ်ကြီးသော ဇေနာသမား၊ မုသားဆိုသောဘုရင်နှင့် မာနကြီးသော သူဆင်းရဲတို့ဖြစ်သည်။

(ဂျာမေဆွဂီရ်)

အဘူဒါရ်ဒါ သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်မှာ -
 ‘တမန်တော်မြတ် ﷺ က မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ လူသုံးဦးနှင့် ပတ်သက်၍ အလ္လာဟ်အရှင် အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိတော်မူသည်။ ထို့ပြင် ယင်းတို့အား ချစ်ခင်တော်မူသည်။ ထိုသုံးဦးထဲမှ **တစ်ဦးသည်** လူအုပ်စုနှင့် အတူ ဂျေဟာဒ်တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတစ်ဦးထဲ ကျန်သော်လည်း ကြုံကြုံခံတိုက်ခိုက်ရင်း အသက်ပေးခဲ့သည်။ သို့မဟုတ် အနိုင်ရခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်က ဖရစ်ရှ်တဟ်များသို့ မိန့်ကြားသည်မှာ ‘ငါ၏ဘန္တာကို ကြည့်ကုန်လော့။ ဤသူသည် ငါအရှင်အတွက် မည်မျှသည်းခံခဲ့သနည်း။ မည်မျှကြုံကြုံခံ ရင်ဆိုင်ခဲ့သနည်း။’

ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာ အနီးအနားတွင် လှပသော ဇနီးရှိသည်။ နည့်သော အိပ်ယာထက်တွင်ဖြစ်သည်။ သို့ပါလျက် စိတ်အလိုဆန္ဒများကို ချိုးနှိမ်၍ ညတွင် ငါအရှင်ကို သတိရတသသည်။ သူသည် အိပ်နေမည်ဆိုက အိပ်နေနိုင်ပါလျက် ဤသို့ပြုခြင်းဖြစ်သည်။

တတိယလူမှာ လူစုနှင့်အတူ ခရီးသွားနေသူဖြစ်သည်။ သွားရင်းသွားရင်း ခရီးအတော်ပေါက်သောအခါ အနားယူကြသည်။ ဤသူကမူ ထရပ်လျက် ငါ့အား အေဗာဒတ် ပြသည်။

(မဂျ်မအွလ်ဖဝါအိဒ်)

عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنْ حَفْصَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
نِعْمَ الرَّجُلُ عَبْدُ اللَّهِ لَوْ كَانَ يُصَلِّي بِاللَّيْلِ (متفق عليه)

အိပ်နေအိုမရ် ﷺ သခင်က ဟ်ဖ်စာ ﷺ သခင်မထံမှ တဆင့်ရေဝါယတ်ပြခဲ့သည်။ ‘တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုခဲ့သည်မှာ -

‘အကယ်၍ သူသည် ညမှာ နမာဇ်ဖတ်ခဲ့ပါလျှင်၊ အိပ်ခွလ္လာဟ်သည် မည်မျှကောင်းမြတ်သူဖြစ်လိမ့်မည်နည်း။’

ဤဟဒီးဆ်တွင် ‘အိပ်ခွလ္လာဟ်’သည် ‘အိပ်ခွလ္လာဟ်အိပ်နေအိုမရ် ﷺ’ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ရေဝါယတ်များတွင် ဖော်ပြပါရှိသည်မှာ အိပ်ခွလ္လာဟ်အိပ်နေအိုမရ် ﷺ သခင်သည် တမန်တော်မြတ် ﷺ ၏အထက် ပါမိန့်ဆိုမှုကို ကြားသိပြီးနောက် သက်တမ်းတစ်ခုလုံးအတွက် ညတွင် အနည်းငယ်သာ အိပ်တော့သည်။ ည၏အချိန်အများစုကို နမာဇ်ဖတ်ရင်းကုန်ဆုံးစေသည်။

အိပ်နေအိုမရ် ﷺ သခင်၏အစေတော်ဖြစ်သူ နာဖဲအ် ﷺ သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘အိပ်နေအိုမရ်သည် နမာဇ်ချည့် ဖတ်နေသည်။ မိုးသောက်ခါနီးတွင် ကျွန်ုပ်အား မိုးသောက်ရောင်ခြည်ပေါ်ပြီလား’ဟု မေးသည်။ ကျွန်ုပ်က - ‘ဟုတ်ကဲ့၊ ပေါ်ပါပြီ’ဟုဆိုလျှင် လင်းရောင်ပျို့သည်အထိ အိပ်တိတ်ဖျိရပြန်သည်။ ကျွန်ုပ်က ‘မပေါ်သေးပါ’ဟု ဆိုလျှင် နမာဇ်ပြန်ဖတ်နေလေသည်။

عَنْ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَمَرَ نَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَصْلِيَ
مِنَ اللَّيْلِ مَا قَلَّ أَوْ كَثُرَ وَنَجْعَلَ آخِرَ ذَلِكَ وَتَرَا (مجمع)

စာမုရာ သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်မှာ -

‘ရုလူလ္လာဟ်ကိုယ်တော် ﷺ က ကျွန်ုပ်တို့အား ညတွင် တဟပ်
ဂျွဒ်နမာဇ်ကို နည်း များ မဟူ ဖတ်ကြရန်၊ ထိုသို့ဖတ်ပြီးမှ ဝိတိရ်ဖတ်
ကြရန်’ အမိန့်ပေးတော်မူခဲ့သည်။

ဤရေဝါယတ်ဖြင့် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်၏အရေးကြီးပုံကို သိရ
သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ က ဆွဟာဗဟ်သခင်များ အား တဟပ်
ဂျွဒ်နမာဇ်ကို နိုင်သလောက် ဖတ်ဖြစ်အောင်ဖတ်ကြရန် ခိုင်းစေခဲ့လေ
သည်။ ဤသို့အလေးအနက်ခိုင်းစေသဖြင့် တမန်တော်မြတ် ﷺ ကိုယ်
တိုင်နှင့် ဆွဟာဗဟ်များ၊ တာဘီအိန်များ၊ ဆူဖီသခင်များနှင့် ပညာရှင်
အကြီးအကဲများ၏နေ့ညကျင့်စဉ်များတွင် ဤနမာဇ်သည် မပါမဖြစ်
ပါဝင်လျက်ရှိလေသည်။ အားလုံးတို့က ဤနမာဇ်ကို လေးလေးစားစား
ဖတ်ရွတ်ကြသည်။ ဤအကြောင်းကို ရှေ့တွင် အသေးစိတ်သိရမည်။

တမန်တော် ﷺ က ဖရာဇ် သတ်မှတ်ရန်
ဆန္ဒရှိတော်မူခဲ့သည်

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا
الْعَبْدُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا
فِيهَا وَلَوْ لَا أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي لَفَرَضْتُهَا عَلَيْهِمْ
(أحياء) (روى مسلاو ووضله الديلى و اتحاف)

တမန်တော်မြတ် ﷺ က အမိန့်ရှိခဲ့သည်။ ‘ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံ
တွင် လူသားက ဖတ်ရွတ်လိုက်သော နမာဇ်နှစ်ရက်အတိအကျ လောက
နှင့်လောကရှိအရာများ ထက်ပို၍ကောင်းမြတ်လေသည်။ အကယ်၍
ငါ၏အွမ္မတ်အတွက် အခက်အခဲဖြစ်ရန် မရှိနိုင်ဆိုပါလျှင် ထိုနှစ်ရက်အတိ
ကို အွမ္မတ်အပေါ်မှာ ငါဖရာဇ်ပြုမည်ဖြစ်သည်။’

(အဟ်ယာကျမ်း)

ဤရေဝါယတ်ဖြင့်လည်း တဟပ်ဂျွန်၏ထွတ်မြတ်မှုကို သိရှိရသည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် မိမိ၏အမွတ်သားများအပေါ် အကျဉ်းအကျပ်အခက်အခဲဖြစ်မည်ကို ထောက်ထားသောအားဖြင့် ဤနမာဇ်ကို ဖရာဇ် မပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့သာ စာနာထောက်ထားခြင်း မပြုဆိုပါက တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် ဤနမာဇ်ကို ဖရာဇ်ပြုမည်ဖြစ်သည်။

ကိုယ်တော် ﷺ က ဤနမာဇ်နစ်ရကအတ်ကို ကမ္ဘာလောကနှင့် ကမ္ဘာလောကရှိအရာအားလုံးထက် သာမြတ်သည်ဟု မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကမ္ဘာလောကနှင့်ကမ္ဘာလောကရှိ အရာများအားလုံးသည် ပျက်စီးပျောက်ကွယ်သွားမည့်အရာများဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤနမာဇ်နစ်ရကအတ်၏ဆွဝါဗ်သည် အမြဲထားဝရရှိနေမည့် အရာဖြစ်သည်။

ဤဟဒီးဆ်ဖြင့်ပင် တဟပ်ဂျွန်နမာဇ်သည် အမွတ်အပေါ်တွင် ဖရာဇ်မဟုတ်တော့ကြောင်းကိုလည်း သိရှိရသည်။

ကဘရီသချိုင်း၏ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်မှုများအတွက်

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا بَيَّزَ رَضَوُا رَدَّتْ
سَفَرًا أَعَدَدَتْ لَهُ عُدَّةٌ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَكَيْفَ سَفَرُ
طَرِيقِ الْقِيَامَةِ - الْآنَ نَبْكَ يَا أَبَا ذَرٍّ مَا يَنْفَعُكَ فِي ذَلِكَ
الْيَوْمِ قَالَ بَلَى يَا بِي أَنْتَ وَأُمِّي قَالَ صَمَّ يَوْمًا شَدِيدَ
الْحَرِّ لِيَوْمِ النَّشُورِ وَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ فِي ظِلْمَةِ اللَّيْلِ
لَوْ حَشَا الْقُبُورِ حَخَّ حَجَّةٍ لِعَظَائِمِ الْأُمُورِ - وَتَصَدَّقَ
صَدَقَةً عَلَى مُسْكِينٍ أَوْ كَلِمَةً حَقٍّ تَقُولُهَا أَوْ كَلِمَةً شَرًّا
تَسْكُتُ عَنْهَا (أَحْيَاءُ) فِي الْإِتْحَافِ - قَالَ الْعُرَاقِيُّ

رواه ابن أبي الدنيا في كتاب التهجد من رواية السري

بن مخلد مرسلًا و السري ضعفه الأزدي (إتحاف)

တမန်တော်မြတ် ﷺ က အပူဇရီသဒ်အား ပြောဆိုသည်မှာ

‘အကယ်၍ အသင်သည် (လောကမှာရှိနေစဉ်) ခရီးထွက်ရန် ရည်ရွယ်ပါက လမ်းခရီးအတွက် ရိက္ခာဝန်စည်စလွယ်များကို ပြင်ဆင်ရမည် ဖြစ်သည်။’

ထိုအခါ အဗူဇရ်း သခင်က - ‘မှန်ပါသည်’ ဟု ဖြေကြားသည်။ ထိုနောက် တမန်တော်မြတ် ﷺ က - ‘(ပြင်းထန်ခက်ခဲသော) ကေယာမတ်၏ ခရီးစဉ်အတွက် ဘယ်လိုရှိမလဲ။ အို အဗူဇရ်၊ ထိုနေ့တွင် အသင်တို့ကို အကျိုးပြုမည့်အရာများကို ငါတမန်တော်အသင်တို့ကို ပြောပြရမည်လား’ ဟု မေးတော်မူသည်။ အဗူဇရ်း သခင်က ‘ကျွန်ုပ်၏ဖခင်နှင့်မိခင်ကို တိုင်တည်၍ဆိုပါမည်၊ ကိုယ်တော်ပြောပြတော်မူပါ’ ဟုဆို၏။

ကိုယ်တော်မြတ် ﷺ က - ‘အလွန်ပူပြင်းနေ့တွင် ရှိဇာထားပါ။ ထိုရှိဇာသည် ‘اليوم النشور’ (ရှင်ပြန်ထရမည့်နေ့) အတွက်ဖြစ်သည်။ ညဉ့်အမှောင်ထဲတွင် နှစ်ရက်အတိတ်ဖတ်ပါ။ ထိုနမာဇ်သည် ဘကရ်သချိုင်း၏ကြမ်းတမ်းခက်ထန်မှုများ အတွက်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကြီးကျယ်သောဖြစ်ရပ်ကြီးများ အတွက် ဟဂ်ျုပါ။ ဆင်းရဲသားများအား ပေးကမ်းလှူတန်းပါ။ မှန်သောစကားကို ဆိုပါ။ မကောင်းသောစကားကို မပြောနှင့်။’

တမန်တော် ﷺ ဆိုမိန့်ခဲ့သည် စကားရပ်များ၏အလိုသဘောသည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ လောကသက်တမ်းတွင် ရှိခဲ့စဉ် လူသားသည် ခရီးယာယီထွက်တော့မည်ဆိုလျှင် ပထမဦးစွာ ခရီးအတွက် စားရေးရိက္ခာလိုအပ်ချက်များကို ပြင်ဆင်ရသည်သာဖြစ်သည်။ သွားရမည့်ခရီးအမျိုးအစားအပေါ်မူတည်၍ သယ်ယူမည့် ဝန်စည်စလွယ်အမျိုးအစားကို ရွေးချယ်ပြင်ဆင်ရလေသည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ က မိန့်ဆိုသည်မှာ ‘ကေယာမတ်သည် ရှည်လျားခက်တရော်သော ခရီးစဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုခရီးကို လူတိုင်းကြုံတွေ့ရမည်။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုခရီးအတွက်လည်း ကောင်းစွာပြင်ဆင်စီမံထားသင့်ကြသည်။’

ထိုခရီးရှည်ကြီးတွင် လိုအပ်မည့် စားရေးရိက္ခာဝန်စည်စလွယ်များကို အသင့်ပြင်ဆင်ထားသင့်ကြသည်။ သို့မှသာ လမ်းခရီးတွင်

ပူပင်သောကမရောက်ရမည်ဖြစ်သည်။’

ထို့နောက် ကိုယ်တော်အဖို့ က ထိုခရီးတွင် အကျိုးရှိမည့် အရာလေးခုကို ပြောပြလေသည်။ ထိုအရာလေးခု၏အရေးကြီးပုံနှင့် ထွတ်မြတ်ပုံတို့ကို ရေဝါယတ်အမျိုးမျိုးတွင် ဖော်ပြပါရှိလေသည်။ ဤနေရာတွင် အကျဉ်းအားဖြင့် ဖော်ပြရပေသည်။

ပထမအကျိုးရှိမည့်အရာသည် အလွန်ပူပြင်းသောအချိန်တွင် ရှိဇာထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤရှိဇာသည် သေလွန်ပြီးနောက် ပြန်လည်ရှင်ထသည့်နေ့တွင် အကျိုးပြုမည်ဖြစ်သည်။ ပြန်လည်ရှင်ထမည့်နေ့၏သောကဗျာပါဒများအားလုံးနှင့် ပြင်းထန်သောဘေးဒုက္ခများကို ဤရှိဇာက ကာကွယ်ပေးမည်ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့တွင် နေလုံးသည် လူသားများနှင့် အလွန်နီးကပ်လျက်ရှိမည်။ ပူပြင်းမှုသည် အကန့်အသတ်မဲ့စွာ ပြင်းထန်လွန်ကဲလိမ့်မည်။

သေဆုံးပြီးသူတို့ ပြန်လည်ရှင်ထနေကြလိမ့်မည်။ မြေကြီးက လူသား၏လုပ်ရပ်များကို ဖော်ကောင်လုပ်လိမ့်မည်။ ထိုအချိန်တွင် ရှိဇာက လူသားကို အကူအညီပေးမည်ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့တွင် ထိပ်လန့်တုန်လှုပ်ဖွယ်မြင်ကွင်းများအားလုံးမှ ကာကွယ်ပေးရာ၌ ဤရှိဇာသည် ဒိုင်းသဖွယ်ဖြစ်လိမ့်မည်။

ထိုသို့ ကာကွယ်ပေးသည့်အတွက် တမန်တော်မြတ် ﷺ က - ‘الصَّوْمُ جَنَّةٌ’ ‘ရှိဇာသည် ဒိုင်းလွှားဖြစ်သည်’ ဟု ဆိုမိန့်တော်မူထားခြင်းဖြစ်သည်။ ရှိဇာက လောကမှာရှိနေစဉ် ဂိုဏ်းများမှ ကာကွယ်ပေးမည်။ အာခေရတ်တွင် ငရဲမီးမှ ကာကွယ်ပေးမည်။

ရေဝါယတ်တစ်ခုတွင် ‘ပူပြင်းသောနေ့ရက်တွင် ရှိဇာစောင့်သူအတွက် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်က အဆုံးအဖြတ်ပြုတော်မူသည်မှာ ‘ထိုသူ့ကို ကေယာမတ်နေ့တွင် အေးမြလန်းဆန်းမှုပြုပေးတော်မူမည်’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဤအတွက်ကြောင့် အဗူမုဆာသခင်က ဤကဲ့သို့ ပူပြင်းသောနေ့ရက်တွင် ရှိဇာစောင့်ရန်ကြိုးစားလေ့ရှိသည်။

(တရ်ဂီဗ်ကျမ်း)

ဒုတိယအကျိုးရှိမည့်အရာသည် ညဉ့်၏အမှောင်ထုထဲတွင် နမာဇ် ဖတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနမာဇ်သည် သင်္ချိုင်း၏အမှောင်ထုနှင့် ကြမ်းတမ်း ခက်ထန်မှုများကို ကင်းဝေးစေရန်တွင် အလွန်ထိရောက်သည်။ ဤနမာဇ် ၏ထွတ်မြတ်မှုများနှင့် ပတ်သက်သောရေဝါယတ်များ၊ အာယတ်တော် များကို ရှေ့ပိုင်းတွင်ဖော်ပြသိရှိခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်။

တတိယအကျိုးရှိမည့်အရာသည် ဟာဂျီဖြစ်သည်။ ဟာဂျီပြုခြင်း သည် အာဓေရတ်၏ခရီးစဉ်တွင် တွေ့ကြုံရမည့် ‘အလွန်ကြီးကျယ်သော အရေးအခင်းကြီးများ’ကို ကျော်လွှားရန်အတွက် အလွန်အကျိုးရှိသည့် အရာဖြစ်သည်။

ဟာဂျီ၏ထွတ်မြတ်မှုနှင့်ကောင်းမြတ်မှုများအကြောင်း ရေဝါ ယတ်အသီးသီးတွင် ဖော်ပြထားလေသည်။ ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် - ‘အကြင်သူတစ်ဦးသည် အလ္လာဟ်အရှင် ကျေနပ်နှစ်သက်ရန်အတွက် သက်သက် ဟာဂျီပြုခဲ့မည်။ သံဝါသပြုခြင်း၊ ထိုသံဝါသနှင့်နှီးနွယ်သော အပြောအဆိုများမှ ရှောင်ကျဉ်မည်၊ ဂိုနာမှရှောင်ကျဉ်မည်ဆိုပါက ထို သူသည် မိခင်ဝမ်းမှ ကျွတ်သည့်နေ့တုန်းက (အပြစ်ဒုစရိုက်မှ)စင်ကြယ် ခဲ့သကဲ့သို့ စင်ကြယ်သွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။’ (ဗုခါရီနှင့်မွတ်စလင်မ်) ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘ဟာဂျီတစ်ဦးသည် အစီးအနင်းဖြင့် ဟာဂျီသွားသည့် အခါ ထိုအစီးအနင်း၏ခြေလှမ်းတစ်လှမ်းတိုင်းအတွက် ကုသိုလ် ခုနစ်ဆယ်ရေးမှတ်မည် ဖြစ်သည်’ ဟု မိန့်ဆိုထားသည်။ ထိုအခါ တမန်တော် ﷺ အား ‘ကာဘာတော်တွင် ပြုလုပ်မည့် အတွက်ရရှိမည့် ကုသိုလ်သည် မည်သို့ရှိပါသလဲ’ဟု မေးလျှောက်သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ က ‘ထိုနေရာတွင် ကောင်းမှုတစ်ခုသည် ကုသိုလ်တစ်သိန်းနှင့်ညီမျှ သည်’ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်။ (ဂျမ္မအွလ်ဖဝါအိဒ်)

ဟာဂျီသည် ဖရောဇ်ဖြစ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန် တစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့ပါလျှက် အလ္လာဟ်အရှင်သည် အလွန်ကြီးကျယ် သော ဆုလာဘ်များကို ချီးမြှင့်တော်မူထားသေးသည်။ ထိုမျှသာမက သေးသဲ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဂိုနာဒုစရိုက်များကိုလည်း ခွင့်လွှတ်ပစ်လိုက်သည်။

ဆွဝါမ်များကိုလည်း ချီးမြှင့်တော်မူသည်။ ဤအတွက်ကြောင့်ပင် ဆွဟာ ဗဟ်များနှင့် တာဘီအိန်သခင်များတို့သည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများရှိ နေသည့်ကြားကပင် အကြိမ်များစွာ ဟာဂျီပြုကြခြင်းဖြစ်သည်။

အေမာမ်အအ်ဇွမ် အဗူဟနီဖဟ်^၁ သခင်ကြီးသည် ငါးဆယ့်ငါး ကြိမ်ဟာဂျီပြုခဲ့သည်။

စတုတ္ထအကျိုးပေးအရာသည် ဆွဒကာအလှူဒါနဖြစ်သည်။ အလှူဒါနသည်လည်း အာခေရတ်တွင် အကျိုးပေးမည့်အရာဖြစ်သည်။ အလှူဒါနပြုခြင်း၏ထွတ်မြတ်မှုများအကြောင်းဖော်ပြသည့် ရေဝါယတ် များသည် မရေမတွက်နိုင်အောင်ပင်ရှိသည်။

ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် အလှူဒါနကို အလျင်အမြန်ပြုလုပ်ကြကုန်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အလှူဒါနသည် ဘေးဘလားကို ကျော်လွှား ပစ်လိုက်သည်။

(မစ်ရှ်ကာတ်)

ဇွအိဖ်ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘အလှူအတန်းပြုခြင်းသည် မကောင်း မှု၏တံခါးပေါက် ခုနစ်ဆယ်ကို ပိတ်ပစ်သည်’ဟု ဆိုထားသည်။ အခြား ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘အလှူဒါနဖြင့် ရောဂါဝေဒနာကို ကုသပျောက် ကင်းစေကြကုန်။ အကြောင်းမှာ အလှူဒါနသည် ဂုဏ်သိန်ငြိုးနွမ်းစေ မည့်ကိစ္စရပ်များမှ ကာကွယ်တားဆီးပေးသည်။ ကောင်းခြင်းများကို တိုးပွားစေသည်။ ရောဂါဝေဒနာများကို ပျောက်ကင်းစေသည်။ သက် တမ်းကို ရှည်စေသည်။’

ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘အလှူဒါနသည် အရှင်၏အမြက်ဒေါသကို ငြိမ်းအေးစေသည်’ဟု ဖော်ပြပါရှိလေသည်။

ပဉ္စမအကျိုးပြုအရာသည် ကောင်းသောစကားကို နှုတ်မှထွက် စေခြင်း နှင့် မကောင်းသောစကားအပြောအဆိုများမှ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤအရာသည်လည်း အဓိကကျသောအရေးကြီးသောအရာဖြစ် သည်။ နှုတ်လျှာသည် သေးငယ်သောအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း များစွာသောပြစ်မှုဒုစရိုက်များသည် နှုတ်လျှာမှ ပေါ်ထွက်လာသည်။ အာရဗီစာဆိုရှိသည်မှာ -

جرمه جرم صغير جرمه جرم كبير

သူ့အဆစ်က သေးသေး၊ သူ့အပြစ်က ကြီးကြီး။

ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘အကြင်သူတစ်ဦးသည် အလ္လာဟ်အရှင်နှင့် အာခေရတ်၏နေ့ရက်ကို အိမ်နီးငွေယူယုံကြည်သည်ဆိုလျှင် ယင်းအနေနှင့် ကောင်းသောစကားကို ပြောမည်ဆိုက ပြောပါ။ သို့မဟုတ်ပါက တိတ်ဆိတ်စွာနေရန်သင့်သည်။’

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرَفَهُ وَفَاطِمَةَ لَيْلًا فَقَالَ أَلَا تَصْلِيَانِ مَتَّفِقَيْنِ عَلَيْهِ (رياض الصالحين)

အလီသခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်မှာ ‘နဗီတမန်တော် မြတ် ﷺ သည် ကျွန်ုပ်နှင့် ဖါတွေမာ၏ထံသို့ ညတွင် ရောက်လာပြီး (ကျွန်ုပ်တို့အိပ်နေသည်ကို ကြည့်၍) ‘အသင်တို့နှစ်ဦး (တဟပ်ဂျွဒ်) နမာဇ် မဖတ်ကြဖူးလား’ဟု ပြောဆိုတော်မူခဲ့သည်။

(ရေယာဇ္ဇလ်ဆွာလေဟီန်)

လူတိုင်းလူတိုင်းသည် မိမိ၏အိမ်သူအိမ်သားများ၏ သာသနာရေးအခြေအနေကို သတိထားစောင့်ကြည့်ရမည့်အကြောင်း ဤဟဒီးဆ်ဖြင့် သိရလေသည်။

တမန်တော်မြတ် ﷺ က မိန့်ဆိုခဲ့သည်မှာ -

أَلَا كُنتُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

‘အသင်တို့အားလုံးသည် စောင့်ကြပ်သူတာဝန်ခံဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အသင်တို့အားလုံးသည် မိမိတို့၏လက်အောက်ခံများနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းခံရမည်။’

တမန်တော်မြတ် ﷺ က ညတွင် ဂရုတစိုက် လာရောက်တော်မူခြင်း၊ ထို့နောက် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ်ရန် နှိုးဆော်တော်မူခြင်းတို့သည် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်၏အရေးပါပုံကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းညွှန်ပြလျက်ရှိသည်။

(နဝဝိကျမ်း)

တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်သူကို စာရင်းအင်းစစ်ဆေးမည်မဟုတ်

عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
يُحْشَرُ النَّاسُ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُنَادَى مِنْهُ
فَيَقُولُ أَيْنَ الَّذِي كَانَتْ تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ
فَيَقُومُونَ وَهُمْ قَلِيلٌ فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ ثُمَّ
يُؤْمَرُ لِسَائِرِ النَّاسِ إِلَى الْحِسَابِ -

رواه احمد والبيهقي فى شعب الایمان (مشكوة)

အပ်စမာပင်တေယဇိဒ်သခင်မက ဆင့်ပြန်ပြောပြခဲ့သည်မှာ-

‘တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ ‘လူသားအားလုံးသည် မြေပြင်
တစ်ခုထဲ အပေါ်မှာ ပြန်လည်စုရုံးကြရမည်။ ထို့နောက် ကြွေးကြော်
သူတစ်ဦးက ဟစ်ကြွေးမည်မှာ ‘မိမိတို့၏နံဘေးများကို အိပ်ယာနှင့်
ခွဲခွာထားသူတို့ အဘယ်မှာလဲ (တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်သူများကို ဆိုလိုသည်။)’
ထိုအခါ ထိုလူတို့သည် ထကြ၍ စာရင်းအင်းစစ်ဆေးခြင်းမရှိဘဲ ဂျန္နုတ်
သို့ ဝင်ကြရမည်။ ထိုသူတို့၏အရည်အတွက်ကတော့နည်းသည်။ ထို့
နောက်တွင်မှ ကျန်လူသားအားလုံးကို စာရင်းစစ်ဆေးရန် အမိန့်ပေးမည်။’

တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်သူအတွက် မည်မျှကြီးကျယ်သောအကျိုးအမြတ်
ဖြစ်ပါသလဲ။ မည်မျှကောင်းမွန်သော ရှင်းပြချက်ဖြစ်ပါသလဲ။

အလ္လာဟ်အရှင်က တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်သူများကို စာရင်းအင်းစစ်ဆေး
ခြင်းမရှိစေဘဲ အားလုံး၏ရှေ့က ဂျန္နုတ်သို့ ဝင်စေမည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် လူသားအတွက်ဤမျှအရေးကြီးပြီးနှစ်သက်ဖွယ်
ဖြစ်သော တဟပ်ဂျွဒ်လို နမာဇ်မျိုးကို ဘေးချိတ်ကျောခိုင်းထားကြသည်။

ဆုတောင်းပြည့်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးဦး

ثَلَاثَةُ مَوَاطِنَ لَا تَرُدُّ فِيهَا دَعْوَةُ عَبْدٍ رَجُلٍ يَكُونُ فِي
بِرِّيَّةٍ حَيْثُ لَا يَرَاهُ إِلَّا اللَّهُ يَقُومُ فَيُصَلِّي وَرَجُلٍ يَكُونُ
مَعَهُ فُتَّةٌ فِي الْجِهَادِ فَيُفَرِّصُ أَصْحَابَهُ فَثَبَّتَ وَرَجُلٍ يَقُومُ
آخِرَ اللَّيْلِ (جامع صغير)

အခြေအနေသုံးခုတွင် လူသား၏ဒိုအာကို ပယ်ချခြင်းပြုလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ အခြေအနေတစ်ခုမှာ လူတစ်ဦးသည် တောထဲတွင်ရှိပြီး သူ့ကိုကြည့်ရှုမည့်သူ အလ္လာဟ်အရှင်မှလွဲ၍ မည်သူမျှ မရှိပေ။ ထိုအခြေအနေမှာ သူသည် (နဖီလ်နှင့်ဖရာဇ်)နမာဇ်များကို ဖတ်လေသည်။

ဒုတိယအခြေအနေမှာ လူတစ်ဦးသည် အုပ်စုတစ်ခုနှင့်အတူ ဂျေဟာဒ်တွင် ရှိနေခဲ့သည်။ ထိုနောက်သူ၏အဖော်များက သူ့ကို စွန့်၍ ထွက်ပြေးကြရာ ထိုသူသည် တစ်ယောက်ထဲ ကြုံကြုံခံရင်ဆိုင်လေသည်။

တတိယအခြေအနေမှာ လူတစ်ဦးသည် ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံတွင် ထ၍ တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်သည်။

ဤဟဒီးဆ်တော်တွင် ဒိုအာကို ပယ်ချခြင်းမပြုမည့် အခြေအနေသုံးရပ်ကို ဖော်ပြထားသည်။ တစ်ခုမှာ မိမိကို စောင့်ကြည့်မည့် သူတစ်ဦး တစ်ယောက်မှ မရှိသည့် တောကြီးတောင်ကြီးထဲတွင် နမာဇ်ဖတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ နေရာမျိုးတွင် နမာဇ်ဖတ်ခြင်းသည် ရေယာပြစားမှုနှင့် လူကြားကောင်းအောင်ပြုမူခြင်းများ မရှိခဲ့ဘဲအရှင်ကို ကြောက်ရွံ့ရှိသေမှု၊ အရှင်၏ကျေနပ်နှစ်သက်မှုများအတွက်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ဆိတ်ကျောင်းသမားတစ်ဦးကို အလွန်ကျေနပ်တော်မူသည်။ ယင်းသည် တောင်တစ်လုံးပေါ်တွင် အဇန်ဆို၍ နမာဇ်ဖတ်သည်။ အလ္လာဟ်အရှင် မိန့်တော်မူသည်မှာ -

‘ငါ၏ဘန္တာကို ကြည့်လော့။ ငါ့ကို ကြောက်ရွံ့သဖြင့် အဇန်ဆိုကာ နမာဇ်ဖတ်နေသည်။ ငါသည် ငါ၏ဘန္တာကို လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပေးတော်မူမည်။ ထို့ပြင် ဂျန္နုတ်သို့ ဝင်ရောက်စေတော်မူမည်။’

ဒုတိယအခြေအနေမှာ ဂျေဟာဒ်တွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲသူတစ်ဦး၏ အခြေအနေဖြစ်သည်။ သူ၏အဖော်များက သူ့ကို တစ်ယောက်ထဲပစ်ထားခဲ့ပြီး ထွက်ပြေးသွားကြသည်။ သူက ကြုံကြုံခံရပ်တည်၍ ကာဖီရ်

တို့နှင့် ကောင်းစွာရင်ဆိုင်လေသည်။ ဤသူ၏ဒိုအာကိုလည်း အလ္လာဟ် အရှင် ပယ်ချတော်မူမဟုတ်ချေ။ ဂျဟာဒ်ကိုယ်တိုင်က အဆင့်မြင့်ကျင့် ဆောင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ယင်းကို ထီးထီးတစ်ဦးထဲ ဆင်နွှဲခြင်းဖြင့် နောက်ထပ် မြင့်မြတ်မှုများ ထပ်တိုးလာသည်။ ရှေ့ပိုင်းတွင်လည်း ဤ အကြောင်းရေဝါယတ်များ လာသွားပေပြီ။

တတိယအခြေအနေမှာ ညဉ့်၏နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦး၏ နမာဇ်ဖတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသူ၏ဒိုအာကိုလည်း အလ္လာဟ် အရှင် ပစ်ပယ်တော်မူမည်မဟုတ်ပေ။

ဂျန္နတ်တွင် လှည့်လည်သွားလာရခြင်း

رَوَى عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجْرَةً يَخْرُجُ مِنْ أَعْلَاهَا حُلٌّ وَمِنْ أَسْفَلِهَا خَبَلٌ مِنْ ذَهَبٍ مَسْرُجَةٌ مَلْجَمَةٌ مِنْ دُرٍّ وَ يَأْقُوتٌ لَا تَرُوثُ وَلَا تَبُولُ لَهَا أَجْنِحَةٌ خَطْوُهَا مَدُّ الْبَصَرِ فَيَرْكَبُهَا أَهْلُ الْجَنَّةِ فَتَطِيرُ بِهِمْ حَيْثُ شَاءُوا فَيَقُولُ الَّذِينَ أَسْفَلَ مِنْهُمْ دَرَجَةً يَا رَبِّ بِمَا بَلَغَ عِبَادُكَ هَذِهِ الْكَرَامَةُ كُلُّهَا قَالَ فَيَقَالُ لَهُمْ كَانُوا يَصْلُونَ بِاللَّيْلِ وَ كُنْتُمْ تَنَامُونَ وَ كَانُوا يَصُومُونَ وَ كُنْتُمْ تَأْكُلُونَ وَ كَانُوا يَتَجَنَّبُونَ وَ كُنْتُمْ تَبْخُلُونَ وَ كَانُوا يَقَاتِلُونَ وَ كُنْتُمْ تَجْبِنُونَ . رواه ابن أبي الدنيا (الترغيب والترهيب)

အလီ عليه السلام သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်မှာ ‘ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော် ﷺ မိန့်ဆိုနေသည်ကို ကြားခဲ့ရသည်။ တမန်တော် ﷺ က ‘ဂျန္နတ်တွင် သစ်ပင်တစ်ပင်ရှိသည်။ ထိုအပင်သည် အထက်ပိုင်းက ရထားဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်းက မြင်းဖြစ်သည်။ မြင်းသည် ရွှေဖြင့် ဖြစ်ပြီး

ပုလဲပတ္တမြားတို့ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ကုန်းနှီးနှင့် ဇက်ကြိုးများဆင်
ယင်ထားသည်။ ထိုမြင်းသည် ကျင်ကြီးလည်းမစွန့်၊ ကျင်ငယ်လည်း
မစွန့်ချေ။ ထိုမြင်း၏ခြေတစ်လှမ်းသည် မျက်စိတစ်ဆုံး ရှည်လျားစွာ
ခရီးပေါက်သည်။ ဂျန္နတ်သားများသည် ထိုမြင်းကို စီးနင်း၍ အလိုရှိရာ
ပျံသန်းသွားလာကြမည်။

ထိုသူတို့ထက် အဆင့်နိမ့်သည့် ဂျန္နတ်သားများက မေးမြန်း
လျှောက်ထားသည်မှာ 'အို အရှင်၊ ကိုယ်တော်အရှင်၏ ဤဘန္နာများ
က ဤဂုဏ်ထူးဆောင်အရာများအားလုံးကို အဘယ်အရာအတွက် ရရှိ
ကြပါသနည်း။' 'ထိုအခါ အလ္လာဟ်အရှင်က -

'ဤသူတို့သည် ညအခါတွင် နမာဇ်ဖတ်ကြသည်။ အသင်တို့
ကမူ အိပ်နေကြသည်။ ဤသူတို့က ရိုဇာစောင့်ကြသည်။ အသင်တို့
ကမူ စားသောက်နေကြသည်။ ဤသူတို့က အလ္လာဟ်လမ်းတွင် ပေး
ကမ်းလှူဒါန်းကြသည်။ အသင်တို့ကမူ စေးနဲစိစစ်လျက်ရှိကြသည်။
ဤသူတို့က ဂျေဟာဒ်ဆင်နွဲ့လျက်ရှိကြသည်။ အသင်တို့မူကား တွန့်
ဆုတ်ကြောက်လန့်နေကြသည်။'

ဂျန္နတ်တွင် အဖိုးတန်ရထားများတွေ့ရခြင်း၊ ပတ္တမြားပုလဲတို့
ဆင်မြန်းထားပြီး သန့်ရှင်းသောမြင်းများ ရရှိခြင်း၊ ဂျန္နတ်သားတို့
သည် ယင်းတို့ကို စီးနင်း၍ အတားအဆီးအစစ်အဆေးမရှိ ဂျန္နတ်
ထဲတွင် လှည့်လည်သွားလာရခြင်းသည် ကြီးကျယ်သော ဂုဏ်ပြုမှုကြီး
ပင်ဖြစ်သည်။

ဤကဲ့သို့ ဂုဏ်ပြုခံရခြင်း၏အကြောင်းခံသည် လှူဒါန်းပေးကမ်း
ခြင်း၊ ရိုဇာထားခြင်း၊ ဂျေဟာဒ်ဆင်နွဲ့ခြင်းတို့ဖြစ်သည်ဟု ရှင်းပြထား
သည်။ ထိုအကြောင်းခံများထဲတွင် ည၏နမာဇ်(ဝါ) တဟပ်ဂျွန်ကိုလည်း
ထည့်သွင်းဖော်ပြထားလေသည်။ ဤသို့ဖော်ပြထားခြင်းဖြင့် တဟပ်ဂျွန်
၏အရေးပါအရာရောက်ပုံသည် ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်လာပေတော့သည်။

တဟပ်ဂျွဒ်သည် ကအိဘာနှင့် နဗဝီဗလီတော်တွင်
ဖတ်သည့် နဖိလ်နမာင်ထက် ပို၍မြတ်သည်

رَوَى عَنْ أَنَسٍ يَرْفَعُهُ قَالَ صَلَّى صَلَوةٌ فِي مَسْجِدِي تَعْدِلُ
بِعَشْرَةِ أَلْفِ صَلَاةٍ وَصَلَاةٍ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ تَعْدِلُ
بِمِائَةِ أَلْفِ صَلَاةٍ وَالصَّلَاةُ بِأَرْضِ الرِّبَاطِ تَعْدِلُ بِالْفِي
أَلْفِ صَلَاةٍ وَأَكْثَرُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ الرُّكْعَتَانِ يَصْلِيَهُمَا
الْعَبْدُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ لَا يَرِيدُ بِهِمَا إِلَّا مَا عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
رواه ابو الشيخ بن حبان كتاب الثواب . (ترغيب)

အနုတ်စ် ﷺ သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိ၏။ တမန်တော်
မြတ် ﷺ ကမိန့်ဆိုခဲ့သည်မှာ ငါ၏ဗလီတော်တွင် နမာင်တစ်ကြိမ်ဖတ်
ခြင်းသည် နမာင်အကြိမ်နှစ်သောင်းနှင့်ညီမျှသည်။ မတ်စဂျွဒ်ဟ
ရမ်တွင် နမာင်တစ်ကြိမ်ဖတ်ခြင်းသည် နမာင်အကြိမ်တစ်သိန်းဖတ်
ခြင်းနှင့် ညီမျှသည်။ ရှေ့တန်းကင်းစခန်းတွင် ဖတ်သောနမာင်တစ်ကြိမ်
သည် နမာင်အကြိမ်သိန်းနှစ်ဆယ်နှင့်ညီမျှသည်။ ထိုအရာအားလုံးထက်
မြတ်သည်မှာ လူသားတစ်ဦးသည် ညဉ့်တွင် ဖတ်ရွတ်လိုက်သော နမာင်
နှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖတ်ရွတ်ရာတွင် ဖတ်သူသည် အလ္လာဟ်
အရှင်နှင့်နီးကပ်ရန်ကလွဲ၍ အခြားရည်ရွယ်ချက် မရှိပေ။

ဤဟဒီးဆ်တွင်ဖော်ပြထားသော တဟပ်ဂျွဒ်၏မြတ်ထွတ်မှု
သည် မည်မျှများပြားလိုက်ပါသလဲ။ တဟပ်ဂျွဒ်၏ဆွဝါဗ်သည် ဟရမ်
ဝတ်ကျောင်းတော်၊ နဗဝီဝတ်ကျောင်းတော်နှင့် ‘ارض الرباط’
(ရှေ့တန်းကင်းစခန်း)တွင် ဖတ်သည့်နမာင်များထက်ပင် ပိုနေလေသည်။
အဆိုပါမြင့်မြတ်သောနေရာတော်များတွင် ရရှိမည့်ဆွဝါဗ်ကို ဟဒီးဆ်
တွင် ဖော်ပြထားသည်။

‘ارض الرباط - ရိဘာတွ်’ ဆိုသည်မှာ အစ္စလာမ့်နယ်မြေကို သာ
သနာ့ရန်သူများက တိုက်ခိုက်လာမည့်ဘေးမှ ကာကွယ်ရန် စောင့်ကြပ်

နေထိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ စောင့်ကြပ်နေခြင်းကြောင့် အစ္စလာမ့် တိုင်းနိုင်ငံအတွင်းသို့ ရန်သူများ မဝင်ရောက်နိုင်တော့ပေ။ အထက်ပါ ရေဝါယတ်အပြင် အခြားရေဝါယတ်အများအပြားတွင်လည်း ဤသို့ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းကို အလေးအနက်ဖော်ပြထားသည်။ ထိုသို့ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများကိုလည်း ရှင်းပြထား သည်။ ဤသို့ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၏ အရေးကြီးမှုသည် အသိ ဉာဏ်ဖြင့်လည်း စဉ်းစားကြည့်နိုင်သောအရာဖြစ်သည်။

ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်တွင် ဤကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ပြု ရန်အမိန့်ပညတ်လာရှိသည်။ အရှင်မြတ်မိန့်တော်မူသည်မှာ -

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا
وَتَقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ . (ال عمران)

‘အို အိမန်ရှင်တို့၊ ဆွဘရ်ပြုကြကုန်၊ ရင်ဆိုင်ယှဉ်ပြိုင်ရာ၌ ကြံ့ကြံ့ခိုင်ကြကုန်၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ကြကုန်၊ ထို့ပြင် အလ္လာဟ်အရှင်ကို ကြောက်ရွံ့ရှိသေကြကုန်၊ သို့မှသာ အသင်တို့သည် အသင်တို့၏ ရည်မှန်းချက်ကို ရောက်ရှိ ကြမည်။’

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا خَابَ اللَّهُ أَمْرٌ قَامَ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ فَافْتَتَحَ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَالْإِنشَاءِ - رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي الْاَوْسَطِ وَفِي اسناده بَقِيَّةُ (الترغيب والترهيب)

အဗ်ဒူလ္လာဟ်အိဗ်နေမတ်စ်အုဒ် သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိ သည်မှာ ‘တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်တော်မူခဲ့သည်။’ အကြင်သူသည် ညဉ့်လည်တွင် (နမာဇ်ဖတ်ရန်) ထမည်။ ထို့ပြင် စုရာဘာကရာနှင့် စုရာ အာလေ့အင်မ်ရာန်ကို ဖတ်မည်ဆိုလျှင် အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထိုသူ့ကို အဟောသိကံဖြစ်စေတော်မူမည်မဟုတ်ပေ။

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ညဉ့်တွင်ထ၍ (တဟပ်ဂျွဒ်)နမာဇ်ဖတ်မည်၊ ကြီးမားရှည်လျားသောစုရာများကို ဖတ်မည်ဆိုလျှင် ထိုသူ့ကို အလ္လာဟ်

အရှင်သည် သာသနာရေးအတွက်၎င်း၊ လောကီရေးအတွက်၎င်း အချည်း
အနီးလက်မဲ့ဖြစ်စေတော်မူမည်မဟုတ်ပေ။ စူရာဘကရာနှင့် စူရာအာလေ့
အင်မ်ရာန်ကို ရွေးချယ်ဖော်ပြခြင်းသည် ရှည်လျားမှုကို ဖော်ပြလိုရင်း
ဖြစ်သည်။

ကေရာအတ်ရှည်လျားသော နမာဇ်သည် ရှည်လျားသလောက်
ထွတ်မြတ်လေသည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ ထံ 'မည်သည့်နမာဇ်သည်
အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပါသလဲ' ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားရာ ကိုယ်တော်က
'မတ်မတ်ရပ်ခြင်း ကြာရှည်သောနမာဇ်ဖြစ်သည်' ဟု ဖြေကြားတော်
မူသည်။

(ကေယာမ်)

ရှိုင်တွာန်က အိပ်နေသူ၏လည်ဂုတ်တွင် အထုံးများထုံးခြင်း

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
يُعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ إِذَا هُوَ نَامَ ثَلَاثَ
عُقَدٍ يَضْرِبُ عَلَى كُلِّ عُقْدَةٍ عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ فَارْقُدْ
فَإِنْ اسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللَّهَ تَعَالَى انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ فَإِنْ تَوَضَّأَ
انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ فَإِنْ صَلَّى انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ كُلُّهَا فَاصْبَحَ
نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ وَالْأَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسَلَانَ
رواه مالك و البخارى و مسلم و ابوداؤد و النسائى
و رواه ابن خزيمة فى صحيحه نحوه و زادنى آخره
فحلوا عقد الشيطان ولو بر كعتين- رواه ابن ابى الدنيا
(الترغيب و الترهييب)

အဗူဟုရိုင်ရတ် ၏ သခင်ထံမှ ရောဝါယတ်လာရှိသည်မှာ -
'တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်တော်မူခဲ့သည်။' ရှိုင်တွာန်သည် အသင်တို့

အိပ်နေစဉ်မှာ အသင်တို့၏လည်ကုတ်ပေါ်တွင် အထုံးသုံးခုထုံးထား ခဲ့သည်။ အထုံးတိုင်းက အိပ်နေသူအား ‘ ညသည် အရှည်ကြီး ကျန်သေး သည်၊ ယခုတော့ အိပ်လိုက်ဦးမည်’ ဟူ၍ အသိထည့်ပေးသည်။ အကယ်၍ ထိုသူက နိုးထလိုက်မည်၊ ထို့နောက် အလ္လာဟ်အရှင်ကို (စိတ်မှဖြစ်စေ၊ နှုတ်မှဖြစ်စေ) သတိရလိုက်မည်ဆိုလျှင် အထုံးတစ် ထုံးပြေသွားမည်။ ထို့နောက်အကယ်၍ ဝုဇူပြုမည်ဆိုလျှင် အထုံးတစ် ထုံးပြေသွားမည်။ ထို့နောက် အကယ်၍ နမာဇ်ဖတ်မည်ဆိုလျှင် အထုံးတစ်ထုံး ပြေသွား မည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤသူသည် စိတ်သန့်ရှင်းစွာ ကြည်ရွှင်စွာ မနက်လင်း မည်။ ဤသို့မှ မဟုတ်လျှင် (မနိုးထ၊ ဝုဇူမလုပ်၊ နမာဇ် မဖတ်လျှင်) စိတ်ညစ်နွမ်းလျက် ပျင်းရိလျက် မနက်လင်းရမည်။’

အိတ္တိဟာဖ်ကျမ်းအတွဲ ၅ စာမျက်နှာ ၁၈၃ တွင် အလ္လာမာနဝီ^၁ သခင်၏အဆိုအမိန့်ကို ကောက်နှုတ်ဖော်ပြထားသည်မှာ ‘ဤသို့ အထုံး ထုံးထားသည်ဆိုခြင်းသည် အမှန်တကယ် အထုံးထုံးခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ ပမာအားဖြင့် အောက်လမ်းသမားတို့သည် ပရောဂလုပ်ရပ် လုပ်သည့် အခါ ချည်စကို အထုံးများပြုသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ ဤသို့အထုံးပြုခြင်း သည် လက်တွေ့အမှန်တကယ် ဖြစ်သည့်အကြောင်း အချို့ရေဝါယတ် များက ထောက်ခံလျှက်ရှိသည်။

အချို့ပညာရှင်များကမူ ဤသို့ အထုံး ထုံးသည် ဆိုခြင်းသည် ဥပစာသဘောပြောဆိုခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ရှိုင်တွာန်က ဇိက်ရံနှင့်နမာဇ်ကို အဟန့်အတားပြုခြင်းသည် အမှောင့်ပရောဂလုပ် ရပ်ကဲ့သို့မျိုး ဆင်တူရိုးမှားဖြစ်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အောက်လမ်း သမားသည် ပရောဂအတတ်ဖြင့် လူတစ်ဦးကို ရည်ရွယ်ချက်များ အထ မမြောက်အောင် အဟန့်အတားအနှောက်အယှက်များပြုလုပ်လေသည်။ ဤနည်းအလားတူ ရှိုင်တွာန်ကလည်း ဇိက်ရံ၊ ဒိုအာနှင့် နမာဇ် အစရှိ သည်တို့မှ အဟန့်အတားအနှောက်အယှက်ပြုသည်။

အိမ်နေမာလိက်^၁ သခင်က ‘အထုံးဆိုသည်မှာ ပြင်းရိတုန့်ဆိုင်း ဆုပ်ခြင်း၏အထုံးကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်’ ဟု ဆိုခဲ့သည်။ သဘောမှာ

ရှိုင်တွာန်သည် အိပ်နေသူကို ပျင်းရိပျင်းတွဲဖြစ်ခြင်း၏ဖိစီးမှု ပြုထားခဲ့သည်။

အချို့ပညာရှင်များလည်း ‘ဤစကားလုံးသည် ‘عقد القلب’ (နှလုံးသားထုံးဖွဲ့ခြင်း)မှ ယူထားသော စကားလုံးဖြစ်သည်။ ဤစကားလုံး၏အဓိပ္ပါယ်သည် စိတ်ကို တစ်စုံတစ်ခုနှင့် နောင်ဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ရှိုင်တွာန်သည် အိပ်နေသူ၏စိတ်ထဲတွင် ‘ညသည်အများကြီးရှိသေးသည်၊ အခုအိပ်လိုက်ပါဦး’ဟု ဇဝိုးဇဝါးဖြစ်အောင် ပြုလုပ်သည်။ ထိုအခါလူသားက အိပ်လိုက်ရာ ညတွင် ထခြင်းကို လက်လွှတ်လိုက်ရသည်။

ဤဟဒီးဆ်တွင် ဖော်ပြထားသော နမာဇ်သည် အများစုပညာရှင်များထံတွင် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖြစ်သည်။ အချို့သောပညာရှင်များကမူ အေရှာနမာဇ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အရပ်လူမျိုးတို့သည် အေရှာနမာဇ်၏အလျင်အိပ်လေ့ရှိကြသည်။ ဤဟဒီးဆ်တွင် တဟပ်ဂျွဒ်၊ ဂုဇနုနှင့် နိုးထသောအချိန်တွင် အလ္လာဟ်အရှင်ကို သတိရတသခြင်း၏အကျိုးကျေးဇူးများကိုလည်း သိရှိရသည်။

များစွာအိပ်ခြင်းသည် ဆင်းရဲမွဲတေစေသည်

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ
أُمُّ سَلِيمَانَ بْنِ دَاوُدَ سَلِيمَانَ يَا بُنَيَّ لَا تَكْثِرْ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ
فَإِنَّ كَثْرَةَ النَّوْمِ بِاللَّيْلِ تَتْرُكُ الرَّجُلَ فَقِيرًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي حَتْمٍ وَفِي إِسْنَادِهِ احْتِمَالُ التَّحِينِ (الترغيب)

ဂျာဗီရ်^၁ သခင်က ဆင့်ပြန်ပြောသည်မှာ ‘တမန်တော်မြတ်^ﷺ မိန့်ဆိုတော်မူသည်။ ‘ဆုလိုင်မာန်အိပ်နေဒါဝဒ်သခင်၏မိခင်က ဆုလိုင်မာန်သခင်အား ပြောဆိုသည်မှာ ‘အို သား၊ ညတွင် များစွာ မအိပ်နှင့်။ ညတွင် များစွာအိပ်ခြင်းသည် ကေယာမတ်နေ့တွင် လူသားကို ဆင်းရဲမွဲတေစေလိမ့်မည်။’

ဤဟဒီးဆ်ဖြင့် တစ်ညလုံး အမေ့ဆိုက်ပြီး အိပ်နေခြင်း၊ တဟပ်
ဂျွန်မဖတ်ခြင်းတို့သည် လူသားကို ကေယာမတ်နေ့တွင် ကြပ်တည်းဆင်း
ရဲမွဲတေခြင်းတွင် နစ်စေလိမ့်မည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့်
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများဖြစ်ပေါ်ခံစား
လျှက်ရှိကြရသည်။ ဤအတွက် အဓိကအကြောင်းတရားမှာလည်း
ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ညများတွင် အမေ့ဆိုက်လျက် သက်တောင့်သက်
သာဖြင့် ကုန်ဆုံးနေကြခြင်းဖြစ်သည်။

လူသာမန်များသာမက များစွာသော အိုလမာသာသနာ့ပညာ
ရှင်များသည်ပင် ဤရောဂါဆိုးတွင် နစ်မွန်းလျှက်ရှိလေသည်။

တမန်တော်မြတ် ﷺ က ညတွင် တဟပ်ဂျွန်မဖတ်နိုင်ရခြင်း၏
အကြောင်းခံသည် များစွာအိပ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြတော်မူခဲ့သည်။
ရဘီအာ သခင်မထံမှလည်း ဤနည်းအတိုင်းရေဝါယတ်လာရှိသည်။
ထိုရေဝါယတ်တွင် ပါရှိသော စာသားမှာ -

فَيَقْرَأُكَ يَوْمَ يَحْتَاَجُ النَّاسُ إِلَىٰ أَعْمَالِهِمْ

‘လူတို့သည် မိမိတို့၏ကျင့်ဆောင်မှုများကို လိုလားတောင့်တ
နေရသောနေ့တွင် အသင်သည် ဆင်းရဲမွဲတေသူဖြစ်လိမ့်မည်။’

ပညာရှင်များက ရေးသားသည်မှာ ‘များစွာအိပ်ခြင်းသည်
ရေကို များစွာသောက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရေများစွာသောက်ခြင်း
သည် များစွာအစာစားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။’ အောင်နီအိမ်နေအိမ်
ခွလ္လာဟ်သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘ဗနီအိစ်ရာအီလ်တို့တွင် တာဝန်ခံ
တစ်ဦးရှိခဲ့သည်။ ဝါဖြေချိန်ကို စောင့်ကြည့်ရန် သူ့ကို တာဝန်ပေးထား
သည်။ ဝါဖြေချိန်ရောက်သောအခါ သူက ပြောသည်မှာ -

لَا تَأْكُلُوا كَثِيرًا فَإِنَّكُمْ إِنِ أَكَلْتُمْ كَثِيرًا

نَعْتَمُ كَثِيرًا وَإِنْ نَعْتَمُ كَثِيرًا صَلَيْتُمْ قَلِيلًا

‘များစွာမစားကြနှင့်။ အကယ်၍ အသင်တို့များစွာ စားလိုက်
လျှင် များစွာအိပ်လိမ့်မည်။ အကယ်၍ အသင်တို့များစွာအိပ်လိုက်
လျှင် နမာဇ်ကို အနည်းသာ ဖတ်နိုင်တော့မည်။’

ညတွင် သစ်တုံးလိုအိပ်ခြင်းသည်
မုနာဖိက်၏အချင်းလက္ခဏာဖြစ်သည်

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
إِنَّ لِلْمُنَافِقِينَ عَلَامَاتٍ يَعْرِفُونَ بِهَا تَحِيَّتَهُمْ لَعْنَةً وَ
طُعَامُهُمْ نَهْبَةً وَغَنِيمَتُهُمْ غُلُولٌ لَا يَقْرَبُونَ الْمَسَاجِدَ
الْأَهْجَرِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا دُبْرًا مُسْتَكْبِرِينَ لَا
يَأْلِفُونَ وَلَا يُؤْلَفُونَ خَشَبٌ بِاللَّيْلِ صَحْبٌ بِالنَّهَارِ (قيام)

အဗူဟုရိုင်ရဟ် ﷺ သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်မှာ -
'တမန်တော်မြတ်ကြီး ﷺ မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့သည်။ 'မုနာဖိက်တို့၏
အချင်းလက္ခဏာအချို့ရှိသည်။ ထိုအချင်းလက္ခဏာများဖြင့် သူတို့
သည် မုနာဖိက်ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရသည်။ သူတို့၏ နှုတ်ဆက်စကား
သည် လအ်နတ်ကျိန်ဆဲခြင်းဖြစ်သည်။ သူတို့၏ အစားအစာသည်
မတရားလုယူထားသောပစ္စည်းဖြစ်သည်။ သူတို့၏ ဂနီမတ်သည် ခိုးဝှက်
သောပစ္စည်းဖြစ်သည်။ သူတို့သည် ဗလီများ၏အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင်
မကောင်းသောစကားများပြောဆိုကြသည်။ နမာဇ်ဖတ်ဖို့ လာရောက်
ရာတွင်လည်း တက္ကဗီရ်မှီရုံ နောက်ကျ၍ လာကြသည်။ သူတို့သည်
မုအ်မင်န်တို့ကို ချစ်ခင်ခြင်းမရှိကြ။ ချစ်ခင်ခြင်းလည်း မခံကြရ။ (ဆိုလို
သည်မှာ မုအ်မင်န်တို့ကလည်း သူတို့ကို မချစ်ခင်ကြ။) ညတွင် သစ်
တုံးကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ နေ့တွင် အော်ဟစ်ဆူညံလျက် ရှိနေကြသည်။'

အစ္စလာမ့်ရရှိအတ်အရ မုနာဖိက်ဆိုသည်မှာ အစ္စလာမ့်ယုံကြည်
ချက်များကို နှုတ်ဖြင့်သာ လက်ခံထားသူဖြစ်သည်။ ထိုသို့ နှုတ်မှ အပေါ်
ယံလက်ခံထားသော်လည်း စိတ်ထဲကမူ အမှန်ဟု လုံးဝ မယုံကြည်ပေ။
တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် ဤဟဒီဆ်တွင် မုနာဖိက်တို့၏အမှတ်အသား
လက္ခဏာ (ရ)ခုကို မိန့်ဆိုတော်မူထားသည်။

ပထမအမှတ်လက္ခဏာမှာ ယင်းတို့၏နှုတ်ခွန်းဆက်သမှုသည်
'လအ်နတ်'ဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားသည်။ အာရဗီဘာသာစကားတွင်

‘حيات’သည် ဒိုအာပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာလုံးကို ဆလားမ်ပေးခြင်း အတွက်သီးသန့်ပြုထားသည်။ ‘လအ်နတ်’၏အဓိပ္ပါယ်သည် ကောင်းခြင်းများနှင့်အရှင့်ရက်မတ်တော်မှ ဝေးကွာခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မုနာဖိက်တို့၏ဆလားမ်ဒိုအာသည် ‘လအ်နတ်’ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့သည် မွတ်စလင်မ်တို့အပေါ်မှာ လအ်နတ်ပြုကြသည်။ မကောင်းဆုတောင်းကြသည်။

ဒုတိယအမှတ်လက္ခဏာမှာ ‘သုတို့၏အစားအစာသည် ‘نَهْبٌ’ ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အာရဗီစကားတွင် ‘نَهْبٌ’သည် ပစ္စည်းကို အနိုင်အထက်နည်းဖြင့် ယူခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူတို့သည် အခြားသူတို့ ပစ္စည်းကို မတရားအနိုင်ကျင့်ပြီးရယူစားသောက်ကြသည်။ ဤဖြစ်မှုသည် အလွန်ကြီးလေးသည့်ဂိုဏ်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လူပီသခြင်း၊ ကိုယ်ချင်းစာတရားများနှင့် ဆန့်ကျင်သောလုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။

တတိယအမှတ်လက္ခဏာမှာ သုံးရပ်ပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်းဖြစ်သည်။ အာရဗီစကားတွင် ‘غُلُولٌ’သည် သုံးရပ်ပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မုနာဖိက်တို့သည် မိမိတို့အား သုံးရပ်ပစ္စည်းများခွဲဝေပေးခြင်းမရှိပါက ထိုသုံးရပ်ပစ္စည်းကို ခိုးယူ၍ မိမိတို့ဝေစုအဖြစ် သတ်မှတ်ကြသည်။ ဤသည်လည်း ကြီးလေးသောအပြစ်ဂိုဏ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ များစွာသော အာယတ်တော်များ၊ ရေဝါယတ်များတွင် ဤလုပ်ရပ်ကို တားမြစ်ထားသည်။ ဤလုပ်ရပ်ကို ပြစ်တင်ရှုံ့ချထားသည်။ ကျမ်းတော်မြတ်တစ်နေရာတွင် လာရှိသည်မှာ -

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَفْعَلْ يَأْتِ بِمَا غُلَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
ثُمَّ تَوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ -

‘တမန်တော်တွင် ဖုံးဝှက်ထားသောအရာဟူ၍ မရှိပေ။
ထို့ပြင် တစ်စုံတစ်ဦးသည် ဖုံးဝှက်ထားမည်ဆိုပါက
ကေယာမတ်နေ့တွင် ထိုဖုံးဝှက်ထားသော ပစ္စည်းကို
ယူလာရလိမ့်မည်။ ထို့ပြင် လူတိုင်းသည် မိမိတို့ရှာ
ထားသောအရာကို ပြည့်ဝစွာတွေ့ရှိရလိမ့်မည်။ ထို့

ပြင်ယင်းတို့သည် မတရားပြုခြင်းခံရမည်မဟုတ်ပေ'

စတုတ္ထအမှတ်လက္ခဏာမှာ ဗလီများတွင် မကောင်းသောစကားများ၊ မကောင်းသောအမှုများကို ကျူးလွန်ပြောဆိုကြသည်။ ဗလီဆိုသည်မှာ မြင့်မြတ်သောအရှင်၏ဌာနဖြစ်သည်။ အလ္လာဟ်၏အိမ်တော်ဖြစ်သည်။ အာခေရတ်၏ဈေးဖြစ်သည်။ ဂျန္နတ်၏ပန်းဥယျာဉ်များဖြစ်သည်။ နေရာဌာနများအားလုံးတွင် အလ္လာဟ်အရှင် အချစ်ခင်ဆုံးနှင့် အနှစ်သက်ဆုံးနေရာဌာနဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာလောက၏ ပထမဆုံးနှင့် နောက်ဆုံး အဆောက်အအုံဖြစ်သည်။

ဗလီ၏ထူးခြားချက်မှာ ဗလီသို့လာရောက်သူအဖို့ မပြောသင့်သည့် အပြောအဆိုများ မပြုသင့်သည့်အပြုအမူများ ခွင့်မပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ခွင့်မပြုရုံမျှမကသေးဘဲ၊ ပြောပိုင်ခွင့် ပြုပိုင်ခွင့်ရှိသော အရာများကိုပါရှောင်ကျဉ်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဗလီတွင် ဇိနရ်၊ တက်စ်ဗိဟ်၊ တဟ်လီလ်နှင့် နမာဇ်၊ တေလာဝပ် အစရှိသော မွန်မြတ်သည့်ကျင့်စဉ်ကျင့်ရပ်များကို ကျင့်ကြံပွားများအားထုတ်ရန်အတွက် သက်သက်သာဖြစ်သည်။ အရင်းမူလအားဖြင့် ဖော်ပြပါကျင့်မှုများအတွက်ပင် ဗလီကို ဆောက်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုတော်မူသည်မှာ -

أَنَا بَنِيْتُ الْمَسَاجِدَ لِذِكْرِ اللَّهِ

‘ဗလီများသည် အလ္လာဟ်အရှင်ကို သတိရတသရန် အတွက် ဆောက်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။’

သို့သော် ယခုခေတ်က ကာလပြောင်းပြန်ဆိုသည့် ခေတ်ဖြစ်သည်။ ယခုခေတ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ဗလီများသည် အနားယူဇိမ်ခံသည့် နေရာများဖြစ်လျက်ရှိသည်။ အချိန်အချက်ပြု၍ တွေ့ဆုံသည့်နေရာဖြစ်နေသည်။ အမျိုးမျိုးသော ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင်သတင်းစုံနှင့် လုပ်ငန်းကိစ္စအားလုံးကို ဗလီထဲတွင် ပြောဆိုကြားသိနေရသည်။ ဈေးထဲတွင် တွေ့ရသော ဆူညံရန်ဖြစ်အော်ဟစ်ဆဲဆိုမှုများအားလုံး ဗလီ

ထဲတွင်ရှိသည်။ နိုင်ငံရေးပြဿနာနှင့် မျက်မှောက်အခြေအနေအပေါ် စမ်းစစ်သုံးသပ်မှုများသည် ဗလီထဲမှပင် ဖြစ်ရှိနေသည်။

ဟဒီးဆ်တွင် လာရှိသည်မှာ ‘ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ဗလီထဲတွင် စကားပြောသော ဖရစ်ရှ်တဟ်က - **أُسْكُتْ وَلِيَ اللَّهِ** ‘အို အလ္လာဟ်၏ အချစ်တော်၊ တိတ်တိတ်နေပါလေ။’ ထို့နောက် တိတ်တိတ်မနေဘဲ စကားဆက် ပြောနေလျှင် ဖရစ်ရှ်တဟ်က - **أُسْكُتْ بَغِيْضِ اللَّهِ** ‘အို အလ္လာဟ်၏ ရန်သူ၊ တိတ်တိတ် နေပါ’ဟု ပြောဆိုလေသည်။ တဖန် ဤသို့ပြော၍မှ မတိတ်သေးလျှင် ဖရစ်ရှ်တဟ်က - **أُسْكُتْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَيْكَ** ‘အို အလ္လာဟ်၏ လအ်နတ်ကျသူ၊ တိတ်စမ်း’ ဟု ပြောဆိုလေသည်။

ရှိက်ခ်အိဗ်နေဟေမာန် ^၁ က ရေးသားသည်မှာ ‘မီးက သစ်သားကို လောင်ကျွမ်း ဖျက်ဆီးပစ်သကဲ့သို့ ဗလီထဲတွင် လောကီစကားများပြောဆိုခြင်းသည် ကောင်းမှုကုသိုလ်များကို ဖျက်ဆီးပစ်သည်။’

ပဉ္စမအမှတ်လက္ခဏာမှာ နမာဇ်ဖတ်ရန်အတွက် တက္ကဗီရ် အချိန်ရောက်မှ နောက်ကျလာခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ပြုမူခြင်းသည် နမာဇ်ကို လိုလိုလားလားမရှိခြင်း၏ သက်သေအထောက်အထား ဖြစ်သည်။

ဆဌမအမှတ်လက္ခဏာမှာ ယင်းမုနာဖိက်တို့ကို မွတ်စလင်မ်တို့ က၎င်း၊ မွတ်စလင်မ်တို့ကို ယင်းမုနာဖိက်တို့က၎င်း ချစ်ခင်ရောနှောခြင်း မပြုပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အစစ်အမှန်အားဖြင့် ယင်းတို့သည် ယင်းတို့၏ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများကဖေါ်ပြနေသလို မွတ်စလင်မ်များ မဟုတ်သောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

ဟဒီးဆ်၏အဆုံးတွင် သစ်တုံးကဲ့သို့ သတိလက်လွတ် အိပ်သည့် အကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် နေ့တွင် မြူးထူးအော်ဟစ်လျှက် လှည့်လည်သွားလာသည်။ အလ္လာဟ်အရှင်၏ အမိန့်ပညတ်များကို ဂရုမစိုက်တော့ဘဲ လုံးဝဥပက္ခာပြုထားတော့သည်။

عَنْ أَبِي أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
مَا أَذِنَ اللَّهُ عَبْدٌ فِي شَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ رَكَعَتَيْنِ وَإِنَّ الْبِرَّ
الْبَيْدَرُ فَوْقَ رَأْسِ الْعَبْدِ مَا دَامَ فِي صَلَوَتِهِ وَمَا تَقَرَّبَ
الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ بِمِثْلِ خَرَجٍ مِنْهُ يَعْنِي الْقُرْآنَ (قيام الليل)

အိုမာမာဘာဟေလီ သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်။

‘တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုတော်မူသည်မှာ ‘အလ္လာဟ်အရှင်သည် နမာဇ်နှစ်ရကအတ်ထက်ပို၍ ကောင်းမြတ်သောအရာကို ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိပေ။ လူသားသည် နမာဇ်ကို ဖတ်နေသမျှ ကောင်းမှုသည် သူ၏ဦးခေါင်းထက်မှာ ကျရောက်နေမည်ဖြစ်သည်။ လူသားသည် အလ္လာဟ်အရှင်နှင့်နီးကပ်ခြင်းကို ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်အားဖြင့် ရရှိနိုင်လေသည်။ (အခြားမည်သည့်အရာနှင့်မှ မရနိုင်။)

ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်အရှင်ထံတွင် နမာဇ်နှစ်ရကအတ်ထက် ပိုပြီးနှစ်သက်သော အခြားကျင့်ဆောက်တည်မှု မရှိချေ။ နမာဇ်သည် အလ္လာဟ်အရှင်အနှစ်သက်တော်မူဆုံးဖြစ်ပြီး ကောင်းချီးဘရ်ကတ်များသည် ဤနမာဇ်ကို အကြောင်းခံ၍ ကျရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ လူသားသည် နမာဇ်ထဲတွင် စူးစိုက်စွာ ရှိနေသ၍ ကောင်းခြင်းက သူ့ဘက်တွင် ရှိနေသည်။ ထို့ပြင် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို ဖတ်ရွတ်သရဇ္ဈာယ်ခြင်းသည် အလ္လာဟ်အရှင်နှင့် အလွန်နီးကပ်စေမည့် အခြေခံအချက် ဖြစ်သည်။

အလ္လာဟ် အမုန်းဆုံး သုံးလောက်

قَدَرُوا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
وَقَالَ فِي إِثْنَاءِ الْحَدِيثِ إِنَّ ابْغِضَ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ ثَلَاثَةٌ
الرَّجُلُ يَكْثُرُ النَّوْمُ بِالنَّهَارِ وَلَمْ يَصِلْ مِنَ اللَّيْلِ شَيْئًا
وَالرَّجُلُ يَكْثُرُ الْأَكْلُ وَلَا يَسْمِي اللَّهَ عَلَى طَعَامٍ وَلَا
يُحَمِّدُهُ وَالرَّجُلُ يَكْثُرُ الضَّحْكُ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ فَإِنَّ
كَثْرَةَ الضَّحْكِ تَمِيتُ الْقَلْبَ وَتَوَرَّثَ الْفَقْرُ (اتحاف)

အဓိပ္ပာယ်အရ်အိမ်နေအိမ်မရှိသခင်ထံမှ ဆင့်ပြန်သော ရှည်လျားသည့် ရေဝါယတ်ထဲ၌ ဖော်ပြပါရှိသည်မှာ 'အလ္လာဟ်အရှင် အမုန်းဆုံးသူ သုံးဦးရှိသည်။ လူတစ်ဦးသည် နေ့တွင် များစွာအိပ်သည်။ ညတွင်တော့ နမာဇ်လုံးမ ဖတ်ပေ။ ဒုတိယလူသည် အစားကို များစွာစားသည်။ စားသောက်ရာတွင် အလ္လာဟ်၏နာမတော်ဖြင့် စတင်ခြင်းမပြု။ အလ္လာဟ်ကို ချီးမွမ်းခြင်းလည်းမပြုပေ။ ထို့နောက် တတိယလူမှာ အကြောင်း မရှိဘဲ များစွာရယ်မောသည်။ အမှန်မှာ များစွာရယ်မောခြင်းသည် စိတ်နှလုံးကို သေစေသည်။ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။'

အေမာမ်ဂဇာလီ^၁ သခင်က အဲဟ်ယာအွလ်အိုလူမ်ကျမ်းတွင် ရေးသားသည်မှာ 'လူသားသည် များစွာ အစာ စားလိုက်ပါက ရေကို များစွာသောက်ရလေသည်။ ထို့ပြင် ရေကို များစွာသောက်ပါက အိပ်ချင်စိတ်များပြားတတ်လေသည်။ ထိုအခါ ညတွင် ထရန် ခက်ခဲလေတော့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အချို့သောပညာရှင်အကြီးအကဲတို့က ညတိုင်းတွင် စားပွဲခင်းဘေး ရပ်၍ ဤသို့ ပြောဆိုကြသည်။'

يَا مَعْاشِرَ الْمَرْيَدِينَ تَأْكُلُوا كَثِيرًا فَتَشْرَبُوا كَثِيرًا
فَتَرْقُدُوا كَثِيرًا فَتَحْسَرُوا عِنْدَ الْمَوْتِ -

'အို တပည့်တို့၊ ရေကို များစွာသောက်ရ လောက်အောင် များစွာ မစားကြနှင့်။ ထိုသို့သောက်ခြင်းကြောင့် များစွာအိပ်လိမ့်မည်။ ထို့အခါ သေသည့်အချိန်၌ များစွာပူဆွေးရလိမ့်မည်။'

အစာအိမ်ကို ပေါ့ပါးအောင်ထားခြင်း၊ ဗိုက်ကို ပြည့်တင်းအောင် မစားခြင်းတို့သည် ညတွင် နိုးထရန်အတွက် အလွန်အဓိကကျသော ပြင်ဆင်မှုဖြစ်သည်။

ဒုတိယလူသည် အစားကို များစွာစားသည်။ 'بِسْمِ اللَّهِ' နှင့် 'الحمد لله' တို့ကိုတော့ မဖတ်ပေ။ ရေဝါယတ်အမျိုးမျိုးတွင် ဤသို့ မဖတ်ခြင်းကို ပစ်တင်ရှုချထားသည်။

တတိယလူသည် အလွန်ရှံ့ရှာဖွယ်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူသည် ရယ်စရာ အကြောင်းမရှိဘဲ များစွာရယ်မောသည်။

များစွာရယ်မောခြင်းသည် စိတ်ကိုသေစေသည်။ ဆင်းရဲကျပ်တည်းမှုကို ဖြစ်စေသည်။ ထိုအတွက်ကြောင့် အရှင်မြတ်မိန့်တော်မူထားသည်မှာ-

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا

‘အနည်းငယ်မျှသာ ရယ်ကြကုန်၊ ထို့ပြင် များစွာ ငိုကျွေးကြကုန်။’

ဖက်ဟ်အဗုလ်လိုက်စ် သခင်က တန်ဗီဟုလ်ဂါဖီလီန်ကျမ်းတွင် ‘الزجر عن الضحك’ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် သီးသန့်ကဏ္ဍတစ်ခု ရေးသားခဲ့သည်။ ထိုကဏ္ဍတွင် အဆိုအမိန့်များစွာဖော်ပြထားသည်။ အဆုံး၌ ရေးသည်မှာ ‘ရယ်မောရွှင်မြူးခြင်းမှ ရှောင်ကျဉ်သင့်သည်။ အကြောင်းမှာ ရယ်မောရွှင်မြူးခြင်းကြောင့် ဘေးဒုက္ခ ရှစ်ခုကြုံတွေ့ရသည်။

(၁) ဉာဏ်ပညာရှိသူတို့က အသင့်ကို ကဲ့ရဲ့သင်္ဂြိုဟ်လိမ့်မည်။

(၂) ဉာဏ်ပညာမရှိသူတို့က အသင့်ကို မရိုမသေပြုလိမ့်မည်။

(၃) အကယ်၍ အသင်သည် ပညာ မရှိသူဖြစ်ပါက များစွာရယ်မောခြင်းကြောင့် အသင်သည် ပညာမဲ့သည်ထက် မဲ့လာမည်။ အကယ်၍ အသင်သည် ပညာရှိသူဖြစ်ပါက အသင်၏ပညာသည် လျော့နည်းသွားမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရေဝါယတ်များတွင် လာရှိသည်မှာ လူသားသည် (များစွာ)ရယ်မောခြင်းဖြင့် သူ၏ပညာဉာဏ်တွင် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုလျော့နည်းသွားလေသည်။

(၅) အနာဂတ်တွင် အပြစ်ဒုစရိုက်ကို ပိုမိုကျူးလွန်စေလိမ့်မည်။

(၆) သေခြင်းနှင့်အာခေရတ်ကို သတိမေ့စေလိမ့်မည်။

(၇) အသင့်ကို ကြည့်၍ အခြားသူများလည်း လိုက်ပါရယ်မောကြမည်။ ထိုအခါ ယင်းတို့လည်း အပြစ်ဖြစ်လိမ့်မည်။

(၈) များစွာရယ်မောခြင်းဖြင့် ငိုရတတ်သည်။’

အဟ်နဖ်အိမ်နေ့ကိုက်စ် သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘အိုမရ် သခင်က ကျွန်ုပ်အား ‘အကြင်သူများစွာရယ်မောလျှင် သူသည် အကြောက် အရှိအသေ နည်းသွားလိမ့်မည်’ ဟု အမိန့်ခဲ့သည်။

ဆာဗစ်တ်ဘနာနီ သခင်က ‘မုအ်မင်န်တစ်ဦး၏ (များစွာ) ရယ်မောခြင်းသည် အာခေရတ်ကို မေ့လျော့နေသည့်အတွက်ကြောင့်

ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အာဇေရတ်ကို သတိရနေမည်ဆိုလျှင် သူသည် ဤမျှ များပြားစွာ ရယ်မောလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ 'ဟုဆိုခဲ့သည်။

ဟစ်ဘစ္စရီ သခင်ကမူ 'မိမိ၏အောက်တွင် ငရဲမီးက ရှိနေပါလျက် ရယ်မောနေသူသည် အံ့ဩစရာပင်ဖြစ်သည်။ မိမိ၏နောက်တွင် သေခြင်းရှိနေပါလျက် ပျော်ရွှင်နေသူသည် အံ့ဩစရာပင်ဖြစ်သည်' ဟု ဆိုလေသည်။ ဤအကြောင်းများကြောင့်ပင် တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် များများရယ်လေ့မရှိပေ။ ပြုံးရုံသာ ပြုံးတော်မူလေ့ရှိသည်။

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَبْغِضُ كُلُّ جَفْطَوِيٍّ جَوْ اطَّ صَخَابٍ فِي الْأَسْوَاقِ حَيْفَهُ
بِاللَّيْلِ حِمَارٌ بِالنَّهَارِ عَالِمٌ بِأَمْرِ الدُّنْيَا جَاهِلٌ بِأَمْرِ الْآخِرَةِ
(الترغيب والترهيب)

အဗူဟုရိုင်ရဟ် သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ မိန့်ဆိုတော်မူသည်မှာ 'အလ္လာဟ်အရှင်သည် ခက်ထန်သူ၊ အစားကျူးသူနှင့် ဈေးများတွင် လှည့်လည်မြူးထူးနေသူကို မုန်းတီးတော်မူသည်။ ထို့ပြင် ညတွင် အသေကောင်လို အိပ်ပြီး နေ့တွင် မြည်းသတ္တဝါသဖွယ်နေထိုင်သူကိုလည်း မုန်းတီးတော်မူသည်။ ထို့ပြင် လောကီကိစ္စများတွင် သိကျွမ်းပြီး အာဇေရတ်ရေးတွင် ဘာမှ မသိသူကိုလည်း ရွံ့မုန်းတော်မူသည်။'

ဆိုလိုသည်မှာ လူသားတစ်ဦးသည် အလ္လာဟ်အရှင်ကို မေ့နေမည်၊ အရှင်ကို တက်စဗိတ် တတ်လီလ်ဖြင့် သတိရတသခြင်း မရှိ၊ တဟပ်ဂျိဒ်မရှိ၊ အခြားမည်သည့်အေဗာဒတ်မှ မရှိဘဲ စည်းစိမ်ချမ်းသာဖြင့် အိပ်၍သာနေမည်ဆိုလျှင် ထိုသူသည် အသေကောင်သာလျှင် ဖြစ်နိုင်လေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အစစ်အမှန်ဖြစ်သော အသက်ရှင်သန်မှုသည် ထိုသူတွင် မရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အလ္လာဟ်အရှင်ထံတွင် ခက်ထန်မာကြောသူ၊ အစားကျူးသူနှင့် ဈေးများတွင် လှည့်လည်မြူးထူးနေသူကို မုန်းတီးတော်မူသကဲ့သို့၊ အာဇေရတ်ကို မေ့လျော့သူကိုလည်း မုန်းတီးတော်မူသည်။ အာဇေရတ်မှ မေ့လျော့သူသည် အရှင်မြတ်၏အကူအညီတော်မှ လက်မဲ့ဖြစ်ရလေသည်။

ဆွဟာဗတ် သခင်ကြီးတို့၏ သြဝါဒမိန့်ခွန်းများ

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَضْلُ صَلَاةِ اللَّيْلِ عَلَى صَلَاةِ النَّهَارِ كَفَضْلِ صَدَقَةٍ السَّرَّ عَلَى الْعَلَانِيَةِ (قيام)

အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိဗ်နေမတ်စအုဒ် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘ည၏နမာဇ်(တဟဝ်ဂျဗ်)က နေ့၏နမာဇ်ထက် ပို၍မြတ်ခြင်းသည် သိုသိုသိပ်သိပ်လှူဒါန်းခြင်းက ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် လှူဒါန်းခြင်းထက် ပိုမြတ်သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။’

ဤအကြောင်းအရာသည် ဟဒီးဆ်တော်များတွင်လည်း ပါရှိပြီး ဖြစ်သည်။ သိုသိပ်စွာလှူဒါန်းခြင်းသည် အလွန်ပင်မြတ်ထွတ်မှုရှိပေသည်။ ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်တွင်လည်း ဤသို့လှူဒါန်းခြင်းကို ချီးကျူးဖော်ပြထားသည်။ ရေဝါယတ်တစ်ခုတွင် ‘လျှို့ဝှက်သိုသိပ်စွာ လှူဒါန်းသူသည် အရိပ်ဟူ၍ မရှိသောကေယာမတ်နေ၌ အရရှိတော်၏အရိပ်မှာ ခိုလှုံခွင့်ရလိမ့်မည်’ဟု လာရှိသည်။

قَالَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَكْعَةُ بِاللَّيْلِ أَفْضَلُ مِنْ عَشْرِ بِالنَّهَارِ (قيام)

အမရ်အိဗ်နေအာဆွ် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘ညတွင် တစ်ရက်အတ်နမာဇ်ဖတ်ခြင်းသည် နေ့တွင် ဆယ်ရက်အတ်ဖတ်ခြင်း ထက်ပို၍ မြတ်သည်။’

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ شَرَفُ الرَّجُلِ قِيَامَهُ بِاللَّيْلِ وَغِنَاهُ اسْتِغْنَاءَ عَمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ (قيام)

အိဗ်နေအဗ္ဗါစ် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘လူသား၏မြင့်မြတ်ခြင်းသည် ညတွင် ထခြင်း၌ရှိသည်။ ထို့ပြင် ချမ်းသာကြွယ်ဝသူများ၏ပစ္စည်းဥစ္စာမှ အမှီအခိုကင်းခြင်း၌ (လူသား၏မြင့်မြတ်မှု) ရှိသည်။’

عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بَاتَ رَجُلٌ يُعْطَى الْقِيَامَ الْبَيْضَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى الصُّبْحِ وَبَاتَ رَجُلٌ يَذْكُرُ اللَّهَ أَوْ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ لَرَأَيْتُ أَنْ ذَاكَرَ اللَّهُ أَفْضَلَ - (قيام)

ဆိုလိုင်မာန်ဖါရစီ သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘အကယ်၍ လူတစ်ဦးသည် အသားအရေဖြူဖွေးသော ကျွန်မများကို တစ်ညလုံး လှူဒါန်းမည်။ နောက်လူတစ်ဦးက တစ်ညလုံးဇိက်ရ်လုပ်မည်၊ ကျမ်း မြတ်ကုရ်အာန်ဖတ်ရွတ်သဇ္ဇာယ်မည်ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်၏အမြင်တွင် အလ္လာဟ်၏ဇိက်ရ်ပြုသူက ပို၍ မြတ်လေသည်။’

အရှင်မြတ်အား ဇိက်ရ်ပြုခြင်းသည် ပုံသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုးရှိ လေသည်။ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို ဖတ်ရွတ်သဇ္ဇာယ်ခြင်း၊ တက်စ် ဗိဟ်ဖတ်ခြင်း၊ တဟ်လီလ်ဖတ်ခြင်း၊ နမာဇ်ဖတ်ခြင်းတို့အားလုံးသည် ‘ဇိက်ရ်’၏ဆင်းစဉ်အောက်တွင် ပါဝင်လေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အထက်ပါ သြဝါဒတွင် တဟာပ်ဂျွန်နမာဇ်သည်လည်း အကျုံးဝင်လေသည်။

قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَوْلَا أَنِ اسْفَرَ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أَوْ أَغْفَرَ جِبْهَتِي فِي التَّرَائِبِ سَاجِدًا أَوْ جَالِسًا أَقْوَامًا
يَلْتَقِطُونَ طِيبَ الْقَوْلِ كَمَا يَلْتَقِطُونَ طِيبَ الثَّمَرِ لَسَرْنِي
أَنْ أَكُونَ لِحَقَّتْ بِاللَّهِ - (قيام الليل)

အိုမရ်အိုဗ်နေ့ခတ်တွာဗ် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ -
‘အကယ်၍ သုံးခုသောအရာမရှိလျှင် ကျွန်ုပ်အဖို့ လောကမှာ နေရ ခြင်းထက် အလ္လာဟ်ထံပြန်ရခြင်းက ပို၍ကောင်းလေသည်။ အလ္လာဟ် ၏အရှင်လမ်းတော်တွင် ခရီးနှင့်ရခြင်း၊ စစ်ဂျီဒဟ်ပြုနေစဉ် မိမိ၏နဖူး ကို မြေမှုန့်များလူးထိခြင်း၊ သူတော်စင်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့၏အဖိုးတန်သော စကားများကို သစ်သီးဝလံများ ရွေးကောက်သလို ရွေးကောက်နေခြင်း တို့ ဖြစ်သည်။ (ဤအရာသုံးခု မရှိလျှင် ကျွန်ုပ်အဖို့လောက၌ နေပျော် လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။)’

ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်လမ်း၌ဂျေဟာဒ်ဆင်နွှဲခြင်း၊ နမာဇ် ဖတ်ခြင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် ပေါင်းဖက်ရခြင်းများ လောက၌ မရှိလျှင် ကျွန်ုပ်အဖို့ လောကသက်တမ်း၌ အရသာခံစားစရာဟူ၍ ရှိတော့မည် မဟုတ်ပေ။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်အဖို့ သေရခြင်းကသာလျှင် ကောင်းတော့မည်။

ဝမ်းသာစရာဖြစ်ပေတော့မည်။ သို့ရာတွင် ဤအရာသုံးခုသည် ကမ္ဘာလောက၌ ရှိနေသည်ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်အဖို့ လောက၏ သက်တမ်းသည် နှစ်လိုဖွယ်ဖြစ်လာရပေသည်။

قَالَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ عَنْهُمَا حَضَرَ تَهُ الْوَفَاةَ مَا أَسَى عَلَى شَيْءٍ
مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا عَلَى ظَمَأٍ الْهُوَ أَجْرٌ وَمَكَابِدَةُ اللَّيْلِ وَإِنِّي لَمْ أَقَاتِلْ
هَذِهِ الْفِتْنَةَ الْبَاغِيَةَ الَّتِي نَزَلَتْ بَيْنَا بَيْنَا الْحَجَّاجَ (قيام)

အိမ်နေအိုမရ် ﷺ သခင်က ကွယ်လွန်ခါနီးအချိန်တွင် ဤသို့ပြောဆိုခဲ့သည်။ ‘ကျွန်ုပ်သည် လောကမှ (ခွဲခွါရမည့်အတွက်)မည်သို့မှ ဝမ်းနည်းခြင်း မဖြစ်ပါ။ သို့ရာတွင် ပူပြင်းသော နေမွန်းချိန်၏ ရေငတ်ခြင်း(ပူပြင်းသည့်အချိန်တွင် ရှိဇာထားရခြင်း)၊ ညဉ့်၏ ခက်ခဲဒုက္ခ(ညတွင် အဓာဒတ်လုပ်ဒုက္ခခံရခြင်း)၊ ကျွန်ုပ်တို့အပေါ်စီးနင်းဝင်ရောက်လာသော ပုန်ကန်ထောင်ထားသူဟဂျျ (အိမ်နေယူစုဖ်နှင့် သူ၏နောက်လိုက်များကို) တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းရခြင်းတို့ မပြုရတော့သည့်အတွက်တော့ (စိတ်မကောင်းဖြစ်မိသည်။)

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْهُمَا يَنْبَغِي لِحَامِلِ الْقُرْآنِ أَنْ يَعْرِفَ
بِلَيْلِهِ إِذَا النَّاسُ نَامُوا وَبِنَهَارِهِمْ فِطْرُونَ وَبِحِزْنِهِ إِذَا النَّاسُ
يَمُزُّجُونَ وَبِخُشُوعِهِ إِذَا النَّاسُ يَخْتَالُونَ وَبِوَرَعِهِ إِذَا النَّاسُ
يَخْلَطُونَ وَبِصَمْتِهِ إِذَا النَّاسُ يَخُوضُونَ وَيَبْكَاؤُهُ إِذَا النَّاسُ
يَضْحَكُونَ - (قيام صفة الصفة)

အိမ်လွှာအိမ်နေမတ်စအို ﷺ သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ- ‘ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို ဟာဖိဇ်ကျက်မှတ်ထားသူတို့သည် လူတို့အိပ်နေသည့်အခါ မိမိ၏ည(တာဝန်)ကို သိကြဖို့သင့်သည်။ လူတို့ရှိဇာမစောင့်ဘဲနေသည့် နေအခါ(မိမိပြုဖွယ်တာဝန်)ကို သိကြဖို့ သင့်သည်။ လူတို့ပျော်ရွှင်မြူးထူးနေသည့်အခါမှာ မိမိ၏ဝမ်းနည်းပူဆွေးမှုကို၎င်း၊ လူတို့မာနထောင်လွှားနေသည့်အခါမှာ မိမိ၏ကျိုးနွမ်းချမှု၎င်း၊ လူတို့အရောရောအနှောနှောဖြစ်နေသည့် အချိန်မှာ မိမိ၏ရိုသေကြောက်ရွံ့မှုတက္ကဝါကို၎င်း၊ လူတို့အချိုးနီးစကားများပြောဆိုနေချိန်

တွင် မိမိ၏နှုတ်ဆိတ်မှုကို၎င်း၊ လူတို့ရယ်မောချိန်တွင် မိမိ၏ငိုကျွေးမှုကို၎င်း ပြုလုပ်ရမည်။

အလိုသဘောမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ လူတို့အိပ်ကောင်းစွာ အိပ်နေချိန် ညများမှာ ထ၍ အေဗာဒတ်လုပ်ပါ။ နေ့မှာ ရှိဇာထားပါ။ လူတို့ပျော်မွေ့နေသည့်အခါမှာ မိမိ၏ပူပန်သောကကို သတိရပါ။ စည်းကမ်းထက်ကျော်လွန်၍ ပျော်ရွှင်ခြင်း မပြုနှင့်။ လူတို့ မာနထောင်လွှားနေသည့်အခါ ကျိုးနွံခွဲချစွာ နေပါ။ လူတို့ အကျိုးမဲ့ အချိုးနီးစကားများ ပြောဆိုနေသောအခါ အသင်သည် တိတ်တဆိတ်နေပါ။ လူတို့ရယ်မောကြသောအခါ အသင်သည် ငိုကျွေးမှုကို သတိရလျက်နေပါ။

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ حَسْبُ الرَّجُلِ مِنَ الْحَبِيبَةِ أَوْ
مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَنَامَ لَيْلَةً حَتَّى يَصْبَحَ وَقَدْ بَالَ الشَّيْطَانُ
فِي أُذُنِهِ فَلَمْ يَذْكُرْ اللَّهَ لَيْلَةً حَتَّى يَصْبَحَ (قيام)

အိပ်နေ့မတ်စအုဒ် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘လူသားတစ်ဦး၏ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုသည် ဤမျှဖြင့် လုံလောက်သည်။ တစ်ညလုံး မနက်မိုးလင်းသည်အထိ အိပ်မည်။ ရှိုင်တွာန်က သူ၏နားထဲသို့ ကျင်ငယ်စွန့်မည်။ ထိုအခါ သူသည် အလ္လာဟ်အရှင်ကို သတိရနိုင်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ မနက်မိုးလင်းသွားလိမ့်မည်။’

အလိုသဘောမှာ တစ်ညလုံးအိပ်ခြင်း၊ အလ္လာဟ်အရှင်အား သတိရတသခြင်းလုံးဝမရှိခြင်းတို့သည် အလွန်ကြီးမားသည့် အကျိုးမဲ့ထိခိုက်နစ်နာစေသည့် လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။ မွတ်စလင်မ်အားလုံးသည် ထိုကဲ့သို့ အနေအထိုင်မျိုးမှ ရှောင်ကျဉ်ရန် အထူးပင်အရေးကြီးသည်။

كَانَ عُمَرُ رَضِيَ حَبَّ الصَّلَاةِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ
يَعْنِي وَسْطَ اللَّيْلِ - (صفة الصفة)

အိုမရ် သခင်သည် ညဉ့်လည်တွင် နမာဇ်ဖတ်ခြင်းကို နှစ်သက်လေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ ညဉ့်၏အကြားအလည်တွင် ထခြင်း၊ အရှင်မြတ်ကို သတိရတသခြင်း၊ အေဗာဒတ်တွင် မွေ့လျော်ခြင်း အထူးသဖြင့်

နမာဇ်ဖတ်ခြင်းသည် သခင်၏အနစ်ခြိုက်ဆုံးကျင့်သုံးဆောက်တည်မှု ဖြစ်သည်။ သခင်သည် ထိုနမာဇ်ကို ဖတ်ရွတ်ရန် အလွန်ဂရုတစိုက်ရှိ လေသည်။

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَا الْفَيْنَ كَمْ جِيفَةً لَيْلٍ
قَطَرَبْ نَهَارٍ - (صفة الصلوة)

အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိဗ်နေမတ်စအုဒ် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘အသင်တို့သည် ည၌တွင် အသေကောင်၊ နေ့တွင် ကွတွ်ရွတ်ငှက် မဖြစ် ကြစေနှင့်။’

‘ကွတွ်ရွတ်’ ဆိုသည်မှာ ညတွင်မအိပ်ဘဲ တစ်ညလုံး ရှောက်ပျံ နေသော ငှက်တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ အသင်တို့အထဲက မည်သူမှ ဤသို့ မဖြစ်ကြနှင့်။ တစ်ညလုံးတော့ အသေကောင်ပမာ တစ်မေ့တစ်မောအိပ် သည်။ နေ့တွင် ‘ကွတွ်ရွတ်’ငှက်ပမာ ဟိုဟိုဒီဒီလှည့်လည် သွားလာနေ သည်။ အမှန်မှာ ညတွင် နိုးထပြီး အရှင်အဗာဒတ်တွင် မွေ့လျော် ပျော် ပိုက်နေရန်ထိုက်သည်။

သုတေသနအကြီးအကဲတို့၏ သဘာဝဓိနိဒ္ဒန်းများ

قَالَ عَطَاءُ الْخُرَّاسَانِيُّ كَانَ يُقَالُ قِيَامُ اللَّيْلِ مَحْيَاةٌ
لِلْبَدَنِ وَنُورٌ فِي الْقَلْبِ وَضِيَاءٌ لِلْبَصَرِ وَقُوَّةٌ فِي
الْجَوَارِحِ وَإِنَّ الرَّجُلَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ مَتَّهِجًا أَصْبَحَ
فَرَحًا يَجِدُ لَذْلِكَ فَرَحًا فِي قَلْبِهِ وَإِذَا غَلَبَتْهُ عَيْنَاهُ
فَنَامَ عَنْ حَرِّهِ أَصْبَحَ حَزِينًا مُنْكَسِرَ الْقَلْبِ كَأَنَّهُ فَقَدَ
شَيْئًا وَفَقَدَ أَعْمَ الْأُمُورِ لَهُ نَفْعًا (قيام)

အတွက်အလ်ခရ်စာနီသခင်က ပြောပြခဲ့သည်။ ဆွဟာဗဟ်[❧] သခင်များက မိန့်ဆိုကြသည်မှာ - ‘ညတွင် ထခြင်းသည် ခန္ဓာကိုယ် အတွက် ရှင်သန်မှုဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် နှလုံးသားတွင် နှစ်ရောင်ခြည် ရရှိသည်။ မျက်စိများအတွက် လင်းဝင်းမှုဖြစ်စေသည်။ ခန္ဓာကိုယ်အ စိတ်အပိုင်းများတွင် အင်အားဖြစ်စေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ညတွင် ထ၍ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ် ဖတ်မည်ဆိုလျှင် ထိုသူအဖို့ နံနက်တွင် ပျော် ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုရရှိမည်။ ထိုပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို သူ၏နှလုံးသားကပင် တွေ့သိခံစားရမည်။

အကယ်၍ အိပ်ချင်စိတ်များနေသဖြင့် အိပ်ပျော်သွားမည်၊ သို့ မဟုတ် မိမိ၏ဇိက်ရ်-ဝဇ္ဇီဖတ်များကို မေ့လျော့သွားမည်ဆိုပါက မနက် လင်းသည့်အခါ ထိုသူသည် တစ်စုံတစ်ခုကို ပျောက်ဆုံးသွားသကဲ့သို့ ရှိလိမ့်မည်။ စင်စစ်တွင်လည်း သူသည် မိမိအဖို့ အကျိုးအပြုဆုံးအရာ ကို ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ညတွင် နိုးထမှုကို မေ့လျော့သွားခြင်းဖြစ်သည်။

အကျိုးရလဒ် - တဟပ်ဂျွဒ်သည် အလွန်အကျိုးထူးကဲလှသော ကျင့်ဆောင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုကျင့်ဆောင်မှုဖြင့် မရေမတွက် နိုင် သော အကျိုးရလဒ်များ ထွက်ပေါ်ရရှိလေသည်။ ထို့ပြင် ဤကျင့် ဆောင်မှုအတွင်း၌ ဟစ်ကမတ်များစွာလည်းရှိသေးသည်။ အထက်ဖော်ပြ

ပါ သြဝါဒစကားတွင် အကျိုးရလဒ်အချို့တလေကိုသာ နမူနာအနေနှင့် ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ်တွင် ဤအကျိုးရှိ မှုရလဒ်များ အတွက်ဆိုလျှင် တဟပ်ဂျိဒ်ထက်ပို၍ ကြီးမားသောကျင့်ဆောင်မှုဟူ၍ မရှိပါချေ။ အတွဲတွာရ်^၁ သခင်က ရှင်းလင်းစွာ ပြောဆိုလိုက်သည် မှာ 'အကြင်သူတစ်ဦးအနေနှင့် တဟပ်ဂျိဒ်ကို လွှတ်ပစ်ခြင်းသည်ထိုသူ့ အဖို့ အလွန်ကြီးမားသော အကျိုးဖလဖြစ်စေသည့် ကျင့်ဆောင်တည်မှု တစ်ခုကို စွန့်လွှတ်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။'

وَقَالَ يَزِيدُ الرَّقَاشِيُّ بِطُولِ التَّهَجُّدِ تَقَرَّرَ عَيُّونُ الْعَايِدِينَ
وَبِطُولِ انْطِمَاءٍ تَفَرَّحَ قُلُوبُهُمْ عِنْدَ لِقَاءِ اللَّهِ (قيام)

ယဇ်ဒ်ရကာရီရွန်^၂ က ပြောဆိုသည်မှာ 'ရှည်လျားစွာ တဟပ် ဂျိဒ်ဖတ်ခြင်းဖြင့် အေဗာဒတ်စွဲမြဲသူတို့၏မျက်လုံးများကို ဆေးမြစေ သည်။ ကြာရှည်စွာ ရေငတ်ခံခြင်းဖြင့် ယင်းတို့၏နှလုံးသားများသည် အလ္လာဟ်အရှင်နှင့်တွေ့ဆုံသည့်အချိန်တွင် ပျော်ရွှင်ရမည်ဖြစ်သည်။'

ဆိုလိုသည်မှာ ထိုအခါတွင် အလ္လာဟ်အရှင်က ယင်းတို့အား ရှည်လျားစွာ တဟပ်ဂျိဒ်ဖတ်ရွတ်ခဲ့သည့်အတွက် အကျိုးဆွဝါဇ်ကို ချီးမြှင့်တော်မူမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ချီးမြှင့်တော်မူသည့်အတွက် ယင်း တို့၏မျက်လုံးများသည် အေးမြသွားပေမည်။ ထို့ပြင် နေရာသီ၏ရှည် လျားသောနေ့ရက်များတွင် ရှိဇာထားသည့် ဆွဝါဇ်ကိုလည်း ရှိရမည်ဖြစ် သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဂျန္နတ်တွင် 'باب الريان' ၏အဆင့်အတန်းကို ရ ရှိလိမ့်မည်။ ထိုအခါတွင်လည်း ယင်းတို့၏နှလုံးသားများသည် ပျော် မွေ့သွားကြဦးမည်ဖြစ်သည်။

عَنْ اسْحَقَ بْنِ سُوَيْدٍ كَانُوا يَرَوْنَ السَّابْحَةَ صِيَامَ النَّهَارِ
وَقِيَامَ اللَّيْلِ (قيام الليل)

အိစ်ဟာက်အိဗ်နေဆုဂိုက်ဒ်^၃ သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ - 'သူတော်စင်များက နေ့တွင် ရှိဇာထားခြင်းနှင့် ညတွင် အေဗာဒတ် လုပ်ခြင်းကို ခရီးစဉ်တစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။'

ဆိုလိုသည် ခရီးသည်တစ်ဦးသည် လမ်းခရီးကို သွားလာစဉ်ကြုံ
တွေ့ရသည့် လမ်းစခန်းအသီးသီးကို မုချသိထားမည်ဖြစ်သည်။ ဤနည်း
အလားတူ သူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆူဖီသူမြတ်တို့က ရီဇာ
စောင့်ထိန်းခြင်းနှင့် ညတွင်နိုးထခြင်းသည် အရှင်မြတ်၏ကျေနပ်နှစ်
သက်မှုနှင့် ဂျန္နတ်ကို ရရှိစေမည့် ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်ဖြစ်ကြောင်း
သေသေချာချာသိနားလည်ကြလေသည်။

عَلَيْ بْنِ بَكَّارٍ مُنْذُ أَرْبَعِينَ سَنَةً مَا أَحْزَنَنِي شَيْئٌ سِوَى
طُلُوعِ الْفَجْرِ (احياء)

အလီအိမ်နေဘက္ကာ သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘နှစ်ပေါင်း
လေးဆယ်အလျင် ကထဲကပင် ကျွန်ုပ်သည် ဖျော်ချိန်ထက်ပို၍ စိတ်ညစ်
စေသည်အရာ ဘာကိုမှ မတွေ့ခဲ့ရပေ။’

ဆိုလိုသည်မှာ ဖျော်ချိန်သည် ဆွစ်ဟေဆွာဒိကချိန်ရောက်ပြီး
နောက်မှ ဖြစ်သည်။ ဤအချိန်ရောက်ခြင်းဖြင့် တဟပ်ဂျွဒ်ချိန်ကုန်ဆုံး
ပြီဖြစ်ကြောင်းသိရှိရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်သည် ဖျော်ချိန်ရောက်လျှင်
တဟပ်ဂျွဒ်ချိန်ပြီးဆုံးသွားသည့်အတွက် စိတ်မကောင်းဖြစ်ရသည်။

عَنْ وَهْبِ بْنِ مُنْبَةَ قِيَامُ اللَّيْلِ يَشْرَفُ بِهِ الْوَضِيعُ عَنْ صَاحِبِهِ
الشَّهَوَاتِ وَلَيْسَ لِلْمُؤْمِنِينَ رَاحَةٌ دُونَ دَخُولِ الْحَنَةِ (قيام)

ဝဟပ်အိမ်နေမုနစ်ဗဟ် သခင်က ‘ညတွင် ထခြင်းသည် ဂုဏ်
ရှိသူကို ထွတ်မြတ်သူဖြစ်စေသည်။ သေးသိမ်သူကို ဂုဏ်ရှိသူဖြစ်စေ
သည်။ ထို့ပြင် နေ့တွင် ရီဇာထားခြင်းသည် ရီဇာထားသူကို အလိုရမ္မက်
များမှ ဖြတ်တောက်ပေးမည်။ မုအ်မင်န်အဖို့မှာ ဂျန္နတ် မဝင်ရောက်ရမှီ
အလျင် သာယာမှုဟူ၍ မရှိနိုင်ပေ။’

ဤပြောဆိုမှု၏အလိုသဘောသည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ ညတွင်
ထ၍ အေဗာဒတ်ပြုလျှင် အလ္လာဟ်အရှင်ထံ၍ ထိုသူ ဂုဏ်ရှိသူဖြစ်
သွားမည်။ ထို့ပြင် လူသားတို့၏နှလုံးသားများသည် အလ္လာဟ်အရှင်
၏အစွမ်းတော်အောက်၌ ရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ လူတို့၏နှလုံးသားကို
ထိုအေဗာဒတ်ပြုသူဘက်သို့ ယိမ်းယိုင်စေတော်မူလိုက်သည်။ ထိုအခါ

عَنِ الْحَسَنِ إِنَّ كَانَ الرَّجُلُ مِنْهُمْ لَيَعِيشَ خَمْسِينَ أَوْ سِتِينَ
سَنَةً عُمُرَهُ كُلَّهُ مَاطُوبٍ لَهُ ثَوْبٌ قَطٌّ وَلَا جُلُوعٌ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْأَرْضِ
شَيْئًا قَطٌّ قَالَ وَحَتَضُرُّ رَجُلٌ مِنَ الصَّدْرِ الْأَوَّلِ فَبِكَيْ وَاشْتَدَّ
بُكَاءُهُ فَقَالُوا ارْحَمَكَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَفُوٌّ وَأَنَّهُ غَفُورٌ قَلِيلٌ أَمَّا وَاللَّهِ مَا
تَرَكْتَ بَعْدِي شَيْئًا أَبْكِي عَلَيْهِ إِلَّا ثَلَاثَ خِصَالٍ ظِمًا هَاجِرَةً فِي يَوْمٍ
بَعْدَ مَا بَيْنَ الطَّرَفَيْنِ أَوْ لَيْلَةً يَبِيتُ الرَّجُلُ يَرُوحُ مَا بَيْنَ
جَبْهَتِهِ وَقَدَمَيْهِ أَوْ غَدَوَةً أَوْ رَوْحَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ (قيام)

ဟစ်ဘုရားရှင် သခင်က မိန့်ဆိုသည်မှာ ‘ရှေးအထက်က လူတို့
တွင် လူတစ်ဦးသည် မိမိသက်တမ်းနှစ်ငါးဆယ် သို့မဟုတ် နှစ်ခြောက်
ဆယ်အတွင်း မိမိအတွက် အဝတ်အထည် ချုပ်လုပ်ခြင်းလည်း လုံးဝ
မပြု။ မိမိအိမ်သူအိမ်သားများကိုလည်း အစားအသောက်ချက်ပြုတ်
ကျွေးမွေးရန် လုံးဝခိုင်းစေခြင်းမပြု။ ထို့ပြင် လုံးဝအိပ်စက်ခြင်းလည်း
မပြုပေ။’ ထို့နောက် ဟစ်ဘုရားရှင် သခင်က ဆက်လက်ပြောဆိုသည်
မှာ ‘ထိုရှေးအထက်လူသားများထဲမှ တစ်ဦးသည် ကွယ်လွန်သေဆုံးခါ
နီးအချိန်သို့ရောက်သောအခါ သည်းထန်စွာငိုကျွေးလေသည်။ လူတို့က
‘အလ္လာဟ်အရှင် အသင့်ကို ခွင့်လွှတ်ပါလိမ့်မည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည်
ခွင့်လွှတ်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်ပါသည်’ ဟုပြောဆိုကြလေသည်။
ထိုအခါထိုပုဂ္ဂိုလ်က ‘အလ္လာဟ်အရှင်၏ကစမ်၊ ကျွန်ုပ်သည် သုံးခုသော
အရာကို ထားပစ်ခဲ့ရမည်။ နောက်နောင်တွင် ထိုအရာသုံးခုကို မရ
တော့မည်ဖြစ်သဖြင့် ငိုရခြင်းဖြစ်သည်’ ထိုအရာသုံးခုမှာ (၁) နေ့တာ
ရှည်၏နေမွန်းချိန်တွင် ရေငတ်ခံရခြင်း (ဆိုလိုသည်မှာ ထိုနေ့ရက်များ
တွင်ရှိစောစောင့်ထိန်းရခြင်း)။

(၂) ညတာကို မိမိ၏နဖူးနှင့်ခြေချောင်းများကို လှုပ်ရှားနေရခြင်းဖြင့်
ကုန်ဆုံးရခြင်း (တစ်ညလုံး ရကူနှင့် စစ်ဂျဲဒဟ်များပြုရင်း ကုန်ဆုံးရခြင်း
ကို ဆိုလိုသည်)။

(၃) အလ္လာဟ်လမ်းတွင် နေ့ရောညပါ ဂျေဟာဒ်ဆင်နွဲ့နေရခြင်းတို့
ဖြစ်သည်။

အကျိုးရလဒ် - ဤသုံးခုအတွက်သာ စိတ်မကောင်းဖြစ်ရသည်။ သေပြီးနောက်တွင် ပထမအချက်အနေနှင့် အလွန်ပူပြင်းသည့်အချိန်မှာ ရှိစာစောင့်ခြင်းမျိုးမရှိတော့မည်ကို၎င်း၊ ဒုတိယမှာ ညတွင် တဟပ်၍ ဖတ်ခွင့်မရတော့မှာကို၎င်း၊ တတိယမှာ ဂျေဟာဒ် မပြုနိုင်တော့မည့်အတွက်ဖြစ်သည်။

عَنْ مُحَمَّدَ ابْنِ كَعْبٍ الْقُرَظِيِّ قَالَ قَرَأْتُ فِي بَعْضِ الْكُتُبِ أَيُّهَا الصَّدِيقُونَ افْرَحُوا بِي تَنَعَمُوا بِذِكْرِي (قيام)

မုဟမ္မဒ်အိဗ်နေ.ကအ်ဘ်ကုရဇ္ဈိက 'ကျွန်ုပ်သည် ကျမ်းစာအချို့တွင် ဖတ်ရှုခဲ့ရသည်မှာ - 'အိုဆွဒ်ဒိက် သစ္စာရှင်တို့၊ ငါ့ကို ကျေနပ်ပျော်ရွှင်အောင် ပြုကြ။ အသင်တို့သည် ငါ့ကို သတိရတသဖြင့်ဖြင့် နဲအံ့မတ်စည်းစိမ်များကို ရယူကြကုန် 'ဟူ၍ဖြစ်၏။

တဟပ်၍သည် အလ္လာဟ်အရှင်ကို သတိရတသမှုအမျိုးအစားတစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသော မြတ်ထွတ်မှုသည် တဟပ်၍အတွက်လည်းဖြစ်လေသည်။

وَخَرَجَ الرَّبِيعُ بْنُ خَيْثَمٍ فِي غَزَاةٍ وَارْسَلَ غَلَامَهُ يَحْتَسِ
رِبْطَ فَرَسِهِ قَامَ بِصَلِّيَ فَجَاءَ الْغَلَامُ قَالَ يَا رَبِيعُ ابْنُ الْفَرَسِ
قَالَ سَرَقْتُ بِإِسَارٍ قَالَ تَسْرِقُ وَأَنْتَ يَنْظُرُ إِلَيْهَا قَالَ نَعَمْ
يَا إِسَارُ إِنِّي كُنْتُ أَنَا جِي رَبِّي فَلَمْ يَكُنْ يَشْغَلْنِي عَنْ مَنَاجَاةِ
رَبِّي شَيْءٌ اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ غَنِيًّا فَاهْبِهُ وَإِنْ كَانَ فَقِيرًا فَاعْنِهِ (قيام)

ရဘီအိဗ်နေ.ရစိန်သခင်သည် တပ်မှူးများနှင့်အတူ ဂဇ်ဝါတစ်ခုသို့သွားရောက်ခဲ့သည်။ သခင်သည် မိမိ၏ကျွန်(ကျွန်၏အမည်မှာ ယစာရ်ဖြစ်သည်)ကို မြင်းစာယူရန် လွှတ်လိုက်သည်။ ယင်းကိုယ်တိုင်ကမူ မြင်းကို ချည်နှောင်ပြီး နမာဇ်ဖတ်နေလေသည်။ ထို့နောက် ကျွန်ဖြစ်သူယစာရ် ပြန်ရောက်လာသောအခါ 'အို ရဗီအ်- အသင်၏မြင်းဘယ်မှာလဲ'ဟု မေးသည်။ ရဘီအ်သခင်က -

'အို ယစာရ်၊ မြင်းကတော့ အခိုးခံလိုက်ရပြီ'ဟုပြောသည်။ ထိုအခါ ယစာရ်က 'အသင်၏ရှေ့မှောက်မှာပင် အခိုးခံရသလား'ဟု မေးသည်။

ရတီအံသခင်က ‘ဟုတ်သည်။ ငါသည် ငါ၏အရှင်နှင့် စကားဆိုနေခဲ့သည်။ ငါ၏အရှင်ထံမှာ လိုအပ်ချက်တင်ပြနေချိန်တွင် မည်သည့်အရာကမှ ကြားဝင်နှောက်ယှက်ခြင်းမပြုနိုင်ပေ။’ ထို့နောက် ဒိုအာပြုသည်မှာ ‘အိုအရှင်၊ အကယ်၍ (မြင်းကိုခိုးယူသူသည်) ပစ္စည်းဥစ္စာရှိသူဖြစ်ပါက သူ့ကို ဟောဒါယတ်ပေးတော်မူပါ။’ အကယ်၍ ဆင်းရဲသူဖြစ်ပါက ချမ်းသာအောင်ပြုပေးတော်မူပါ’

قَالَ وَهَبُ بْنُ مَنبِهٍ لَّن يَبْرَحَ الْمُتَهَجِدُونَ مِنْ عَرَصَةِ الْقِيَامَةِ
حَتَّى يَوْتُوا بِنَجَائِبٍ مِنَ اللَّوْلُؤِ قَدْ نَفَخَ فِيهَا الرُّوحُ فَيَقَالُ
لَهُمْ اانْطَلِقُوا إِلَىٰ مَنَازِلِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ رَبَّانَا فَتَطِيرُ بِهِمْ مِنْعَالِيَةِ
وَالنَّاسِ يَنْظُرُونَ إِلَيْهِمْ يَقُولُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ مِنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ
قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا فَلَا يَزَالُونَ كَذَلِكَ حَتَّىٰ يَنْتَهِي
بِهِمْ إِلَىٰ مَسَاكِنِهِمْ مِنَ الْجَنَّةِ -

ဝဟပ်အိမ်နေမှုနပ်ဗဟ်သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘တဟပ်ဂျွန်ဖတ်သူများအား အကောင်းဆုံးပုလဲများကို ပေးအပ်ပြီးသောအခါမှ ဟရှရ်ကွင်းပြင်မှ ထွက်ခွါစေလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ထိုပုလဲများတွင် ရူဟ်ဝိညာဉ်မှတ်သွင်းမည်။ ထို့နောက် ယင်းတို့အားပြောဆိုမည်မှာ- ‘အသင်တို့သည် ဂျန္နတ်ရှိ အသင်တို့၏အဆောင်အသီးသီးသို့ စီးနင်းသွားလာကြကုန်လော့။’ သို့ဖြင့် ယင်းတို့သည် စီးနင်းသွားလာကြမည်။ ယင်းလူတို့ ဤသို့ ပျံသန်းသွားလာနေကြသည်ကို ကြည့်ပြီး လူတို့က တစ်ဦးကို တစ်ဦး ပြောကြမည်မှာ ‘အလ္လာဟ်အရှင် ကောင်းကျိုးပေးခြင်းခံရသော ဤသူတို့သည် မည်သူများပါလဲ။’

ဤသူတို့သည် ဂျန္နတ်ရှိမိမိတို့၏အဆောင်နေရာများသို့ ရောက်သည်အထိ ပျံသန်းသွားကြမည်။

عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ يَلْغَنِي أَنَّهُ قَالَ مَنْ أَطَالَ قِيَامَ اللَّيْلِ
خَفَّفَ اللَّهُ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ -

အေမာမ်အောင်ဇာအီ သခင်က ပြောဆိုသည်။ ‘အကြင်သူ

ညတွင် ကြာရှည်စွာ နီးထဲမည်ဆိုလျှင် အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထိုသူ့အား ကေယာမတ်နေ့တွင် လွယ်ကူပေါ့ပါးစေမည်ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်ုပ် သိရှိခဲ့ရသည်။

عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مَضَرَفٍ بَلَغَنِي أَنَّ الْعَبْدَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ
لِلتَّهَجُّدِ نَادَاهُ مَلَكٌ طَوْ بَاكَ سَلَكْتَ مِنْهَا حَاجَ الْعَابِدِينَ قَبْلَكَ.

ကျွန်ုပ် တွင်ဟာအိပ်နေမတ်စ်ရန် သခင်က ပြောဆိုသည်။ အနေဖြင့် သိရှိရသည်။ လူသားတစ်ဦးသည် တဟပ်သွန်ဖတ်ရန်အတွက် ညတွင် ထသောအခါ ဖရစ်ရှ်တဟ်နစ်ဦးက ပြောဆိုမည်မှာ ‘အသင့်အဖို့ သတင်းကောင်းဖြစ်သည်။ အသင်သည် အသင်၏အလျှင်က သူတော် ကောင်းများ၏လမ်းစဉ်တွင် လျှောက်လှမ်းသူဖြစ်ပြီ’ဟု ပြောဆိုကြသည်။

قَالَ الْمُغِيرَةُ بْنُ حَبِيبٍ لِمَا بَرَزُوا الْعَدُوَّ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ
غَالِبٍ عَلَيَّ مَا أَسَى مِنَ الدُّنْيَا فَوَاللَّهِ مَا فِيهَا لِلْبَيْبِ جَذَلٌ
وَاللَّهِ لَوْلَا مَجِئَتِي لِمِائِشَةِ السَّهْرِ بِصَفْحَةٍ وَجْهِ وَ
افْتَرِشَ الْجَبْهَتَهُ لَكَ يَا سَيِّدِي وَالْمِرَاحَةَ بَيْنَ الْأَعْضَاءِ
وَالْكَرَادِيْسِ فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي رَجَاءُ وَثَوَابِكَ وَحُلُولِ
رِضْوَانِكَ لَقَدْ كُنْتُ مَتَمْنِيًا لِفِرَاقِ الدُّنْيَا وَاهْلِهَا ثُمَّ كَسِرَ
جَفَنَ سَيْفِهِ وَتَقَدَّمَ فَقَاتَلَ حَتَّى قُتِلَ فَلَمَّا دُفِنَ أَصَابُوا مِنْ
قَبْرِهِ رَائِحَةَ الْمَسْكِ فَرَأَاهُ رَجُلٌ فِيمَا يَرَى النَّائِمَ فَقَالَ
يَا أَبَا فَرَّاسٍ مَاذَا صَنَعْتَ قَالَ خَيْرُ الصَّنِيعِ قَالَ إِلَيَّ مَا
صَرَفْتَ قَالَ إِلَى الْجَنَّةِ قَالَ بِمِ قَالَ بِحَسَنِ الْيَقِينِ وَطَوِيلِ
التَّهَجُّدِ وَطَمَاءِ الْهَوَاجِرِ قَالَ فَمَا هَذِهِ الرَّائِحَةُ الطَّيِّبَةُ
الَّتِي تَوْجَدُ مِنْ قَبْرِكَ قَالَ تِلْكَ رَائِحَةُ التَّلَاوَةِ وَالْعُظْمَاءِ
قَالَ أَوْصِنِي قَالَ لِكُلِّ خَيْرٍ أَوْصِيكَ أَوْصِنِي قَالَ أَكْسِبُ
لِنَفْسِكَ خَيْرًا لَا تَخْرُجُ عَنْكَ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامُ عَطْلًا
فَإِنِّي رَأَيْتُ الْأَبْرَارَ قَالُوا الْبِرُّ بِالْبِرِّ (القيام)

မုဂိရာအိမ်နေဟာဘိဗ် သခင်သည် ရန်သူနှင့် ရင်ဆိုင်ရသော အခါ ဤသို့ပြောပြခဲ့သည်။ ‘အိမ်ဒုလ္လာဟ်အိမ်နေဂါလိဗ်က ပြောခဲ့သည်။ ငါသည် ဒုန္နယာ၏မည်သည့်အရာအတွက်မှ ဝမ်းနည်းခြင်း မဖြစ်ပါ။ အလ္လာဟ်ကစမ်း၊ ဒုန္နယာတွင် အသိဉာဏ်ရှိသူကိုအဖို့ ပျော်ရွှင်စရာလည်းမရှိပါ။ အလ္လာဟ်ကစမ်း၊ အကယ်၍ ညတွင်နိုးခြင်း၊ နဖူးကို ကိုယ်တော်အရှင်အတွက် မြေမှာချရခြင်းတို့မရှိလျှင်(ဒုန္နယာတွင် အသိဉာဏ်ရှိသူအဖို့ ပျော်ရွှင်စရာမရှိပါ)။ ထို့ပြင် ကိုယ်တော့်ထံ မှ ဆွဝါဗ်ရရန် ကိုယ်တော်၏ကျေနပ်မှုရရန်အတွက် မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ညဉ့်အမှောင်ထဲတွင် ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများကို အနားမပေးဘဲ ဒုက္ခခံစေခြင်း မရှိလျှင် (ဒုန္နယာတွင် အသိဉာဏ်ရှိသူအဖို့ ပျော်ရွှင်စရာမရှိပါ။ သို့ဖြစ်ရာ အကယ်၍ ဤအရာနှစ်ခုသာ မရှိလျှင်) ကျွန်ုပ်သည် ဒုန္နယာလောကနှင့်လောကသားတို့ကို ခွဲခွာသွားခဲ့ရန် ဆန္ဒပြုမည်ဖြစ်သည်။’

ဤသို့ပြောပြီးနောက် (အိမ်ဒုလ္လာဟ်အိမ်နေဂါလိဗ်)သခင်သည် မိမိ၏ဒါးအိမ်ကို ရိုက်ချိုးပစ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ရှေ့သို့တက်ပြီး ဂျဟီဒ်ဖြစ်သည်အထိ တိုက်ခိုက်လေတော့သည်။ သခင်ကို မြှုတ်နံပြီးသောအခါ သခင်၏ကဘရ်မှ ကုတိုးနံ့ သင်းပြန့်လျှက်ရှိသည်ကိုတွေ့ကြရသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် အိပ်မက်တွင် သခင်ကို မက်မြင်သဖြင့် မေးမြန်းသည်မှာ ‘အို အဗူဖရ်ရစ်၊ အသင် ဘာလုပ်ခဲ့သလဲ။’ ထိုအခါ သခင်က ‘ကောင်းသောလုပ်ရပ်ကို လုပ်ခဲ့သည်’ဟုဖြေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်က ‘အသင် ဘယ်ကိုရောက်နေသလဲ’ဟု ဆက်မေးသည်။ ထိုအခါ သခင်က ‘ဂျန္နုတ်ကိုရောက်နေသည်’ဟုဖြေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်က ‘အဘယ်ကြောင့် ဂျန္နုတ်ရရှိသလဲ’ဟု မေးရာ သခင်က ‘ကောင်းသောယုံကြည်ချက်၊ ရှည်လျားသောတဟပ်ဂျွဒ်နှင့် မွန်းတည့်ချိန်တွင် ရေငတ်ခံခြင်းတို့ကြောင့် ဂျန္နုတ်ကို ရခြင်းဖြစ်သည်’ဟုဖြေသည်။

ထိုအခါပုဂ္ဂိုလ်က ‘အသင်၏ကဘရ်မှ အမွှေးနံ့အဘယ်ကြောင့် ထွက်နေရသလဲ’ဟုမေးသည်။ သခင်က ‘ထိုမွှေးရနံ့သည် ကုရ်အာန်

တေလာဝပ်နှင့် ရေငတ်ခံခြင်း၏ မွှေးရနံ့ဖြစ်သည်' ဟုဖြေသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်က 'ကျွန်ုပ်ကို ဆုံးမပါ' ဟုပြောသောအခါ 'အသင့်ကို အားလုံးသော ကောင်းမှုများပြုလုပ်ရန် ကျွန်ုပ်ဆုံးမပါသည်' ဟုဆိုသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်က 'ကျွန်ုပ်ကို ဆုံးမပါဦး' ဟု ဆိုပြန်သောအခါ သခင်က 'အသင့်အတွက် အကောင်းဖြစ်စေမည့်အရာကို ရှာဖွေဆည်းပူးပါ။ နေ့နှင့်ညကို အချိုးနှီး မကုန်ဆုံးစေပါနှင့်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များကို မြင်တွေ့ရရာ ယင်းတို့က 'ကောင်းမှုပြု၍ (အာခေရတ်တွင်) ကောင်းခြင်းများကို ရယူပါ' ဟု ပြောဆိုကြသည်' ဟုဆို၏။

قَالَ عَبَّاسُ أَبُو زَيْدٍ اخْتَفَى عِنْدِي مُحَمَّدُ بْنُ النَّضْرِ
الْحَارِثِيُّ مِنْ يَعْقُوبَ بْنِ دَاوُدَ فِي هَذِهِ الْعِلْيَةِ أَرْبَعِينَ
فَمَارَ آيَتُهُ نَائِمًا لَيْلًا وَلَا نَهَارًا كَانَ يَجِئُنِي نِصْفُ
النَّهَارِ فِي الْقَائِلَةِ فَأَقُولُ لَهُ أَمَا تَقِيلُ فَيَقُولُ أَكْرَهُ
أَنْ أُعْطَى عَيْنِي سَوْ لَهَا فِي النَّوْمِ (الْقِيَامِ)

အစ်စရ်အဗူဇိုင်ရ် သခင်က 'မုဟမ္မဒ်အိမ်နေနုရေဟာရေစီသည် ယအ်ကုတ်အိမ်နေဒါဝဒ်၏ ဘေးရန်မှ ကျွန်ုပ်ထံ ဤအဆောင်မြင့်တွင် ရက်ပေါင်းလေးဆယ်ပုန်းအောင်းသွားခဲ့သည်။ ထိုကာလအတွင်း သူ့ကို ညတွင်ရော နေ့တွင်ပါ အိပ်သည် ဟူ၍ ကျွန်ုပ်မတွေ့ခဲ့ရပေ။ ကျွန်ုပ်က သူ့ကို 'အသင် ကိုင်လူလာမလုပ်ဖူးလား' ဟုမေးခဲ့သည်။ ထိုအခါ သူက 'ကိုင်လူလာလုပ် (နေ့လည်တစ်ရေးအိပ်) ၍ မိမိ၏မျက်လုံး၏ အလိုလိုက်ခြင်းကို ကျွန်ုပ် မနှစ်သက်ဖွယ်အဖြစ် မှတ်ယူထားသည်' ဟု ဆိုခဲ့သည်။

قَالَ الْخَوَّاصُ دَوَاءُ الْقَلْبِ خَمْسَةُ أَشْيَاءَ قَرَاءَةُ الْقُرْآنِ
بِالتَّحْقِيرِ وَخَلَاءُ الْبَطْنِ وَقِيَامُ اللَّيْلِ وَالتَّصَرُّعُ عِنْدَ السَّحْرِ
وَمَجَالِسَةُ الصَّالِحِينَ (قَشِيرِيه)

ခေါက်ဝါစ်သခင် သခင်က ပြောဆိုခဲ့သည်။ 'နှလုံးသား၏ ဆေးဝါးသည် ငါးခုသောအရာဖြစ်သည်။ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို စနစ်တကျဖတ်ရွတ်ခြင်း၊ ဝမ်းဗိုက်ကို ဟောင်းလောင်းထားခြင်း၊ ညတွင် နိုး

ထခြင်း၊ စဲဟ်ရီချိန်တွင် ကျီဇဲပျပ်ဝပ်ခြင်း၊ သူတော်ကောင်းများကို ဆည်းကပ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။’

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ بَلَغَنِي أَنَّ الْعَبْدَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ
لِلصَّلَاةِ تَنَاسَّرَ عَلَيْهِ الْبَرُّ مِنْ عَنَانِ السَّمَاءِ إِلَى مَفْرِقِ
رَأْسِهِ هَبَطَتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ لِتَسْتَمَعَ لِقِرْآءَتِهِ وَاسْتَمَعَ
لَهُ عَمَّارُ دَارِهِ وَسَكَّانُ الْهَوَاءِ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ
وَجَلَسَ لِلدُّعَاءِ أَحَاطَتْ الْمَلَائِكَةُ تَوَمِّنَ عَلَى دُعَائِهِ
فَإِنْ هُوَ اضْطَجَعَ بَعْدَ ذَلِكَ نَوْدَى نَمِ قَرِيرَ الْعَيْنِ
مُسْرُورًا نَمِ خَيْرٌ نَائِمٍ عَلَى خَيْرٍ عَمَلٍ - (القيام)

မုဟမ္မဒ်အိမ်နေ့ကိုက်စံသခင်က ပြောဆိုခဲ့သည်။ ‘ကျွန်ုပ် သိရှိရသည်မှာ ဘန္နာလူသားတစ်ဦးသည် နမာန်ဖတ်ရန် ညတွင် ထလိုက်သောအခါ မိုးကောင်းကင်မှာ ကောင်းခြင်းများက သူ၏ဦးခေါင်းပေါ်တွင် ကျရောက်လာသည်။ သူ၏ရွတ်ဖတ်မှုကို နားဆင်ရန် ဖရစ်ရှ်တဟ်များက ဆင်းသက်လာကြသည်။ သူ၏အိမ်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေသော ဖရစ်ရှ်တဟ်များက သူ၏ဖတ်ရွတ်မှုကို နားဆင်ရန်လာကြသည်။ ထိုသူ နမာန်ကို အဆုံးသတ်၍ ဒိုအာပြုရန်ထိုင်သောအခါ ဖရစ်ရှ်တဟ်များက သူ့ကို ဝိုင်းရံထားလိုက်ကြသည်။ ထို့နောက် သူ၏ဒိုအာကို အာမိန်လိုက်ကြသည်။ ထို့နောက် ထိုသူက အနာယူရန်လှဲလျောင်းသည့်အခါ ဖရစ်ရှ်တဟ်များ ‘အို မျက်လွှာအေးမြစွာ ပျော်ရွှင်စွာအိပ်ပါလော့၊ အို ကောင်းမှုပြုသူ၊ မြိုက်မြိုက်စွာ အိပ်စက်ပါလော့’ ဟု ပြောဆိုကြသည်။

قِيلَ لِلْحَسَنِ مَا بَالَ الْمُتَهَجِّجِينَ مِنْ أَحْسَنِ النَّاسِ وَجُوهَا
قَالَ لِأَنَّهُمْ خَلَوْا بِالرَّحْمَنِ بِأَلْسِنِهِمْ مِنْ نُورِهِ نَوْرًا - (قيام)

ဟစ်သခင်အား ‘တဟပ်ဂျွဒ် အမြဲဖတ်သူတို့၏မျက်နှာများသည် လူသားအားလုံးတွင် အလှပဆုံးဖြစ်နေကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ပါလဲ’ ဟု မေးမြန်းကြသည်။ ဟစ်သခင်က ‘အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယင်းတို့သည် အရှင်မြတ်နှင့် ဆိတ်ကွယ်ရာတွင် သီးသန့်တွေ့ဆုံကြ

သည်။ ထိုအတွက် အရှင်မြတ်က မိမိ၏နှုတ်ရောင်ခြည်များထဲမှ နှုတ်
တစ်ခုကို ယင်းတို့အား ချီးမြှင့်တော်မူလိုက်သည် ဟု ဖြေကြားသည်။

قَالَ الْفَضِيلُ إِذَا لَمْ تَقْدِرْ عَلَى قِيَامِ اللَّيْلِ وَصِيَامِ النَّهَارِ
فَاعْلَمْ أَنَّكَ مَحْرُومٌ مُكْبَلٌ كَبَلَتْكَ خَطِيئَتُكَ (صفة الصفة)

ဖုရ္ခါင် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ 'အသင်သည် ညဉ့်တွင် နိုးထ
ခြင်းမပြုနိုင်၊ နေ့တွင်လည်း ရှိစာစောင့်ထိန်းခြင်းမပြုနိုင် ဟုဆိုပါက
အသင်သည် မျှော်လင့်ချက်မဲ့ အကျဉ်းသားဖြစ်ပြီဟု သိမှတ်လိုက်ပါ။
ထို့ပြင် အသင့်အား အကျဉ်းချသူသည် အသင့်၏ အပြစ်ဂိုဏ်းများပင်
ဖြစ်သည်။'

قَالَ الْفَضِيلُ إِنِّي لَا سَتَقِيلُ اللَّيْلَ فِيهِوَلْنِي طَوْلُهُ فَافْتَحَ
الْقُرْآنَ فَأَصْبَحَ وَمَا قَضَيْتَ نَهْمَتِي - (أحياء)

ဖုရ္ခါင် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ 'ကျွန်ုပ်သည် ညကို စောင့်ကြို
ခဲ့ပြီး ညတာရှည်မည်ကို စိုးရိမ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်
ကို ဖွင့်၍ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်လိုက်ရာ မိုးလင်းသွားခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်ရည်
ရွယ်ထားသည့်အတိုင်းပင် အပြည့်အစုံမပြုလုပ်လိုက်ရပေ။'

(ဆိုလိုသည်မှာ ညတာရှည်သဖြင့် အချိန်ကြာရှည်မည်ကိုစိုးရိမ်ခဲ့သော်
လည်း တကယ်တမ်း အမလ်အေဗာဒတ်လုပ်လိုက်သောအခါ အချိန်ကုန်
မှန်း မသိကုန်သွားခဲ့သည်။ ကိုယ်လုပ်ချင်သည့်အေဗာဒတ်ကိုပင် ပြည့်
စုံအောင် မလုပ်လိုက်ရပါဟူ၍ဖြစ်သည်။ - ဘာသာပြန်သူ)

တမန်တော်မြတ် ﷺ ၏ တဟပ်ချွန်ဖတ်ပုံ

မြင့်မြတ်သော ရှုလ်တမန်တော် ﷺ ၏ အားလုံးသော လှုပ်ရှားမှု ရပ်တန့်နေထိုင်မှုအလုံးစုံသည် အေဗာဒတ်ဖြစ်သည်။ အားလုံးသော ပြောဆိုမှုများ၊ မပြောမဆိုနှုတ်ဆိတ်နေမှုများသည် ဇိက်ရိတသမ္မုများ ဖြစ်သည်။ ယခု ဤနေရာမှ မြင့်မြတ်သော ကိုယ်တော် ﷺ ၏ အကာလ ညအခါတွင် ကျင့်ဆောက်တည်သော အေဗာဒတ်များကို ဖော်ပြမည် ဖြစ်သည်။

တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် အပြစ်ကင်းစင်တော်မူသောသခင်ဖြစ်သည်။ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရထားသော သခင်လည်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အလွန်မြင့်မြတ်သောအဆင့်အတန်းကို ရရှိထားသော သခင်ဖြစ်သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ ရရှိထားသောအဆင့်အတန်းကို အခြားမည်သည့် နဗီတမန်တော်မှလည်းမရနိုင်။ သို့ဖြစ်ရာ ဝလီသူတော်စင်တစ်ဦးဦးက ရရှိရန်ဆိုသည်မှာ ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ပင် မဖြစ်နိုင်သောကိစ္စဖြစ်သည်။ သို့တိုင်အောင် တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် နဖီလ်အေဗာဒတ်များ ကျင့်ဆောက်တည်ရာတွင် အထူးပင် လေးလေးစားစားဂရုတစိုက် ရှိတော်မူခဲ့လေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိ၏ မကောင်းသော ပြုမူလုပ်ကိုင်မှုများ၊ ဆိုးယုတ်သော ကျင့်ကြံမှုများ ရှိနေသူများဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့သည် တမန်တော်မြတ် ﷺ ထက်ပင်ပို၍ အေဗာဒတ်ကျင့်ဆောက်တည်မှုများကို လေးလေးစားစားဂရုတစိုက်ပြုမူသင့်လှပေသည်။

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يُصَلِّي حَتَّى تَرِيْمَ قَدَمَاهُ قَالَ فَقِيلَ لَهُ تَفْعَلُ هَذَا
وَمَا تَأْخُزُ قَالَ أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا (شمائل ترمذی)

အဗူဟုရိုင်ရပ်စ် ᷺ သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်လာရှိသည်မှာ -

‘ရုဏ်ကိုယ်တော်’ သည် ခြေထောက်နှစ်ဖက် ယောင်လာ သည်အထိ နမာဇ်ဖတ်တော်မူခဲ့သည်။ တစ်ဦးက ကိုယ်တော်’ အား ‘ကိုယ်တော်သည် အဘယ်ကြောင့် ဤမျှ(ဒုက္ခခံ)ပြုတော်မူပါသနည်း၊ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ကိုယ်တော်၏ရှေ့တွင်ဖြစ်မည့်ဂိုဏ်း၊ နောက်က ဖြစ်ခဲ့သည့်ဂိုဏ်းအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်တော်မူပြီးဖြစ်သည်’ ဟု ပြောသော အခါ ကိုယ်တော်က ‘ငါသည် ကျေးဇူးသိတတ်သောကျွန် မဖြစ်ရပြီလော’ ဟု ဆိုတော်မူသည်။

ဤသို့ ကျေးဇူးတင်ခြင်းအကြောင်း အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် ရှည်လျားသော ရေဝါယတ်တစ်ခု အာအေရှာ သခင်မကြီးထံမှလည်း ဆင့်ပြန်လာရှိလေသည်။ အတွာသခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘ကျွန်ုပ်သည် တစ်ကြိမ်တွင် အာအေရှာ သခင်မအား -

‘ကိုယ်တော်မြတ်’ ၏အထူးခြားဆုံးအရာများကို ပြောပြပါ’ ဟုလျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထိုအခါ သခင်မကြီးက ‘ကိုယ်တော်မြတ်’ ၏ အရေးကိစ္စများထဲတွင် မထူးခြားသောအရာဟူ၍မရှိပါ’ ဟုဆိုသည်။ ထို့နောက် ဆက်လက်၍ တစ်ညတွင် ဖြစ်ခဲ့သောဖြစ်ရပ်ကို ပြောပြသည်။

‘ကိုယ်တော်’ သည် အိပ်ရန်အတွက် အဆောင်သို့ ရောက်လာ တော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်၏ဘေးအိပ်ယာတွင် လှဲတော်မူသည်။ လှဲ၍များ မကြာသေးမီ ကိုယ်တော်က ‘ငါ့ကို အခွင့်ပေးပါ။ ငါသည် အရှင်ကို အေဗာဒတ်လုပ်မည်’ ဟုဆိုသည်။ ဤသို့ဆိုပြီး ထသွားကာ ဝုဇူပြု သည်။ ထို့နောက် နမာဇ်အတွက် နိယတ်ပြုသည်။ ထို့နောက်တွင် ငိုကျွေးတော်မူသည်။ ရင်ဘတ်တော်တွင် မျက်ရည်များ စီးကျလာ သည်အထိ ငိုတော်မူသည်။ ထို့နောက် စစ်ဂျီဒဟ်ပြုတော်မူသည်။ စစ်ဂျီဒဟ်ပြုရာတွင်လည်း ဤအခြေအနေအတိုင်းရှိနေသည်။ စစ်ဂျီ ဒဟ်မှ ထတော်မူသည်။ ထိုအချိန်မှလည်း ငိုလျှက်သာရှိသည်။ နောက် ဆုံး မနက်ရောက်၍ ဘီလာလ်က ဖျတ်ဖတ်ရန် ခေါ်သောအချိန်အ ထိ ဤအခြေအနေအတိုင်းပင်ရှိနေခဲ့သည်။

ကျွန်ုပ်က ‘ကိုယ်တော် ဤမျှခန့်အဘယ်ကြောင့် ငိုတော်မူပါ

သနည်း။ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ကိုယ်တော်၏ ရှေ့ဖြစ်နောက်ဖြစ်ဂိုနာ အားလုံးကို ခွင့်လွှတ်တော်မူပြီးဖြစ်သည်မဟုတ်ပါသလော့'ဟု မေးလိုက်သည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်က 'ငါသည် အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ မရှိရမည်နည်း။ ယခုငါ့ထံ အာယတ်များ ကျရောက်ခဲ့သည်။' ထို့နောက် ကိုယ်တော်က 'စူရာအာလေအင်မ်ရာန်၏ နောက်ဆုံးရကူ -

‘إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ’ မှအဆုံးထိကို ဖတ်ပြတော်မူသည်။’

တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် နာခံပျပ်ဝပ်ရာ၌ သူမတူသူဖြစ်သည်။ သို့အတွက်ကြောင့်လည်း အလ္လာဟ်အရှင်၏ အလွန်နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်းကို ခံရသည်။ အရှင်မြတ်က ကိုယ်တော်ကို မိန့်ဆိုရာတွင် မကြာခဏ ‘عبد - ကျေးကျွန်’ဟု ချစ်စနိုးခေါ်တော်မူသည်အထိ ချစ်မြတ်နိုးတော်မူပေသည်။

အော်ဖ် ﷺ သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘ကျွန်ုပ်သည် တစ်ညတွင် တမန်တော်မြတ် ﷺ နှင့်အတူ ရှိနေခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်က မစ္စဝါက်စားတော်မူသည်။ ဂုဏ်ပြုတော်မူသည်။ ထို့နောက် နမာဇ်ဖတ်ရန် ရပ်တန့်တော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည်လည်း ကိုယ်တော်နှင့်အတူ နမာဇ်တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်က ပထမရကအတ်တွင် စူရာဘကရာကို ဖတ်တော်မူသည်။ ရဟ်မတ်ဂရဏာတော်နှင့်သက်ဆိုင်ရာအာယတ်များသို့ ရောက်သောအခါ ရပ်နား၍ ရဟ်မတ်ပြုတော်မူရန် ဒိုအာကို ကြာရှည်စွာ တောင်းခံနေတော်မူသည်။ ထို့နောက် အဇာဗ်ပြစ်ဒဏ် အကြောင်း အာယတ်များသို့ ရောက်သောအခါတွင်လည်း ရပ်တန့်၍ ပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်ကင်းခွင့်ရရန် ဒိုအာပြုတော်မူလေသည်။ စူရာဆုံးသောအခါ ကိုယ်တော်သည် ရကူပြုသည်။ ရကူပြုရာတွင်လည်း စူရာဘကရာကို ဖတ်တုန်းကလောက်ပင် အချိန်ကြာသည်။ ရကူတွင် -

سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْعِظَمَةِ

ကိုဖတ်သည်။ ရကူပြီးနောက် စစ်ဂျီဒဟ်တွင်လည်း ဤမျှပင် အချိန်ကြာသည်။ ဒုတိယရကအတ်တွင် စူရာအာလေအင်မ်ရာန်ကို ဖတ်သည်။ ထို့နောက် ဤနည်းအတိုင်းပင် ရကအတ်တိုင်းတွင် စူရာတစ်ပုဒ်လုံး

ကို ဖတ်တော်မူသည်။ ရကူနှင့်စစ်ဂျီဒဟ်ကိုလည်း ဖော်ပြပါပုံစံအတိုင်း ပြုတော်မူသည်။ (ကေယာမ္မလ်လိုင်လ်ကျမ်း)

ဟုခိုင်ဖတ်သခင်က ပြောပြသည်မှာ 'တစ်ညတွင် ကျွန်ုပ် သည် ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်အတူ နမာဇ်ဖတ်ရန်အခွင့်ကြုံခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်က စူရာဘကရာကို ဖတ်သည်။ ကျွန်ုပ်က ကိုယ်တော်သည် အာယတ်တစ်ရာအထိ ဖတ်လိမ့်မည်ဟု ထင်မှတ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ကိုယ်တော်သည် အာယတ်တစ်ရာပြည့်သော်လည်း ရှေ့ဆက်ဖတ်တော် မူရာ ကိုယ်တော်သည် စူရာတစ်ပုဒ်လုံးကို ရကအတ်တစ်ခုထဲတွင် အပြီး ဖတ်တော့မည်ဟု ကျွန်ုပ်က ထင်ခဲ့သည်။ သို့သော် စူရာဆုံးသောအခါ စူရာအာလေ့အင်မ်ရာန်ကို ဆက်ဖတ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် ထိုစူရာ အဆုံးသတ်သောအခါတွင်လည်း စူရာနေစာကို ဆက်ဖတ်သည်။

ကိုယ်တော်သည် အလွန်တရာဖြေးဆေးစွာ တည်ငြိမ်အေး ချမ်းစွာ ဖတ်ရွတ်မှုပြုတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ အာယတ်အားလုံးကို ဖတ် ရင်းကို ဖော်ပြထားသည့်အကြောင်းအရာနှင့် ဆီလျော်စွာ ကြားထဲတွင် တက်စိတ်၊ တဟ်လီလ်နှင့် ဒိုအာများကို ဖတ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် မှ ကိုယ်တော်သည် ရကူပြုတော်မူသည်။ ရကူတွင်လည်း ကေယာမ် မှာ ကဲ့သို့ပင်ရပ်တော်မူသည်။ ရကူမှ ပြန်ထရပ်ရာမှာလည်း ရကူတွင် ကြာသလောက်ပင် ကြာသည်။ ထို့နောက် စစ်ဂျီဒဟ်ပြုတော်မူသည်။ စစ်ဂျီဒဟ်မှာလည်း ဤမျှပင် ကြာလေသည်။

အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိမ်နေ့မတ်စ်အုဒ် သခင်က ပြောပြခဲ့သည်။ 'ကျွန်ုပ်သည် တစ်ညတွင် ရုလ်ကိုယ်တော်နှင့်အတူ နမာဇ်ဖတ် ခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်၏ ဖတ်ရွတ်မှုသည် မည်မျှအထိ ကြာရှည် သနည်းဆိုသော် ကျွန်ုပ်၏စိတ်တွင် မကောင်းသောစိတ်ကူးများပေါ် လာသည်အထိဖြစ်သည်။ သခင့်အား လူတို့က 'မကောင်းသော စိတ် ကူးဆိုသည်မှာ အဘယ်အရာဖြစ်သလဲ'ဟု မေးသောအခါ သခင်က 'ကျွန်ုပ်သည် ထိုင်ချလိုက်မည်၊ ကိုယ်တော်ကို တစ်ဦးတည်းရပ် နေစေလိုက်မည်ဟု စိတ်ကူးမိခြင်းဖြစ်သည်။'

အာအေရှာ သခင်မက ပြောပြခဲ့သည်။ 'တစ်ညတွင် ကိုယ်တော် ၌ သည် နမာဇ်အတွက်ရပ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် ကိုယ်တော်သည် အလွန်ကြာရှည်စွာ စစ်ဂျီဒဟ်ပြုတော်မူသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဤသို့ စစ်ဂျီဒဟ်၏ကြာရှည်မှုအတွက် စိတ်ထဲတွင် ကိုယ်တော် ၌ တမလွန်သို့ ပြောင်းကြွသွားပြီဟု ထင်မိသည်အထိဖြစ်သည်။' ကျွန်ုပ်သည် ဤအခြေအနေကြောင့် ထလိုက်မိသည်။ ကိုယ်တော် ၌ သည် လက်မကို လှုပ်ရှားလိုက်သည်။ ထိုလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် ပြန်လဲနေလိုက်သည်။

ကိုယ်တော် ၌ စစ်ဂျီဒဟ်မှ ခေါင်းပြန်ကြွပြီးနောက် 'အို အာအေရှာ၊ အလ္လာဟ်၏ နမီတမန်တော်သည် အသင်မအား ပစ်ခွာသွားပြီ- ဤသို့ပင် အသင်မသည် ထင်မှတ်လိုက်သည်မဟုတ်လော 'ဟုဆိုသည်။ ကျွန်ုပ်က 'မဟုတ်ရပါ။ အိုအလ္လာဟ်၏ရုစုလ်၊ ကျွန်မသည် ကိုယ်တော် ၌ ၏ ကြာရှည်သောစစ်ဂျီဒဟ်ကြောင့် ကိုယ်တော် ၌ သည် တမလွန်သို့ ပြောင်းကြွသွားပြီဟု ထင်မှတ်မိခြင်းဖြစ်သည်။'

ဟုခိုင်ဖတ် သခင်သည် တစ်ကြိမ်တွင် ရုစုလ်ကိုယ်တော် ၌ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ်နေသည်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ကိုယ်တော် ၌ သည် နမာဇ်တွင်းသို့ ရောက်သောအခါ -

اللَّهُ أَكْبَرُ ذِي الْمَلَكُوتِ وَالْجَبَرُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ
ကို ဖတ်သည်။ ထို့နောက် စုရာဘကရာကို ဖတ်ပြီး ရကူပြုတော်မူသည်။ ကိုယ်တော်၏ရကူသည် ကေယာမ်နှင့်အတူတူလောက်ပင် ဖြစ်သည်။ ရကူတွင် رَبِّ الْعَالَمِينَ - سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ ကို ဖတ်သည်။ ထို့နောက် ရကူမှ ဦးခေါင်းကြွသည်။ ထို့နောက်ရပ်နေလိုက်သည်မှာ ရကူနှင့်အတူတူလောက်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ရပ်ရင်း- لِرَبِّي الْحَمْد - لِرَبِّي الْحَمْد ဟုဖတ်နေသည်။

ထို့နောက်ကိုယ်တော် ၌ သည် စစ်ဂျီဒဟ်ပြုတော်မူသည်။ စစ်ဂျီဒဟ်သည်လည်း ကေယာမ်နှင့်အတူတူလောက်ပင်ကြွသည်။ စစ်ဂျီဒဟ်တွင် رَبِّيَ الْعَظِيمِ ကိုဖတ်သည်။ ထို့နောက် စစ်ဂျီဒဟ်

မှ ဦးခေါင်းကြွသည်။ စစ်ဂျီဒဟ်နှစ်ခုအကြားတွင်လည်း စစ်ဂျီဒဟ်တွင် ကြာသလောက်ပင် ထိုင်သည်။ رَبِّ اغْفِرْ لِي - رَبِّ اغْفِرْ لِي ကို ဖတ် သည်။

တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် (ထို နမာဇ်တွင်) စူရာဘကရာ၊ စူရာအာလေအင်မ်ရာန်၊ စူရာနေစာ၊ စူရာမာအေဒါတို့ကို ဖတ်တော်မူခဲ့ သည်။ (ရှမာအိလ်ကျမ်းတွင် စူရာမာအေဒါအစား စူရာအန်အာမ် ဟု လည်းလာရှိသည်။)

ရံဖန်ရံခါတွင် ဤသို့လည်းရှိတတ်သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် တစ်ခုတည်းသောအာယတ်ကို ဖတ်ရွတ်ရင်း တစ်ညတာကုန် ဆုံးလေ့ရှိသည်။ အဗူဇရ်း သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘တစ်ကြိမ်တွင် တမန်တော် ﷺ သခင်သည် အောက်ပါ အာယတ်ကို (တစ်ညလုံး)ဖတ် တော်မူခဲ့သည်။’

إِنْ تَعْبَهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

‘အကယ်၍ ကိုယ်တော်အရှင်သည် ယင်းသူတို့ကို အပြစ် ဝေးတော်မူပါလျှင် ယင်းတို့သည် ကိုယ်တော်၏ကျေးကျွန်များ ပင်ဖြစ်၏။ အကယ်၍ ကိုယ်တော်အရှင်သည် ယင်းတို့ကို ခွင့် လွှတ်တော်မူပါလျှင် မုချကိုယ်တော်သည် နိုင်နင်းလွှမ်းမိုးတော် မူသော ဟစ်ကမတ်တော်ရှင်ဖြစ်တော်မူ၏။’

အဗ်ဒူလ္လာဟ်အိဗ်နေအဗ္ဗါစ် သခင်က ပြောပြသည်မှာ - ‘ကျွန်ုပ်သည် (ငယ်စဉ်ကလေးဘဝက) မိမိ၏အဒေါ်ဖြစ်သူ (မုအ်မင်န် တို့၏မိခင်ကြီး)မိုင်မူနာ သခင်မနှင့်အတူသွားအိပ်ခဲ့သည်။ ရုစုလ် ကိုယ်တော် ﷺ နှင့် ဇနီးတော်(မိုင်မူနာသခင်မ)တို့သည် ခေါင်းအုံးတစ် ခုကို အလျှားလိုက်ထားပြီး ခေါင်းတင်ထားခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ုပ်ကမူ ခေါင်းအုံး၏အစွန်းတဖက်တွင် ဝင်အိပ်ခဲ့သည်။

ကိုယ်တော် ﷺ သည် (မိမိ၏ဇနီးတော်နှင့်အတူ အတန်ကြာ စကားပြောဆိုပြီးနောက်)အိပ်တော်မူသည်။ ညဉ့်တစ်ဝက်ခန့်အိပ်တော် မူပြီးနောက် မိမိ၏မျက်နှာမှ အိပ်မှုစုံမွှားများကို လက်ဖြင့် ပွတ်သပ်

လိုက်သည်။ ထို့နောက် စူရာအာလေ့အင်မ်ရာန်၏နောက်ဆုံးရကူကို ဖတ်ရွတ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် ချိပ်ဆွဲထားသော ရေအိပ်ကို ယူ၍ (ထိုထဲမှရေကို ခွက်ဖြင့်ယူကာ) ကောင်းစွာ ဝုဇူပြုတော်မူသည်။ နမာဇ် ၏နိယတ်ပိုက်သည်။’

အိဗ်နုအဗ္ဗါစ် သခင်ကပြောဆိုသည်မှာ ‘(ကိုယ်တော်ကို ကြည့်၍)ကျွန်ုပ်သည်လည်း ဝုဇူပြုသည်။ ထို့နောက် ကိုယ်တော်၏ (ဘယ်ဖက်) ဘေးတွင် ဝင်ရပ်သည်။ ကိုယ်တော်က မိမိ၏ညာဖက် လက်ကို ကျွန်ုပ်၏ဦးခေါင်းတင်သည်။ ကျွန်ုပ်၏ဘယ်ဖက်နားရွက်ကို ဆွဲ၍ (မိမိညာဖက်မှ ဘယ်ဖက်သို့) ဆွဲခေါ်လိုက်သည်။ (အကြောင်းမှာ မွက္ကတဒီတစ်ဦးထဲဖြစ်ပါက ညာဖက်တွင် ရပ်ရမည်ဖြစ်သည်။)

ထို့နောက် တမန်တော်သည် နမာဇ် နှစ်ရကအတ် ဖတ်တော် မူသည်။ ထို့နောက် နှစ်ရကအတ်ဖတ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် နှစ်ရက အတ်ဖတ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် နှစ်ရကအတ်ဖတ်တော်မူသည်။ ထို့ နောက် နှစ်ရကအတ်ဖတ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် နှစ်ရကအတ် ဖတ် တော်မူသည်။’

ဤဟဒီးဆ်ကို ဆင့်ပြန်သူတစ်ဦးဖြစ်သည့် မအန်သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘ရုရှလ်ကိုယ်တော်သည် နှစ်ရကအတ် ခြောက်ခါဖတ် တော်မူသည်ဖြစ်ရာ စုစုပေါင်းဆယ့်နှစ်ရကအတ်ဖြစ်သွားသည်။’

(ရုမာအိလ်ကျမ်း)

အွမ္မေစလ်မာ သခင်မက ပြောဆိုသည်မှာ ‘တမန်တော်မြတ် သည် ညဉ့်၏နမာဇ်ကို ဖတ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် နမာဇ်ဖတ် ရာတွင် ကြာသလောက်အချိန်ကို အိပ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် အိပ် သည့်အချိန်ကြာသလောက် နမာဇ်ကို ဖတ်တော်မူသည်။ မနက်ဖျော် ချိန်ရောက်သည်အထိ ဤအတိုင်းပင်ရှိတော်မူသည်။’ (မစ်ရှ်ကာတ်)

ကျွန်ုပ်၏ရည်ရွယ်ချက်သည် ရေဝါယတ်အားလုံးကို သိမ်းရှုံး၍ ဖော်ပြရန်မဟုတ်ပေ။ နမူနာအဖြစ် ရေဝါယတ်အချို့ကို ဘာသာပြန် ဖော်ပြရုံမျှသာဖြစ်သည်။ ဤရေဝါယတ်များဖြင့် တမန်တော်မြတ်

သည် အပြစ်ကင်းစင်သူ ခွင့်လွှတ်ခြင်းခံရသူဖြစ်တော်မူပါလျက် သက်သာမှုမယူ၊ စည်းစိမ်မခံသည့်အကြောင်း၊ မဆုတ်မနစ် ကြိုးပမ်းတော်မူခဲ့သည့်အကြောင်း ဖော်ပြလိုရင်းဖြစ်သည်။

ဖြစ်သင့်သည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း ဤတမန်တော်၏ မြင့်မြတ်လှသော ဘဝဖြစ်စဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို စံနမူနာအဖြစ် ရယူရန်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အပြစ်ဒုစရိုက် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံကို ကျူးလွန် နေသူများဖြစ်ကြပါလျက် အလွန်တရာမှ သက်တောင့်သက်သာစည်းစိမ်သူခံမြင့် ညများကို ကုန်လွန်စေလျက်ရှိကြသည်။

အလ္လာဟ်အရှင်ကို ကြောက်ရွံ့ရှိသေခြင်းမရှိကြတော့။ ထိုအရှင်၏ မှန်ကန်မြင့်မြတ်တော်မူသောရုစူလ်တမန်တော်၏ ရှင်းပြညွှန်ကြားချက်များကိုလည်း အရေးတယူတလေးတစား မရှိကြတော့။ အာခေရတ်ရေးရာအတွက်လည်း မည်သည့်ပူပန်သောကမ္ဘာမှ မထားကြတော့။

တမန်တော်၏ မြတ်ကြီးသည် ညလုံးပေါက် အလ္လာဟ်အရှင်၏ အေဗာဒတ်တွင် ကုန်လွန်တော်မူခဲ့သည်။ နေမကောင်းထိုင်မသာဖြစ်သည့်အခါမှလွဲ၍ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို ဘယ်တော့မှ မလွှတ်ခဲ့ပေ။ ကျွန်ုပ်တို့မူကား တစ်သက်တာလုံးတွင် တစ်ညတစ်လေမှ နိုးထနိုင်စွမ်း မရှိခဲ့ကြပေ။ မွတ်စလင်မ်သည် ဤသို့ ဖြစ်သင့်ပါသလော။ အွမ္မတ်သည် ဤသို့ ဖြစ်သင့်ပါသလော။

ဤနေရာတွင် တစ်ခုမှတ်ထားရန်ရှိသည်။ ရေဝါယတ်များအရ ကိုယ်တော်၏ သည့်၏နမာဇ်ကို မည်မျှရှည်လျားစွာ ဖတ်ရွတ်တော်မူခဲ့သည်ကို သိရှိခန့်မှန်းနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ဤသည်မှာ ကိုယ်တော်၏ အမြဲတန်း မပျက်မကွက် ကျင့်သုံးမှုတော့ မဟုတ်ပေ။ အကယ်၍သာ ဤသို့ ထာဝရ မပျက်တန်း ကျင့်သုံးတော်မူခဲ့မည် ဆိုလျှင် ကိုယ်တော်၏ စံနမူနာအတိုင်း နောက်လိုက် နာခံရန်အတွက် အွမ္မတ်အဖို့ အလွန်ပင်အခက်အခဲဖြစ်ရပေတော့မည်။

တမန်တော်မြတ် သည် ရံဖန်ရံခါ ညကို ပြည့်ပြည့်အနားယူလိုက်သည့်အခါလည်းရှိသည်။ အချိန်အနည်းငယ်သာ တဟပ်ဂျွဒ်

ဖတ်တော်မူခဲ့သည့်အခါလည်းရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ညဉ့်၏နောက် ဆုံးယံတွင်သာ တဟပ်ရွှင်ဖတ်တော်မူသည်လည်းရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ပထမပိုင်းတွင် အိပ်စက်တော်မူပြီး နောက်ပိုင်းကျမှ ထ၍ တဟပ်ရွှင်ဖတ်တော်မူသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ ဤသို့လည်းပြုတော်မူသည်။ ထသည်၊ တဟပ်ရွှင်နှစ်ရကအတ် ဖတ်သည်။ ထို့နောက် အတန်ကြာမျှပြန်အိပ်သည်။ ထို့နောက်တဖန် ထ၍နှစ်ရကအတ်ဖတ်သည်။ ဤနည်းဤပုံ အကြိမ်ကြိမ်အိပ်လိုက်၊ နမာဇ်ဖတ်လိုက်ပြုတော်မူသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ကိုယ်တော်၏ကျင့်သုံးမှုများသည် အဗ္ဗတ်သားထဲမှ အင်အားချည့်နဲ့သူများအတွက်လည်း လိုက်နာကျင့်ဆောင်ရန် ဖြစ်နိုင်မှုရှိသွားလေသည်။

ဤသို့ မဟုတ်မူဘဲ ကိုယ်တော်၏အမှန်တကယ်လိုလားမှု၊ စိတ်ဆန္ဒအာသီသ အတိုင်းသာဆိုပါက တစ်ညလုံး ထနေမည်သာဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖတ်ရသဖြင့် ကိုယ်တော်၏စိတ်က ကျေနပ်သည်။ ဤသို့ ဖတ်ရသဖြင့် ကိုယ်တော်၏ဝိညာဉ်က ချမ်းမြေ့မှုရှိသည်။ မျက်လုံးတော်များ၏အေးမြခြင်းရှိသည်။

ဆွဟာဗဟ်သခင်များ၏ တဟပ်ဌာန်

ညဉ့်အချိန်၏ကောင်းမွန်ခြင်း၊ တဟပ်ဌာန်နမာဇ်၏အရေးပါခြင်း၊ ထွတ်မြတ်ခြင်းကြောင့် ဆွဟာဗဟ်သခင်တို့သည် ဤနမာဇ်ကို နှစ်သက်ခံမင်ကြလေသည်။ ရိုကျိုးညွတ်ကျိုးစွာ ဖတ်ကြသည်။ ဤသခင်များ၏ညတွင်နိုးထပုံ အနေအထားနှင့် ဖြစ်ရပ်အချို့ကို နမူနာအဖြစ် အောက်တွင် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ဤနမူနာများကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ဆွဟာဗဟ်သခင်တို့သည် တဟပ်ဌာန်နမာဇ်ကို မည်မျှအထိ အမြတ်တနိုးရှိသည်၊ မည်မျှလောက်အလေးအနက်ထားသည်ဆိုသည့် အချက်ကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်နိုင်လေသည်။

(၁) အိုမရ်သည် သခင်သည် အာရှနမာဇ်ကို ဂျမာအတ်ဖြင့် ဖတ်သည်။ ထို့နောက် အိမ်သို့ပြန်၍ မနက်အထိ နမာဇ်ဖတ်နေလေသည်။

(အေကာမတွလ်ဟူဂျ်ဂျဟ်)

သခင်အကြောင်းကို သခင်၏သားအိဗ်နေအိုမရ်က ပြောပြသည်မှာ 'တစ်ညလုံးနိုးထနေသည်။ ရိုကျိုးညွတ်ကျိုးစွာ နမာဇ်ဖတ်သည်။ ဖျရ်ချိန်ရောက်သောအခါ မိမိ၏အိမ်သူအိမ်သားများကို နှိုးပြီး ဤအာယတ်ကို ဖတ်ရွတ်ပြသည်။

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلْكَ
رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى -

'အသင်၏အိမ်သူအိမ်သားများကို ဆွလာတ်ပြုရန် အမိန့်ပေးပါလေ။ ထို့ပြင် အသင်ကိုယ်တိုင်လည်း ထိုအပေါ်မှာ ကြံ့နိုင်စွာ ရပ်တည်ပါလေ။ ငါအရှင်သည် အသင့်ထံက ရှီဇီကို မတောင်းဆိုပေ။ ရှီဇီကို ငါအရှင်က အသင့်ကို ပေးနေသည်။ ကောင်းသောနိဂုံးချုပ်သည် ရှောင်ကျဉ်သူများအဖို့သာဖြစ်၏'

သခင်၏နေ့စဉ်ကျင့်မှုရာမှာ ညတွင် ကုရ်အာန်ဖတ်ရွတ်ရင်း သတိပေးခြိမ်းခြောက်မှုတစ်စုံတစ်ရာပါလာလျှင် သတိလစ်ကာ လဲကျသွားလေ့ရှိသည်။ ထို့နောက် ရက်အတန်ကြာ သခင်ကို လူမမာ ပြုစုသကဲ့သို့

ပြုစုရလေ့ရှိသည်။ မိမိ၏ခေလာဖတ်တာဝန်ယူထားရသော ကာလအတွင်း သခင်သည် ညတွင်လည်းမအိပ်၊ နေ့တွင်လည်း မအိပ်ပေ။ ထိုင်ရင်းသာ မိန်းလေ့ရှိသည်။ မိန်းဆိုလေ့ရှိသည်မှာ - 'အကယ်၍ ညတွင် အိပ်လိုက်လျှင် ပျက်ကွက်မှုဖြစ်လာလိမ့်မည်။' (အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အိပ်လိုက်သဖြင့် ညတွင်နိုးထရခြင်းကို လက်လွတ်ဖြစ်စေမည်။) ထို့နောက် အကယ်၍ နေ့တွင် အိပ်မည်ဆိုကလည်း တိုင်းသူပြည်သားများ အတွက် နစ်နာမှုဖြစ်မည်။ ယင်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်အား စစ်ဆေးခြင်းခံရမည်။ (ထိုအတွက်ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် နေ့မှာလည်း မအိပ်နိုင်၊ ညမှာလည်း မအိပ်နိုင်။)

အစ္စမာန်[❧] သခင်သည် ည၏ပထမယံတွင် အနည်းငယ်အနားယူသည်။ ထို့နောက် တစ်ညလုံး အလ္လာဟ်အရှင်ကို အေဗာဒတ်ပြုသည်။
(အေကာမတွလ်ဟွဂျ်ဂျဟ်)

တမိမ်အိပ်နေအုစ်သခင်သည် တစ်ရကအတ်တွင် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ် တစ်ခတ်လုံးဖတ်ရွတ်လေသည်။ ထို့ပြင် များသောအားဖြင့် တစ်ညတာလုံး အာယတ်တစ်ခုထဲကိုသာ ဖတ်ရွတ်လျှက် ကုန်ဆုံးစေသည်။ (အေကာမတ်) တစ်ကြိမ်တွင် သခင်သည် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို လွတ်သွားခဲ့သည်။ ထိုအတွက် သခင်သည် တစ်နှစ်တိတိ ညမအိပ်ဘဲ အစားဖြည့်လေသည်။ (စေဖတ်တွလ်စေဖဝါ)

ရုဒ်ဒါဒ်အိပ်နေအုစ်[❧] သခင်သည် မိမိ၏အိပ်ယာပေါ်သို့ ရောက်သည့်အခါ အလွန်နေမထိထိုင်မထိဖြစ်ကာ လူးလှမ့်လေသည်။ လုံးဝ အိပ်လိုမပျော်ပေ။ ထို့နောက်ပြောသည်မှာ 'အလ္လာဟ်အရှင်သည် ငရဲမီးကို ကြောက်ရွံ့မှုဖြင့် ကျွန်ုပ်၏အိပ်ခြင်းကို ဖယ်ရှားတော်မူထားသည်။' ထို့နောက် ဖျေရ်ချိန်အထိ နမာဇ်ဖတ်နေတော်မူသည်။

(အေကာမာ နှင့် ဆေ့ဖတွလ်ဆစ်ဖ်ဝါ အတွဲ၂စာမျက်နှာ ၂၉၆)
အန္နတ်စ်[❧] သခင်သည် ခြေထောက်များတွင် သွေးဆင်းလာသည်အထိ ကြာရှည်စွာ နမာဇ်တွင်ရပ်နေလေ့ရှိသည်။ (ဆေ့ဖတ်ကျမ်း)
အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိပ်နေစဉ်[❧] သခင်သည် ညတွင် အမြဲတန်း

နီးထနေလေ့ရှိသည်။ တစ်ချို့ညများတွင် တစ်ညလုံး ရကူတွင် ရှိသည်။ တစ်ချို့ညများကို စစ်ဂျီဒဟ်နှင့် ကေယာမ်ပြုခြင်းဖြင့် ကုန်ဆုံးစေသည်။ ထို့ပြင် များသောအားဖြင့် ဗလီတွင် နေလေ့ရှိသည်။ ထိုအတွက် သခင်ကို 'حمام المسجد - ဗလီ၏ခုံ'ဟု ဂုဏ်ပြုခေါ်ဆိုကြသည်။ သခင်သည် တစ်ညထဲဖြင့် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို အစအဆုံးဖတ်လေသည်။(ကေယာမ်)

အလီ ။ သခင်၏ တပည့်တစ်ဦးက ပြောပြခဲ့သည်။ တစ်ကြိမ်တွင် သခင်သည် ဖျေရ်နမာဇ်ဖတ်ပြီးနောက် ညာဖက်သို့ လှည့်၍ ထိုင်နေခဲ့သည်။ သခင်၏မျက်နှာတွင် ဝမ်းနည်းမှု၏အရိပ်အရောင်သန်းလျက်ရှိသည်။ နေထွက်သည်အထိ သခင်သည် ဤအတိုင်းထိုင်နေခဲ့သည်။ ထို့နောက်မိမိ၏လက်ကို မြှောက်၍ အလွန်လေးနက်စွာပြောခဲ့သည်။

‘တမန်တော်မြတ် ﷺ ၏ ဆွဟာဗဟ်များ ။ ကို ကြည့်ကြပါဦး။ ယင်းတို့ကို ယနေ့တွေ့မြင်ရသည်မှာ ယခင်ကလို မဟုတ်တော့ပြီ။ မနက်တွင် ယင်းတို့၏ဦးဆံများ ပွယောင်းနေကြသည်။ မျက်နှာတွင် ဖုံမှုန့်များကပ်ညီပြီး ဝါနေသည်။ တစ်ညလုံး အလ္လာဟ်၏ရှေ့တော်တွင် စစ်ဂျီဒဟ်ပြုနေခဲ့သည်။ မတ်မတ်ရပ်၍ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန် ဖတ်ရွတ်သရဇ္ဈာယ်ကြသည်။ ခြေတစ်ဖက်ညောင်းလျှင် နောက်ခြေတစ်ဖက်ဖြင့် အားပြု၍ရပ်သည်။ ယင်းတို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်အား ဇိက်ရိတသရာတွင် ပီတိဖြင့် ကိုယ်ကို ယိမ်းနွဲ့နေကြသည်မှာ သစ်ကိုင်းများ လှုပ်ယိမ်းနေသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ အရှင်ကို ကြောက်ရွံသဖြင့် စီးကျသောမျက်ရေသည် ယင်းတို့၏အဝတ်များကိုပင် လူးထိနေလေသည်။ ယနေ့ခေတ်တွင်တော့ လူတို့သည် အမေ့ဆိုက်လျက် အိပ်မောကျနေကြချေပြီ။’

(အဟ်ယာအွလ်အိုလူမ်ကျမ်း)

အဗူဟုရိုင်ရဟ် ။ သခင်သည် ညတွင်ထရန်အတွက် ညကို သုံးပုံ ပုံလိုက်သည်။ တစ်ပုံတွင် သခင်ကိုယ်တိုင် နမာဇ်ဖတ်သည်။ ဒုတိယတစ်ပုံတွင် သခင်၏ဇနီးက နမာဇ်ဖတ်သည်။ တတိယတစ်ပုံတွင် သခင်၏အစေခွဲက ဖတ်သည်။ အလှည့်ကျ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နှိုးကြသည်။

(ဆေ့ဖတွလ်ဆေ့ဖဝါ)

အစ္စမာန်အိပ်နေမှန်အုန်သည့် တစ်ညလုံး နမာဇ်ဖတ်သည်။ ဤအကြောင်းကို တမန်တော်မြတ် ﷺ သိသွားတော်မူသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်တော်က ယင်းကို ခေါ်စေသည်။ ရောက်လာသောအခါ ကိုယ်တော်၏ ယင်းအားပြောသည်မှာ ‘အစ္စမာန် အသင်သည် ငါ၏စွန့်တံနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုလုပ်နေသည်’။

ထိုအခါ အစ္စမာန်သခင်က - ‘အလ္လာဟ်ကစမ်း၊ အို အလ္လာဟ်၏ တမန်တော်၊ ဤသို့မဟုတ်ရပါ။ ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော်၏စွန့်တံကို လိုက်နာသူဖြစ်ပါသည်’

တမန်တော်မြတ် ﷺ က ပြောသည်မှာ -

‘ငါကိုယ်တော်သည် အိပ်လည်း အိပ်စက်သည်။ နမာဇ်လည်း ဖတ်သည်။ ရိုဇာလည်း ထားသည်။ ရိုဇာမထားဘဲလည်း နေသည်။ အစ္စမာန်၊ အလ္လာဟ်အရှင်ကို ကြောက်ရွံ့ပါလေ။ အသင်၏ဇနီးအပေါ်မှာလည်း အသင့်တွင် တာဝန်ရှိသေးသည်။ အသင်၏အိမ်နီးချင်းအတွက်လည်း အသင့်တွင် တာဝန်ရှိသည်။ အသင်၏နတ်စိတ်အတွက်လည်း အသင့်မှာ တာဝန်ရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အသင်သည် ရိုဇာလည်းထားပါ။ ရိုဇာကို မထားဘဲလည်းနေပါ။ နမာဇ်ကိုလည်း ဖတ်ပါ။ အိပ်လည်း အိပ်ပါ။’
(အဗူဒါဝုဒ်ကျမ်း)

ကဟ်မတ်စွဲဟလာလီ သခင် မိမိ၏ဇာတိမြေမှာပင် အစ္စလာမ်ကို လက်ခံခဲ့သူဖြစ်သည်။ ထို့နောက် မဒီနာသို့ လာရောက်၍ တမန်တော်မြတ် ﷺ အား မိမိအစ္စလာမ်ကို လက်ခံပြီးကြောင်း အသိပေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဇာတိမြေသို့ ပြန်သွားခဲ့သည်။ သခင်သည် တစ်နှစ်လုံး ညတွင် နိုးနေလျက် အေဗာဒတ်ပြုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နေ့တွင်လည်း ရိုဇာထားသည်။

နောက်နှစ်တွင် သခင်သည် တမန်တော်မြတ် ﷺ ထံသို့ အခစားဝင်ခဲ့သည်။ ကျင့်ကြံအားထုတ်မှု ပြင်းထန်လွန်းသဖြင့် သခင်သည် မမှတ်မိတော့လောက်အောင် ပိန်ချိသွားခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ က သခင်ကို အကြိမ်ကြိမ်ခြေဆုံးခေါင်းဆုံးကြည့်သော်လည်း မှတ်မိခြင်း

မရှိခဲ့ပေ။ အဆုံးတွင် ကဟ်မတ်စ်သခင်က -

‘အို ရုစလွလ္လာဟ်၊ ကိုယ်တော်သည် ကျွန်ုပ်မည်သူဖြစ်သည်ဆို ခြင်းကို စဉ်းစားနေဟန်တူပါသည်’ ဟု လျှောက်တင်လိုက်သည်။

တမန်တော်မြတ် ﷺ က -

‘ဟုတ်သည်။ အသင်မည်သူလဲ။’

‘ကျွန်တော်မျိုး ကဟ်မတ်စ်ဟလာလီပါ။ ပြီးခဲ့သည့်နှစ်က ကိုယ် တော်ထံ အခစားရောက်ခဲ့ပါသည်။ ယခု ကျွန်တော်မျိုးအတော်ကို ပိန် သွားခဲ့သည်။’

တမန်တော်မြတ် ﷺ က -

‘အသင် အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ဖြစ်ရသလဲ’ ဟုမေးတော်မူသည်။

‘ပြီးခဲ့သည့်နှစ်က အခစားရောက်ပြီးကတည်းက ညတွင် မအိပ် တော့ပါ။ နေ့တွင် ရှိဇာထားပါသည်။’

တမန်တော်မြတ် ﷺ က -

‘မည်သူက အသင့်ကို ဤမျှဒုက္ခခံရန် ခိုင်းသနည်း။ တစ်လ မှာ တစ်ကြိမ်ရှိဇာထားလျှင် လုံလောက်ပေပြီ။’ ဟု ပြောသည်။

‘ကျွန်ုပ်သည် ထိုထက်ပို၍ ရှိဇာထားရန် ခွန်အားရှိပါသည်’

တမန်တော်မြတ် ﷺ က ‘သို့ဖြစ်လျှင် တစ်လမှာ သုံးရက်သာ ကောင်းသည်။’

အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိဗ်နေမတ်စ်အုဒ် ﷺ သခင်သည် လူတို့အိပ်စက် ကြသောအခါတွင် မိမိ၏ဇိက်ရံဝဇ္ဇိဖတ်များဖတ်ရန်အတွက် ထလေသည်။ ပျားအုံမှ ပျားမြည်သံကဲ့သို့ အသံသည် မနက်အထိ သခင်ထံမှ ကြား နေရသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အိပ်နေသူများ အနှောက်အယှက် မဖြစ်စေ ရန်အတွက် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို အလွန်တိုးတီးစွာ ရွတ်ဖတ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ (ကေယာမ္မုလ်လိုင်လ်၊ အဲဟ်ယာ)

အစ္စမာန် ﷺ သခင်သည် ဝိတိရ်နမာဇ်တစ်ရက်အတိတ်မှာ ကျမ်း မြတ်ကုရ်အာန်ကို တခတမ်ဖတ်လေသည်။

(ကေယာမ်)

အဗူဇရ်[❦] သခင်၏အလေ့အထမှာ တစ်ညအတွင်း ကျမ်းမြတ် ကုန်အာန်၏ သုံးပုံတစ်ပုံကို ဖတ်ရွတ်သည်။

(ကေယာမ်)

အိုမရ်အိဗ်နေအွတ္တဗဟ်[❦] သခင်သည် တစ်ကြိမ်တွင် အေရှာ နမာဇ်ဖတ်ပြီးနောက် မိမိ၏အိမ်တွင် နမာဇ်များဖတ်နေခဲ့သည်။ ဖတ် ရင်းဖြင့် ‘وَأَنْزَلْنَاهُمْ يَوْمَ الْأَزْفَةِ’ သို့ရောက်သောအခါ ငိုကျွေးလေသည်။ ထို့နောက် မြေပေါ်သို့ လဲကျသွားသည်။ အတန်ကြာပြီးနောက် သတိပြန် ရဟေသည်။ ထို့နောက် ဤအာယတ်ကိုပင် ဖတ်သည်။ မနက်ရောက် သည်အထိ ဤအခြေအနေအတိုင်းရှိနေရာ ရကူစစ်ဂျီဒဟ်ပင် မပြုလိုက် နိုင်တော့ပေ။

(ကေယာမ္မုလ်လိုင်လ်)

မုဟမ္မဒ်သခင်သည် ထင်ရှားသောဆွဟာဗဟ်ကြီး တွင်ဟာ[❦] သခင်၏သားဖြစ်သည်။ သခင်သည် အလွန်ပင် အေဗာဒတ်ကျိုးပမ်း ဆောက်တည်လေရာ လူတို့က ‘سَجْدٌ’ (အလွန်စစ်ဂျီဒဟ်ပြုသောသူ) ဟု ဂုဏ်ပြုခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ‘سَجْدٌ’ ဟူသော ဘွဲ့ဖြင့် ဂုဏ်ပြုအခေါ် ခံရသူများထဲတွင် ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ပထမဦးဆုံးဖြစ်သည်။

(ဆေ့ဖတွလ်ဆေ့ဖဝါကျမ်း)

သူတော်စင်အကြီးအကဲများ၏တဟပ်ချွန်

စအိဒ်အိဗ်နေမုဆိုင်ယိဗ်^၁ သခင်သည် ကြီးကျယ်သောဟဒီးဆ် ပညာရှင်နှင့် တာဘောအိန်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည်။ သမိုင်းဆရာများက သခင်၏အဆင့်အတန်းကိုရေးသားဖော်ပြကြသည်မှာ ‘သခင်သည် နှစ်ပေါင်းငါးဆယ် အရှာ၏ဝုဇူဖြင့် ဖျရ်နမာဇ်ကို ဖတ်ခဲ့သည်’ဟူ၏။

(အကာမာ နှင့် ဆေဖတွလ်ဆစ်ဖ်ဝါ)

အလီအိဗ်နေအလ်ဟုဗိုင်န်^၂ သခင်နှင့်ပတ်သက်၍ ရေးသားဖော်ပြသည်မှာ ‘သခင်သည် တဟပ်ချွန်နမာဇ်ကို အိမ်မှာရှိစေ ခရီးမှာရှိစေ မည်သည့်အခါမှ မစွန့်လွှတ်ပေ။’ (ဆေဖတ် အတွဲ၂စာမျက်နှာ ၅၃)

သခင်သည် တစ်နေ့နှင့်တစ်ညတွင် နဖီလ်ရကအတ်တစ်ထောင် ဖတ်သည်။ ကွယ်လွန်သည်အထိ ဤအတိုင်းကျင့်သုံးခဲ့သည်။ အေဗာဒတ်အမြောက်အမြားပြုသူဖြစ်သဖြင့် သခင်ကို ‘زين العابدين’ အေဗာဒတ်ဖြင့် တင့်တယ်သူ ဟူသော ဂုဏ်ပုဒ်ဖြင့် ခေါ်ကြသည်။ အစရှိသဖြင့် အလ္လာမာဗေဟ်ဘီ^၃ သခင်က ရေးသားခဲ့သည်။

အာမိရ်အိဗ်နေအဗ်ဒွလ္လာဟ်အိဗ်နေဇဘိုင်ရ်^၄ သည် နဗဝီဗလီတော်တွင် အေရှာဖတ်ပြီးနောက် အိမ်သို့ပြန်ရန် ဦးတည်ခဲ့သည်။ လမ်းတွင် ဒိုအာတောင်းရန် အတွေးဝင်လာပြီး ချက်ချင်းလမ်းပေါ်မှာပင် လက်မြှောက်၍ ဒိုအာတောင်းလေသည်။ ဖျရ်အာဇန်ဆိုသည်အထိ ဒိုအာတောင်းနေသည်။ ပြီးနောက် ဗလီသို့ ပြန်သွားခဲ့သည်။ အေရှာ၏ဝုဇူဖြင့် ဖျရ်ဖတ်ခဲ့သည်။

(ဆေဖတ်)

အဗူဘက္ကရ်အိဗ်နေမုဟမ္မဒ်^၅ ၏ဇနီးက ပြောပြခြင်းဖြစ်သည်။ ‘နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်လုံးလုံး အဗူဘက္ကရ်သခင်သည် ညတွင် မိမိ၏အိပ်ယာပေါ်မှာ အသက်သာခံခြင်းမပြုခဲ့ပါ။’

(ဆေဖတွလ်ဆစ်ဖ်ဝါတွဲ၂စာ၇၅)

မုဟမ္မဒ်အိမ်နေအလ်မွန်ကဒွိရ်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘ကျွန်ုပ်သည် နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်တိုင်တိုင် ကျွန်ုပ်၏ နှစ်စိတ်ကို ညှင်းဆဲလိုက်ရာ နောက်ဆုံးတွင် ထိုနှစ်သည် ဖြောင့်မတ်၍သွားလေတော့သည်။’

(ဆေဖတ်-တွဲ ၂ စာ ၈၀)

မုဟမ္မဒ်အိမ်နေအလ်မွန်ကဒွိရ်^၁ သခင်က ‘တစ်ညလုံးနီးထ နေပြီး ညတာကို ငိုကျွေးခြင်းဖြင့် ကုန်ဆုံးခဲ့သည်။ သခင်၏ ကြိုးပမ်း ကျင့်ကြံမှုကို ကြည့်ပြီး သခင်၏ မိခင်ကြီးက ‘ငါ့သား အိပ်တာကို အမေ မြင်ချင်သည်’ ဟု ပြောရှာသည်။ သခင်က ‘အိုအမေ၊ အလ္လာဟ်ကစမ်း၊ ညရောက်လာလျှင် ကျွန်ုပ်ကြောက်လန့်တုန်လှုပ်မိပါသည်။ ညတာကုန် ဆုံးသွားသော်လည်း ယခုအထိ ကျွန်ုပ်၏ လိုလားမှုမပြည့်ဝသေးပါ။’

(ဆေဖတ်-တွဲ ၂ စာ ၈၂)

ဆိုလိုသည်မှာ အလ္လာဟ်အရှင်ကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းကြောင့် သခင် သည် တစ်ညလုံး ငို၍ချည့်နေခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း လိုအပ်ချက်က မပြည့်စုံသေးပါ။

စအဒ်အိမ်နေအိမ်ရာဟိမ်^၂ သခင်သည် နေ့နှင့်ညတွင် ကျမ်း မြတ်ကုရ်အာန်ကို တခဏမိတ်သည်။ (ဆေဖတ်)

အိမ်နေဇိုက်ဒ်သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘ရဘီအာသခင်သည် ကာလကြာရှည်စွာ အလ္လာဟ်အရှင်၏ အဗာဒတ်တွင် ရှိနေခဲ့သည်။ သခင်သည် နေ့ရောညပါ နမာဇ်ဖတ်နေခဲ့သည်။’ (ဆေဖတ်)

ဆုလိုင်မာန်အိမ်နေဆလီမ်သခင်က ပြောပြသည်။ ‘ဆေဖတ်နီ အိမ်နေဆလီမ်သည် ညတွင် အိပ်ပျော်သွားမည်စိုးရိမ်သဖြင့် နေ့ရာသီ ဆိုလျှင် အိမ်၏ အထဲမှာ နမာဇ်ဖတ်သည်။ (သို့မှသာ ပူသဖြင့် မအိပ် တော့)။ ထို့နောက် ဆောင်းရာသီတွင် ခေါင်မိုးပေါ်တက်၍ နမာဇ်ဖတ် သည်။ (သို့မှသာ အေးသဖြင့် အိပ်တော့မည်မဟုတ်)။’

(ဆေဖတ်)

‘နှစ်လေးဆယ်တိုင်တိုင် သခင်သည် အိပ်ယာပေါ်တွင် ခါးပင် မဆန့်ခဲ့’ ဟု သခင်နှင့်ပတ်သက်၍ ရေးသားပေးသည်။

မုဟမ္မဒ်အိပ်နေ့အိပ်ခွင့်ရရဟ်မာန်သခင်သည် တစ်ညလုံး နိုးထနေခဲ့သည်။ တစ်ရက် ရှိဇာထားသည်။ တစ်ရက် ရှိဇာမထားဘဲနေသည်။
(ဆွေဖတ်)

မအ်ဆွာ်အိပ်နေ့ဆာဗတ်သခင်သည် မိမိ၏ခေတ်တွင် အားလုံးထက်သာလွန်၍ အေဗာဒတ်ပြုသူဖြစ်သည်။ ယဟ်ယာအိပ်နေ့မစ္စကီန်က ပြောပြသည်မှာ - ‘သခင်ထက်ပို၍ ရကူစစ်ဂျီဒဟ်ပြုသူမရှိပေ။ သခင်သည် နေ့နှင့်ညတွင် ရကအတ်တစ်ထောင်ဖတ်သူဖြစ်သည်။ အမြဲရှိဇာနှင့် နေသည်။’

(ဆွေဖတ်)

မူဆာအိပ်နေ့ဂျာအ်ဖရ်သခင်သည် ညတွင် များစွာနမာဇ်ဖတ်သည်။ အေဗာဒတ်ပြုလွန်းသဖြင့် သခင်၏ဘွဲ့မည်သည်ပင် ‘عبد صالح’ ဟု တွင်ခဲ့လေသည်။

(ဆွေဖတ်)

ဖါတွေမာဗင်န်တေ့မုဟမ္မဒ်အန်မွန်ကဒွီရ်သည် နေ့တွင် ရှိဇာထားသည်။ ညရောက်သောအခါ ဝမ်းနဲ့ပူဆွေးသောအသံဖြင့် ‘ညသည် တိတ်ဆိတ်သွားပြီ၊ အမှောင်ထုသည် လွှမ်းမိုးလာပြီ၊ ချစ်သူတို့သည် မိမိတို့၏အချစ်များဆီသို့ ရောက်ရှိနေခဲ့ကြပြီ။ ကျွန်မသည် (ဤအချိန်တွင်) ကိုယ်တော်နှင့်အတူ သီးသန့်နေရသည်ကို နှစ်သက်လှပါသည်။ သို့မှသာ ကိုယ်တော်အရှင်သည် ကျွန်တော်မျိုးမကို ငရဲမီးမှ ကင်းစေမည်။’

အုရ်ဝါအိပ်နေ့ဇုဘိုင်ရ်သခင်သည် နေ့စဉ်ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်လေးပုံတစ်ပုံကို ဖတ်ရွတ်သည်။ တစ်ညလုံး နမာဇ်ဖတ်သည်။(အေကာမာ)

ဇမ်အာသခင်သည် ညတွင် ကြာရှည်စွာနမာဇ်ဖတ်သည်။ စဲဟ်ရီချိန်ရောက်သောအခါ ဤကဗျာကို အသံကျယ်စွာ ဖတ်လေသည်။

يَا أَيُّهَا الرِّكَبُ الْمَعْرُوسُونَ، كُلُّ هَذَا اللَّيْلِ تَرَقُّدُونَ، أَلَا تَقُومُونَ فَتَرْحَلُونَ
‘အနားယူမှုတည်းဟူသော ပျက်စီးစေသောယာဉ်ပေါ်တွင် အိပ်စက်နေသူတို့၊ အသင်တို့ တစ်ညလုံးအိပ်နေကြမှာလား၊ မထကြတော့ဖူးလား၊’

ရွှင်လ်အိပ်နေ့အယာဇ်သခင်အတွက် ဗလီတွင် အခင်းတစ် ခုခင်းထား ရသည်။ သခင်သည် ညဉ့်၏ပထမပိုင်းတွင် နမာဇ်ဖတ်သည်။ ထို့ နောက် အခင်းပေါ်မှာ အချိန်အနည်းငယ်အနားယူသည်။ ထို့နောက် တဖန် ထ၍ နမာဇ်ဖတ်သည်။ အိပ်ချင်လာလျှင် ခဏလှဲသည်။ ထို့နောက် ထသည်။ မနက်အထိ ဤအတိုင်းပင်ရှိသည်။ (ဆေ့ဖတ် အတွဲ ၂ စာ ၁၃၅)

အေမာမ်ရှာဖေအိသခင်သည် ကျော်ကြားသော ဖေကဟ်ရှင်အေ မာမ်ကြီးဖြစ်သည်။ သခင်သည် ညကို သုံးပိုင်းခွဲထားသည်။ ပထမပိုင်း တွင် စာပေရေးသားပြုစုသည်။ ဒုတိယပိုင်းတွင် နမာဇ်ဖတ်သည်။ တတိ တယပိုင်းတွင် အနားယူသည်။ (ဆေ့ဖတ် အတွဲ ၂ စာ ၁၄၄)

အိုဝိုက်စ်ကရနီ^၁ သခင်သည် ညနေစောင်းလျှင် ပြောလေ့ရှိ သည်မှာ 'ဒီကနေ့ညသည် ရကူ၏ညဖြစ်သည်'။ ထို့နောက် ဖျရ်ချိန် အထိ ရကူပြုနေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံပြောလေ့ရှိသည်မှာ 'ဒီညသည် စစ်ဂျီဒဟ်၏ညဖြစ်သည်'။ ထို့နောက် ဖျရ်ချိန်အထိ စစ်ဂျီဒဟ်ချည့် ပြုနေသည်။ (အေကာမာ)

မတ်စ်ရူက်^၂ သခင်နှင့်ပတ်သက်၍ သမိုင်းဆရာများက ရေး သားကြသည်မှာ 'သခင်သည် နမာဇ်ကို များစွာဖတ်ခြင်းကြောင့် ခြေ ထောက်များ ယောင်ရမ်းလာသည်။ သခင်၏ဇနီးက ပြောပြသည်မှာ- 'ကြာရှည်စွာ နမာဇ်ဖတ်သဖြင့် သခင်၏ဒူးဆစ်များသည် ယောင်လာရ သည်။' သခင်သည် ဟာဂျီပြုခဲ့သည်။ ဟာဂျီကာလအတွင်း စစ်ဂျီဒဟ် ပြုနေသည့်အနေအထားဖြင့်သာ အိပ်ခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ ဟာဂျီက ပြန် လာသည်အထိဖြစ်သည်။ (အေကာမာ)

အစ်ဝပ်ဒ်အိပ်နေ့ယဇ်ဒ်နမ်အိသခင်သည် နေ့နှင့်ညတွင် နမာဇ် ရကအတ်ခုနစ်ရာဖတ်သည်။ (အေကာမာ)

မူဆာအိပ်နေ့ယဇ်ဒ်နမ် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ 'ကျွန်ုပ်သည် မုဟမ္မဒ်အိပ်နေ့ဝါစံအ်နှင့်အတူ မက္ကာမှ ဘစွရာအထိ အဖော်ပြုသွားခဲ့ ရသည်။ သခင်သည် တစ်ညလုံး နမာဇ်ဖတ်သည်။ ကုလားအုတ်ချင်း ပေါင်းကားပေါ်တွင်ရှိနေသောအခါ အေရှာရာ ကိုယ်နေကိုယ်ဟန်ပြု၍

ထိုင်လျက်နမာဇ်ဖတ်သည်။ များသောအားဖြင့် တစ်နေ့နေရာတွင် နား
နေသောအခါမျိုးတွင် သခင်သည် နမာဇ်ချည့်ဖတ်နေတတ်သည်။ ထို့
နောက် ဖျရ်ချိန်ရောက်သောအခါ လူတိုင်းကို တစ်ဦးစီလိုက်နှိုးသည်။

(အေကာမာ)

ဆုလိုင်မာန်တိုင်မီ၂ သခင်သည် ဘစ္စရာမြို့တော်၏ဗဟိုဗလီ
ကြီးတွင် နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်တိုင်တိုင် အေမာမ်ရှေ့ဆောင်ခဲ့သည်။
သခင်၏ဓလေ့တော်မှာ အေရှာနှင့်ဖျရ်ကို ဝုရူတစ်ခုထဲဖြင့် ဖတ်ရွတ်
ခြင်းဖြစ်သည်။

အိပ်ရာဟိမ်အိပ်နေ့မှဟမ္မဒ်အိပ်နေ့အလ်ဟစ်သခင်က ပြောပြ
သည်မှာ 'မန်ဆုရ်သခင်သည် တစ်နေ့နှင့်တစ်ညတိုင်းတွင် ကုရ်အာန်
တစ်ခတ်ဖတ်လေသည်။'

အေမာမ်အဗူဟနီဖတ်၂ သခင်သည် နှစ်ပေါင်းများစွာ အေရှာ
နမာဇ်၏ဝုရူဖြင့် ဖျရ်ဖတ်လေသည်။ ဤသို့ဖတ်ခြင်းသည် နှစ်သုံးဆယ်
သို့မဟုတ် နှစ်လေးဆယ် သို့မဟုတ် နှစ်ငါးဆယ် သို့မဟုတ် ငါးဆယ်
ငါးနှစ် ဟုပညာရှင်အသီးသီးတို့က ရေးသားဖော်ပြကြသည်။ အချို့ပညာ
ရှင်များက 'သခင်သည် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်တစ်စောင်လုံးကို တစ်ရက်
အတ်ထဲဖြင့် ဖတ်ရွတ်ခဲ့သည်' ဟု ရေးသားကြသည်။ သခင်သည် ဇဟွရ်
နမာဇ်ပြီးနောက် ခေတ္တခဏမျှ ထိုင်ရင်းအိပ်သည်။ တစ်ညတွင် သခင်
သည် အာယတ် **فَمَنْ أَلَّهِ عَلَيْهِنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ** -ကို ဖတ်ရင်း
တစ်ညလုံးကုန်စေခဲ့သည်။ တစ်ညတွင်မူ **وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمَرٌ** -
အာယတ်ကို ထပ်ပြန်တလဲဖတ်ရင်း ကုန်စေခဲ့သည်။

တွာအုစ်အိပ်နေ့ကေစာန်သခင်သည် အနားယူရန်အတွက် အိပ်
ယာပေါ်တွင် လှဲသောအခါ သခင်သည် ဒယ်တွင် အလှော်ခံရသော ပဲ
စေ့လို တွန့်လိမ်နေသည်။ ထို့နောက် ထ၍ အိပ်ယာကို သိမ်းသည်။ ဖျရ်
ချိန်အထိ နမာဇ်ဖတ်သည်။ ထို့နောက် 'ဂျဟန္နမ်ကို သတိရနေခြင်းက
အေဗာဒတ်ပြုသူတို့၏အိပ်ရေးကို ယူချသွားပေပြီ'ဟု ပြောဆိုသည်။

(အဲဟ်ယာအွလ်အူလူမ္မဒီန့်)

ဟစ်ဘစွရီ^၁ သခင်က ‘ကျွန်ုပ်သည် ညဉ့်တွင်ဖတ်သောနမာဇ်
၏ ဒုက္ခနှင့် ပစ္စည်းကို လှူဒါန်းရခြင်း၏အခက်အခဲထက် ပိုပြင်းသော
ကျင့်ဆောင်မှုကို မတွေ့ရပါ။’

(အဲဟ်ယာအွလ်အူလူမ္မဒွီန့်)

အိပ်ခွလ်အဇီဇ်အိပ်နေ့အစ္စမာန်သခင်သည် ညတွင် လှဲလှောင်း
အနားယူမည့်အချိန်သို့ ရောက်သောအခါ အိပ်ယာကို လက်ဖြင့် ပွတ်
သပ်၍ ‘အို အိပ်ယာ၊ အသင်ကတော့ အလွန်တရာမှ နုည့်လှပါသည်။
သို့သော် အလ္လာဟ်ကစမ်း၊ ဂျန္နတ်သည် အသင့်ထက်များစွာ ပို၍ နုည့်
ပေသည်။’ ထိုသို့ပြောဆိုပြီးနောက် နမာဇ်ထဖတ်သည်။ နံနက်ဖျရ်
ချိန်အထိ နမာဇ်ကိုသာ တစိုက်မတ်မတ်ဖတ်နေလေတော့သည်။

သူတော်စင်တစ်ဦးသည် ခရီးမှ ပြန်လာရာ အနားယူရန်အတွက်
အိပ်ယာကို ဖြန့်ခင်းထားသည်။ သူတော်စင်သည် ထိုအိပ်ယာပေါ်မှာ
အိပ်ပျော်သွားခဲ့သည်။ နေ့စဉ် ဤကဲ့သို့ အိပ်သည့်အကျင့် ဖြစ်သွားခဲ့
သည်။ ညပိုင်းကျင့်စဉ်များ လွတ်သွားခဲ့သည်။ ထိုအခါ သခင်သည်
‘အိပ်ယာပေါ်မှာ ဘယ်တော့မှ မလှဲတော့’ဟု ကစမ်းကျိမ်ဆိုလိုက်လေ
သည်။

(အဲဟ်ယာအွလ်အူလူမ္မဒွီန့်)

ဆိလ်လတ်အိပ်နေ့အုရှိုင်မ်^၂ သခင်သည် တစ်ညလုံး နမာဇ်
ဖတ်ခဲ့သည်။ မနက်ရောက်သောအခါ ဤသို့ခိုအာတောင်းသည်။

إِلَهِى لَيْسَ مِنِّى يَطْلُبُ الْجَنَّةَ وَلَكِنْ أَجَزْنِى بِرَحْمَتِكَ مِنَ النَّارِ
‘အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် ဂျန္နတ်ကို တောင်းရန် ထိုက်တန်သူ
တော့မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် ကိုယ်တော်၏ဂရုဏာတော်ဖြင့် ကျွန်တော်
မျိုးကို ဂျဟန္နမ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုတော်မူပါ။’

အဗုလ်ဂျူဂိုက်ဒီယာ^၃ သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘ကျွန်ုပ်သည်
အေမာမ်အဗူဟနီဖ်^၄ သခင်နှင့် ခြောက်လအနီးကပ်နေထိုင်ခွင့်ရ
ခဲ့သည်။ ညတွင် သခင်သည် အနားယူရန် မိမိ၏နံဘေးကို မြေပေါ်တွင်
လှဲချသည်ကို ကျွန်ုပ်တစ်ခါမှ မတွေ့ဖူးပေ။’

အေမာမ်ဆပ်၏အကြောင်းအရာကိုပင် ပညာရှင်များက ရေးသား
ဖော်ပြကြသေးသည်။ ပထမပိုင်းက သခင်သည် ညဉ့်တစ်ဝက် နီးထဲ
သည်။ တစ်ကြိမ်တွင် သခင်သည် လူတစ်စု၏အနီးမှဖြတ်သန်းသွားစဉ်
တစ်ဦးတစ်ယောက်က 'ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ညလုံးမအိပ်ဘဲနေသူဖြစ်
သည်'ဟု မိမိအား ရည်ညွှန်း၍ ပြောဆိုနေသည်ကို ကြားရလေသည်။
ထို့နောက်တွင် သခင်သည် တစ်ညလုံးမအိပ်ဘဲနေလေတော့သည်။

ရဘိအိအိဇ်နေ့ဆုလိုင်မာန်ရာဝီ^၁ သခင်က ပြောပြသည်မှာ
'ကျွန်ုပ်သည် တစ်ညတွင် အေမာမ်ရှာဖေအီသခင်၏အိမ်တွင် တည်းခွင့်
ကြံ့ခဲ့ရသည်။ သခင်သည် အလွန်အနည်းငယ်မျှသာ အနားယူခဲ့သည်
ကို တွေ့ရသည်။'

(အေကာမာ)

အိဗ်ရာဟီမ်အိဗ်နေ့အဒ်ဟမ်^၂ သခင်သည် ရမ်ဇာန်လမြတ်
တွင် နေ့တွင် လယ်ကွင်း၌ ကောက်ရိပ်သည်။ ထို့နောက်တွင် ညတွင်
နမာဇ်ဖတ်သည်။ နေ့ရော ညပါ အနားယူခြင်းမပြုပေ။ (အေကာမာ)

ရှာအ်ဘာ^၃ သခင်သည် မိမိ၏ခြေထောက်များယောင်လာသည်
အထိ နဖိလ်နမာဇ်များမြှောင်စွာဖတ်လေသည်။ (အေကာမာ)

တစ်ကြိမ်တွင် ဖတဟ်မူဆလ္လီသခင်သည် ခေါင်းမူးဝေဒနာခံ
စားရလေသည်။ ထိုအခါ သခင်သည် ပျော်ရွှင်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောကြား
သည်မှာ 'အိုအလ္လာဟ်၊ ကိုယ်တော်အရှင်သည် နဗီတမန်တော်များကို
စမ်းသပ်တော်မူသကဲ့သို့ ကျွန်တော်မျိုးကိုလည်း စမ်းသပ်တော်မူပါသည်။
ထိုအတွက် ကျေးဇူးတင်သောအားဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးသည် ညတွင် ရက
အတ်'လေးရာ'ဖတ်ပါမည်။'

(အေကာမာ)

အေမာမ်အဟ်မဒ်အိဗ်နေ့ဟမ်ဘလ်^၄ သခင်က တစ်နေ့နှင့်
တစ်ညတွင် ရကအတ်သုံးရာဖတ်သည်။ မတ်စ်အလာတစ်ခုဟောပြော
ပို့ချမိသဖြင့် ကြိမ်ဒဏ်အရိုက်ခံရရာ ချိနဲ့သွားခဲ့သည်။ ရကအတ်နှစ်
ရာငါးဆယ်သာ ဖတ်နိုင်တော့သည်။ ထိုအချိန်တွင် သခင်၏အသက်
သည် ရှစ်ဆယ်နီးပါးရှိပေပြီ။ (အေကာမာ)

ဝကီအိအိဇ်နေ့ဂျရဟ်သခင်သည် ညတိုင်းတွင် ကုရ်အာန်တစ်

ခတမ်ဖတ်လေ့ရှိသည်။ တစ်ကြိမ်တွင် သခင်သည် အဘာဒါန်မြို့တွင် ရောက်နေစဉ် ခတမ်လေးဆယ်ဖတ်ရွတ်သည်။ ထို့နောက် ဒရ်ဟမ်လေးသောင်းလှူသည်။ (အေကာမာ)

အိမ်ရာဟိမ်အိမ်နေ့အိမ်ဟမ်^{၁၂} သခင်သည် တစ်ညတွင် ဗိုင်တွင် မုကဒွတ်စ်ရှိ ကျောက်ဖျာပေါ်မှာ အသံတစ်ခုကို ကြားရသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်ကပြောနေသည်မှာ ‘တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ရာမှာ မပျင်းနှင့်။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်သည် ငရဲမီးကို ငြိမ်းစေသည်။ ပွလ်ဆွေရာတ် တံတားပေါ် ရောက်သောအခါ ခြေထောက်ကို မြဲခိုင်စေသည်။’

ဤအသံကို ကြားပြီးနောက် သခင်သည် ကွယ်လွန်သည့်တိုင် ရာသက်ပန် ညတွင်ထခြင်းကို လက်မလွှတ်တော့ပေ။ (အဲဟ်ယာကျမ်း)

မုဂီရာသခင်က ‘ကျွန်ုပ်သည် အိမ်ဒွလ်ဝါဟစ်ဒ်အိမ်နေ့ဇိုက်ဒ်အား တစ်လတိတိ ညတွင် အိပ်သည်ကို မတွေ့ခဲ့ရပါ’ ဟုပြောပြသည်။ ‘ထို့ပြင် သခင်သည် အိမ်သူအိမ်သားများသို့ ‘*اَنْتَهُمْ اَفْهَمُهُ دَارُنَوْمٌ*’ ‘ထကြကုန်။ ဤ(ဒွန္ဒယာ)သည် အိပ်ရမည့်နေရာမဟုတ်’ ဟု ပြောနေသည်’ ဟုဆို၏။

ဆုဟိုက်ဗ်အာဗစ်ဒ်သည် အမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ ကျွန်ဖြစ်သည်။ ညတွင် နီးထလျှက် အေဗာဒတ်ရေးရာအားထုတ်သူဖြစ်သည်။ သူ၏ သခင်မက တစ်ရက်တွင် ‘နင် ညမှာ ထတဲ့အတွက် နေ့ရဲ့လုပ်ငန်းတွေ ထိခိုက်တယ်’ ဟု ပြောဆိုလေသည်။ ဆုဟိုက်ဗ်က ‘ကျွန်တော် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ။ ကျွန်တော်ငရဲကို သတိရပြီဆိုလျှင် အိပ်လို့မရတော့ပါ’ ဟု ရှင်းပြသည်။

ရာဘီယာဘစူရီယာ^{၁၃} သခင်မသည် ညတွင် ဝုဇူမြေပေါ်ရှိသော အခါ မိမိ၏ခင်ပွန်းအား ‘ရှင်ဘာများအလိုရှိသေးသလဲ’ ဟု မေးလေ့ရှိသည်။ ခင်ပွန်းက ‘ဘာမှ မလိုအပ်ပါ’ ဟုဆိုလျှင် မနက်အထိ နီးထလျှက်နေတော့သည်။ သခင်မကြီးသည် ညဉ့်၏ပထမပိုင်းတွင် ဤသို့ ဒိုအာပြုသည်။ ‘အို အလ္လာဟ်၊ လူတို့အိပ်ကုန်ကြပါပြီ။ ကြယ်များလဲ မှိတ်ကုန်ကြပြီ။ လောက၏ အရှင်သည် မိမိ၏တံခါးပေါက်များကို ပိတ်

လိုက်ပါပြီ။ သို့ရာတွင် အရှင် မပိတ်သေးသောတံခါးတစ်ပေါက်ရှိပါ
သေးသည်။ ကိုယ်တော်အရှင်သည် ကျွန်တော်မျိုးမကို ခွင့်လွှတ်တော်
မူပါ။’

ထိုသို့ ဒိုအာပြုပြီးနောက် သခင်မကြီးသည် နမာဇ်ဖတ်ရန်အတွက်
မိမိ၏ခြေနံဖက်ကို အညီအညာချရင်း ‘ကိုယ်တော်အရှင်၏ဂုဏ်တန်
ခိုးနှင့် အာနုဘော်၏ကစမ်၊ ကျွန်တော်မျိုးမ အသက်ရှင်နေသ၍ ညဉ့်
တိုင်းတွင် မနက်အထိ ကိုယ်တော်အရှင်၏ရှေ့တော်မှောက်တွင် ဤကဲ့
သို့ ရပ်ပါမည်။’

ဆာဗစ်တန်နီဘာနီ^{၁၂} သခင်သည် တစ်ညလုံး နမာဇ်ဖတ်လေ
သည်။ ထို့နောက် အိမ်သူအိမ်သားများသို့ ပြောသည်မှာ ‘ထကြပါ။
နမာဇ်ဖတ်ကြပါ။ နမာဇ်ဖတ်ရန်ထလိုက်ခြင်းသည် ကေယာမတ်နေ့
တွင် ထိပ်လန့်ခြောက်ခြားဖွယ်မြင်ကွင်းများကို ကြည့်ရခြင်းထက်ပို၍
လွယ်ကူပေသည်။’

ဟစ်အိဗ်နေဆွာလေဟ်^{၁၃} သခင်တွင် ကျွန်မတစ်ယောက်ရှိခဲ့
သည်။ သခင်သည် ထိုကျွန်မကို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးလက်သို့ ရောင်းချလိုက်
ရာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က ခေါ်ယူသွားခဲ့သည်။ ညဉ့်လယ်တွင် ထိုကျွန်မသည်
ထ၍ ‘အို အိမ်သားတို့၊ နမာဇ်ဖတ်ရန် ထကြပါတော့လား’ ဟု ပြောလေ
သည်။ ထိုအခါ အိမ်သားတို့က ‘ဖျရ်ချိန်ရောက်ပြီလား’ ဟု မေးကြ
သည်။ ထိုအခါ ကျွန်မက ‘အသင်တို့သည် ဖရစ်နမာဇ်မှလွဲ၍ အခြား
နမာဇ်မရှိတော့ ဟူ၍များ ထင်မှတ်နေကြသလား’ ဟု မေးသည်။ ထို
အခါအိမ်သားတို့က ‘ဟုတ်တယ်။ ငါတို့သည် ဖရစ်မှလွဲ၍ အခြား
(တဟပ်ဂျွဒ်အစရှိသည့် နဖိလ်)နမာဇ်များကို မဖတ်ကြပါ’ ဟု ပြောဆို
ကြသည်။

ကျွန်မသည် သခင်ဟောင်းဖြစ်သူဟစ်အိဗ်နေဆွာလေဟ်ထံပြန်
လာ၍ ပြောသည်မှာ ‘အို ကျွန်ုပ်၏သခင်၊ သခင်သည် ကျွန်မကို တစ်
ညလုံးအိပ်သောလူတို့လက်သို့ ရောင်းခဲ့သည်။ သူတို့ကို ကြည့်၍ ကျွန်မ
၏ဖွဲ့လုံလများ လျှော့ပါးသွားမှာကို စိုးရိမ်မိပါသည်။ ထိုအတွက်ကြောင့်

သခင်က ကျွန်မကို ပြန်ဝယ်ယူစေလိုပါသည် 'ဟု ပြောဆိုလေသည်။
ဤသို့ဖြင့် ဟစ်သခင်သည် ထိုသူတို့ထံမှ ကျွန်မကို ပြန်ဝယ်လိုက်
ရသည်။

မာလိက်အိမ်နေဒီနာရ်သည် တစ်ကြိမ်တွင် တစ်ညလုံး အာယတ်
 أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ
 - كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ -
 တမိမိဒါရီသခင်သည် တစ်ညတွင် أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ
 ကို အထပ်ထပ်ဖတ်ရင်း ညတာကုန်ခဲ့သည်။

မာလိက်အိမ်နေဒီနာရ်သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ 'တစ်ည
 တွင် ကျွန်ုပ်သည် မိမိ၏ဝိဇ္ဇာဖတ်များကို မဖတ်မီဘဲ အိပ်ပျော်သွားသည်။
 ထို့အခါရုတ်တရက်အိပ်မက်တွင် အလွန်လှပသောကျွန်မတစ်ယောက်
 ကို တွေ့ရှိရသည်။ ကျွန်မ၏လက်ထဲတွင် သဝဏ်လွှာဟစ်စောင် ကိုင်
 ထားသည်။ ကျွန်မက ကျွန်ုပ်အား 'အသင်သည် ဤသဝဏ်လွှာကို
 ကောင်းစွာဖတ်နိုင်ပါမည်လား' ဟုမေးလေသည်။ ကျွန်ုပ်က 'ဟုတ်ကဲ့၊
 ကျွန်တော်ကောင်းကောင်းဖတ်နိုင်ပါတယ်' ဟုဖြေလိုက်သည်။ ထိုအခါ
 သူမက သဝဏ်လွှာကို ကျွန်ုပ်၏လက်သို့ပေးလိုက်သည်။ သဝဏ်လွှာ
 တွင် ရေးထားသည်မှာ -

أَلْهَيْتَكَ اللَّذَائِدُ وَالْأَهَانِي عَنْ الْبَيْضِ الْأَوَانِ فِي الْجَنَانِ
 تَعِيشُ مُخْلِداً لَأَمَوْتَ فِيهَا وَتَلْ هُوَ فِي الْجَنَانِ مَعَ الْحَسَانِ
 تَنْبَهُ مِنْ مَنَامِكَ إِنَّ خَيْرَ مِنَ النَّوْمِ التَّهَجُّدُ بِالْقُرْآنِ

အရသာတွေ အလိုရမ္မက်တွေက အသင့်ကို

ဂျန္နတ်ရဲ့ဖြူဖွေးသန့်စင်တဲ့ ကညာပျိုတွေကို

မေ့မျောစေခဲ့ပြီလား။

ဂျန္နတ်၏သက်တမ်းသည် ထာဝရဖြစ်သည်။

အဲဒီမှာ သေတယ်ဆိုတာမရှိပါ။

အချောအလှတွေနဲ့အတူ အကောင်းတွေရမဲ့နေရာ။

သို့အတွက် အိပ်စက်ရာက ထပါလေ။

တဟပ်ဂျွဒ်ထဲမှာ ကုန်အာန်ဖတ်ရတာ

အိပ်နေတာထက် ပိုကောင်းတာ။’

ဇေယျာဒိတ် အိပ်နေမှတစ်ဆင့် (သခင်သည် ညတွင်နိုးထသူ ဖြစ်သည်)က ပြောပြသည်မှာ ‘ကျွန်ုပ်သည် အိပ်မက်တွင် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ထိုအမျိုးသမီး၏အလှသည် လောကရှိ အမျိုးသမီးများနှင့် ဘယ်လိုမှနှိုင်းယှဉ်စရာမရှိပေ။ ကျွန်ုပ်က ထိုအမျိုးသမီးကို ‘အသင်မ ဘယ်သူလဲ’ ဟုမေးမိသည်။ သူမက ‘ဟူရ်တစ်ယောက်ပါ’ ဟုဘဲဖြေသည်။ ကျွန်ုပ်က သူမကို ‘မင်း ငါနဲ့လက်ထပ်ယူမလား’ ဟု မေးကြည့်သည်။ သူမက ‘ကျွန်မ၏အရှင်သခင်ဆီမှာ ကျွန်မကို တောင်းရမ်းပါ။ ထို့နောက် မဟာရသတ်မှတ်ပါ’ ဟုပြောသည်။ ကျွန်ုပ်က ‘မင်းရဲ့မဟာရက ဘာလဲ’ ဟုမေးသောအခါ ‘ရှည်ကြာစွာတဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ခြင်းပါ’ ဟုဖြေသည်။’

ဝဟပ်အိပ်နေမှတစ်ဆင့် ယမာနီ သခင်သည် မြေပေါ်သို့ မိမိ၏နံစောင်းကို လှဲချခြင်းမပြုပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ တစ်ညလုံးနိုးကြားလျက် အရှင်အား အဗာဒတ်ပြုလျက်ဖြင့် ကုန်လွန်သည်။ သခင်က ‘ကျွန်ုပ်သည် အိမ်ထဲတွင် ခေါင်းအုံးကိုကြည့်ရမည်ထက် ရှိုင်တွာန်ကို ကြည့်နေခြင်းကို ပို၍နှစ်သက်သည်’ ဟုဆိုသည်။ သခင်တွင် စွန့်ပလွန်ခက်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော အိပ်ယာတစ်ခုရှိသည်။ အလွန်အိပ်ချင်လာသောအခါ ထိုအိပ်ယာပေါ်တွင် ခေတ္တမှေးလေ့ရှိသည်။ ထို့နောက် ပြန်၍ထသည်။

ရွက်ဘာအိပ်နေမှဆွက်လာ သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ - ‘ကျွန်ုပ်သည် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ကို အိပ်မက်တွင် ဖူးမြော်ခွင့်ရခဲ့သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်က အမိန့်ရှိတော်မူသည်မှာ ‘ငါအရှင်၏ ဘုန်းတံခိုးအာနဘော်၏ကစမ်၊ ငါအရှင်သည် မလွဲမသွေ ဆုလိုင်မာန်တိုင်မီ၏ နေရာထိုင်ခင်းကို အကောင်းဆုံးပြုလုပ်ပေးတော်မူမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်သူသည် နှစ်ပေါင်းလေးဆယ် အရှာ၏ဝုဇူဖြင့် ဖျော်ဖတ်ခဲ့သည်။’

အတ္တဘာအလ္လာမသခင်သည် ညတွင် ဝုဇူပြုပြီးနောက် နမာဇ်ဖတ်ရန် မရပ်မီအလျင် ပြောဆိုသည်မှာ ‘အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုး

သည် ကျွန်တော်မျိုး၏စိတ်နှလုံးအပေါ်မှာ ဖိဆန်မှုနှင့်ဆိုးဝါးမှု၏မနိုင်ဝန်များကို တင်ခဲ့မိပါသည်။ မြေတွင် မြှုတ်၍ ရုပ်သဏ္ဌာန်ပြောင်းသွားလောက်အောင် ဆိုးဝါးသောပြစ်မှုဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော်နှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နောက်မှနေ၍ ထိုအတွက် ကျွန်ုပ်သည် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရစေမည့်အခွင့်အရေးကို ရယူလိုပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို အကြောင်းပြု၍ ကျွန်ုပ်အားလည်း ဝေစုဝေပုံအချို့ရနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

အိုလာအိဗ်နေဇေယား^{၁၂၂} သခင်သည် တစ်ညလုံးနမာဇ်ဖတ်သူဖြစ်သည်။ တစ်ကြိမ်တွင် သခင်၏ဇနီးက ‘နဲနဲပါးပါးလောက်လည်း အနားယူပါဦး’ဟု ပြောဆိုလေသည်။ သခင်သည် ဇနီး၏ပြောဆိုမှုကို လက်ခံလိုက်သောအခါ အိပ်မက်တွင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ရောက်ရှိလာသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က သခင်၏နဖူးကို ကိုင်၍ ‘ထလော့၊ နမာဇ်ဖတ်လော့၊ မိမိ၏အရှင်အား အေဗာဒတ်ပြုခြင်း၏အပိုင်းကဏ္ဍကို ဖျက်ဆီးမပစ်နှင့်’ပြောလေသည်။ ထိုအခါ သခင်သည် ထလိုက်သည်။ သူ၏ဆံပင်များကို ထောင်သွားသည်။ ထိုအခါမှ စ၍ သခင်သည် ကွယ်လွန်သည်အထိ နိုးထလေတော့သည်။

မုဂ်ရာအိဗ်နေဟာဘီဗ်^{၁၂၃} သခင်က ပြောဆိုခဲ့သည်။ ‘ကျွန်ုပ်သည် တစ်ညတွင် မာလိက်အိဗ်နေဒီနာရ်၏အခြေအနေကို မျက်စေ့ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျမြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ သခင်သည် မုတ်ဆိတ်ကို ဆွဲကိုင်လျှက်အရှင်၏ရှေ့တော်တွင် ရပ်ကာ ငိုကျွေးနေလေသည်။ သခင်က ‘အို - အလ္လာဟ်မာလိက်၏အသက်အရွယ်ကြီးရင့်မှုအပေါ်မှာ ခွင့်လွှတ်တော်မူပါ’ဟု ပန်ကြားနေလေသည်။ သခင်သည် မနက်ရောက်သည် အထိ ဤသို့ပင် ရှိနေသည်။

မုဂ်ရာအိဗ်နေဟာဘီဗ်^{၁၂၄} သခင်ကပင် ဆက်လက်၍ ‘ကျွန်ုပ်သည် အိဗ်ဒွလ်ဝါဟစ် အိဗ်နေဒီနာရ်သခင်အား တစ်လတိုင် ညမှာ လုံးဝမအိပ်ဘဲနေသည်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ရသည်။ ထို့ပြင် ညတွင် ခဏတိုင်း ပြောဆိုနေသည်မှာ ‘အိုအိဗ်သားတို့၊ ထကြပါ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်

ကမ္ဘာလောကသည် အိမ်ရမည့်နေရာမဟုတ်သေးပါ။ မကြာမြင့်မီ သင်တို့ကို ပိုးလောက်များ စားကြတော့မည်ကို သတိရကြပါကုန်။’

ဘရှာရ်ဟာနီ သခင်သည် တစ်ညလုံးနမာဇ်ဖတ်သည်။ လူ တို့က တစ်ကြိမ်တွင် သခင်အား ညတွင် အချိန်အနည်း အနားယူရန် ပြောဆိုကြသည်။ ထိုအခါ သခင်က လူတို့အား ‘အိုအဆွေတို့၊ ရုစုလ် ကိုယ်တော်မြတ် ၂၃ သည် မည်မျှအထိ ညတွင် ထရပ်တော်မူခဲ့သနည်း ဆိုလျှင် ခြေထောက်တော်များ ယောင်ကိုင်းလာသည်အထိပင်ဖြစ်သည်။ သွေး များ ကျလာသည်အထိဖြစ်သည်။ ကိုယ်တော် ၂၃ ၏ရှေ့ဖြစ်နောက် ဖြစ်ဂိုနာများအားလုံးကို ခွင့်လွှတ်တော်မူပြီး ဖြစ်သည့်ကြားက ဤသို့ ကြိုးပမ်းတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်ကမူ (ဂိုနာများကို ကျူးလွန်ခဲ့ သူဖြစ်သည်။) ထိုအထဲမှ ဂိုနာတစ်ခုတစ်လေကိုပင် ခွင့်လွှတ်ခြင်း ခံ ရမည်လား မခံရမည်လားဆိုသည်ကို ကျွန်ုပ်မသိနိုင်ပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်အဖို့ မည်သို့ ပြုရမည်နည်။’

နမူနာအဖြစ် အထက်ဖော်ပြပါ ဖြစ်ရပ်အချို့ကို ရေးခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။ သူတော်စင်အကြီးအကဲများ၏ မရေမတွက်နိုင်သောဖြစ်ရပ်များ၊ အတွေ့ အကြုံများရှိသေးသည်။ ထိုသခင်တို့သည် ညများတွင် အလ္လာဟ် အရှင်ကို သတိရတသရင်း ငိုကျွေးခဲ့သည်။ မိမိတို့၏ညဉ့်အချိန်များကို ထိုအရှင်အား အေဗာဒတ်ပြုမှုတွင် မြှတ်နှံထားခဲ့ကြသည်။ ထိုဖြစ်ရပ် အတွေ့အကြုံများတွင် ကြီးကျယ်သော ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ၊ ကျင့် ကြံကြိုးကုတ်မှုများ ပါဝင်လေသည်။

ထိုဖြစ်ရပ်အတွေ့အကြုံများဖြင့် ဤသခင်တို့သည် အာခေရတ် ၏ထာဝရသက်တမ်းဖက်သို့ လုံးဝဥသည့်အာရုံလှည့်ထားသူများဖြစ် ကြောင်းတွေ့ရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အမြဲအစဉ် အလ္လာဟ်အရှင်၏ကျေနပ် နှစ်သက်မှုကို ရရှိရန်သာ ဦးတည်ချက်ထားသူများဖြစ်သည်။ သို့တိုင် အောင် ထိုသခင်များ၏ခေတ်သမယသည် ကောင်းမှုကောင်းရာ အလွန် များပြားသောခေတ်သမယဖြစ်သည်။ လူတိုင်းလူတိုင်း၏အခြေအနေ သည် အတွင်းပိုင်းအရလည်း ကောင်းမွန်ပြီးဖြစ်သည်။ သာသနာလေး

စားမှုနှင့် တက္ကဝါ တရားသည် ထိုခေတ်က လူတိုင်း၏လက်စွဲတရား ဖြစ်သည်။

(ထိုသို့ အဖက်ဖက်က ကောင်းမွန်နေပြီးဖြစ်၍) ကြိုးပမ်းအား ထုတ်မှု များစွာပင်ပြုရန် မလိုသောခေတ်သမယဖြစ်သည်။ ထိုသို့မလို သောကြားကပင် ထိုသခင်များသည် အတွင်းပိုင်းပြုပြင်မှုအတွက် ကြိုး ပမ်းအားထုတ်တော်မူခဲ့ကြသည်။ အလ္လာဟ်အရှင်၏ကျေနပ်တော်မူအ တွက် ရရှိရန် အလွန်ပင် ဒုက္ခခံခဲ့ကြသည်။ ဤသည်တို့မှာ နေလိုလလို သိသာထင်ရှားသောအချက်များဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ပျက် ယွင်းမှု၊ ဆိုးသွမ်းမှု၊ ဖျက်ဆီးမှုများ ပေါ်ထွက်နေသည်။ အတွင်းပိုင်းဆိုင် ရာရောဂါများ၏ဖိစီးမှုသည် အထွတ်အထိပ်ရောက်နေသည်။ ကောင်း မှူကောင်းရာသည် ဆိတ်သုဉ်းလျက်ရှိနေပြီ။ သာသနာလေးစားမှုနှင့် တက္ကဝါတရားများ ကင်းမဲ့နေပြီ။ ပြင်းထန်သော ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု များ လိုအပ်လျက်ရှိသည်။

ထိုသို့ပင်ရှိသော်လည်း အတွင်းပိုင်းပြုပြင်မှုအတွက် တိုးတက် ဆောင်ရွက်မှုမှ တစ်စုံတစ်ရာ မရှိသေးပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ကြိုးပမ်းအားထုတ် မှုများကို မည်သို့ ပြုလုပ်ကြမည်နည်း။ နှစ်စိတ်သည် ဖရာဇ်နှင့်ဝါဂျိပ် ကဲ့သို့အရေးကြီးသောကျင့်သုံးမှုများကိုပင် အမေ့မေ့အလျှော့လျှော့ဖြစ် နေသည်။ ဂိုဏ်းများပြားခြင်း၊ မတရားညှင်းဆဲမှုများ ထူပြောခြင်း၊ တာဝန် ဝတ္တရားပျက်ကွက်ခြင်းများသည် လူအများ၏အကျင့်ဓလေ့ဖြစ်လျက်ရှိ သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် သူတော်စင်သူတော်ကောင်းအကြီးအကဲတို့၏ဖြစ် ရပ်များမှ သတိတရားရယူသင့်ကြသည်။ ကျင့်ဆောက်တည်မှုများကို များသည်ထက်များစွာ ကျင့်ဆောင်သင့်ကြပေသည်။

အလ္လာဟ်အရှင်သည် ကောင်းမှုပြုရန် အစွမ်းပေးနိုင်တော်မူ သောအရှင်ဖြစ်သည်။

اللَّهُمَّ وَفَّقْنَا لِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى

ညတွင် နိုးထခြင်း၏အဆင့်အတန်းများ

အာမာန်ဇာလီသခင်^၁က ညတွင်နိုးထခြင်း၏အတိုင်းအဆ ပမာဏကို အခြေပြု၍ အဆင့်အတန်းခုနစ်ခုခွဲပြခဲ့သည်။

ပထမအဆင့်အတန်းသည် တစ်ညလုံး နိုးထခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်၏အာဇာဒတ်ကိုသာ မိမိတို့၏လုပ်ငန်း ဆောင်တာအဖြစ်၊ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသူများ ဖြစ်ကြသည်။ အလ္လာဟ်အရှင်အား အာဇာဒတ်ပြုခြင်း၊ အမိန့်နာခံခြင်း မှလွဲ၍ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အခြားစိတ်ဝင်စားလုပ်ကိုင်ရမည့်အရာဟူ၍ လည်းမရှိပေ။

ညသို့ရောက်၍ လူအားလုံးအိပ်မောကျသောအခါတွင် ဤပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် နိုးနေကြပြီး လိုအပ်သည့်တင်ပြတောင်းခံခြင်း၊ ဇိက်ရံဝစ္စိဖဟ်များ စီးဖြန်းတသခြင်း၊ တေလာဝပ်ရွတ်ဖတ်ခြင်းများပြုလျက် အရသာခံ ကြသည်။ နေ့တွင် လူတို့ မိမိတို့လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင် ရှာဖွေနေကြသောအခါတွင်ကား ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သက်တောင့်သက် သာအနားယူလျက်ရှိကြသည်။ ခေတ်ဦးပိုင်းသူတော်စင်တို့အထဲမှ ကြီး မားသောအရေအတွက်တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ အကျော်ဇေယျဖော်ပြထား သည်မှာ 'ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရှာ၏ဝုဇူဖြင့် ဖျေရန်မာန်ဖတ်ကြသည်' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

အဗူတွာလိဗ်မက္ကီ^၂သခင်က အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်များအနက် ပုဂ္ဂိုလ် လေးဆယ်၏အမည်စာရင်းကို ပြုစုခဲ့သည်။ ထိုအထဲမှ အချို့၏အမည် မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁။ အာမာန်အဗူမုဟမ္မဒ်အိဗ်အိဗ်နေမုစိုင်ယက်ဗ်^၃

၂။ ဆစ်ဖ်ဝါန်အိဗ်နေစလိဗ်^၄

၃။ ဖုဇ္ဈိုင်လ်အိဗ်နေအေယာဇ်မက္ကီ^၅

၄။ ဝဟီဗ်အိဗ်နေအလ်ဝရ်ဗ်^၆

၅။ တွာအုစ်^၇

၁၂၆

၆။ ဝဟင်အိပ်နေ့မှနပ်ဗဟ်

၇။ ရဘိအိပ်နေ့ခုစိုင်မံ

၈။ ဟေကမ်အိပ်နေ့အတိဗဟ်

၉။ အဗူဆလ်မာန်ဒါရာနီ

၁၀။ အလီအိပ်နေ့ဘုကာရ်

၁၁။ အဗူအိပ်ဒွလ္လာဟ်ခါဝါစ်

၁၂။ အဗူအာဆွင်မ်အေဗာဒွလ္လာဟ်-ဝါ-အိပ်ဒွလ္လာဟ်

၁၃။ ဟဘိဗ်အဗူမုဟမ္မဒ်

၁၄။ အဗူဂျာဘိရ်ဆလ်မာနီဖါရစ်

၁၅။ မာလိက်အိပ်နေ့ဒီနာရ်

၁၆။ ဆုလိုင်မာန်တိုင်မီ

၁၇။ ယဇီဒ်ရကာရီ

၁၈။ ဟဘိဗ်အိပ်နေ့အဗီဆာဗစ်တ်

၁၉။ ယဟ်ယာအလ်ဘုကာရ်ဘစ္စရီ

၂၀။ ကဟ်မတ်စ်အိပ်နေ့အလ်မွန်ဟာလ်

၂၁။ အဗူဟာဇင်မ်ဆလ်မာအိပ်နေ့ဒီနာရ်

၂၂။ အေမာမ်အဗူဟနီဖဟ် သခင်တို့ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအဆင့်အတန်းသည် ညဉ့်၏တစ်ဝက်ကို အေဗာဒတ် အတွက် အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်ညဉ့်တစ်ဝက်ကို သက်သက်သာ သာ အနားယူလျက်ကုန်ဆုံးသည်။ ရှေ့သူတော်စင်များထဲမှ အရေအတွက် အများအပြားသည် ဤနည်းကို ကျင့်သုံးကြသည်။ ဤနည်းကို ကျင့်ရာ ၌ အကောင်းဆုံးပုံစံမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ ည၏ပထမသုံးပုံတစ်ပုံနှင့် နောက်ဆုံးခြောက်ပုံတစ်ပုံကို အနားယူသည်။ ထိုကြားတွင် အေဗာဒတ် ဇိက်ရုံတက်စိတ်၊ တဟ်လီလ်ဖြင့် မွေ့လျော်နေသည်။ ဤနည်းကိုသုံး ခြင်းဖြင့် အေဗာဒတ်သည် ညဉ့်၏အလယ်တွင် လုပ်ဖြစ်သွားသည်။ ဤ သို့ညဉ့်အလယ်ပိုင်းတွင် အေဗာဒတ်လုပ်ခြင်း၏ ထွတ်မြတ်မှုများကို ဟဒီဆ်တော်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

တတိယအဆင့်အတန်းမှာ ညဉ့်၏သုံးပုံတစ်ပုံကို အေဗာဒတ် လုပ်၍ ကျန်အချိန်တွင် အနားယူခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအတွက် အကောင်းဆုံးပုံစံမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ ညဉ့်၏ပထမတစ်ဝက်နှင့် နောက်ဆုံးခြောက်ပုံတစ်ပုံကို အနားယူသည်။ ကျန်ကြားအချိန်များတွင် အေဗာဒတ်ကျင့်ဆောက်တည်ခြင်းဖြစ်သည်။

စတုတ္ထအဆင့်အတန်းမှာ ည၏ငါးပုံတစ်ပုံ သို့မဟုတ် ခြောက်ပုံတစ်ပုံကို နီးထသည်။ ကျန်အပိုင်းများတွင် အနားယူသည်။ ဤပုံစံကို ကျင့်သုံးရာတွင် အမြတ်ဆုံးမှာ ညဉ့်၏ဒုတိယတစ်ဝက်နှင့် နောက်ဆုံးခြောက်ပုံတစ်ပုံအကြားတွင် အချိန်သတ်မှတ်၍ အေဗာဒတ်ကျင့်ဆောက်တည်ရန်ဖြစ်သည်။

ပဉ္စမအဆင့်အတန်းတွင်တော့ တစ်စုံတစ်ရာ သီးသီးသန့်သန့် အချိန်ပမာဏသတ်မှတ်ချက်ဟူ၍ မရှိပေ။ သတ်မှတ်ချိန် အတိအကျကို သိရှိရန်ဆိုသည်မှာလည်း နဗီမန်တော်များနှင့် ဂြိုဟ်နက္ခတ်အသွားအလာများကို သိကျွမ်းသူများမှလွဲ၍ မဖြစ်နိုင်ပေ။ အကယ်၍ တိမ်ထူထပ်သောညများတွင် ဆိုပါမူ အချိန်သိရန် ပို၍ ခက်ခဲသွားလေသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ည၏ပထမပိုင်းမှာပင် နမာဇ်ကို ဖတ်လိုက်ရမည်။ ထို့နောက် အကယ်၍ အိပ်ချင်စိတ်များလျှင်လည်း အိပ်လိုက်ပါ။ ထို့နောက်မျက်လုံးကျယ်နေလျှင်လည်း နမာဇ်အစရှိသည့်အေဗာဒတ်များ ကျင့်ဆောက်တည်လိုက်ပါ။ နောက်ထပ် အိပ်ချင်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာလျှင်လည်း အိပ်လိုက်ပါ။

ဤနည်းသည် တမန်တော်မြတ် ﷺ ကိုယ်တိုင် ကျင့်သုံးခဲ့သည့်နည်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကြီးကျယ်သည့်ဆွဟာဗဟ်များ ﷺ နှင့် တာဘီအိန်သင်များ ၏နည်းလမ်းကျင့်စဉ်လည်းဖြစ်သည်။

ဆဋ္ဌမအဆင့်အတန်းမှာ အလွန်ပင် အဆင့်နိမ့်သည်။ ညတွင် လေးရက်အတိ သို့မဟုတ် နှစ်ရက်အတိလောက်သာ ထဖတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ နေထိုင်မကောင်းခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ရာသီဥတုအလွန်အေးသဖြင့်၎င်း၊ ဝုဇူဂစ္စလ်သန့်စင်မပြုနိုင်၊ နမာဇ်ဖတ်ရန်မဖြစ်နိုင်ဆိုလျှင် ကေဘ

လာဖက်သို့ မျက်နှာမူ၍ ထိုင်ရမည်။ ထို့နောက် အလ္လာဟ်အရှင်အား ဇိက်ရုံပြုခြင်းတွင် မွေ့လျော်နေရမည်။ ဤမျှလောက်ပြုရုံဖြင့်လည်း အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်သည် ညတွင်ထသည့် အကျိုးစွဝါမ်ကို ချီးမြှင့်တော် မူပါလိမ့်မည်။

သတ္တမအဆင့်အတန်းမှာ ဆဌမအဆင့်အတန်းထက်ပင် လျော့ နည်းပေးသေးသည်။ အကယ်၍ ညဉ့်၏အလယ်တွင် ထရန်မဖြစ်နိုင်ဟု ဆိုပါက မဂ္ဂရိပ်နှင့်အရှာနမာဇ် နှစ်ခုအကြားတွင် နဖီလ်နမာဇ်အချို့ ကို ဖတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် နံနက်ဖျရ်ဖတ်ရမည်။ အနိမ့်ဆုံး အဆင့်အဖြစ် ဤဖျရ်နမာဇ်ကိုတော့ အိပ်ပျော်သွားပြီး လက်လွတ် လက်မဲ့ မဖြစ်စေရပေ။ (အဟ်ယာကျမ်း)

အချုပ်ဆိုရလျှင် ညတွင်ထခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ သာသနာ့ပညာ များ၊ အကြီးအကဲများနှင့် ဆွဟာဗဟ်သခင်များ^၁ တွင် ကျင့်သုံးမှုပုံစံ အမျိုးမျိုးရှိလေသည်။ သို့ရာတွင် ရေဝါယတ်အများအပြားအရ တမန် တော်မြတ်သည် အေဗာဒတ်ပြုမှုများကို အလယ်အလတ်ကျင့်ဆောင် ရန်သာ နှစ်သက်တော်မူကြောင်းသိရှိရသည်။ ဤအကြောင်းကို မုဟဒ္ဒစ် သခင်များက (اقتصاد فى العمل) ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ရေဝါယတ် အမျိုးမျိုးကို ဖော်ပြထားလေသည်။ သို့ရှိရာ ညတွင် နိုးထရာမှာလည်း အလယ်အလတ်ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။

ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် 'အမြဲမပြတ်ပြုနိုင်မည့် ကျင့်သုံးမှုကို ရွေး ချယ်ကျင့်သုံးရန်' ညွှန်ပြထားသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အသင် တို့ ငြီးငွေ့ခြင်း မဖြစ်သမျှ အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ကလည်း ငြီးငွေ့မည် မဟုတ်ပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိတို့တတ်စွမ်းသလောက်သာလုပ်ရမည်။ လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည်ထက်ပို၍ မလုပ်နှင့်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤ သို့ မနိုင်ဝန်ထမ်းခြင်းမျိုးသည် စွဲစွဲမြဲမြဲပြုလုပ်ရန် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အသင်တို့သည် ငြီးငွေ့သွားကြပြီး အရှင်၏ အေဗာဒတ်ကို စွန့်လွှတ်ပစ်လိုက်ခြင်းမပြုသ၍ အလ္လာဟ်အရှင်သည် အသင်တို့၏အကျိုး စွဝါမ်ကို ရပ်ဆိုင်းပစ်မည်မဟုတ်ပေ။

وَأَنّ احَبّ الاعمال الى الله مادام وان قل
(بخارى كتاب اللباس عن عائشة رضي الله عنها)

ရေဝါယတ်တစ်ခုတွင် ‘အလ္လာဟ်အရှင်ထံတွင် အကောင်းမြတ်ဆုံးကျင့်သုံးမှုသည် စွဲစွဲမြဲမြဲကျင့်သုံးမှုဖြစ်သည်။ ထို့နောက်အခြားဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘စိတ်ပါလက်ပါရှိနေသည်အထိ နမာဇ်ဖတ်ကြကုန်။ ထို့နောက် ထိုင်းမှိုင်းလာသည့်အခါ နမာဇ်ကို ရပ်လိုက်ကြကုန်’ဟု မိန့်ဆိုထားသည်။

အချုပ်မှာ ကျင့်ဆောင်မှုသည် အလယ်အလတ်ဖြစ်သင့်သည်။ လက်မလွတ်တမ်း စွဲစွဲမြဲမြဲ ကျင့်ဆောင်နိုင်သည်ခန့်ဖြစ်ရမည်။ ရက်ပိုင်းလောက် ကျင့်ဆောင်ပြီး လွှတ်ပစ်လိုက်ကာ စွဝါမ်လက်မဲ့ဖြစ်စေခြင်းမျိုးမဖြစ်သင့်ပေ။

ညတွင် နိုးထစေသည့် အစီအစဉ်များ

အေမာမ်ဂဇာလီ^၁ သခင်က ညတွင် နိုးထရာ၌ လွယ်ကူစေမည့် အကြောင်းခံများကို နှစ်မျိုးခွဲပြခဲ့သည်။ ပထမတစ်မျိုးမှာ အပြင်ပန်း အကြောင်းခံများဖြစ်ပြီး လေးမျိုးရှိသည်။

၁။ အနည်းငယ်သာ စားခြင်း - အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် များစွာ စားခြင်းသည် ရေကို များများသောက်စေသည်။ ထို့နောက် များစွာ ရေသောက်သဖြင့် အိပ်ချင်စိတ်များလာသည်။ ထိုအခါ လူသားအဖို့ ညတွင် နိုးထရန် အခက်အခဲဖြစ်လာတော့သည်။ အချို့သော ပညာရှင် အကြီးအကဲများက မိမိတို့၏ မုရ်ဒီတပည့်များ၏ စားပွဲခင်းဘေးတွင် ရပ်၍ အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုတတ်ကြသည်။

يَا مَعَاشِرَ الْمُرِيدِينَ لَا تَأْكُلُوا كَثِيرًا فَتَشْرَبُوا كَثِيرًا
فَتَقْدُوا كَثِيرًا فَتَحْسَرُوا عِنْدَ الْمَوْتِ كَثِيرًا .

‘အို မုရ်ဒီသားတို့၊ များစွာ မစားကြနှင့်။ များစွာ စားခြင်းဖြင့် အသင်တို့သည် ရေကို များစွာသောက်လိမ့်မည်။ ထို့နောက် အသင်တို့

သည် များစွာအိပ်ကြလိမ့်မည်။ ထို့ပြင် အသင်တို့သည် ကွယ်လွန်သေဆုံး ချိန်တွင် များစွာ ဝမ်းနဲကြေကွဲကြလိမ့်မည်။’

အေမာမ်ဂဇာလီ^၁ သခင်က ဤအချက်သည် ညတွင် နိုးထရန် အတွက် အလွန်ပဓာနကျသည့် အထောက်အကူဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ အေမာမ်ဇိုင်နွလ်အာဗေဒီ^၂ သခင်က ပြောပြသည်မှာ

‘တမန်တော်ယဟ်ယာ^၃ သခင်သည် တစ်ညတွင် အိပ်ပျော် သွားခဲ့သည်။ ညဉ့်၏ကျင့်စဉ်များ လက်လွတ်သွားခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြစ် ရခြင်းမှာ သခင်သည် ဂျောင်မုန့်ကို ဗိုက်အပြည့် စားမိခဲ့၍ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ အလ္လာဟ်အရှင်က ဝဟီပို့ချ၍ မိန့်တော်မူသည်မှာ - ‘အိုယဟ် ယာ၊ အကယ်၍ အသင်သည် ဂျန္နတ်တွင်ဖိရ်ဒေါက်စ်ကို တစ်ချက်မျှ ချောင်းမြောင်းကြည့်ရှုရလျှင် အသင်၏ခန္ဓာကိုယ်သည် ပိန်လိုသွားမည်။ မျက်ရည်များ ယိုစီးပြီးနောက် အသင်၏မျက်လုံးများမှ သွေးများပင် ထွက်လာမည်။ ထိုဂျန္နတ်ကို ရရှိရေးအတွက် မည်သို့သော ခဲယဉ်းကျပ် တည်းကိုမဆို ရင်ဆိုင်တော့မည်ဖြစ်သည်။’

ထို့ပြင် ဂျန္နတ်ကို မြင်ရပြီးသူတစ်ဦးသည် မေ့ပျောက်လို့ မရ နိုင်တော့ပေ။ မအိပ်နိုင်မစားနိုင်ဖြစ်ရတော့သည်။ သို့အတွက်ကြောင့်လည်း အသင်တို့အား ဂျန္နတ်ကို မမြင်မတွေ့စေခြင်းဖြစ်သည်။

၂။ နေ့၏လုပ်ငန်းကိစ္စများ၊ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်စေသောအလုပ်များမှ လျော့နည်းပေါ့ပါးစေခြင်း - အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပင်ပန်းလွန်းသဖြင့် များစွာ အိပ်လိုသည်။

၃။ နေ့တွင် ကိုင်လူလာအိပ်ခြင်း - ကိုင်လူလာခေါ် နေ့တွင် တစ် ရေးတစ်မောအိပ်ခြင်းကို မစွန့်လွှတ်ရပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤသို့ အိပ်ခြင်းသည် ညတွင် နိုးထရန်အတွက် အထောက်အကူပြုလေ သည်။ တမန်တော်မြတ်^၄ က ‘နေ့တွင် ကိုင်လူလာအိပ်၍ ညတွင် နိုး ထရန်အတွက် အထောက်အကူယူကြကုန်’ ဟုဆိုမိန့်ခဲ့သည်။

မုဂျာဟိဒ်^၅ သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘အိုမရ်^၆ သခင်သည် မိမိ၏ဝန်ထမ်းတစ်ဦးမှာ နေ့တွင် ကိုင်လူလာမလုပ်ကြောင်း သိရှိလိုက်

ရသည်။ ထိုအခါ သခင်သည် ထိုဝန်ထမ်းအား စာရေးသည်မှာ -
 فُلٌّ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَقِيلُ 'အသင်သည် ကိုင်လူလာ လုပ်ပါ။
 အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရှိုင်တွာန်သည် ကိုင်လူလာမလုပ်ပေ။'

၄။ ဂိုနာ မကောင်းမှုဒုစရိုက်များမှ ရှောင်ကျဉ်ခြင်း - ဤသို့ရှောင်
 ကျဉ်ခြင်းဖြင့် ညတွင် နိုးထရာမှာ လွယ်ကူစေသည်။ အဘယ်ကြောင့်
 ဆိုသော် လူသားသည် ဂိုနာတွင် နစ်မွန်းနေပါက ယင်း၏စိတ်နှလုံး
 သည် မာကျောခက်ထန်လာလေသည်။ နှလုံးသားမာကျောခြင်းသည်
 အလ္လာဟ်အရှင်၏ရဟ်မတ်နှင့် ဝေးကွာစေလေသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ဟစ်ဘစ္စရီ^၁ သခင်အား တင်ပြသည်မှာ -
 'ကျွန်ုပ်သည် ညအခါတွင် နေကောင်းကျန်းမာစွာရှိပါသည်။ ညတွင်
 နိုးထရန်ကိုလည်း နှစ်သက်လိုလားပါသည်။ ညတွင် နိုးထရန်အတွက်
 စိမ့်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ပါသည်။ သို့သော် လေးကန်ပြင်းရိမှုကြောင့်
 ညတွင် မထနိုင်ပါ။' ထိုအခါ ဟစ်ဘစ္စရီ^၁ သခင်က

'အသင်၏ဂိုနာများက အသင့်ကို ညတွင်ထခြင်း မပြုနိုင်အောင်
 အားဆီးထားသည်'ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။

အေမာမ်ဆွဖ်ယာမ်ဆောင်ရ်ရီ^၁ သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ -
 'ဂိုနာတစ်ခုအတွက်ကြောင့် ငါးလတိုင်တိုင် ညတွင်ထခြင်းမှ လွတ်ခဲ့
 ရသည်။' ထိုအခါ လူတို့က 'ထိုဂိုနာသည် မည်သို့သောဂိုနာပါနည်း'
 ဟု မေးမြန်းကြသည်။ သခင်က 'ကျွန်ုပ်သည် ငိုနေသူတစ်ယောက်ကို
 ကြည့်၍ စိတ်ထဲတွင် 'ဤသူသည် ရေယာသမားဖြစ်သည်'ဟု စွပ်စွဲလိုက်
 မိခြင်းဖြစ်သည်'ဟု ရှင်းပြသည်။

အဗူဆုလိုင်္ဂာန်ဒါရာနီ^၁ သခင်က 'လူတစ်ဦးအဖို့ နမာဇ်ကို
 ဂျမာအတ်နှင့်မဖတ်နိုင်ခြင်းသည် အမိန့်ဖိဆန်မှုနှင့် ဂိုနာကြောင့်သာ
 ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှ လွဲ၍(အခြားအကြောင်းကြောင့်)မဟုတ်ပေ။'

အေမာမ်ဂဇာလီ^၁ သခင်က 'ဂိုနာအားလုံးသည် နှလုံးသားတွင်
 မာကျောမှုကို ဖြစ်စေသည်။ ညထမှုကို အဟန့်အတားပြုသည့်အရာများ
 တွင် အဓိကအားဖြင့် ဟရာမ်စားသုံးခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ အလွန်

ထိခိုက်စေသောအရာဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ဟလာလ်စားသုံးခြင်းသည် နှလုံးသားကိုစင်ကြယ်စေရာတွင် အလွန်ထိရောက်မှုဖြစ်သည်။ ဤနည်း အတူ ဟရမ်စားသုံးခြင်းသည် နှလုံးသားကို မာကျောခက်ထန်ရာတွင် အလွန်အားပေးသည်။

ဟစ်ဘစ္စရီ^၁ သခင်က ‘တစ်စုံတစ်ဦးသည် ညထခြင်းကို လက် လွတ်ခဲ့ရပြီဆိုပါက ဤသည်မှာ မလွဲမသွေ ဂိုနာတစ်ခုခု၏အကျိုးပေး မှုဖြစ်သည်။ ဤဂိုနာကို သူ့ကိုယ်တိုင်က ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ ဖြစ်ရာ အသင်တို့သည် ညတိုင်းတွင် နေဝင်ချိန်၌ မိမိတို့စိတ်နှလုံးကို တွက်ချက်စစ်ဆေးပါ။ ဒီကနေ့ ဂိုနာမည်မျှပြုခဲ့သည်ကို ကြည့်ရှုပါ။ ပြုခဲ့မိသမျှ ဂိုနာများအတွက် တောင်ဗဟ်အိတ်တိဂ်ဖါရ်ပြုပါ။ သို့ဖြင့် ညတွင်ထရန် အခွင့်အရေးရပေမည်။’ ထိုနောက် သခင်က ပြောဆို သည်မှာ ‘ညတွင်ထရန် ဝန်လေးခြင်းသည် ထိုသူ့အား သူ၏ဂိုနာများ က ဖိစီးထားခြင်းဖြစ်သည်။’

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက အိမ်ရာဟိမ်အဒ်ဟမ်^၂ သခင်အား ‘ကျွန်ုပ် ညတွင်ထခြင်း မပြုနိုင်ပါ။ ကျွန်ုပ်အား (ညတွင် ထနိုင်ရန်အတွက်) နည်းလမ်းတစ်ခုခု ပြသပါ’ ဟု တင်ပြသည်။ ထိုအခါသခင်က ‘နေ့တွင် ဂိုနာကို ရှောင်ကျဉ်ပါ။ အကယ်၍ အသင်သည် နေ့တွင် ဂိုနာကျူးလွန် ခြင်းမှ ရှောင်ကျဉ်မည်ဆိုလျှင် အလ္လာဟ်အရှင်သည် အသင့်အား ညတွင် မိမိ၏ရှေ့တော်၌ ရပ်ခွင့်ပေးတော်မူမည်ဖြစ်သည်။’

အထက်ပါပြောဆိုမှုတွင် ပါဝင်သော ဟစ်က်မတ်ပညာသား စကားသည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ ညထခြင်းသည် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော အရာဖြစ်သည်။ အမိန့်ဖိဆန်မှုက ဤကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုနှင့် မထိုက် မတန်ဖြစ်စေပါသည်။

ဒုတိယအမျိုးအစား ညတွင်နိုးထစေသည့်အကြောင်းခံများသည် အတွင်းပိုင်းအကြောင်းခံများဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းခံများသည်လည်း အပြင်ပိုင်းအကြောင်းခံများကဲ့သို့ပင် လေးမျိုးရှိသည်။

၁။ နှလုံးသားကို မနာလိုရန်ငြိုးထားခြင်း၊ ဗေဒအတိ၊ လောကီရေး

သောကဗျာပါဒများမှ ထိမ်းသိမ်းထားရမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် လောကီရေးသောကဗျာပါဒတွင် နစ်မွန်းနေပါက ညတွင် ထရန် လွယ်ကူမှုမရှိတော့ပေ။

၂။ အာခေရတ်ရေးကို ကြောက်ရွံ့နေခြင်း၊ ဂျဟန္နမ်၏ထိပ်လန့်တုံ့လှုပ်ဖွယ်မြင်ကွင်းများကို စဉ်းစားနေခြင်းတို့သည်လည်း လူသား၏ အိပ်ချင်စိတ်ကို တားဆီးပေးသည်။ တွာအုစ်^၁ သခင်က ‘ဂျဟန္နမ်ကို သတိရခြင်းက အေဗာဒတ်စွဲမြဲသူတို့၏အိပ်ချင်စိတ်ကို မောင်းထုတ်ပစ်သည်’ ဟုဆိုခဲ့ပေသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက သူတော်စင်တစ်ပါးအား ‘သခင်သည် တစ်ညလုံးအဘယ်ကြောင့် နိုးကြားနေနိုင်ပါသနည်း’ ဟု မေးမြန်းလေသည်။ သူတော်စင်က ‘ကျွန်ုပ်သည် ငရဲကို သတိရလိုက်ပြီဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်၏ ကြောက်စိတ်များ များပြားလာသည်။ ထို့နောက် ဂျန္နတ်ကို သတိရပြန်လျှင် လိုလားစိတ်များ တိုးပွားလာသည်။ ဤမျှော်လင့်ချက်နှင့် ကြောက်လန့်စိတ်က ကျွန်ုပ်ကို မအိပ်နိုင်အောင်ဖြစ်စေပေသည်။’

၃။ ညတွင် ထခြင်း၏အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ကောင်းမွန်မှုများဖော်ပြထားသည့် အာယတ်များ၊ ဟဒီးသ်များနှင့် ဆွဟာဗဟ်များ၏အဆိုအမိန့်များကို စဉ်းစားရမည်။ သို့မှသာ ဤကျင့်ဆောင်မှု၏အကျိုးဆွဝါမ်များ ရရှိရန် စိတ်ထဲတွင် လိုလားမှု အခိုင်အမာဖြစ်ပေါ်လာပေမည်။

၄။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်အတွင်းမှာ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို ဖတ်ရွတ်ခြင်းသည် စင်စစ်တွင် အလ္လာဟ်အရှင်မြတ်ထံတွင် ဆုတောင်းပတ္တနာပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ဖတ်ရွတ်လိုက်ခြင်းကို အလ္လာဟ်အရှင်သည် လုံးလုံးလျှားလျှားသိရှိတော်မူသည်။ ဤအချက်ကို စိတ်တွင် အသေအချာယုံကြည်ထားရမည်။

(အဲဟ်ယာကျမ်း)

တဟပ်ဌာဒါအဒါဒါအလေ့များ

၁။ တဟပ်ဌာဒါဖတ်ရန်အတွက် အိပ်ယာမှ နိုးသည့်အခါ ပထမဦးဆုံး အလ္လာဟ်အရှင်ကို သတိရတသရမည်။ သတိရတသမှုကို ဖတ်ရွတ်တေလာဝပ်ပြုသည့်ပုံစံဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အခြားပုံစံတစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ဖြစ်စေ ပြုလုပ်ရမည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ ၏အကျင့်လေ့တော်မှာလည်း ဤသို့ပင် တဟပ်ဌာဒါဖတ်မီ ဇိက်ရံတစ်ခုခုပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ ဤအကြောင်းကို ရေဝါယတ်အတော်များများတွင် ဖော်ပြထားသည်။

عَنْ كُرَيْبٍ أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ بَاتَ عِنْدَ مَيْمُونَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ هِيَ خَالَتُهُ قَالَ فَنَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى إِذَا انْتَصَفَ اللَّيْلُ أَوْ قَبْلَهُ بِقَلِيلٍ أَوْ بَعْدَهُ بِقَلِيلٍ فَاسْتَيْقَظَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَلَسَ يَمْسَحُ النَّوْمَ عَنْ وَجْهِهِ بِيَدِهِ ثُمَّ قَرَأَ الْعَشْرَ الْآيَاتِ الْخَوَاتِمَ مِنْ آلِ عِمْرَانَ ثُمَّ قَامَ إِلَى شَيْءٍ مُعَلَّقَةٍ فَتَوَضَّأَ مِنْهَا (قيام الليل ص ٤٢)

အိပ်နေ့အဦးစွာ ﷺ သခင်ထံမှ ရေဝါယတ်ဆင့်ပြန်လာရှိသည်။ ‘သခင်သည် (ငယ်စဉ်ကလေးဘဝက) မိမိ၏ဒေါ်လေးတော်သူ မုအ်မင်န်တို့၏မိခင်ကြီး မိုင်မူနာ ﷺ သခင်မထံ ညအိပ်ခဲ့သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ သည်လည်း ထိုညက(မိုင်မူနာသခင်မထံမှာ) ညအိပ်တော်မူသည်။ ညဉ့်တစ်ဝက် သို့မဟုတ် ညဉ့်တစ်ဝက်မတိုင်မီအနည်းငယ် သို့မဟုတ် ညဉ့်တစ်ဝက်လွန်ပြီးအနည်းငယ်အကြာတွင် တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် နိုးလာခဲ့သည်။ ထို့နောက် တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် ထထိုင်တော်မူပြီး မျက်နှာမှ အိပ်စုံမွှေးများကို လက်ဖြင့် သုပ်သပ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် စူရာအာလေ့အင်မ်ရာန်၏နောက်ဆုံးအာယတ်ဆယ်ခုကို ဖတ်ရွတ်တော်မူသည်။ ထို့နောက် ချိတ်ဆွဲထားသောရေအိတ်ဆီသို့ ထတော်မူသည်။ ထိုရေအိတ်(မှရေကို ခွက်တွင်ထည့်၍) ဝုရူပြုသည်။’

ဤဟဒီးဆ်အရ နိုးထပြီးနောက် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်၏အစိတ်
အပိုင်းအချို့ကို ဖတ်သင့်ကြောင်း သိရသည်။ ပညာရှင်များက ရေးကြ
သည်မှာ ‘စူရာအာလေအင်မ်ရာန်၏ နောက်ဆုံးအာယတ်များကို -
إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
မွ စူရာအဆုံးတိုင်ဖတ်ခြင်းသည်
မွတ်စ်တဟစ်ဖြစ်သည်။ အချို့ရေဝါယတ်များအရ တမန်တော်မြတ်
သည် နိုးလျှင်နိုးခြင်း ဤဒိုအာကို ဖတ်တော်မူသည်။’

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ مِنْ ذُنُوبِي
وَأَسْأَلُكَ رَحْمَتَكَ اللَّهُمَّ زِدْنِي عِلْمًا وَلَا تَزِغْ قَلْبِي بَعْدَ
إِهْدَائَتِي وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

ကိုယ်တော်အရှင်မှ လွဲ၍ ခဝပ်ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိပါ။
အိုအလ္လာဟ်၊ ကိုယ်တော်သည် အပြစ်အပေါင်းမှ ကင်းစင်တော်မူပါသည်။
ကျွန်တော်မျိုးသည် မိမိ၏အပြစ်ဂိုဏ်းများကို ခွင့်လွှတ်ရန် ကိုယ်တော်
ထံ တောင်းခံပါသည်။ ကိုယ်တော်၏ရဟ်မတ်ကို တောင်းခံပါသည်။
အိုအလ္လာဟ် ကျွန်တော်မျိုးအား အလင်မ်ပညာ တိုးပွားပေးသနားတော်
မူပါ။ ကျွန်တော်မျိုး၏စိတ်နှလုံးကို ဟေဒါယတ်လမ်းညွှန်မှုခံယူရရှိ
ပြီးနောက်မှ သွေဖီယိမ်းယိုင်မှုမဖြစ်ပါစေနှင့်။ ကိုယ်တော်၏ထံမှ ရဟ်
မတ်တော်ကို ကျွန်တော်မျိုးအား ပေးသနားတော်မူပါ။ မုချကိုယ်တော်
အရှင်သည် အလွန်ပေးသနားတော်မူသောအရှင်ဖြစ်ပါသည်။

အစ္စမ္မေဆလ်မာ သခင်မက ပြောပြသည်မှာ ‘ကိုယ်တော်မြတ်
သည် ညဉ့်တွင် ထသောအခါ ဤဒိုအာကို ဖတ်တော်မူသည်။’

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاهْدِنِي السَّبِيلَ الْأَقْوَمَ .

‘အို ကျွန်တော်မျိုး၏ရစ်အရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုးကို ခွင့်လွှတ်
တော်မူပါ။ ကျွန်တော်မျိုးကို သနားတော်မူပါ။ ကျွန်တော်မျိုးအား ဖြောင့်
မတ်မှန်ကန်သောလမ်းကို ညွှန်ပြတော်မူပါ။’ ..

အာအေရှာ သခင်မက ‘ကိုယ်တော်သည် -

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ’

ကို ဖတ်တော်မူသည်ဟု ပြောပြခဲ့သည်။

ဒိုအာအဓိပ္ပါယ်- ‘အလ္လာဟ်အရှင်မှ လွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူမရှိ။ ထိုအရှင်သည် တစ်ပါးတည်းတည်တော်မူသည်။ နိုင်နင်းလွှမ်းမိုးတော်မူသော အရှင်ဖြစ်သည်။ မိုးကောင်းကင်အထပ်ထပ်နှင့် မြေ၏အရှင် ဖြစ်တော်မူသည်။ ထိုမိုးနှင့်မြေကြားရှိသမျှ အရာတို့၏ ရပ်အရှင် ဖြစ်သည်။ စိုးပိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်သည်။ အလွန်ခွင့်လွှတ်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်သည်။’

ညတွင် ထသူတစ်ဦးသည် အောက်ပါဒိုအာကို ဖတ်ရမည့်အကြောင်း အချို့ရေဝါယတ်များအရ သိရှိရသည်။

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ سُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ -

‘အလ္လာဟ်အရှင်၏အပြင် အခြားကိုးကွယ်ရာမရှိပါ။ ထိုအရှင်သည် တစ်ပါးတည်းတည်တော်မူပါသည်။ ထိုအရှင်နှင့်ကုဖက်နှိုင်းယှဉ်စရာမရှိပါ။ ပိုင်ဆိုင်မှုဟူသမျှသည် ထိုအရှင်အဖို့သာဖြစ်သည်။ ချီးမွမ်းခြင်းဟူသမျှသည် ထိုအရှင်အဖို့သာဖြစ်သည်။ ထိုအရှင်သည် အရာအားလုံးအပေါ်မှာ စွမ်းနိုင်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်သည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည် အပြစ်အပေါင်းမှ ကင်းစင်တော်မူသည်။ ချီးမွမ်းခြင်းအားလုံးသည် ထိုအရှင်အဖို့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအရှင်မှလွဲ၍ အခြားကိုးကွယ်ရာ မရှိပါ။ ထိုအရှင်သည် အကြီးကျယ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသည်။ ဂီနာမှ ရှောင်ကျဉ်နိုင်စွမ်းနှင့် ကောင်းမှုပြုနိုင်စွမ်းသည် အလ္လာဟ်အရှင်ထံမှ ရရှိခြင်းဖြစ် သည်။’

ထို့နောက်မှ ‘اغْفِرْ لِي’ကို ဖတ်၍ (တောင်းခွင့်ရှိသော)ဒိုအာကို တောင်းရမည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထိုဒိုအာကို ကာဘွလ်ပြုတော်မူမည်ဖြစ်သည်။

အိမ်နေ့မတ်စ်အုဒ် သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘အကြင်သူတစ်ဦးသည် ညတွင်ထ၍ ဤဒိုအာ -

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ -

ကို ဖတ်မည်ဆိုလျှင် အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထိုသူ့ကို ကောင်းမှုဆယ်သိန်း ချီးမြှင့်တော်မူမည်ဖြစ်သည်။’

နိုးသည့်အချိန်တွင် ဒိုအာများဖတ်ခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးကို အချို့ရေဝါယတ်များအရ ဤသို့သိရှိရသည်။

‘ရှင်တွာန်၏ထိခိုက်စေမှုများမှ ဝေးကွာစေသည်။ နှလုံးသား သည် အလ္လာဟ်အရှင်ဖတ်တော်သို့ အပြည့်အဝစူးစိုက်မှုရှိလာသည်။ ဒိုအာများကို ဖတ်ရွတ်တောင်းဆိုနေခြင်းဖြစ်သော်လည်း ဤသို့ဖတ် ရွတ်တောင်းဆိုလိုက်သည့်အတွက် ဇိက်ရိပြုလျှင် ရရှိမည့် ထွတ်မြတ် မှုများနှင့် ဗရ်ကတ်များပါ ရရှိလေသည်။’

၂။ တဟပ်ဂျွဒ်အတွက် ထသောအခါ ဂုရူပြုချိန်တွင် မစ်ဝါက်ကို လည်း စားသင့်သည်။ မစ္စဝါက်စားခြင်းသည် တဟပ်ဂျွဒ်၏အဒါစ် တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဟုနိုဇ်ဖဟ် သခင်က

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَشْوِصُ فَأَهْ بِالسَّوَاكِ
တမန်တော်မြတ်သည် ညတွင်ထသည့်အခါ မစ္စဝါက်စားခြင်း ပြုပါသည်။’

အိမ်နေအိုမရ် သခင်က ‘တမန်တော်မြတ်သည် အိပ်သည့် အခါ မစ္စဝါက်ကို ခေါင်းရင်းတွင် ထား၍ အိပ်သည်။ ထသည့်အခါ မစ္စ ဝါက်ဖြင့် ထသည်ဟု ပြောပြသည်။ အိမ်နေအဗ္ဗါစ်သခင်၊ ဂျာဗီရ်သခင် နှင့် အောက်ဖ်အိမ်နေမာလိက် သခင်တို့ကလည်း ဤအကြောင်း ရေဝါယတ်များ ဆင့်ပြန်ထားကြသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပညာရှင်အကြီးအကဲ များက ဤသို့မစ်ဝါက်စားရန် လေးလေးနက်နက်မိန့်ဆိုကြပေသည်။’

အဗ်ဒွလ်အဇီဇ်အိမ်နေဒါဂုဒ်သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘အရာ နှစ်ခုသည် မွတ်စလင်မ်တို့၏ကောင်းမွန်သော စာရိတ္တများထဲမှ ဖြစ်သည်။ ညတွင် တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ခြင်းနှင့် မစ္စဝါက်ကို အမြဲစားခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။’

မုဟမ္မဒ်အိမ်နေအန်နဇရ်ဟာရေစီ သခင်က ‘တဟပ်ဂျွဒ် မဖတ်မှီအလျှင် မစ္စဝါက်စားခြင်းသည် တဟပ်ဂျွဒ်စွဲမြဲသူတို့၏ အဒါစ် အလေ့ဖြစ်သည်။’

၃။ အချို့ပညာရှင်တို့က ညတွင်ထရာ၌ ရေးချိုးရန်လည်း ဖော်ပြကြသည်။ အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိဗ်နေဇကေရီယာသခင်နှင့် သခင်၏အပေါင်းအဖော်များ၏အလေ့အကျင့်မှာ အေရှာပြီးနောက် ညစဉ်ညတိုင်း အေဗာဒတ်ပြုရန် ရေးချိုးကြသည်။ သို့ဖြစ်ရာ တဟပ်ဂျွဒ်၏အလျင် ရေးချိုးမည်ဆိုက ကောင်းမြတ်ပေသည်။

၄။ တဟပ်ဂျွဒ်မဖတ်မီအလျင် ရေးမွှေးဆွတ်ဖျန်းခြင်း၊ ကောင်းသောအဝတ်ကို ဝတ်ခြင်းတို့သည် အဒါဗ်အလေ့ကောင်းများဖြစ်သည်။ အနတ်စ်^၁ သခင်က 'တမန်တော်မြတ်^၂ သည် ညတွင်ထသည့်အခါ အိမ်တင်ဂျာ အစရှိသည်တို့ပြီးလျှင် မစ္စဝါက်စားဝူဇူပြုတော်မူသည်။ ထို့နောက် အမွှေးနံ့သာတောင်းတော်မူသည်။ (ဆွတ်ဖျန်းတော်မူရန် ဖြစ်သည်။)'

တမိမိဒါရီ^၃ သခင်သည် ညတွင် ထသည့်အခါ ဂါလီယာ ခေါ် (စပ်ထားသော အမွှေးနံ့သာတစ်မျိုး) ကိုသုံးလေ့ရှိသည်။ သခင်သည် ဒီနာရ်ရွှေဒင်္ဂါးတစ်ထောင်တန် ဝတ်စုံတစ်ခုကို တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်သည့်အခါ အသုံးပြုရန် ဝယ်ထားသည်။

အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိဗ်နေမတ်စ်အုဒ်^၄ သခင်သည် နမာဇ်ဖတ်ရန် ထသည့်အခါ အမွှေးအကြိုင်သုံးစွဲလေ့ရှိသည်။ အမူဖတာဒဟ်သည်လည်း ဤအလေ့အထရှိကြောင်းသိရသည်။ မုဂျာဟိဒ်သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ -
 كَانُوا يَكْرَهُونَ أَكْلَ الثَّوْمِ وَالْكَرَّاثِ الْبَصَلَ مِنَ اللَّيْلِ -
 وَكَانُوا يَسْتَحِبُّونَ أَنْ يَمْسَ الرَّجُلُ عِنْدَ قِيَامِهِ مِنَ اللَّيْلِ
 طَبِيبًا يَمَسُّحُ بِهِ شَارِبِيهِ وَمَا أَقْبَلَ مِنَ اللَّحِيَةِ

'ရှေးသူတော်စင်တို့သည် ကြက်သွန်ဖြူ၊ ကြက်သွန်နီစားခြင်းတို့ကို မနှစ်သက်ကြပေ။ တဟပ်ဂျွဒ်မဖတ်မီအလျင် အမွှေးနံ့သာသုံးစွဲကြသည်။ မိမိတို့၏နှုတ်ခမ်းမွှေးနှင့် မုတ်ဆိတ်၏ရှေ့ပိုင်းများကို ရေမွှေးသုတ်လိမ်းခြင်းကို မွတ်စ်တဟပ်ဟု မှတ်ယူကြသည်။'

မုဂ္ဂီယာအိဗ်နေဟကီမ်ဆွန္နအာနီ^၅ သခင်သည် တဟပ်ဂျွဒ်အတွက် ထသည့်အခါ ကောင်းမွန်သောအဝတ်အစားကို ဝတ်ဆင်သည်။

မိမိ၏အိမ်သူကိုလည်း အမွေးနဲ့သာသုံးစွဲရန်ပြောသည်။

၅။ ယခုဖော်ပြထားသည့်အခါ ဗိမ္မာလေ့ကောင်းအားလုံးကို ပြုလုပ်ပြီးနောက် မိမိ၏မုဆွလ္လာပေါ်တွင် ကေဘလာဖက်သို့မျက်နှာမူကာ ရိုကျိုးစွာကျိုးကုတ်စွာရပ်ရမည်။ ထို့နောက် စွန္နတ်လာဒိုအာများထဲမှ တစ်ခုခုဖြင့် နမာဇ်ကို အစပြုရမည်။ စွန္နတ်လာဒိုအာ များစွာရှိသည့် အနက် နှစ်ခုကို ယခုဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ اَنْتَ قَيَّامُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ مَنْ فِيْهِنَّ
وَلَكَ الْحَمْدُ اَنْتَ نُوْرُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ
اَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ فِيْهِنَّ اَنْتَ حَقٌّ وَقَوْلُكَ
حَقٌّ وَوَعْدُكَ حَقٌّ وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ وَقَوْلُكَ حَقٌّ وَالْحَنَّةُ حَقٌّ
اَللّٰهُمَّ لَكَ اَسْلَمْتُ وَبِكَ اَمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَالْيَكِ اَنْبَتُ
وَبِكَ خَاصَمْتُ وَالْيَكِ حَاكَمْتُ اَنْتَ رَبُّنَا وَالْيَكِ الْمَصِيْرُ
رَبِّ اغْفِرْ لِيْ مَا اَسْرَرْتُ وَمَا اَعْلَنْتُ وَمَا قَدَّمْتُ وَمَا
اَخَّرْتُ اَنْتَ اَللهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَللهُ الْا اَنْتَ .

‘အိုအလ္လာဟ်၊ ချီးမွမ်းခြင်းသည် ကိုယ်တော်အရှင်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်တော်အရှင်သည် မိုးများကို၎င်း၊ မြေကို၎င်း၊ မိုးနှင့်မြေတွင်ရှိသမျှအရာများအားလုံးကို၎င်း ဖြစ်တည်စေတော်မူသော အရှင်ဖြစ်ပါသည်။ ထောပနာမူသည် ကိုယ်တော်အဖို့ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်တော်အရှင်သည် မိုးများကို၎င်း၊ မြေကို၎င်း၊ မိုးနှင့်မြေတွင်ရှိသမျှအရာများအားလုံးကို၎င်း အဆင့်ဆင့်ပြုစုမွေးမြူတော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ကိုယ်တော်အရှင်သည် အမှန်တရားဖြစ်သည်။ ကိုယ်တော်အရှင်၏မိန့်ကြားတော်မူခြင်းများသည် အမှန်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်တော်အရှင်၏ကတိတော်များသည် အမှန်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်တော်အရှင်နှင့်တွေ့ဆုံရမည့်အဖြစ်သည် အမှန်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဂျန္နတ်သည် အမှန်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဂျဟန္နမ်သည် အမှန်ဖြစ်သည်။ ကေယာမတ်သည်

အမှန်ဖြစ်သည်။ အိုအလ္လာဟ်၊ ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော်အရှင်အား နာခံပါသည်။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော်အရှင်ကို အိမ်နိမ့် ယူပါသည်။ ၎င်း ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော်အရှင်ကို အမှီအခို ပြုပါသည်။ ၎င်း ကျွန်တော်မျိုးသည် ကိုယ်တော်အရှင်ဖက်သို့ ပြန် လှည့်ပါသည်။ ၎င်းကိုယ်တော်၏အင်အားဖြင့် ကျွန်တော်မျိုးသည်(ရန် သူများနှင့်)ရင်ဆိုင်ပါသည်။ ၎င်း ကိုယ်တော်အရှင်ကိုသာလျှင် ကျွန် တော်မျိုးသည် အဆုံးအဖြတ်ပြုသူအဖြစ်တင်မြှောက်ပါသည်။ ကိုယ် တော်သည် ကျွန်တော်မျိုးတို့၏ ရစ်အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ထို့ပြင် ကိုယ်တော်အရှင် ဖက်ကိုသာလျှင် ကျွန်တော်မျိုးတို့ လှည့်ပြန်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အိုရစ်အရှင်၊ ကျွန်တော်မျိုး လျှို့ဝှက်၍ပြုလုပ်သောဂိုဏ်း၊ သိသာစွာပြုလုပ်သောဂိုဏ်း၊ ရှေးက၎င်း၊ နောက်နောင်တွင်၎င်း ကျူးလွန် မိသောဂိုဏ်းများကို ခွင့်လွှတ်တော်မူပါ။ ကိုယ်တော်အရှင်သည် ခဝပ်ကိုး ကွယ်ခြင်းခံထိုက်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။ ကိုယ်တော်မှ လွဲ၍ ခဝပ်ကိုးကွယ်ခြင်းခံထိုက်သူ မရှိပါ။

ဤအိုအာ နှင့် ပတ်သက်၍ အချို့ရေဝါယတ်များတွင် တက္ကဗီရ် တဟ်ရီမာပြီးသည့်အခါ ဖတ်ရမည်ဟု သိရသည်။ အချို့ရေဝါယတ်များ တွင် ရကူပြုပြီးနောက် ကောင်မာရပ်ရာတွင် ဖတ်ရမည်ဟု သိရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ နှစ်မျိုးစလုံးအပေါ်မှာ ကျင့်သုံးနိုင်သည်သာဖြစ်သည်။

اَللّٰهُمَّ رَبَّ جِبْرِائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَاسْرَافِيْلَ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ
وَالْاَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ اَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ
مِمَّا اخْتَلَفَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِاَذْنِكَ اِنَّكَ تَهْدِي
مَنْ تَشَاءُ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ -

အို ဂျစ်ဗ်ရအီလ်၊ မိကာအီလ်နှင့် အစ္စရာဖီလ်တို့၏ ရစ်အရှင်၊ မိုးများနှင့်မြေကို ဖန်ဆင်းတော်မူသောအရှင်၊ အကွယ်ကို၎င်း ရှေ့မှောက် ကို၎င်းသိတော်မူသောအရှင်၊ ကိုယ်တော်အရှင်သည် မိမိ၏ဘန္ဒာကျေး ကျွန်များအကြားတွင် ကွဲလွဲနေသောကိစ္စများကို ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်တော် မူမည့်အရှင်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်မျိုးအား အမှန်တရား၏လမ်းညွှန်

မူပြုတော်မူပါ။ မုချဧကန်ကိုယ်တော်အရှင်သည် မိမိအလိုရှိသူကို ဖြောင့်မတ်သောလမ်းအား ညွှန်ပြတော်မူသည့်အရှင်ဖြစ်တော်မူပါသည်။

အချို့ရေဝါယတ်များတွင် အာအေရာမင်းသခင်မအား ‘တမန်တော် မြတ် ﷺ ၏တဟင်ဂျွန်နမာန်ကို မည်သည့်အရာနှင့်စတင်ပါသလဲ’ ဟုမေးမြန်းလေသည်။ သခင်မက ‘**لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ**’ ဆယ်ကြိမ်စီနှင့် အိမ်တိဂ်ဖရ် (၁၀) ကြိမ်ဖတ်သည်။ ထို့နောက် ဤဒိုအာ ‘**أَرْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَأَغْفِرْ لِي**’ ကို ဆယ်ကြိမ်ဖတ်သည်။ ထို့နောက် ဤဒိုအာ ‘**اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ضِيقِ يَوْمِ الْحِسَابِ**’ ကို ဆယ်ကြိမ်ဖတ် တော်မူပြီးနောက် တဟင်ဂျွန်စတင်ဖတ်သည်။ အဓိပ္ပါယ် - ‘အိုအလ္လာဟ်၊ ကေယာမတ်နေ့၏ကျပ်တည်းကျဉ်းမြောင်းမှုမှ ကင်းရန် ကျွန်တော်မျိုး ကိုယ်တော်အရှင်ထံမှာ ခိုလှုံပါသည်။’

မုဟဒ္ဒစ်ပညာရှင်များက ဤကျင့်စဉ်ကို ‘**معشرات سبعة**’ ဟု ခေါ်သည်။

၆။ တဟင်ဂျွန်ဖတ်ရာတွင် ကေယာမ်ကို၎င်း၊ ကေရာအတ်ကို၎င်း၊ ရကူကို၎င်း၊ စစ်ဂျိဒဟ်ကို၎င်း အားလုံးကို ရှည်ကြာစေရမည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် ဤကဲ့သို့ပင် ပြုတော်မူခဲ့ကြောင့် ဆင့်ပြန်လာရှိပေသည်။ သို့သော် အချို့ရေဝါယတ်များတွင်မူ ပထမနှစ်ရကအတ်ကို ပေါ့ပေါ့ပါးပါးဖတ်ရန် ဖော်ပြထားပေသေးသည်။ စစ်ချင်း ဖတ်သည့် နှစ်ရကအတ်ကို ရှည်လျားခြင်းမဖြစ်စေဘဲ ခပ်တိုတိုဖတ်ရန် တမန်တော်မြတ် ﷺ ၏ညွှန်ကြားမှုများ လာရှိပေသေးသည်။

အလ္လာမာဇဗီဒီ^၁ သခင်က ‘ဤ(အစပြုသည့်)နှစ်ရကအတ်သည် တဟိယတွလ်တွဟာရတ်^၁ ဖြစ်သည်။ ပထမရကအတ်တွင် - **وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ** ကိုအဆုံးတိုင်ဖတ်ရမည်။ ထို့နောက် ဒုတိယရကအတ်တွင် စူရာဖါတေဟာဖတ်ပြီးနောက် - **وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءً أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ** ကိုအဆုံးတိုင်ဖတ်ရမည်။’

(အိတ္တဟာဖ်)

၁။ ဂူဇူအတွက် ဖတ်ရသောနမူနာမာန်။ တဟိယတွလ်ဂူဇူဟုလည်းခေါ်သည်။

ဟေရှာသခင်က ပြောပြသည်မှာ အိမ်နေစီရိန်^၁ သခင်သည် ပထမရကအတ်တွင် စူရာဖါတေဟာပြီးနောက်

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

အဆုံးအထိဖတ်သည်။ ထို့နောက် ဒုတိယရကအတ်တွင် -

اللَّهُ مَافِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ကို အဆုံးထိဖတ်သည်။

၇။ နမာဇ်နှစ်ရကအတ်ပြီးတိုင်း တက်စိဟ်(سُبْحَانَ اللَّهِ) အကြိမ် တစ်ရာ ဖတ်ခြင်းသည် မွတ်စံတဟမ်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ဖတ်ခြင်းဖြင့် အနားလည်းရသည်။ နမာဇ်အတွက် ရွှင်လန်းတက်ကြွမှုလည်းဖြစ်စေသည်။ (အဲဟ်ယာကျမ်း)

၈။ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို ဖတ်ရွတ်ရာ၌ တဂျိဝိဒ်နည်းကျ ဖြေဖြေမှန်မှန်ဖတ်ရမည်။ အလ္လာဟ်အရှင်က وَرَتِلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً 'ကုရ်အာန်ကို ဖြေဖြေမှန်မှန်ဖတ်ရွတ်သရဇ္ဈာယ်ကြကုန်။' ဟု မိန့်တော်မူထားသည်။ အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိမ်နေအဗ္ဗါစ်^၂ သခင်က ဤအာယတ်၏ တစ်စီရ်အကျယ်ဖွင့်ကို 'يُنْهَ تَبَيِّنًا' ဟုရှင်းပြသည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ ကောင်းစွာပေါ်လွင်စေရန် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖတ်ရမည်ဟုဖြစ်သည်။

ဟမ်စာ^၃ သခင်မက 'တမန်တော်မြတ်^၄ သည် စူရာတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်သည့်အခါ တရ်တီလီဖြင့် ဖတ်တော်မူလေ့ရှိသည်။ အကယ်၍ ဖတ်နေသည့်စူရာသည် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်၏အရှည်လျားဆုံးစူရာများထက်ပင် ပို၍ ရှည်လျားသောစူရာဖြစ်စေကာမူ တရ်တီလီဖြင့်သာ ဖြည်းဖြည်းညှင်းညှင်းဖတ်တော်မူသည်။'

အိမ်နေအဗ္ဗါစ်^၅ သခင်သည် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်၏အကွရာတစ်လုံးစီကို ကွဲကွဲပြားပြားရှင်းရှင်းဖတ်သည်ကို ကြားရသည်။

အလ်ကမာသခင်က အဗ်ဒုလ္လာဟ်အိမ်နေမတ်စ်အုဒ်^၆ သခင်၏ရှေ့တွင် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို ဖတ်ရွတ်လေသည်။ အလ်ကမာသခင်၏ဖတ်ရွတ်မှုတွင် အနည်းငယ်မြန်နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သို့

ဖြစ်ရာ အဗဒ္ဒလ္လာဟ်အိမ်နေ့မတ်စ်အုဒ် ~~သေင်က~~ သေင်က ‘ကျမ်းမြတ်ကုရ် အာန်ကို တရ်တီလ်ဖြင့် ဖတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တရ်တီလ် ဖြင့် ပြေးညှင်းစွာဖတ်ခြင်းသည် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်၏တင့်တယ်မှု ဖြစ်သည်။’

၉။ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို တေလာဝပ်ဖတ်ရွတ်ရာ၌ အသံကျယ် ကျယ်ဖြစ်စေ၊ အသံတိုးတိုးဖြစ်စေ ဖတ်နိုင်သည်။ ရေဝါယတ်အရ နှစ်ခုစလုံး ပိုင်သည်။ ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘အသံကျယ်စွာ ဖတ်ရွတ် သူသည် ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်လှူဒါန်းသူပမာဖြစ်သည်။ တီးတိုးစွာ ဖတ် ရွတ်သူသည် လျှို့ဝှက်၍ လှူဒါန်းသူပမာဖြစ်သည်။ ဆွဟာဗဟ်သေင် များ၏ကျင့်သုံးမှုမှာလည်း နှစ်မျိုးစလုံးဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပုံစံနှစ်ခု လုံးကို ကျင့်သုံးခွင့်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် သတိပြုရမည့်အချက်မှာ ကျမ်း တော်ကို အသံကျယ်စွာဖတ်ရွတ်ရာတွင် အိပ်နေသူ သို့မဟုတ် ဝဇီဖဟ် ဖတ်နေသူကို အနှောက်အယှက်မဖြစ်စေရန်ဖြစ်သည်။’

၁၀။ ရဟ်မတ်နှင့်ဆိုင်ရာအာယတ်များ၊ အသားပြစ်ဒဏ်နှင့်ဆိုင်ရာ အာယတ်များသို့ရောက်သည့်အခါ ရပ်နား၍ ဒိုအာပြုသင့်သည်။

အိမ်နေ့အိုမရ် ~~သေင်က~~ ပြောဆိုသည်မှာ - ‘قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ’ ဖတ်သည့်အခါ ‘قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ’ ဟု ဒိုအာပြုပါ။ အဓိပ္ပါယ်မှာ - ‘ကျွန်တော်မျိုးသည် အာရှုဏ်ချိန်၏ရစ်အရင့်ထံတွင် ခိုလှုံပါသည်။’ ထို့ပြင် ‘قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ’ ဖတ်သည့်အခါ ‘قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ’ ဟု ဒိုအာပြုပါ။ အဓိပ္ပါယ် ‘ကျွန်တော်မျိုးသည် လူသား၏ရစ်အရင့် ထံတွင် ခိုလှုံပါသည်။’

ဟစ် ~~သေင်က~~ သေင်က ပြောပြသည်မှာ ‘တမန်တော်မြတ် ~~သည်~~ သည် သတိပေးခြိမ်းခြောက်မှု သို့မဟုတ် နှိုးဆော်တိုက်တွန်းမှုနှင့်သက်ဆိုင်ရာ အာယတ်သို့ရောက်သည့်အခါ ရပ်နားတော်မူသည်။ အသားပြစ်ဒဏ် မှ ကင်းရန်ဆုပန်သည်။ ရဟ်မတ်တော်ကို တောင်းခံသည်။’

၁၁။ တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်နေသည့်အချိန်တွင် အလ္လာဟ်အရှင်ဖက်သို့ အပြည့်အဝအာရုံစိုက်ခြင်းနှင့် ငိုကျွေးခြင်းတို့သည်လည်း အဒါစ်အလေ့

တဟပ်ဂျွဒ်၏မတ်စ်အလာများ

မတ်စ်အလာ ၁။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာန်ဖတ်ခြင်းသည် မွတ်စ်တဟပ်ဖြစ်သည်။ ဖေကဟ်ပညာရှင်တို့သည် များသောအားဖြင့် ဤနမာန်ကို ည၏နဖိလ်ကျင့်စဉ်များထဲတွင် ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကာဇီစနာအ့လ္လာဟ်ပါနီပတ္တီ သခင်ကမူ ဤနမာန်ကို စွန့်တ်မုခ်က်ဒဟ်ဖြစ်သည်ဟု ရေးသားခဲ့သည်။

မတ်စ်အလာ ၂။ ဖေကဟ်ပညာရှင်အများစုတို့က တဟပ်ဂျွဒ်နမာန်သည် အနည်းဆုံးနှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်၊ အများဆုံးရှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်ဟု ရေးကြသည်။ သို့ရာတွင် အချို့ရေဝါယတ်များတွင် ဆယ်နှစ်ရကအတ်အထိဖော်ပြသည်လည်းရှိသည်။ ဆယ်နှစ်ရကအတ်ထက်ပို၍ အထောက်အထားမရှိချေ။

မတ်စ်အလာ ၃။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာန်ဖတ်ခြင်း၌ အလေ့အကျင့်ဖြစ်နေသူတစ်ဦးအတွက် အကြောင်းမဲ့တဟပ်ဂျွဒ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းသည် မဏ္ဍရဖြစ်သည်။

မတ်စ်အလာ ၄။ ဖတ္တဝါအဆုံးအဖြတ်ဖြစ်သောအဆိုအရ နှစ်ရကအတ်စီဖတ်ခြင်း ပို၍မြတ်သည်။

မတ်စ်အလာ ၅။ ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံတွင် တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ခြင်းပို၍မြတ်သည်။

တဟပ်ဂျွဒ်ကဏ္ဍ အမေးအဖြေ

(ဖတာဝါဒါရွလ်အိုလုမ်ကျမ်း အတွဲ(၄) မှ ကောက်နှုတ်ဖော်ပြချက်)

မေးခွန်း ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတွင် နမာဇ်အကြိမ်အများအပြားကို ကဇ္ဇာဖတ်ရန်တာဝန်ရှိနေပါသည်။ ထိုသူအဖို့ တဟပ်ဂျွဒ် သို့မဟုတ် နဖိလ် နမာဇ်များ ဖတ်ခြင်းနှင့် တစ်သက်တာပျက်ကွက်ခဲ့သော ကဇ္ဇာနမာဇ်များဖတ်ခြင်း ဘယ်ဟာက ပိုမြတ်ပါသလဲ။

အဖြေ ။ ဒုရ်ရေမွန်တာရ်ကျမ်းတွင် -

وقضاء الفرض والواجب والسنة فرض وواجب وسنة
(ဖရာဇ်နမာဇ်၏ကဇ္ဇာဖတ်ခြင်း ဖရာဇ်ဖြစ်သည်။ ဝါဂျိဗ်၏ကဇ္ဇာဖတ်ခြင်း ဝါဂျိဗ်၊ စွန္နတ်၏ကဇ္ဇာဖတ်ခြင်း စွန္နတ်ဖြစ်သည်။) အလိုသဘောမှာ တသက်တာပျက်ကွက်ခဲ့သော ကဇ္ဇာတာဝန်များကို ပြင်းရိပေ၊ ဆနောက်ဆိုင်ခြင်းသည် မကောင်းပေ။ ဖြစ်နိုင်သလောက် အချိန်ရလျှင် ရသလို ဖရာဇ်နှင့်ဝိတိရ်နမာဇ်၏ကဇ္ဇာများ ဖြည့်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်၏ အကျိုးထူးမှုများကို ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်နှင့် ဟဒီးဆ်တော်များတွင် အများအပြားဖော်ပြထားသည်။

افضل الصلوة بعد الفريضة صلوة الليل
(ဖရာဇ်နမာဇ်များပြီးသည့်နောက် အမြတ်ဆုံးသည် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖြစ်သည်)ဟုပါရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုထွတ်မြတ်မှုများကို လုံးဝမလွှတ်တန်း ရယူရမည်။ ဤထွတ်မြတ်မှုများသည် သက်ဆိုင်ရာအချိန်အတွင်း မှာ နဖိလ်အဖြစ်မဖတ်ဘဲ ကဇ္ဇာနမာဇ်များ ဖတ်နေရုံဖြင့် မရနိုင်ပေ။

ဒုရ်ရေမွန်တာရ်ကျမ်းတွင် - التهجدا لا يحصل الا بالتطوع فلو نام

بعد صلاة العشاء ثم قام فصلى فوائت لا يسمى تهجدا .

(တဟပ်ဂျွဒ်ဆိုသည်မှာ အေရှာပြီး ညဉ့်နောက်ပိုင်းတွင် ထ၍ နဖိလ်

အမေး ။ ဟဒီဆ်တော်များအရ တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် တဟပ်ဂျွဒ်ကို အများဆုံး ဆယ်ရကအတ်ဖတ်ကြောင်းသိရသည်။ ထို့ပြင် ဝိတိရ်နမာဇ်အပါအဝင် ဆယ့်သုံးရကအတ်၊ ရံဖန်ရံခါ ဆယ့်တစ်ရကအတ်၊ ရံဖန်ရံခါ ကိုးရကအတ်၊ ရံဖန်ရံခါ ခုနစ်ရကအတ် ဖတ်တော်မူခဲ့သည်။ (မစ်ရှ်ကာတ်ကျမ်း) အကြင်သူတစ်ဦးသည် ထိုနည်းအတိုင်း လိုက်၍ ဖတ်ရမည်လား၊ သို့တည်းမဟုတ် ရကအတ်အရေအတွက်သတ်မှတ်၍ ဖတ်ရမည်လား။

အဖြေ ။ များသောအားဖြင့် တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် တဟပ်ဂျွဒ်ကို ရှစ်ရကအတ်နှင့် ဝိတိရ်သုံးရကအတ် ဖတ်လေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုအတွက် ကြောင့် ဟန္နဖီဖေကဟ်ပညာရှင်များက ရှစ်ရကအတ်ကို စွဲ၍ ဖတ်ခြင်း မှတ်စံတဟပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ အကယ်၍ ဤမျှမတတ်နိုင်ပါက နှစ်ရကအတ် သို့မဟုတ် လေးရကအတ်ဖတ်ခြင်းဖြင့်လည်း (ဆွဝါဗ်ရရန်အတွက်) လုံလောက်သွားပါသည်။ အကျယ်ကို ရှာမိကျမ်းတွင် ကြည့်ပါ။

အမေး ။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို အမှောင်ထဲတွင် ဖတ်နိုင် / မဖတ်နိုင်သိလိုပါသည်။

အဖြေ ။ ဖတ်နိုင်ပါသည်။

အမေး ။ အကယ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် မတတ်သာမူကြောင့် 'ငါသည် တဟပ်ဂျွဒ်အချိန်တွင် နီးနိုင်မည်မဟုတ်'ဟု စဉ်းစားပြီး အေရှာနမာဇ်အပြီးမှာပင် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို ဖတ်လိုက်ပါသည်။ ဤသို့ဖတ်ခြင်းဖြင့် တဟပ်ဂျွဒ်အထမြောက်သည် / မမြောက်သည် သိရှိလိုပါသည်။

အဖြေ ။ ဟဒီဆ်တစ်ပုဒ်အရ သိရှိရသည်မှာ အေရှာနမာဇ်ပြီးနောက် နဖိလ်နမာဇ်ဖတ်ခဲ့ပါက ထိုနမာဇ်ကို တဟပ်ဂျွဒ်အဖြစ် သတ်မှတ်မည် ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ထိုနမာဇ်မှ တဟပ်ဂျွဒ်၏ဆွဝါဗ်လည်း ရရှိမည် ဖြစ်သည်။ - -

အမေး(၁) ။ ဟဒီဆ်တော်တွင် - ثم صلى ركعتين طويلتين الخ - (ထို့နောက် ရှည်လျားသော

နမာန်နှစ်ရကအက်ကို ဖတ်ခဲ့သည်(အဆုံးထိ) ထို့နောက် ထိုပထမနမာန် နှစ်ရကအတ်ထက် လျော့၍ ဖတ်သည်)ဟု လာရှိသည်။ ထိုနမာန်နှစ် ကြိမ်သည် ပထမက ဒုတိယထက် မည်မျှ ပို၍ ရှည်လျားပါသလဲ။ သာဓကအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် တဟပ်ဂျွဒ်တွင် နှစ်ဂျွဒ်ဖတ်ရန် ဆန္ဒရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ နမာန်ရကအတ်တိုင်းတွင် မည်မျှဖတ်ရမည် နည်း။

အမေး(၂) ။ ဟဒီးဆ်တွင် တမန်တော်မြတ်ﷺ သည် ညတွင် - حتى تورمت قدماء الحديث (ခြေထောက်တော်နှစ်ဖက် ယောင်လာ သည်အထိ)ဖတ်တော်မူသည်ဟု ပါရှိသည်။ ကိုယ်တော်ﷺ ဖတ်သည့် တဟပ်ဂျွဒ်နမာန်သည် ရှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်ဆိုပါက ခြေတော်များ ယောင် လာလောက်အောင် ဖတ်လိုက်သည့် ကေရာအတ်သည် မည်မျှ ပမာဏဖြစ်ပါသနည်း။

အမေး(၃) ။ ဆွဟာဗ်ဟ်သခင်များﷺ ဖတ်ရွတ်ခဲ့သည့် တဟပ်ဂျွဒ်၏ ကေရာအတ်သည် မည်မျှဖြစ်ပါသလဲ။

အမေး(၄) ။ ဟဒီးဆ်များတွင် တက္ကဗီရ်တဟ်ရီမာ ပြီးနောက် တမန် တော်မြတ်ﷺ ဖတ်တော်မူခဲ့သည့် ဒိုအာအချို့ကို ဖော်ပြထားသည်။ ဥပမာ انى وجهت وجهى ကဲ့သို့မျိုး ဒိုအာများဖြစ်သည်။ ဟန္နူဇီသခင်များ ၏အဆုံးအဖြတ်အရ ဤဒိုအာများကို တက္ကဗီရ်တဟ်ရီမာ မတိုင်မီ ဖတ် ရမည်လား၊ သို့မဟုတ် တက္ကဗီရ်တဟ်ရီမာ ပြီးနောက် ဖတ်ရမည်လား။

အမေး(၅) ။ တမန်တော်မြတ်ﷺ သည် ပထမနှစ်ရကအတ်ကို တိုတို ဖတ်တော်မူခဲ့ကြောင်း ရေးသားထားသည်။ ထိုနှစ်ရကအတ်သည် တဟ် ယတွလ်ဂုဇူ ဖြစ် / မဖြစ် သိလိုပါသည်။

အမေး(၆) ။ ဟဒီးဆ်များတွင် - اللهم اجعل فى قلبى نورا ဒိုအာလာ ရှိသည်။ ဤဒိုအာကို တဟပ်ဂျွဒ်အပြီးဖတ်ရမည်လား။ သို့မဟုတ် အလျင် ဖတ်ရမည်လား။ သို့မဟုတ် ဖျေရ်စွန့်၏အလျင်ဖတ်ရမည်လား။

အမေး(၇) ။ عن ابن عباس قال النبى ﷺ كان اذا قام من الليل يتعبد قال اللهم لك الحمد ဤဒိုအာ ကိုရပ်ပြီးဖတ်ရမည်လား၊ ထိုင်လျှက် ဖတ်ရမည်လား။

အမေး(၈) ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် တဟပ်ဂျွန်နမာဇ်ကို တမန်တော်မြတ်
၏ နည်းလမ်းအတိုင်း ဖတ်လိုသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဆယ်ရကအတ်၊
ရှစ်ရကအတ်၊ ခြောက်ရကအတ်၊ လေးရကအတ်တစ်ခုခုဖတ်ရမည်လား၊
သို့မဟုတ် နေ့စဉ်ရှစ်ရကအတ်ဘဲဖတ်ရမည်လား။

အမေး(၉) ။ တဟပ်ဂျွန်၏အလယ်အလတ်အချိန်သည် အဘယ်အချိန်
ဖြစ်ပါသလဲ။

အဖြေ(၁ နှင့် ၂) ။ ရံဖန်ရံခါ တမန်တော်မြတ်သည် တဟပ်ဂျွန်
၏ရကအတ်များကို အလွန်ရှည်လျားစွာဖတ်လေ့ရှိသည်။ ရံဖန်ရံခါ
တစ်ရကအတ်ထဲမှာပင် ကုရ်အာန်၏ဂျွန်အတော်အတန်ကို ဖတ်တော်
မူသည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ကိုယ်တော်၏ခြေတော်နှစ်ဖက်သည်
ယောင်လာခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ဦးအနေနှင့် ရှစ်ရက
အတ်အတွင်းမှာ နှစ်ဂျွန် ဖတ်ရွတ်လိုသည်ဆိုပါမူ တစ်ရကအတ်တိုင်း
တွင် တစ်ဂျွန်၏လေးပုံတစ်ပုံကို ဖတ်ရွတ်ရပေမည်။ သို့တည်းမဟုတ်
ပထမရကအတ်များတွင် အနည်းငယ်စီ ပိုဖတ်၍ နောက်ပိုင်းရကအတ်
များတွင် လျော့ဖတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤပုံစံနှစ်ခုလုံးသည် ခွင့်ပြုချက်
ရှိသောပုံစံများဖြစ်ပြီး စွန့်တနည်းကျဖြစ်သည်။

အဖြေ(၃) ။ ဤအတွက် မည်သည့်ကန့်သတ်ချက်မှ မရှိပါ။

အဖြေ(၄) ။ တက္ကဗီရ်တဟ်ရီမာ၏အလျင်ဖတ်ရမည်။

အဖြေ(၅) ။ မေးခွန်းပါအတိုင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

အဖြေ(၆) ။ နမာဇ်ဖတ်သည့်အချိန်တွင် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

အဖြေ(၇) ။ အိပ်ယာထသည့်အချိန်တွင် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

အဖြေ(၈) ။ တမန်တော်မြတ်၏လေ့တော်မှာ များသောအားဖြင့်
ရှစ်ရကအတ်ဖတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အခွင့်သာမူအပေါ်မှာ မူတည်၍ ရက
အတ်အရေအတွက် အတိုးအလျှော့ရှိသည်လည်းရှိသည်။

အဖြေ(၉) ။ ညဉ့်၏နောက်ဆုံးအပိုင်းသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သည်။

အမေး(၁) ။ တဟပ်ဂျွန်နမာဇ်၏အနည်းဆုံးနှင့်အများဆုံး အရေ
အတွက်သည် မည်မျှပါလဲ။

အဖြေ(၁) ။ အနည်းဆုံးလေးရအတ်ဖြစ်ပြီး အများဆုံး ဆယ်နှစ်ရက အတ်ဖတ်ခြင်းသည် တဟပ်ဂျွဒ်အတွက် စွန့်တ်ဖြစ်သည်။ ရှာမီကျမ်းတွင် ရေးသားပါရှိသည်မှာ ‘အကယ်၍ နှစ်ရကအတ်ဖတ်လျှင်လည်း တဟပ်ဂျွဒ်၏ဆွဝါဗ်ကို ရရှိမည်သာဖြစ်သည်။’

အမေး(၂) ။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို စတင်ဖတ်ပြီးနောက် ပျင်းသည့်အတွက်ကြောင့် သုံးလေးရက်မဖတ်တော့ဘဲနေခြင်းဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာနစ်နာဆုံးရှုံးမှုများ ကြုံတွေ့ရနိုင်ပါသလား။

အဖြေ(၂) ။ တဟပ်ဂျွဒ်ကို လွှတ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာဆိုင်ရာနစ်နာဆုံးရှုံးမှု တစ်စုံတစ်ရာတော့မဖြစ်နိုင်ပါ။ ရှိအတ်အရ ဤသို့လွှတ်ခြင်းသည် ဂိုနာလည်းမဖြစ်ပါ။ သို့သော် အကြောင်းကြီးငယ် မရှိဘဲ ဤသို့ စွန့်လွှတ်ပစ်ခြင်းသည် မကောင်းလှပေ။ ဤသို့လွှတ်ပစ်သဖြင့် သာသနာရေးဆိုင်ရာ၊ စိတ်ဝိညာဉ်ဆိုင်ရာနစ်နာဆုံးရှုံးမှုတော့ရှိသည်။ ထို့ပြင် ခန္ဓာကိုယ်ဆိုင်ရာ နစ်နာဆုံးရှုံးမှုမှာ သွက်လက်ဖြတ်လတ်မှု မရှိတော့ဘဲ ပျင်းရိမှုတိုးလာခြင်းဖြစ်သည်။

အမေး(၃) ။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ဖတ်ရန်အတွက် မည်သည့်အစီအစဉ်သတ်မှတ်ထားပါသလဲ။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုနမာဇ်အတွက် သီးသန့်ဒိုအာသော်၎င်း၊ သီးသန့်စူရာသော်၎င်း သတ်မှတ်ဖော်ပြထားခြင်းရှိပါသလား။ သို့မဟုတ် ကျမ်းတော်မြတ်ထဲမှ အလိုရှိရာ စူရာကို ဖတ်ရွတ်ခွင့် ရှိ/မရှိ သိရှိလိုပါသည်။

အဖြေ(၃) ။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်တွင် သီးသန့်ဖတ်ရွတ်ရမည့် စူရာဟူ၍ ရှိအတ်တရားတော်က သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိပါ။ အချို့သော အကြီးအကဲများက မည်သည့်စူရာကို ဖတ်ရမည်ဟူ၍ ပြောဆိုရေးသားခြင်းများရှိနေခြင်းကြောင့်လည်း ဤစူရာကိုသာ မလွဲမသွေဖတ်ရမည်၊ အရေးတကြီးဖတ်ရမည်ဟု မည်သို့မျှ မဖြစ်ပါ။ အလွတ်ရပါက ကိစ္စမရှိပေ။

အမေး(၄) ။ အစ်ရှ်ရာကနမာဇ်၊ ကျာရှ်နမာဇ်နှင့် အောင်ဝါဘီနနမာဇ်များ၏နိယတ်ပြုပုံနှင့် အစီအစဉ်ကိုလည်း သိရှိလိုပါသည်။

အဖြေ(၄) ။ အောင်ဝါဘိန့်၊ အစ်ရှ်ရာက်နှင့် ကျာရှ်နမာဇ်များအားလုံး ကို နဖိလ်၏နိယတ်ပြုရုံဖြင့် လုံလောက်ပြီးစီးပါသည်။ နိယတ်ပြုရာ ၌ သီးသန့်သောနမာဇ်အမည်ကို၎င်း၊ နမာဇ်အချိန်ကို၎င်း ဖော်ပြရန် မလိုအပ်ပါ။ လူသာမန်တို့နှင့် မသိနားမလည်သူတို့ကို ရှည်လျားသော နိယတ်များ သင်ပြ၍ ဒုက္ခပေးခြင်းသည် မိုက်မဲမှုသာဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် စူရာတွဲရာမှာလည်း မိမိတို့အလိုရှိရာ စူရာကို တွဲနိုင်ဖတ်ရွတ်နိုင်ပါ သည်။ အဖြေမှန်သည်။ (ထောက်ခံသူ- (မောင်လာနာ)အဆင်မပြေဆိုင်နံ)

အမေး ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက မော်လဝီတစ်ပါးအား ‘ဆရာခင်ဗျား၊ တဟပ်ဂျွဒ်’၏ရကအတ်အရေအတွက် မည်မျှရှိပါသလဲ။ မည်ကဲ့သို့ သောအစီအစဉ်ဖြင့် ဖတ်ရမည်လဲ’ဟု မေးမြန်းပါသည်။ မော်လဝီဆပ် က ‘တဟပ်ဂျွဒ်၏ရကအတ်သည် ရှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်’ဟု ဖြေပါ သည်။ ထိုအခါ မေးသူက ‘အချို့သောကျမ်းစာများတွင် ဆယ့်နှစ်ရက အတ် ဟုရေးထားသည်။ ပညာရှင်များကလည်း ဆယ့်နှစ်ရကအတ်ရှိ ကြောင်း လက်ခံကြပါသည်’ဟု ပြောဆိုသည်။ ထိုအခါ မော်လဝီဆပ် က ‘ထိုသူတို့သည် လူပြိန်းများဖြစ်သည်။ စာအုပ်များအားလုံးကလည်း အမှားများဖြစ်သည်။ အသင်သည် အစ္စလာမ်၏အပြင်သို့ ထွက်သွားပြီ’ ဟု ပြောဆိုပါသည်။

တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်သည် ဆယ့်နှစ်ရကအတ်ဖြစ်ကြောင်း ဟဒီးဆ် ဖြင့် အတည်ဖြစ် / မဖြစ် သိလိုပါသည်။ ဆယ့်နှစ်ရကအတ်ရှိကြောင်း ပြောဆိုသူတို့ကို လူပြိန်းပြောဆိုခြင်း ပိုင် / မပိုင် သိရှိလိုပါသည်။ မေးခွန်းမေးသူကို အစ္စလာမ့်အပြင်ရောက်သွားပြီဟုပြောခွင့်ရှိ / မရှိ သိလိုပါသည်။ ပြောခွင့်မရှိသော အစ္စလာမ့်ဘောင်အပြင်သို့ထွက်သွား (ကာဖီရ်ဖြစ်)ခြင်း၏စီရင်ချက်ကို မည်သူပြုမည်လဲ။ ဤစကားရပ် သည် မည်သူ့ဆီသို့ ပြန်လှည့်မည်နည်း။ ဤမော်ဝလီ၏နောက်က နမာဇ် ဖတ်လျှင် ပိုင် / မပိုင်သိရှိလိုပါသည်။ ထို့ပြင် ဝီတီရ်နမာဇ် တစ်ရက အတ်ထဲရှိကြောင်း အထောက်အထားရှိ / မရှိသိလိုပါသည်။

အာအေရာသခင်မကြီး* ဆင့်ပြန်ခဲ့သော ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်

ان النبى صلى الله عليه وسلم لم يكن يوتر ما نقص من سبع
ولا باكثر من ثلث عشرة رواه ابو داود

ကို ကိုးကား၍ အချို့က ဝိတိရ်နမာဇ်သည် တစ်ရကအတ်ထဲဖြစ်သည်
ဟု ဆိုကြသည်။ ဤသို့ဆိုခြင်း မှန် / မမှန်သိလိုပါသည်။

အဖြေ ။ တဟပ်ဂျွန်နှင့်ပတ်သက်၍ ရေဝါယတ်များသည် အမျိုးမျိုး
ရှိသည်။ အနည်းဆုံး နှစ်ရကအတ် လေးရကအတ်ဖြစ်သည်။ အများ
ဆုံး ဆယ့်နှစ်ရကအတ်အထိ ပြထားသည်။ သို့ရာတွင် တမန်တော်မြတ်
ﷺ အများဆုံးဖတ်ရွတ်လေ့ရှိခဲ့သော တဟပ်ဂျွန်နမာဇ်အရည်အတွက်
သည် ရှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်။ ထိုအတွက်ကြောင့် ဟန္နဖီဖက်ကဟ်ရှင်
များထံတွင် စွန့်တ်ဖြစ်သော တဟပ်ဂျွန်သည် ရှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်။
ဒွရ်ရေမွန်တာရ်ကျမ်းတွင် -

واقبلها على ما فى الجوهرة ثمان الخ قال فى ردالمحتار
فى الحاوى القدسى قال يصلى ما سهل عليه ولو ركعتين
والسنة فيها ثمان ركعات بربع تسليمات وهذا بناء على
ان اقل تهجده ﷺ كان ركعتين وان منتهاه كان ثمان ركعات
اخذ مما فى مبسوط السرخسى

ဟုပါရှိ၏။

ကာဇီစနာအွလ္လာဟ်ပါနီပတ္တီ သခင်က မာလာဘွဒ္ဒမင်န်ဟု
ကျမ်းတွင် *و نماز تيجراز چار ركعت اكثر ثيامره و از دو ركعت*
و نماز تيجراز چار ركعت اكثر ثيامره ဟုပါရှိ၏။

သို့ဖြစ်ရာ ဟဒီးဆ်လေ့လာချက်အရသိရှိရသည်မှာ တဟပ်ဂျွန်
နမာဇ်သည် ဆယ့်နှစ်ရကအတ်အထိ အထောက်အထားရှိသည်။ အများစု
ဖော်ပြချက်မှာမူ ရှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဆယ့်နှစ်ရကအတ်
ရှိခြင်းကို ငြင်းဆန်ခြင်းသည် ကိုယ်တိုင်ကပညာမဲ့မိုက်မဲခြင်းဖြစ်သည်။
ထို့ပြင် မေးမြန်းသူကို ကာဖိရဖြစ်သွားပြီဟုဆိုခြင်းသည် ဒုတိယမိုက်မဲ
ခြင်းဖြစ်သည်။ (ဤသို့ပြောဆိုသည့်) ပြစ်မှုသည် ကာဖိရဖြစ်မည်ကို စိုးရိမ်
ရလောက်အောင် ပြင်းထန်သည်။ ဗုခါရီမွတ်စလင်မ်နှစ်ကျမ်းညီဟဒီးဆ်

အိမာရ်လ် ခေါ် လာဗီယံ ကော့ဖီ အသိုက်ကပ်ဆွတ်တို့ကို ပြုစုပေးခဲ့သည်။

မေးခွန်းထဲတွင် ပြောဆိုသူ၏ ကာဖီရ်ဖြစ်ခြင်းသည် ရှောင်လွှဲ ကောက်ယူနိုင်မှု ရှိသည့်အပေါ်မှာ ရှောင်ကျဉ်မှုဖြင့်ပြောဆိုနိုင်သေးသည်။ သို့သော် ဖါစစ်ကံ(မသူတော်လူဆိုးလူညစ်)ဖြစ်သည်ကိုမူ ငြင်းကွယ် လို့မရနိုင်ပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ဖါစစ်ကံ၏နောက်မှ နမာဇ်လိုက်ဖတ်ခြင်း သည် ထိုဖါစစ်ကံဖြစ်သူ တောင်ဗဟ် မဖတ်မချင်း မဏ္ဍရဖြစ်သည်။

ဝိတိရိနမာဇ်သည် သုံးရကအတ်ထက်လျော့၍ မရှိချေ။ ဤအတိုင်း အမှန်အဖြစ် လက်ခံကျင့်သုံးနေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်ပင် ဟန္တမိမိမာဇ်၏ကျင့်သုံးမှုဖြစ်သည်။ ဝိတိရိသည် တစ်ရကအတ်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသောရောဂါယတ်များမှလွဲ ဤနည်းအတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရရှိသည်သာဖြစ်သည်။ ဤအချက်သည် ပညာရှင်များထံတွင် ကျော်ကြားသိရှိပြီးဖြစ်သည်။ တေရ်မေဇီ၊ အဗူဒါဝ်ဒ်နှင့်နေစာအီကျမ်းများ လာရောဂါယတ်မှာ

سألنا عائشة باي شئى كان يوتر رسول الله ﷺ قالت كان يقرأ فى الاولى بسبح اسم ربك الاعلى وفى الثانية بقل يا ايها الكفرون وفى الثالثة بقل هو الله احد و المعوذتين

ဖြစ်သည်။ အချို့ရေဝါယတ်များတွင် မုအောက်ဇ်ဝဇ်တိုင်းကို ဖော်ပြခြင်း မရှိပေ။ ထို့ပြင် ဝိတိရ်နမာဇ်တစ်ရကအတ်ထဲမဖတ်ရခြင်းအကြောင်း ရှုရော်မွန့်ဃာ အစရှိသည့် ကျမ်းများတွင် အကျယ်တဝင့်ပါရှိသည်။ တစ်ရကအတ်ထဲ ဖြတ်ဖတ်ခြင်းကို ခွင့်မပြုခြင်းသည် ရှုဒေါင့်အမျိုးမျိုး ဖြင့် အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် အကျယ်ဖော်ပြရန် အခွင့် မသာပေ။

အမေး ။ တဟပ်ဂျွန်နမာဇ်၏အချိန်သည် ညဉ့်တစ်ဝက်၏နောက်
 ပိုင်းဖြစ်ပါသလား၊ သို့တည်းမဟုတ် ‘او انقص منه قليلا اوزد عليه’
 အာယတ်တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ဟုဖြစ်ပါသလား။ ဤအချိန် ဖော်

ဆိုလိုသည် ခရီးသည်တစ်ဦးသည် လမ်းခရီးကို သွားလာစဉ်ကြုံတွေ့ရသည့် လမ်းစခန်းအသီးသီးကို မှချသိထားမည်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းအလားတူ သူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆူဖီသူမြတ်တို့က ရှိဇာစောင့်ထိန်းခြင်းနှင့် ညတွင်နိုးထခြင်းသည် အရှင်မြတ်၏ကျေနပ်နှစ်သက်မှုနှင့် ဂျန္နတ်ကို ရရှိစေမည့် ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်ဖြစ်ကြောင်း သေသေချာချာသိနားလည်ကြလေသည်။

عَلَيْ بْنِ بَكَّارٍ مُنْذُ أَرْبَعِينَ سَنَةً مَا أَحْزَنَنِي شَيْئٌ سِوَى
طُلُوعِ الْفَجْرِ (احياء)

အလီအိဗ်နေဘက္ကာ သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်အလျင် ကထဲကပင် ကျွန်ုပ်သည် ဖျော်ချိန်ထက်ပို၍ စိတ်ညစ်စေသည်အရာ ဘာကိုမှ မတွေ့ခဲ့ရပေ။’

ဆိုလိုသည်မှာ ဖျော်ချိန်သည် ဆွစ်ဟောဆွာဒိန်ချိန်ရောက်ပြီးနောက်မှ ဖြစ်သည်။ ဤအချိန်ရောက်ခြင်းဖြင့် တဟပ်ဂျွဒ်ချိန်ကုန်ဆုံးပြီးဖြစ်ကြောင်းသိရှိရသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်သည် ဖျော်ချိန်ရောက်လျှင် တဟပ်ဂျွဒ်ချိန်ပြီးဆုံးသွားသည့်အတွက် စိတ်မကောင်းဖြစ်ရသည်။

عَنْ وَهَبِ بْنِ مُنْبَةَ قِيَامُ اللَّيْلِ يَشْرَفُ بِهِ الْوَضِيعُ عَنْ صَاحِبِهِ
الشَّهَوَاتِ وَلَيْسَ لِلْمُؤْمِنِينَ رَاحَةٌ دُونَ دُخُولِ الْحَنَةِ (قيام)

ဝဟဗ်အိဗ်နေမုနစ်ဗဟ် သခင်က ‘ညတွင် ထခြင်းသည် ဂုဏ်ရှိသူကို ထွတ်မြတ်သူဖြစ်စေသည်။ သေးသိမ်သူကို ဂုဏ်ရှိသူဖြစ်စေသည်။ ထို့ပြင် နေ့တွင် ရှိဇာထားခြင်းသည် ရှိဇာထားသူကို အလိုရမ္မက်များမှ ဖြတ်တောက်ပေးမည်။ မုအ်မင်န်အဖို့မှာ ဂျန္နတ် မဝင်ရောက်ရမှီအလျင် သာယာမှုဟူ၍ မရှိနိုင်ပေ။’

ဤပြောဆိုမှု၏အလိုသဘောသည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ ညတွင် ထ၍ အေဗာဒတ်ပြုလျှင် အလ္လာဟ်အရှင်ထံ၍ ထိုသူ ဂုဏ်ရှိသူဖြစ်သွားမည်။ ထို့ပြင် လူသားတို့၏နှလုံးသားများသည် အလ္လာဟ်အရှင်၏အစွမ်းတော်အောက်၌ ရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ လူတို့၏နှလုံးသားကို ထိုအေဗာဒတ်ပြုသူဘက်သို့ ယိမ်းယိုင်စေတော်မူလိုက်သည်။ ထိုအခါ

လူအားလုံးတို့က သူ့ကို ဂုဏ်ပေးဆက်ဆံကြလေသည်။

ထို့ပြင် ရှိဇာစောင့်ထိန်းခြင်းဖြင့် အင်အားချိနဲ့လေသည်။ ထိုမှ လူသား၏ ရာဂရမ္မက်တို့ ယုတ်လျော့သွားသည်။ ဤသို့ဖြင့် ထိုရှိဇာသည် ဂိုနာများကို ကာကွယ်ပေးသည်။ ဗိုက်ပြေနေသည့်အခါ စိတ်သည် ဟိုဟိုသည်သည် စဉ်းစားသည်။ ဆာလောင်မွတ်သိပ်နေသူကို ကြည့်မည်ဆိုပါက အလိုရမ္မက်များအတွက် အဆင်သင့်မဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရမည်။

နေ့တွင် ရှိဇာဖြင့် နေရမည်၊ ထို့နောက် ညတွင် ကျတော့ နမာန်ဖတ်ရဦးမည်။ ဤသည်မှာ အလွန်ပင်ပန်းခက်ခဲသောကိစ္စဖြစ်သည်။ ထိုအတွက်ကြောင့် ‘မုအ်မင်န်အဖို့မှာ ဂျန္နတ်မဝင်ရောက်ရမှီ အလျင်သာယာမှုဟူ၍ မရှိနိုင်ပေ’ဟု ပြောဆို၍ ဖြေသိခံပေးသည်။

عَنِ الْحَسَنِ كَانَ يُقَالُ مَا عَمِلَ النَّاسُ مِنْ عَمَلٍ أَثَبْتُ فِي
خَيْرٍ مِنْ صَلَاةٍ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ وَمَا فِي الْأَرْضِ شَيْءٍ
أَجْهَدُ لِلنَّاسِ مِنْ قِيَامِ اللَّيْلِ وَالصَّدَقَةِ قِيلَ فَإِنَّ الْوَرَعَ
قَالَ ذَاكَ مَلَكَ الْأَمْرِ (قيام)

ဟစ်ဘစ္စရီ ၁၂ သခင်က ပြောဆိုခဲ့သည်။ ‘ကောင်းမွန်သည့် ကျင့်ဆောင်မှုဟူသမျှတွင် ညတွင် တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ခြင်းထက်ပို၍ ကောင်းမြတ်သည့် အကျင့်မရှိတော့ပြီ။ လူသားတို့အဖို့ ညတွင် ထခြင်းနှင့် အလှူဒါနပေးလှူရခြင်းထက်ပို၍ ခက်ခဲသည့်အရာ လောကတွင် မရှိပြီ။’ သို့ဆိုလိုက်သဖြင့် ဟစ်ဘစ္စရီသခင်ကို တစ်ဦးတစ်ဦးက မေးသည်မှာ ‘တက္ကဝါရှောင်ကျဉ်မှု၏အဆင့်အတန်းကို ဘယ်လိုပြောမလဲ။’ ဟစ်ဘစ္စရီ ၁၂ သခင်က ‘တက္ကဝါကမူ အားလုံး၏အသက်ဖြစ်သည်။’

ဆိုလိုသည်မှာ တက္ကဝါ- အကြောက်အရှိသေသည် အရင်းခံအကျဆုံးအချက်ဖြစ်သည်။ တက္ကဝါသည် အဆင့်အမြင့်ဆုံး မြတ်ယွတ်ခြင်းသည် ဒွိယသံသယဖြစ်စရာမလိုသောအချက်ဖြစ်သည်။ တက္ကဝါတရားလက်ကိုင်ထားလျှင် အခက်အခဲအကျပ်အတည်းများကြုံတွေ့ရသည်မှာ

သိသာထင်ရှားသော အချက်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တက္ကဝါမှ လွဲလျှင် တဟပ်ဩဒ်နှင့် လှူဒါန်းခြင်းတို့သည် ကောင်းမှုကိစ္စများတွင် အကောင်းဆုံးအမြတ်ဆုံးကျင့်မှုများဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်ခုတွင် ခက်ခဲလေးလံမှုပါရှိသည်မှာလည်း အသေအချာပင်။

တစ်ခုတွင် သက်တောင့်သက်သာရှိမှုကို စွန့်လွှတ်ထားရသည်။ ဒုတိယတစ်ခုတွင် မိမိ၏နှစ်သက်မြတ်နိုးလှစွာသော ပစ္စည်းဥစ္စာကို သုံးစွဲပေးကမ်းပစ်ရခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဤအရာနှစ်ခုလုံးသည် လူသားအပေါ်မှာ အလွန်ပင် ဝန်တာလေးလံခက်ခဲသည့်အရာများ ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။

عَنْ ثَوْرِ بْنِ يَزِيدٍ قَرَأْتُ أَنَّ عَيْسَى بْنَ مَرْيَمَ قَالَ كَلِّمُوا اللَّهَ
كَثِيرًا وَكَلِّمُوا النَّاسَ قَلِيلًا قَالُوا يَا رُوحَ اللَّهِ وَكَيْفَ نَكَلِّمُ
اللَّهَ كَثِيرًا قَالَ أَخَوَا بِمَنَاجَاتِهِ وَاخْلُوا بِدُعَائِهِ - (قيام)

ဇော်ရ်အိဗ်နေယဇီဒ်က (ရှေးကျမ်းစာများတွင်) မယ်ရ်ယမ် သခင်မ၏သားတော် တမန်တော်အီစာ(عليه السلام) သခင်၏ မိန့်မြွက်မှုကို ကျွန်ုပ်ဖတ်ရှုခဲ့သည်။ တမန်တော်အီစာ(عليه السلام) သခင်က ‘အလ္လာဟ်အရှင်နှင့် များစွာစကားပြောဆိုကြ။ လူတို့နှင့်မူ နည်းနည်းသာ စကားပြောဆိုကြ’ဟု မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုအခါလူတို့က ‘အိုတမန်တော်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် အဘယ်သို့ အလ္လာဟ်အရှင်နှင့် စကားပြောဆိုရမည်နည်း’ မေးမြန်းကြသည်။ တမန်တော်အီစာ(عليه السلام) သခင်က ‘အလ္လာဟ်အရှင်ထံတွင် လိုအင်ဆန္ဒများတင်ပြ၍ ဒိုအာတောင်းဆိုရန် အတွက် တစ်ကိုယ်ထဲနေခြင်းဖြစ်သည်’ဟု မိန့်ဆိုသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ တစ်ကိုယ်ထဲတိတ်ကွယ်ရာမှာနေပြီး အလ္လာဟ်အရှင်ကို သတိရတသခြင်း ဒုအာမုနာဂျတ်များ ပန်ထွာတောင်းဆိုလျက်နေခြင်း၊ အလ္လာဟ်အရှင်၏အေဗာဒတ်(ထိုအထဲတွင် တဟပ်ဩဒ်-အစရှိသည်တို့လည်း ပါဝင်သည်) တွင် ဓမ္မလျော်နေခြင်းတို့သည် အလ္လာဟ်အရှင်နှင့် စကားပြောဆိုသည့် နည်းလမ်းများပင်ဖြစ်သည်။

عَنِ الْحَسَنِ أَنَّ كَانَ الرَّجُلُ مِنْهُمْ لَيَعِيشَ خَمْسِينَ أَوْ سِتِينَ
سَنَةً عَمَرَهُ كُلَّهُ مَا طَوَى لَهُ تَوْبٌ قَطُّ وَلَا جَعَلَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْأَرْضِ
شَيْئًا قَطُّ قَالَ وَحَتَّضَرَّ رَجُلٌ مِنَ الصَّدْرِ الْأَوَّلِ فَبَكَى وَاسْتَدَّ
بِكَأُوهُ فَقَالُوا أَرْحَمَكَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَفُوٌّ وَأَنَّهُ غَفُورٌ قَالَ أَمَا وَاللَّهِ مَا
تَرَكْتُ بَعْدِي شَيْئًا أَبْكِي عَلَيْهِ إِلَّا ثَلَاثَ خِصَالٍ ظِمَامُ أَحَجَرَةٍ فِي يَوْمٍ
بَعْدَ مَا بَيْنَ الطَّرَفَيْنِ أَوْ لَيْلَةً يُبَيِّتُ الرَّجُلُ يَرِوْحُ مَا بَيْنَ
جَبْهَتِهِ وَقَدَمَيْهِ أَوْ غَدَوَةً أَوْ رَوْحَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ (قيام)

ဟစ်ဘစ္စရီ သခင်က မိန့်ဆိုသည်မှာ ‘ရှေးအထက်က လူတို့
တွင် လူတစ်ဦးသည် မိမိသက်တမ်းနှစ်ငါးဆယ် သို့မဟုတ် နှစ်ခြောက်
ဆယ်အတွင်း မိမိအတွက် အဝတ်အထည် ချုပ်လုပ်ခြင်းလည်း လုံးဝ
မပြု။ မိမိအိမ်သူအိမ်သားများကိုလည်း အစားအသောက်ချက်ပြုတ်
ကျွေးမွေးရန် လုံးဝခိုင်းစေခြင်းမပြု။ ထို့ပြင် လုံးဝအိပ်စက်ခြင်းလည်း
မပြုပေ။’ ထို့နောက် ဟစ်ဘစ္စရီ သခင်က ဆက်လက်ပြောဆိုသည်
မှာ ‘ထိုရှေးအထက်လူသားများထဲမှ တစ်ဦးသည် ကွယ်လွန်သေဆုံးခါ
နီးအချိန်သို့ရောက်သောအခါ သည်းထန်စွာငိုကျွေးလေသည်။ လူတို့က
‘အလ္လာဟ်အရှင် အသင့်ကို ခွင့်လွှတ်ပါလိမ့်မည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည်
ခွင့်လွှတ်တော်မူသောအရှင်ဖြစ်ပါသည်’ ဟုပြောဆိုကြလေသည်။
ထိုအခါထိုပုဂ္ဂိုလ်က ‘အလ္လာဟ်အရှင်၏ကစမ်၊ ကျွန်ုပ်သည် သုံးခုသော
အရာကို ထားပစ်ခဲ့ရမည်။ နောက်နောင်တွင် ထိုအရာသုံးခုကို မရ
တော့မည်ဖြစ်သဖြင့် ငိုရခြင်းဖြစ်သည်’ ထိုအရာသုံးခုမှာ (၁) နေ့တာ
ရှည်၏နေမွန်းချိန်တွင် ရေငတ်ခံရခြင်း (ဆိုလိုသည်မှာ ထိုနေ့ရက်များ
တွင်ရှိစေ့စောင့်ထိန်းရခြင်း)။

(၂) ညတာကို မိမိ၏နဖူးနှင့်ခြေချောင်းများကို လှုပ်ရှားနေရခြင်းဖြင့်
ကုန်ဆုံးရခြင်း (တစ်ညလုံး ရေကူနှင့် စစ်ဂျုံဒဟ်များပြုရင်း ကုန်ဆုံးရခြင်း
ကို ဆိုလိုသည်)။

(၃) အလ္လာဟ်လမ်းတွင် နေ့ရောညပါ ဂျေဟာဒ်ဆင်နွဲ့နေရခြင်းတို့
ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရာ အဓိဒ္ဓန္တရဟိတအိမ်နေ့မတ်စ်အုဒ် သခင်က ‘ကျမ်းမြတ်ကုရ် အာန်ကို တရ်တီလ်ဖြင့် ဖတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တရ်တီလ် ဖြင့် ဖြေးညှင်းစွာဖတ်ခြင်းသည် ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်၏တင့်တယ်မှု ဖြစ်သည်။’

၉။ ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန်ကို တေလာဝပ်ဖတ်ရွတ်ရာ၌ အသံကျယ် ကျယ်ဖြစ်စေ၊ အသံတိုးတိုးဖြစ်စေ ဖတ်နိုင်သည်။ ရေဝါယတ်အရ နှစ်ခုစလုံး ပိုင်သည်။ ဟဒီးဆ်တစ်ပုဒ်တွင် ‘အသံကျယ်စွာ ဖတ်ရွတ် သူသည် ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်လှူဒါန်းသူပမာဖြစ်သည်။ တီးတိုးစွာ ဖတ် ရွတ်သူသည် လျှို့ဝှက်၍ လှူဒါန်းသူပမာဖြစ်သည်။ ဆွဟာဗဟ်သခင် များ၏ကျင့်သုံးမှုမှာလည်း နှစ်မျိုးစလုံးဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပုံစံနှစ်ခု လုံးကို ကျင့်သုံးခွင့်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် သတိပြုရမည့်အချက်မှာ ကျမ်း တော်ကို အသံကျယ်စွာဖတ်ရွတ်ရာတွင် အိပ်နေသူ သို့မဟုတ် ဝဇ္ဇီဖတ် ဖတ်နေသူကို အနောက်အယုက်မဖြစ်စေရန်ဖြစ်သည်။’

၁၀။ ရဟ်မတ်နှင့်ဆိုင်ရာအာယတ်များ၊ အသားပြစ်ဒဏ်နှင့်ဆိုင်ရာ အာယတ်များသို့ရောက်သည့်အခါ ရပ်နား၍ ဒိုအာပြုသင့်သည်။

အိမ်နေ့အိုမရ် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ - ‘قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ’ ဖတ်သည့်အခါ ‘قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ’ ဟု ဒိုအာပြုပါ။ အဓိပ္ပါယ်မှာ - ‘ကျွန်တော်မျိုးသည် အာရှုဏ်ချိန်၏ရစ်အရှင့်ထံတွင် ခိုလှုံပါသည်။’ ထို့ပြင် ‘قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ’ ဖတ်သည့်အခါ ‘قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ’ ဟု ဒိုအာပြုပါ။ အဓိပ္ပါယ် ‘ကျွန်တော်မျိုးသည် လူသား၏ရစ်အရှင့် ထံတွင် ခိုလှုံပါသည်။’

ဟစ် သခင်က ပြောပြသည်မှာ ‘တမန်တော်မြတ် သည် သတိပေးခြိမ်းခြောက်မှု သို့မဟုတ် နှိုးဆော်တိုက်တွန်းမှုနှင့်သက်ဆိုင်ရာ အာယတ်သို့ရောက်သည့်အခါ ရပ်နားတော်မူသည်။ အသားပြစ်ဒဏ် မှ ကင်းရန်ဆုပန်သည်။ ရဟ်မတ်တော်ကို တောင်းခံသည်။’

၁၁။ တဟပ်ဂျိဒ်ဖတ်နေသည့်အချိန်တွင် အလ္လာဟ်အရှင်ဖက်သို့ အပြည့်အဝအာရုံစိုက်ခြင်းနှင့် ငိုကျွေးခြင်းတို့သည်လည်း အဒါစ်အလေ့

ဖြစ်သည်။ မုတုံရစ်သော သခင်က မိမိ၏ဖခင် အပ်ဒွလာဟ်အရှ်ရှခီးရ် သခင်ထံမှ ဆင့်ပြန်ပြောပြသည်မှာ ‘ကျွန်ုပ်သည် တမန်တော်မြတ် နမာဇ်ဖတ်နေသည်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ကိုယ်တော်၏ ရင်ဘတ်တော် မှ ထမင်းအိုးဆူပွက်သံကဲ့သို့ အသံမျိုးကြားနေရသည်။ အိုမရ်သခင်၊ အဗူဘက္ကရ်သခင်နှင့် အိဗ်နေအိုမရ် သခင်တို့သည် ကုရ်အာန်ဖတ် ရွတ်သည့်အခါ အလွန်ငိုကျွေးသူများဖြစ်ကြသည်။ စအိဒ်အိဗ်နေဂျီဘိုင်ရ် သခင်သည် ငိုရလွန်းသဖြင့် အမြင်အာရုံပင် အားနည်းသွားခဲ့ရပေ သည်။ အိဗ်နေအိုမရ် သခင်သည်လည်း ဤအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။’

အဗူနုဖွရ်အလ်မရူဇီသခင်သည် များစွာငိုကျွေးမှုများ၊ အေဗာဒတ် တွင် အလွန်အမင်းကျိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများအကြောင်းပါရှိသည့် ရေဝါယတ်ဆင့်ပြန်မှုများနှင့်ဆွဟာဗဟ်အဆိုအမိန့်များကို စုစည်း၍ သီး သန့်အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ်ပြုစုခဲ့သည်။

၁၂။ အိပ်ချင်လာပါက အိပ်လိုက်ပါ။ တမန်တော်မြတ် က လမ်း ညွှန်မိန့်ကြားသည်မှာ ‘နမာဇ်ဖတ်နေစဉ် အိပ်ချင်လာမည်ဆိုပါက အိပ်ရန် သင့်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤကဲ့သို့အခြေအနေမျိုး တွင် အိမ်တိဂ်ဖါရ်ချမ်းသာဆုပန်ရမည့်အစား မိမိ၏စိတ်နှလုံးက ကျိမ် ဆဲခြင်း မပြုမိရန်ဖြစ်သည်။’

၁၃။ အကယ်၍ ညတွင် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို လက်လွတ်သွားခဲ့ပါက နေ့တွင် အစားပြည့်လိုက်ခြင်းသည်လည်း အခါခံ တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ အစားပြည့်ခြင်းအကြောင်း ဟဒီးဆ်ကျမ်းဂန်များတွင် ရေဝါ ယတ်အမျိုးမျိုးဖြင့်လာရှိလေသည်။

အာအေရှာ သခင်မက တမန်တော်မြတ် ၏အကျင့်ခလေ့ တော်ကို ရှင်းပြသည်မှာ ‘ကိုယ်တော်သည် နေထိုင်မကောင်းဖြစ်ခြင်း စသဖြင့် အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ည၏ဖတ်ရွတ်ရန်များကို မဖတ် လိုက်ရပါက နေ့တွင် တစ်ဆယ့်နှစ်ရကအတ်ဖတ်တော်မူသည်။’

အိုမရ် သခင်က ပြောဆိုသည်မှာ ‘အကြင်သူတစ်ဦးသည် ဖတ်ရွတ်ရန်တစ်စုံတစ်ခု ကျန်နေသေးပါက ယင်းကို ဖျရ်နှင့်ဇဟွရ်

အကြားတွင် ဖတ်ရမည်။ ဤသို့ဖတ်လိုက်ခြင်း ညတွင် ဖတ်ခြင်းကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ညတွင်ဖတ်လျှင်ရမည့် ဆွဝါမ်အတိုင်း ပင် ရရှိမည်။’

၁၄။ ည အိပ်ယာဝင်ချိန်တွင် ‘တဟပ်ဂျွဒ်အတွက် ထမည်’ဟု စိတ်ထဲက နိယတ်ပြုရမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အကယ်၍ ညတွင် မနိုးခဲ့ပါကလည်း အလ္လာဟ်အရှင်သည် ဤသို့ဆန္ဒပြုထားသည့်အပေါ်မှာ ဆွဝါမ်ချီးမြှင့်တော်မူမည်ဖြစ်သည်။ တမန်တော်မြတ် ﷺ က မိန့်ဆိုခဲ့သည်မှာ ‘မည်သူမဆို တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အိပ်ယာထက်တွင် လှဲအိပ်မည်။ ထို့နောက်အိပ်မောကျသွားသည့်အတွက် မထနိုင်ခဲ့ဘဲ မနက်အထိရောက်သွားမည်ဆိုလျှင် အလ္လာဟ်အရှင်သည် ထိုသူအား ဤသို့နိယတ်ပြုခဲ့သည့်အတွက် ဆွဝါမ်ပေးတော်မူမည်။ ထို့ပြင် ထိုသူ၏အိပ်ပျော်သွားခြင်းသည် အလ္လာဟ်ဖက်က ပေးအပ်သော ဆွဒကာ အလှူဖြစ်သည်။’

၁၅။ အကြင်သူသည် ညတွင်နိုးရန် စိတ်ထဲက သေချာနေပါက ထိုသူအဖို့ ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံတွင် တဟပ်ဂျွဒ်နှင့် ဝိတိရ်ဖတ်ရမည်။ ဤသို့ ဝိတိရ်ကို တဟပ်ဂျွဒ်ချိန်မှာဖတ်ခြင်း စွန့်တ်ဖြစ်သည်။

တဟပ်ဂျွဒ်၏မတ်စ်အလာများ

မတ်စ်အလာ ၁။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာန်ဖတ်ခြင်းသည် မွတ်စ်တဟပ်ဖြစ်သည်။ ဖေကဟ်ပညာရှင်တို့သည် များသောအားဖြင့် ဤနမာန်ကို ည၏နိမိတ်ကျင့်စဉ်များထဲတွင် ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကာဇီစနာအွလ္လာဟ်ပါနီပတ္တီ သခင်ကမူ ဤနမာန်ကို စွန့်မုခ်အက်ဒဟ်ဖြစ်သည်ဟု ရေးသားခဲ့သည်။

မတ်စ်အလာ ၂။ ဖေကဟ်ပညာရှင်အများစုတို့က တဟပ်ဂျွဒ်နမာန်သည် အနည်းဆုံးနှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်၊ အများဆုံးရှစ်ရကအတ်ဖြစ်သည်ဟု ရေးကြသည်။ သို့ရာတွင် အချို့ရေဝါယတ်များတွင် ဆယ်နှစ်ရကအတ်အထိဖော်ပြသည်လည်းရှိသည်။ ဆယ်နှစ်ရကအတ်ထက်ပို၍ အထောက်အထားမရှိချေ။

မတ်စ်အလာ ၃။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာန်ဖတ်ခြင်း၌ အလေ့အကျင့်ဖြစ်နေသူတစ်ဦးအတွက် အကြောင်းမဲ့တဟပ်ဂျွဒ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းသည် မဏ္ဍရဖြစ်သည်။

မတ်စ်အလာ ၄။ ဖတ္တဝါအဆုံးအဖြတ်ဖြစ်သောအဆိုအရ နှစ်ရကအတ်စီဖတ်ခြင်း ပို၍မြတ်သည်။

မတ်စ်အလာ ၅။ ညဉ့်၏နောက်ဆုံးယံတွင် တဟပ်ဂျွဒ်ဖတ်ခြင်းပို၍မြတ်သည်။

တဟပ်ဂျိဒ်ကဏ္ဍ အမေးအဖြေ

(ဖတာဝါဒါရွလ်အိုလူမ်ကျမ်း အတွဲ(၄) မှ ကောက်နှုတ်ဖော်ပြချက်)

မေးခွန်း ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတွင် နမာဇ်အကြိမ်အများအပြားကို ကဇ္ဇာ ဖတ်ရန်တာဝန်ရှိနေပါသည်။ ထိုသူ့အဖို့ တဟပ်ဂျိဒ် သို့မဟုတ် နဖိလ် နမာဇ်များ ဖတ်ခြင်းနှင့် တစ်သက်တာပျက်ကွက်ခဲ့သော ကဇ္ဇာနမာဇ် များဖတ်ခြင်း ဘယ်ဟာက ပိုမြတ်ပါသလဲ။

အဖြေ ။ ဒုရ်ရေမွန်တာရ်ကျမ်းတွင် -

وقضاء الفرض والواجب والسنة فرض و واجب وسنة
(ဖရာဇ်နမာဇ်၏ကဇ္ဇာဖတ်ခြင်း ဖရာဇ်ဖြစ်သည်။ ဝါဂျိပ်၏ကဇ္ဇာဖတ်ခြင်း ဝါဂျိပ်၊ စွန္နုတ်၏ကဇ္ဇာဖတ်ခြင်း စွန္နုတ်ဖြစ်သည်။) အလိုသဘောမှာ တသက်တာပျက်ကွက်ခဲ့သော ကဇ္ဇာတာဝန်များကို ပြင်းရိပေါ့ဆ နောက်ဆိုင်းခြင်းသည် မကောင်းပေ။ ဖြစ်နိုင်သလောက် အချိန်ရလျှင် ရသလို ဖရာဇ်နှင့်ဝိတိရ်နမာဇ်၏ကဇ္ဇာများ ဖြည့်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တဟပ်ဂျိဒ်နမာဇ်၏ အကျိုးထူးမှုများကို ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်နှင့် ဟဒီးဆ်တော်များတွင် အများအပြားဖော်ပြထားသည်။

افضل الصلوة بعد الفريضة صلوة الليل
(ဖရာဇ်နမာဇ်များပြီးသည့်နောက် အမြတ်ဆုံးသည် တဟပ်ဂျိဒ်နမာဇ် ဖြစ်သည်)ဟုပါရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုထွတ်မြတ်မှုများကို လုံးဝမလွှတ်တန်း ရယူရမည်။ ဤထွတ်မြတ်မှုများသည် သက်ဆိုင်ရာအချိန်အတွင်း မှာ နဖိလ်အဖြစ်မဖတ်ဘဲ ကဇ္ဇာနမာဇ်များ ဖတ်နေရုံဖြင့် မရနိုင်ပေ။

ဒုရ်ရေမွန်တာရ်ကျမ်းတွင်- التهجدا لا يحصل الا بالتطوع فلو نام

بعد صلاة العشاء ثم قام فصلى فوائت لا يسمى تهجدا .

(တဟပ်ဂျိဒ်ဆိုသည်မှာ အေရှာပြီး ညဉ့်နောက်ပိုင်းတွင် ထ၍ နဖိလ်

နမာဇ်ဖတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ တစ်စုံတစ်ဦးသည် ထိုအချိန်တွင် နဖီလ်မဟုတ်ဘဲ နေ့နမာဇ်တစ်ခုခု၏ကဇာကို ဖတ်ခဲ့မည်ဆိုပါက ထို နမာဇ်သည် တဟပ်ဂျွဒ်မဟုတ်ပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ထိုကဇာနမာဇ်ဖတ် ခြင်းဖြင့် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်အတွက်ရရှိမည့် ထွတ်မြတ်မှုများ မရရှိနိုင် ပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ဤပုံစံဖြင့် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို များများမဖတ်နိုင်ပါ က အနည်းဆုံး နှစ်ရကအတ်တော့ဖတ်သင့်သည်။ ဤသည်မှာ တဟပ် ဂျွဒ်နမာဇ်၏အနိမ့်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်သည်။

အမေး ။ ဟဒီးဆ်များ၌ တဟပ်ဂျွဒ်တွင် ဖတ်ရမည့် ဒိုအာအမျိုးမျိုးကို ဖော်ပြထားသည်။ ထိုဒိုအာများကို စနာ အပြီးဖတ်ရမည်လား။ သို့ မဟုတ် တက္ကဗီရ်တဟ်ရီမာ၏အလျင်ဖတ်ရမည်လား။

အဖြေ ။ ဤဒိုအာများကို တက္ကဗီရ်တဟ်ရီမာ၏အလျင်ဖတ်ရမည်။

အမေး ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ညဉ့်၏နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင် တဟပ် ဂျွဒ်ဖတ်ရန် တတ်စွမ်းနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုသူသည် အေရှာပြီး ဝိတီရ်၏အလျင် နဖီလ်များဖတ်ရမည်လား။ သို့မဟုတ် ဝိတီရ်၏နောက် ဖတ်ရမည်လား။

အဖြေ ။ တွပ်ရာနီကျမ်းလာ ဟဒီးဆ်စာသားမှာ -

وما كان بعد صلاة العشاء فهو من الليل (အေရှာနမာဇ်၏နောက်ဖတ် သော နမာဇ်သည် ည၏နမာဇ်ဖြစ်၏) ဟုဖြစ်သည်။ ဤရေဝါယတ်တွင် ဝိတီရ်ပြီးဖတ်သည့် နဖီလ်နှင့် ဝိတီရ်အလျင်ဖတ်သည့် ဒိုအာနှစ်မျိုး စလုံးအကျုံးဝင်သည်။ သို့ရာတွင် ဝိတီရ်၏အလျင် ပို၍မြတ်သည်။

အမေး ။ ဇိုက်ဒ်ဆိုသူသည် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို ကေရာအတ်ရှည်လျား စွာတွဲ၍ ဖတ်လေ့ရှိသည်။ ရံဖန်ရံခါ ကုရ်အာန်တစ်ဂျွဒ်ဖတ်သည်။ ရံဖန် ရံခါ နှစ်ဂျွဒ်ဖတ်သည်။ ရံဖန်ရံခါ တစ်ရကအတ်ထဲတွင် သုံးဂျွဒ်ဖတ် ပြီး ကျန်သုံးရကအတ်ကိုမူ စူရာအတိုများဖတ်၍ အဆုံးသတ်သည်။ ဤ သို့ဖတ်ခြင်း မည်သို့ရှိပါသလဲ။

အဖြေ ။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို ရှစ်ရကအတ်ဖတ်ခြင်း အမြတ်ဆုံးဖြစ်

သည်။ ကောင်းသည်မှာ ရကအတ်အားလုံးတွင် ကေရာအတ်ဖတ်ရွတ်
မှုကို အတိုအရှည်တူညီစေရန်ဖြစ်သည်။ မေးခွန်းတွင် ဖော်ပြထားသည့်
ပုံစံအတိုင်းဆိုလျှင်လည်း ပိုင်သွားပါသည်။

အမေး ။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်၏ရကအတ်တိုင်းတွင် စူရာအစ်ခ်လာစွ်ကို
တွဲခြင်း ဖရာဇ်ဖြစ်ပါသလား၊ သို့မဟုတ် မဖြစ်ပါသလား။

အဖြေ ။ ဤသို့တွဲခြင်း ခွင့်ပြုပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့မဖြစ်မနေ
တွဲရမည်ဟု မဟုတ်ပါ။ (ဖရာဇ်မဟုတ်ပါဟု ဆိုလိုသည်-ဘာသာပြန်သူ)

အမေး ။ တဟပ်ဂျွဒ်နဖိလ်နမာဇ်များတွင် ကုရ်အာန်ကျမ်းမြတ်ကို
အသံထုတ်၍ ဖတ်နိုင် / မဖတ်နိုင် သိလိုပါသည်။

အဖြေ ။ ခွင့်ပြုပါသည်။ မွတ်စ်တဟစ်ဖြစ်သည်။

အမေး ။ တဟပ်ဂျွဒ်နဖိလ်များတွင် ပထမရကအတ်၌ စူရာအစ်ခ်လာစွ်
ကို တစ်ဆယ့်နှစ်ကြိမ်ဖတ်သည်။ ဒုတိယရကအတ်တွင် တစ်ဆယ့်တစ်
ကြိမ်ဖတ်သည်။ ဤအစီအစဉ်အတိုင်းလျှော့ဖတ်သွားသည်။ ဤသူနှင့်
ရကအတ်တိုင်းတွင် စူရာမုဇ်ဇမ်မိလ်တစ်ကြိမ်စီဖတ်သူနှင့် မည်သူက
ပို၍ ကောင်းပါသလဲ။

အဖြေ ။ ဖရာဇ်နမာဇ်များတွင် စူရာတစ်ခုထဲကို ထပ်မံဖတ်ရွတ်ခြင်း
မက္ကရူကို ရေးသားကြသည်။ သို့သော် နဖိလ်နမာဇ်တွင်တော့ ပိုင်ပါ
သည်။ သို့ဖြစ်ရာ တဟပ်ဂျွဒ်တွင် စူရာအစ်ခ်လာစွ်ကို အကြိမ်ကြိမ်ဖတ်
ခြင်း ပိုင်ပါသည်။ သို့သော် စူရာယာစိန်နှင့် စူရာမုဇ်ဇမ်မိလ် တို့ကဲ့သို့
စူရာအရှည်များ ဖတ်ခြင်းက ပို၍ ကောင်းမြတ်သည်။ ဤသို့ဖတ်ခြင်း
ဖြင့် ဆွဝါပ်ပိုရမည်ဖြစ်သည်။

အမေး ။ တဟပ်ဂျွဒ်သည် မည်သည့်အချိန်အထိ ရှိပါသလဲ။

အဖြေ ။ တဟပ်ဂျွဒ်၏အချိန်သည် ဆွဗ်ဟေဆွာဒစ်က်အချိန်မတိုင်
မှီကလေးအထိဖြစ်သည်။

အမေး ။ ဟဒီဆ်တော်များအရ တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် တဟပ်ဂျွဒ်ကို အများဆုံး ဆယ်ရကအတ်ဖတ်ကြောင်းသိရသည်။ ထို့ပြင် ဝိတိရ်နမာဇ်အပါအဝင် ဆယ့်သုံးရကအတ်၊ ရံဖန်ရံခါ ဆယ့်တစ်ရကအတ်၊ ရံဖန်ရံခါ ကိုးရကအတ်၊ ရံဖန်ရံခါ ခုနစ်ရကအတ် ဖတ်တော်မူခဲ့သည်။ (မစ်ရှ်ကာတ်ကျမ်း) အကြင်သူတစ်ဦးသည် ထိုနည်းအတိုင်း လိုက်၍ ဖတ်ရမည်လား၊ သို့တည်းမဟုတ် ရကအတ်အရေအတွက်သတ်မှတ်၍ ဖတ်ရမည်လား။

အဖြေ ။ များသောအားဖြင့် တမန်တော်မြတ် ﷺ သည် တဟပ်ဂျွဒ်ကို ရှစ်ရကအတ်နှင့် ဝိတိရ်သုံးရကအတ် ဖတ်လေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုအတွက် ကြောင့် ဟန္နဖီဖေကဟ်ပညာရှင်များက ရှစ်ရကအတ်ကို စွဲ၍ ဖတ်ခြင်း မှတ်စ်တဟပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ အကယ်၍ ဤမျှမတတ်နိုင်ပါက နှစ်ရကအတ် သို့မဟုတ် လေးရကအတ်ဖတ်ခြင်းဖြင့်လည်း (ဆွဝါဗ်ရရန်အတွက်) လုံလောက်သွားပါသည်။ အကျယ်ကို ရှာမိကျမ်းတွင် ကြည့်ပါ။

အမေး ။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို အမှောင်ထဲတွင် ဖတ်နိုင် / မဖတ်နိုင် သိလိုပါသည်။

အဖြေ ။ ဖတ်နိုင်ပါသည်။

အမေး ။ အကယ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် မတတ်သာမှုကြောင့် 'ငါသည် တဟပ်ဂျွဒ်အချိန်တွင် နီးနိုင်မည်မဟုတ်'ဟု စဉ်းစားပြီး အေရှာနမာဇ်အပြီးမှာပင် တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို ဖတ်လိုက်ပါသည်။ ဤသို့ဖတ်ခြင်းဖြင့် တဟပ်ဂျွဒ်အထမြောက်သည် / မမြောက်သည် သိရှိလိုပါသည်။

အဖြေ ။ ဟဒီဆ်တစ်ပုဒ်အရ သိရှိရသည်မှာ အေရှာနမာဇ်ပြီးနောက် နဖိလ်နမာဇ်ဖတ်ခဲ့ပါက ထိုနမာဇ်ကို တဟပ်ဂျွဒ်အဖြစ် သတ်မှတ်မည် ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ထိုနမာဇ်မှ တဟပ်ဂျွဒ်၏ဆွဝါဗ်လည်း ရရှိမည် ဖြစ်သည်။ - -

အမေး(၁) ။ ဟဒီဆ်တော်တွင် - ثم صلى ركعتين طويلتين اخ - (ထို့နောက် ရှည်လျားသော

وهذا يفيد ان هذه السنة تحصل بالتنفل بعد صلوة العشا قبل النوم
အရ သိရှိရပါသည်။

တဟပ်ဂျွန်ကို ဂျမာအတ်ဖြင့် ဖတ်ခြင်းသည် မက္ကရူဖြစ်ပါသည်။
اى يكره ذلك لو على سبيل التداعى بان مقتدى اربعة بواحد الخ
ဤသည်မှာ ဂျမာအတ်ဖြင့် ဖတ်ရန် လှုံ့ဆောင်ဆွဲဆောင်သူများအတွက်
လည်းဖြစ်သည်။

မော်လာနာဂန်ဂူဟီ^၁ သခင်က တဟပ် ဂျွန်နမာန်ကို ဂျမာအတ်
ဖြင့် ဖတ်ခြင်း မှန်ကန်သည်ဟု မဆိုခဲ့ပါ။ မော်လာနာသခင်သည် ဤ
အပြုအမူကို တားမြစ်ခဲ့ပါသည်။

(ရှိုက်ခွလ်အစ္စလာမ်မော်လာနာမဒနီ^၂ သခင်ထံတွင် ဤသို့
ဂျမာအတ်ဖြင့် ဖတ်ခြင်းသည် ပိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့ပိုင်ခြင်းသည်
ရမ်ဇာန်လ တစ်လအတွက်သာဖြစ်သည်ဟုဆိုခဲ့သည်။ သခင်သည်
ကိုယ်တိုင်လည်း ရမ်ဇာန်လတွင် ဤအတိုင်းကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ظهير

(‘တဟပ်ဂျွန်ကဏ္ဍ’) ဖသာဝါဒါရွလ်အိုလူမ်အတွဲ -၄-
စာမျက်နှာ ၃၀၁ မှ ၃၁၂ အထိကို ပြန်ဆိုသည်။

ပြချက်နှစ်ခုလုံးသည် ပြုပိုင်သောအချိန်များဖြစ်ပါသလား၊ပြုပိုင်ခြင်း ထက်ပို၍ အဆင့်မြင့်သောအချိန်သည် မည်သည့်အချိန်ဖြစ်ပါသလဲ။

အဖြေ ။ အရှာပြီးနောက် ဖတ်သောနဖီလ်များသည် *صلوة الليل* (ညဉ့်၏နမာဇ်)ဖြစ်သည်။ ဤနမာဇ်များသည် တဟပ်ဂျွဒ်တွင် အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ရှာမီကျမ်းတွင် -

وما كان بعد *صلوة العشاء* وهو يفيد ان هذه السنة تحصل بالتفعل
بعد العشاء قبل النوم الخ قلت قد صرح بذلك في الحلية الخ
ဟုဖော်ပြထား၏။

ဟဒီးဆ်များတွင် ဖော်ပြမှုအရ တဟပ်ဂျွဒ်၏အမြတ်ဆုံးအချိန် သည် ညဉ့်၏နောက်ဆုံးအပိုင်းဖြစ်သည်။ *والله تعالى اعلم*

အမေး ။ အကယ်၍ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်ကို လွတ်သွားခဲ့ပါက ဆယ့်နှစ် နာရီမထိုးမီအလျင် ကဇ္ဇာဖတ်ပိုင်ခွင့် ရှိ/မရှိ သိလိုပါသည်။

အဖြေ ။ တဟပ်ဂျွဒ်နမာဇ်သည် ကဇ္ဇာမရှိချေ။ သို့ရာတွင် မွန်းမတည့် မီ အလျင် ဖတ်လိုက်ခြင်းသည် ကောင်းပါသည်။

အမေး ။ အေရှာဖရာဇ်အပြီး စွန့်တံနှင့်ဝိတိရ် အကြားတွင် တဟပ်ဂျွဒ် နမာဇ်ကို ဆယ့်နှစ်ရကအတ်၊ ရှစ်ရကအတ်၊ ဆယ်ရကအတ်၊ ခြောက် ရကအတ် သို့မဟုတ် လေးရကအတ်ကို လိုလားသူများစု၍ ဤနမာဇ် ကို ဂျမာအတ်ဖြင့် ဖတ်မည်၊ သို့မဟုတ် ညဉ့်၏နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင် ဂျမာအတ်ဖြင့် ဖတ်လိုက်မည်ဆိုလျှင် ပြဿနာမရှိ/ဂိုနာမဖြစ် ဆို တာဟုတ်ပါသလား။

မော်လာနာဂန်ဂူဟီ^၁ သခင်က 'ဤနမာဇ်ကို ဂျမာအတ်ဖြင့် ဖတ်လျှင် ကိစ္စမရှိပါ။ မွတ်စတဟမ်ပင်ဖြစ်သည်'ဟု အထောက်အထား အကိုးအကားဖြင့် ရေးသားထားသည်ဟု ကြားဖူးပါသည်။

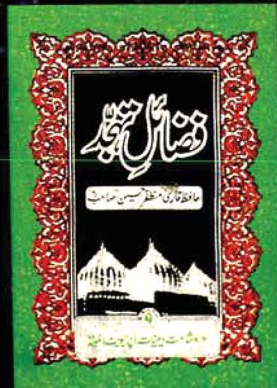
အဖြေ ။ အေရှာနမာဇ်အပြီး မအိပ်မီ အလျင် တဟပ်ဂျွဒ်နဖီလ်များ ဖတ်မည်ဆိုလျှင် တဟပ်ဂျွဒ်၏ဆွဝါဗ်များရရှိမည့်အကြောင်း အချို့ သောဟဒီးဆ်များ -

ဆွဟာဗဟ်သခင်များက

မိန့်ဆိုကြသည်မှာ-

ညတွင် ထခြင်းသည် ခန္ဓာကိုယ်အတွက် ရှင်သန်မှုဖြစ်သည်
ထိုအပြင် နှလုံးသားတွင် နှစ်ရောင်ခြည်ရရှိသည်
မျက်စိများအတွက် လင်းဝင်းမှုဖြစ်စေသည်
ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများတွင် အင်အားဖြစ်စေသည်
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် ညတွင်ထ၍ တဟပ်ရွှန်နမာင် ဖတ်မည်ဆိုလျှင်
ထိုသူအဖို့ နံနက်တွင် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှု ရရှိမည်
ထိုပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို သူ၏နှလုံးသားကပင်
တွေ့သိခံစားရမည်။

(တွရိကာဝင်များအတွက်ကန့်သတ်)

Graphic Design :
KhinMgHiway(JUPITER)
Ph : 02 - 34899